

တိမ်ဝိညာဏ်နာမ

၁၈ မိုင်တောရ ဆရာတော်

ဟိမဝန္တာဘာဝနာ

ရွေးဦးမှတ်သွယ်

ဟိမဝန္တာဘာဝနာဟူသည်။ ။ဟိမဝန္တာ(နီပေါနိုင်ငံ)အတွင်း (၆၃)ရက်တာ ကာလ ရှုမှတ်အားထုတ်ခဲ့သော အသိများကို မှတ်တမ်းရေးထားသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ နောင်လာနောက်သားများ အကိုးအကား ရရှိစေရန် ရည်ရွယ်သည်။

ရဟန်းသံဃာတော်များ (ကိလေသာရန်သူကို လွယ်ကူစွာတိုက်ဖျက်နိုင်ရန်) ဆောင် သင့် ဆောက်ထိုက်သော ဓုတင်အကျင့်များ-

- (၁) တိစီဝရိတ်ဓုတင်
- (၂) ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်
- (၃) သပဒါနဓုတင်
- (၄) ပတ္တပိဏ်ဓုတင်
- (၅) ခလုပုစ္ဆာဘတ်ဓုတင်
- (၆) ယထာသန္တတိဓုတင်
- (၇) (နေသဇ္ဇဓုတင်)
- (၈) (အရညဓုတင်)

ဓုတင်နှင့်အရှင်မဟာကဿပ။ ။တစ်ချိန်တုန်းက မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ နေသောအချိန်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်သည် အရှင် မဟာကဿပကို ဤကဲ့သို့ မိန့်တော်မူ၏။

ကဿပ... သင်ဟာ ယခုအချိန်မှာ အိုမင်းလှပြီ၊ သင်ရဲ့ ပိုက်ဆံလျော်မျှင်ဖြင့် ရက်အပ်သော ဝတ်ရုံပြီးသော ဤပုံသုကူသင်္ကန်းတို့သည် လေးလံလှကုန်၏။

ကဿပ... ထို့ကြောင့် သင်ဟာဒါယကာတို့လှူဒါန်းသော သင်္ကန်းတို့ကိုလည်း ဆောင်လော့။ ဖိတ်အပ်သော ဆွမ်းကိုလည်း သုံးဆောင်လော့။ ငါဘုရား၏ အထံ၌သော်လည်း နေလော့ ဟုမိန့်တော်မူ၏။

ထိုအခါ အရှင်မဟာကဿပသည် ဤကဲ့သို့ ပြန်လျှောက်တင်လေ၏။ အရှင် ဘုရား အကျွန်ုပ်သည်ကား ရှည်စွာသောနေ့ည၌တို့ပတ်လုံး ဓုတင် (၁၃)ပါး ကိုဆောက်တည်ခဲ့ပါ၏။ ထို(၁၃)ပါးသော ဓုတင်ဆောင်ခြင်း၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြောဆို ခဲ့ပါ၏။ အလိုနည်းခဲ့ပါ၏။ အလိုနည်းခြင်း၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြောဆိုခဲ့ ပါ၏။ ရောင့်ရဲခဲ့ပါ၏။ ရောင့်ရဲခြင်း၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြောဆိုခဲ့ပါ၏။ ဆိတ်ငြိမ် ရာ၌ နေခဲ့ပါ၏။ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ နေခြင်း၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြောဆိုခဲ့ပါ၏။ လူတို့နှင့်မရောနှောခဲ့ပါ။ လူတို့နှင့်မရောနှောခြင်း၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြောဆိုခဲ့ ပါ၏။ ထက်သန်သော လုံ့လရှိခဲ့ ပါ၏။ ထက်သန်သော လုံ့လရှိခြင်း၏ ဂုဏ်ကို လည်း ပြောဆိုခဲ့ပါ၏ဟု လျှောက်၏။

ကဿပ သင်ဟာ အဘယ်အကျိုးထူးကို ကောင်းစွာ မြင်သည်ဖြစ်၍ ရှည်စွာ သော နေ့ည၌တို့ပတ်လုံး ဓုတင်(၁၃)ပါးကို ဆောက်တည်ခဲ့ပါသနည်း။ ဓုတင် (၁၃)ပါး ဆောက်တည်ခြင်း၏ ဂုဏ်ကိုလည်း ပြောဆိုခဲ့ပါသနည်း။

အရှင်ဘုရားအကျွန်ုပ်သည် (၂)ပါးသော အကျိုးထူးကို ကောင်းစွာမြင်သည် ဖြစ်၍ ရှည်မြင့်စွာသော နေ့ည၌တို့ပတ်လုံး ဓုတင်အကျင့်တို့ကို ဆောက်တည် ခဲ့ပါ၏။ ဘုရားတပည့် အဆက်ဆက်ဖြစ်ကုန်သော ရဟန်းသံဃာတို့သည် ရှည်စွာသော နေ့ည၌တို့ပတ်လုံး ဓုတင် (၁၃)ပါးတို့ကို ဆောက်တည်ကုံသ တတ်။ ဓုတင်(၁၃)ပါး တို့ကို ဆောက်တည်ခြင်း၏ ဂုဏ်တို့ကိုလည်း ပြောဆို ကုန်သတတ်။ အလိုနည်း ကုန်သတတ်။ ရောင့်ရဲကုန်သတတ်။ ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ နေကုန်သတတ်။ လူတို့နှင့် မရောနှောကုန်သတတ်။ ထက်သန်သော လုံ့လ ဝီရိယရှိကုန်သတတ်။ ထက်သန်သော လုံ့လဝီရိယရှိခြင်း၏ ဂုဏ်ကို ပြောဆို ကုန်သတတ်ဟု မြင်အပ်သည်ကို အစဉ်လိုက်ခြင်း ဒိဋ္ဌာနဂတိသို့ နောင်လာ နောင်သား လူအများတို့ ရောက်ကုန်ငြားအံ့လည်းမသိ။ ထိုသူတို့သည် မချွတ်

မယွင်းဖြစ်ခြင်းငှါ ချမ်းသာခြင်းငှါ ကျင့်ကြကုန်လတ္တံ့။ ထိုသူတို့အား ထိုအကျင့်သည် ရှည်စွာသော နေ့ညဉ့်တို့ပတ်လုံး စီးပွားခြင်းငှါ ချမ်းသာခြင်းငှါ ဖြစ်လတ္တံ့ ဟု နောင်လာနောက်သား လူအများတို့ကို သနားသည်ဖြစ်၍၎င်း၊ အရှင်ဘုရား အကျွန်ုပ်သည် စင်စစ်အားဖြင့် ဤနှစ်ပါးသော အကျိုးထူးတို့ကို ကောင်းစွာ မြင်သည်ဖြစ်၍ ရှည်စွာသော နေ့ညဉ့်တို့ပတ်လုံး (၁၃)ပါးသော ဝတ်အကျင့် များကို ဆောက်တည်ခဲ့ပါ၏။ ထို၏ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို ပြောဆိုခဲ့ပါ၏။

(နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ကဿပသံယုတ်၊ ဇိဏ္ဏသုတ်)။

မှန်ပေ၏... အကျွန်ုပ်တို့သည် သာသနာတော်ကြီးတွင် အားကျအတုယူခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးကား အရှင်မဟာကဿပပင်ဖြစ်၏။ အားကျခဲ့သည်မှာ ငယ်စဉ်ဘဝကတည်းကပင် ဖြစ်ချေ၏။ အားကျခဲ့သော အချက်နှစ်ချက်ရှိ၏။ (၁) ဘုရားရှင်ဆီမှ နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို ချီးမြင့်ခံရခြင်း။ (၂) ဝတ် ၁၃-ပါးကို မပြတ်ဆောင်ကာ အားထုတ်နေခြင်း တို့ပင်တည်း။ သို့သော် အားသာကျခဲ့၏။ အားကား ထင်သလောက် မထည့်ခဲ့ပေ။

ဟိမဝန္တာတောရအလှူရှင်။ ။ရဟန်းမယ်တော်ကြီး ဒေါ်ကြည်ကြည်မြင့် (မန္တလေး)

ဟိမဝန္တာတောရကပ္ပိယ။ ။မောင်ကျော်သူ (မန္တလေး)

ဩဒါတကသိဏဘာဝနာ

ရည်ရွယ်ချက်။ ။ဝိပဿနာကို စတင်အားမထုတ်မှီ ရှေးဦးစွာ ၆-ရက်ခန့် သမာဓိ တည်ထောင်မည်ဟု ရည်ရွယ်၏။ အာနာပါနကို ၁-ရက်။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ၁-ရက်။ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ၁-ရက်။ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ၃-ရက်ဟု သတ်မှတ်ထား ၏။

အာနာပါနုပုဋ္ဌါတယံ ။ ။အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း စတင်ရှုမှတ်၏။ အချိန်ကား သိပ်ပင် မကြာလိုက် ငိုက်လေတော့၏။ ထပ်ကာ အားတင်ကြည့်၏။ ငိုက်မြဲပင်။ အာနာပါနနှင့် ကောင်းကျိုးမပေးသည်ကာ ယခုမှမဟုတ်၊ ရှေးဦးကာလ ကတည်းကပင်ဖြစ်၏။ ထို့နောက် ကိုရင်ဘဝကတည်းက မှတ်ဘူးသော ပထဝီပသိုဏ်းကို ပြောင်းမှတ် ကြည့်၏။ ကသိုဏ်း နိမိတ်ကား ကောင်းကောင်းထင်၏။ သို့သော် သဘောကား မကျသေး။ မကျခြင်းမှာ တလောကလုံး အာကာသ ဟင်းလင်းပြင်မရှိဘဲ မြေထဲ နေရသလိုပင် ဖြစ်နေ၍ သဘောမကျခြင်းပင်။ ထို့နောက် ဩဒါတကသိုဏ်းကို ပြောင်းမှတ်ပြန်၏။ ရဟန်းဖြစ်ခါစ အချိန်မှစ၍ အတော်များများ မှတ်ဘူးထား၍ အဖြူ ကသိုဏ်းကား ကောင်းကောင်းထင်၏။ နိမိတ်ယူရသည်မှာလည်း လွယ်ကူလှ၏။

ဟိမဝန္တာတောင်တန်းကြီးများမှ မြူနှင်းများကို နိမိတ်ယူ၍ ဩဒါတကသိုဏ်းကို ပွားများ၏။ ၅-မိနစ်အတွင်း တလောကလုံး ဖြူဖွေးသွား၏။ နိမိတ်ကို စိတ်အာရုံဖြင့် ဖြန့်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဟိုနား ဒီနားကို စိတ်ဖြင့် အာရုံညွတ်ကြည့်၏။ အဖြူသာတွေ့ ရ၏။ သို့သော် အဖြူရောင်ကား မကြည်လင်သေး၊ မထောက်ပသေး။

တခါတရံ ဩဒါတကသိုဏ်းကို စီးဖြန်းပွားများနေစဉ် ကြက်သီးမွေးညှင်း ထခြင်းလည်း အကြိမ်ကြိမ်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့သော် ထိုစိတ်ကို ပြန်လည်၍ ပျက်ပျက် ဟူ၍ ဝိပဿနာမှတ်လိုက်၏။

တခါတရံ ဩဒါတကသိုဏ်းအာရုံနိမိတ် မထင်ရှားဘဲဖြစ်နေတတ်၏။ ထိုအခါ နိမိတ်ကို ထင်ရှားကြည်လင်သည်အထိ ယူ၏။ အာရုံနိမိတ် မထင်ရှားခြင်း၏

အကြောင်းကား အာရုံနိမိတ် ဖြန့်ကြည့်မည်ဟူသော စိတ်က ရှေ့သို့ ရောက်နေသော
ကြောင့် သြဒါတနိမိတ် ကောင်းကောင်းမထင်ခြင်း ဖြစ်၏။

ကသိုဏ်းနိမိတ်ကို ယူသည့်အခါ လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းချက်များရှိ၏။

- (၁) ဝိတက်။ ။ အဖြူ အဖြူဟု နိမိတ်အာရုံပေါ်မှာ စိတ်ကို ရှေးရှုတင်ရ၏
- (၂) ဝိစာရ။ ။ အဖြူ အဖြူဟု နိမိတ်အာရုံကို သုံးသပ်ရ၏။

ဤ (၂)ချက်သည်ကား အဓိကလိုက်နာရမည့် အချက်ပေတည်း။ ထို့နောက် ဤ
(၃)ချက် သည် အလိုလို နောက်လိုက်ဖြစ်လာပေမည်။

- (၁) ဝိတိ။ ။ အဖြူနိမိတ်ကို နှစ်သက်ခြင်း။
- (၂) သုခ။ ။ အဖြူနိမိတ်၏ အရသာကို ချမ်းသာစွာခံစားခြင်း။
- (၃) ဧကဂ္ဂတာ။ ။ အဖြူနိမိတ်ပေါ်သို့ စိတ်ကျရောက်ကာ တည်နေခြင်း။

ပွားများသောအခါ စိတ်ရှည်စွာပွားများရ၏။ အချိန်တန်က အထက်ပါ (၅)ပါး
အလိုလို ဖြစ်လာမည်သာဖြစ်၏။ အကျွန်ုပ်တို့ကား စိတ်လော၍ ဥပစာရသမာဓိ
တောင်မဖြစ်တဲ့ အခါမျိုး ဖြစ်ဘူးသောကြောင့်ပင်တည်း။

ဟိမဝန္တာတောကြီးအတွက် အဖြူနိမိတ်ယူရသည်ကား အလွန်လွယ်ကူလှ၏။
မြူနှင်းများ အမြဲလိုဖြူဖွေးနေ၏။ တခါတရံ မိမိ၏ အရိုးစုကို အာရုံပြု၍၊ ထိုမှအဖြူ
ရောင်နိမိတ်ကိုယူကာ သြဒါတကသိုဏ်း စီဖြန်းပွားများ၏။ ထို့နောက် တလောကလုံး
အဖြူဖြန့်ကာနေ၏။ တခါတခါ ဟိုနားလိုက်ကြည့် ဒီနားလိုက်ကြည့် လုပ်တတ်၏။
ကြည့်ရင်းကြည့်ရင်း အဖြူပျောက်သွားတတ်သည်လည်း ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့
နိမိတ် ခဏခဏ ကစားခြင်းကို ရှောင်ကြည်ရာ၏။

တလောကလုံး ဖြူဖွေးနေသော နိမိတ်ကြောင့် လူ-ယောက်ျား-တောတောင်
ဟူ၍ မရှိလေတော့ ထိုထိုများအပေါ် လောဘ-ဒေါသ-မောဟ-ရာဂ မဖြစ်။ ဖြစ်စရာ

အာရုံလည်းမရှိ။ ဤကား ကသိုဏ်းဖြင့် ကိလေသာကို တခဏတာ သတ်ခြင်းပေ တည်း။

တခါတရံ ထိုအဖြူနီမိတ်များသည် မရှိသလိုပုံစံဖြစ်သွားတတ်ကာ နှစ်သက်နေခြင်း၊ ချမ်းသာနေခြင်း ပုံစံများသာ စိတ်တွင်ကျန်ခဲ့၏။ ထို့နောက် မိမိကိုယ်ကို သမာဓိလျော့သွား သည်ဟုထင်ကာ အဖြူပြန်ရှာတတ်၏။ စင်စစ်မရှာရ။ ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်နေခြင်းသည် ဝိတက် ဝိစာရဟူသော သဘောများကျော်လွှားကာ ပီတိ သုခများဖြစ်နေခြင်းသာ။

စုန်လေးပါးသဘော

ပထမစုန် (ပထမသမာဓိ)။	။ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ
ဒုတိယစုန် (ဒုတိယသမာဓိ)။	။ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ
တတိယစုန် (တတိယသမာဓိ)။	။ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ
စတုတ္ထစုန် (စတုတ္ထသမာဓိ)။	။ ဥပေက္ခာ-ဧကဂ္ဂတာ

ဆိုလိုသည်မှာ... ပထမသမာဓိ အခိုက်တွင် ဝိတက် ဝိစာရစသော (၅)ပါးလုံး ဖြစ်နေ၏။ ဒုတိယသမာဓိသို့ရောက်သော် ဝိတက် ဝိစာရဟူသော ရှေ့နှစ်ပါးမရှိတော့ဘဲ 'ပီတိ သုခ ဧကဂ္ဂတာ' သုံးလုံးသာ စိတ်ထဲတွင် ဖြစ်နေတော့။ တတိယစုန် သမာဓိသို့ ရောက်သော် သုခနှင့်ဧကဂ္ဂတာ နှစ်လုံးသာ ကျန်တော့၏။ စတုတ္ထစုန် သမာဓိသို့ ရောက်ခဲ့သော် စိတ်ကလေးတလုံး ကြည်လင်စွာသာ ကျန်တော့၏။

ဩဒါတကသိုဏ်းကို စီးဖြန်းပွားများခါများသော် အကာသဓာတ်သဘောကိုလည်း မြတ်လာတတ်၏။ အတုံးအခဲကြားတွင် အာကသဓာတ် (အကြားအလတ်) ရှိနေသည်ကို မြင်လာတတ်၏။ ဩဒါတကသိုဏ်းကို စီးဖြန်းပွားများရင်း အရင် သိဖူးမြင်ဘူးသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတရားတို့ကိုလည်း မြင်လာတတ်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤဩဒါတကသိုဏ်းကို အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး အကောင်းဆုံးဟု ချီးမွမ်းစကား မိန့်ကြားဖူး၏...

ရဟန်းတို့ ဤအဘိဘာယတနဈာန်(၈)မျိုးတို့တွင် အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ၏ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ တည်ရှိသော ကောဠာသတို့၏ အဆင်းရုပ်ကို မရှုမူ၍ ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဖြူဖွေးသော အရောင်ရှိသော ဖြူသောကသိုဏ်းရုပ် တို့ကိုရှု၏။ ထိုကသိုဏ်းရုပ်တို့ကို လွမ်းမိုး၍ ငါသိ၏ ငါမြင်၏ဟု ဤသို့အမှတ် သညာသည်ရှိ၏။ ဤ အဘိဘာယတန ဈာန်သည်ကား အမြတ်ဆုံးပေတည်း။

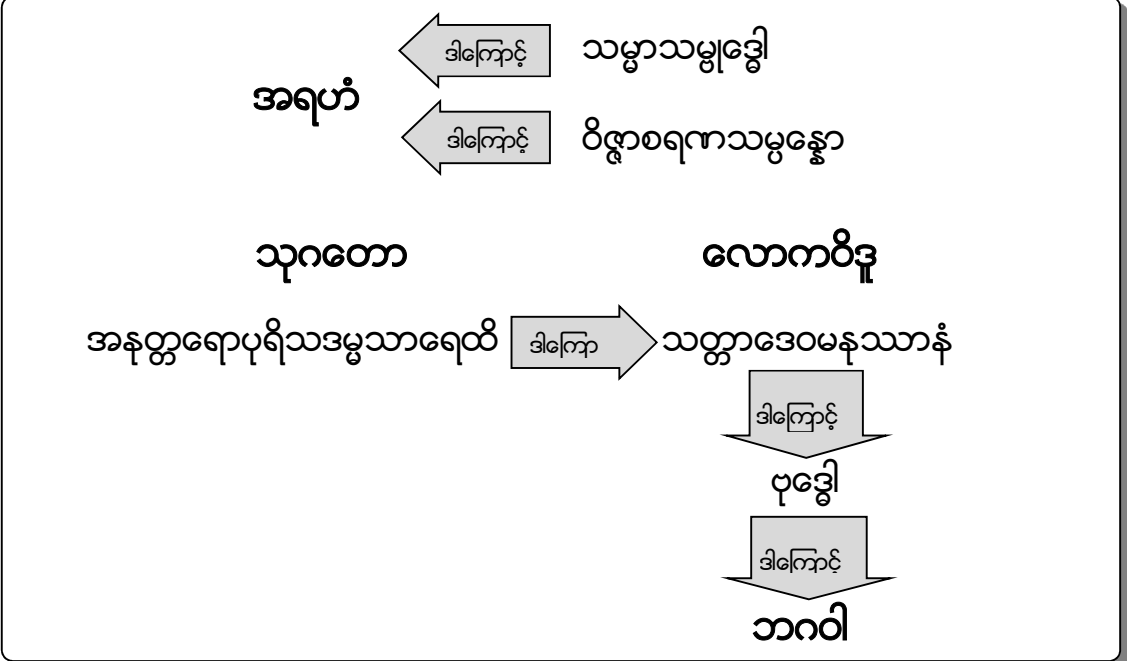
(အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပထမ ကောသလသုတ်)

ဗုဒ္ဓါဇ္ဇသမတိဘာဝနာ

ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးများ၏ ဂုဏ်တော် ကွန်ချာကို ပွားများ မည်ဟု ရည်ရွယ်၏။

- သောဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ၊ အရဟံ ဝတ သောဘဂဝါ၊ အရဟန္တံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ အရဟန္တံ သိရသာ နမာမိ၊ ပဋ္ဌမော ဝဇီရပါကာရော၊ သောဘဂဝါ ဣတိပိ အရဟံ။
- သောဘဂဝါ ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သောဘဂဝါ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သိရသာ နမာမိ၊ ဒုတိယော ဝဇီရပါကာရော၊ သောဘဂဝါ ဣတိပိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။
- ဆက်ပွားရန်။ ။ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော၊ သုဂတော၊ လောကဝိဒ္ဓု၊ အနတ္တရောပုရိသ ဒမ္မသာရေထိ၊ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဘဝဝါ။

ထို့နောက် ဂုဏ်တော်ကို အကြောင်းအကျိုးဆက်အားဖြင့် ဤကဲ့သို့လည်း တဖန် ထင်မြင်လာပြန်၏။

ဤသဘောတရားအရ ဤကဲ့သို့ ပွားများပြန်၏။ အဓိကအားဖြင့် 'အရဟံ သုဂတော လောကဝိဒ္ဓ ဘဂဝါ'ပင်ဖြစ်၏။ ကျန်စကားလုံးများကို အကြောင်းတရား များအဖြစ် ယူလိုက်၏။

အရဟံ	သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ	ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော
သုဂတော	လောကဝိဒ္ဓ	
ဘဂဝါ	အနုတ္တရောပုရိသဒမ္မသာရေထိ	သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ

ရှေးဦးစွာ ဤတွဲလုံးများကို အရဆောင်ရာ၏။ ထို့နောက် အာရုံပြုပွားများသော အခါ 'အရဟံ'ဟု စိတ်ညွတ်လိုက်သည်နှင့် 'သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ'နှင့် 'ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော' ပါပြီးဖြစ်သွား၏။ ဉာဏ်တွင်ကပ်ပါသွား၏။ ထို့နောက် 'သုဂတော'နှင့် 'လောကဝိဒ္ဓ'ကို တွဲလုံးမပါဘဲ သီးသန့်အဖြစ်ပွားများ၏။ 'ဘဂဝါ' နောက်တွင်တော့ တွဲလုံး (၃)လုံးပါ ၏။

အရဟံ-	ဟုတ်မှန်စွာသိ၊	ကျင့်ထားလို့
သုဂတော၊	လောကဝိဒ္ဓ	
ဘဂဝါ -	ဆုံးမတတ်၏။	ဆရာတဆူဖြစ်၏။ သစ္စာကိုသိစေ၏။

သွားရင်းလာရင်း စကြိန်လျောက်ရင်း ဂုဏ်တော်ကွန်ချာနှင့် ဤအတိုနည်း အတိုင်းပွား၏။ အထူးသဖြင့် စကြိန်ဖြင့် ဂုဏ်တော်ကွန်ချာအတိုင်း ဂုဏ်တော်ပွားများ ၏။

ထိုင်ရင်ဖြင့်ကား ရှေးဦးစွာ သြဒါတကသိုဏ်းကို ပထမသမာဓိထိ ဝင်စား၏။ ထို့နောက် ထိုအဖြူကြားမှ ဘုရားရှင်၏ပုံတော်ကို ပုံဖော်လိုက်၏။ ထိုအချိန်တွင် လောကကြီးတခုလုံးတွင် ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး ဘယ်အရာဝတ္ထုမှမရှိ။ ထိုဘုရားရှင်၏

ပုံတော်ကို အာရုံပြု၍ “အရဟံ သုဂတော လောကဝိဒူ ဘဂဝါ” ဟူသောအကျဉ်းနည်း ဖြင့် ဂုဏ်တော်ပွားများ၏။

ဂုဏ်တော်ကိုလည်း ဈာန်ထိုက်အောင် သမာဓိထိုက်အောင် ပွားများ၏။ စာပေတွင် ဂုဏ်တော်ပွားများခြင်းသည် ပထမဈာန်သမာဓိမျှထိသာ ဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။ သို့သော်လည်း ပီတိ-သုခကား ကောင်းကောင်းထင်သည်သာ။ ပီတိ-သုခ ထင်သောအချိန်ဝယ် ဂုဏ်တော်အာရုံဟုဆိုအပ်သော ဝိတက်နှင့် ဝိစာရတို့ကား ၂၀- ရာခိုင်နှုန်း လောက်သာကျန်တော့မည်ထင်၏။ ပီတိသုခတို့ကား ၇၀-ရာခိုင်နှုန်း လောက်ထင်မည်သာ။ ထို့နောက် ပီတိနှင့်သုခ အစစ်ဟုတော့ မဆီသာရာ။ ဥပမာ အားဖြင့်... သစ်တုံးများကို မီးစွဲလောင်းရာ၌ မီးထောက်မီးလျှံတို့သည် မိထောက် အစစ်ဖြစ်သော်လည်း၊ ဂစ်အိုးမှ ထွက်လာသော မီးထောက်မီးလျှံတို့သည်ကား အစစ်မဟုတ်၊ ဂစ်နံ့တို့ဖြင့် ရောနှောလျက်သာ ဖြစ်ကြ၏။ ယခုလည်း ထိုသဘောဖြစ် မည်သာဟု သုံးသပ်မိ၏။

မေတ္တာဘာဝနာ

ရှေးဦးစွာ သြဒါတကသိုဏ်းကို ပထမဈာနသမာဓိထိ ဝင်စားလျက်၊ ထိုအဖြူကြားမှ ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများ၏။ ထို့နောက် ဘုရားရှင်နိဗ္ဗာန်သို့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြွသွား တော်မူပုံကို အာရုံပြုလျက်၊ ထိုအဖြူကြားမှ တဖန် မေတ္တာပို့သမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရုံပြုကာ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်း၏။ ပို့သပုံကား ဤသို့ဖြစ်၏။

- ရူပက္ခန္ဓာသည် ကျန်းမာပါစေ၊ဘေးရန်ကင်းပါစေ၊ ဆင်းရဲကင်းပါစေ။
- ဝေဒနက္ခန္ဓာသည် စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးခြင်းကင်းပါစေ၊ ဆင်းရဲကင်းပါစေ။
- သညက္ခန္ဓာသည် ယောနိသောမနဿိကာရဖြင့် သတ်မှတ်နိုင်ပါစေ
- သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် ယောနိသောမနဿိကာရဖြင့် ဝေဖန်သုံးသပ်နိုင်ပါစေ။
- ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် ရေကြည်ရသာပမာ ဟိတ်ကင်းနိုင်ပါစေ။

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့သည်... ကျန်းမာပါစေ၊ ချမ်းသာပါစေ
 ရောဂါတွေ ကင်းရှင်းပါစေ
 စီးပွားတွေ တိုးတက်ပါစေ
 ဘုန်းကံတွေ ကြီးမားပါစေ
 သစ္စာလေးပါးမြတ်တရားကိုလွယ်ကူစွာ
 သိမြင်နိုင်ပါစေ။

အစဉ်အတိုင်းပွားများအပ်၏

- အတ္တ → မိမိ
- ပိယ → ပစ္စည်းလေးပါး ကျေးဇူးရှင်များ
မိဘ၊ ဆရာသမား၊ မိတ်ဆွေ
- မဇ္ဈတ္တ → အလယ်အလတ်၊ တွေ့ဘူးမြင်ဘူး ဆက်ဆံဘူးသူများ
- ဝေရီ → ရန်သူ။

အကြိမ်ကြိမ် ပွားများအပ်၏

ရှေးဦးစွာ မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို အရိုးစုအာရုံပြုလျက် ထိုအရိုးမှ အဖြူဓာတ်ကို ယူကာ သြဒါတကသိုဏ်းကို စီးဖြန်း၏။ ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံး ဖြူဖွေးနေ၏။ အဖြူတုံး ကြီးဖြစ်နေ၏။ ထို့နောက် ခန္ဓာကိုယ်အထည်ပြင်ကို ဝိပဿနာနည်းဖြင့် ရုပ်နာမ် ပြန်ခွဲ၏။ ခန္ဓာငါးပါး ထင်ရှားလာ၏။ ထိုမှတစ်ဆင့် ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကိုရှေးဦးစွာ မေတ္တာပို့ သတ်၏။ ထို့နောက် 'ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ' အစဉ်အတိုင်းပို့သ၏။

ထို့နောက် ခန္ဓာငါးပါးကို တစ်စုတည်းတဝေးတည်းပြုလုပ်လျက် (ထိုအချိန် တွင် ခန္ဓာငါးပါး ထင်သည်လည်းမဟုတ် မထင်သည်လည်းမဟုတ်ဖြစ်နေ၏) ထိုခန္ဓာ ကိုယ်ကို အာရုံယူကာ- ကျန်းမာပါစေ ချမ်းသာပါစေ စသည်ဖြင့် ဒုတိယနည်းအတိုင်း ပို့သ၏။

သွားရင်းလာရင်းအတိုနည်းဖြင့်ပို့သ၏

သွားရင်းလာရင်း၊ စကြိုန်းသွားရင်း တွေ့သမျှ မြင်သမျှ သတ္တဝါတို့ကို -

- ကျန်းမာကြပါစေ၊
 - ချမ်းသာကြပါစေ၊
 - သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်နိုင်ကြပါစေ၊
- ဟုသာပို့သနေ၏။

အာနာပါန ပြန်မှတ်ကြည့်သော်

ညနေခင်းကာလ အာနာပါနသတိဘာဝနာကို ပြန်လည်ထူထောင်ကြည့်၏။ စိတ်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ ထိုးကျသွားသည်ကို တွေ့ရ၏။ သမာဓိဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ တခုနှင့်တခု အထောက်အပံ့ အကူအညီကြောင့်သာ ဖြစ်ချေမည်။

ဖြစ်ပျက်သဘောဉာဏ်တွင်းတိုး၏

အာနာပါနဈာန်၊ ဩဒါတဈာန်၊ မေတ္တာဈာန်၊ ဗုဒ္ဓါနဿတိဈာန်များကို တလှည့်စီ ဝင်စား၏။ စိတ်သည် ကိလေသာအညစ်အကြေးကင်းကာ ကြည်လင် ထောက်ပနေ၏။ ထက်ရှုလှ၏။ ဓာသွားကဲ့သို့တည်း။ အကျွန်ုပ်တို့ကား ဤအထိ ရုပ်နာမ်ကို မရှုသေး၊ မဆင်ခြင်သေး။ သို့သော်လည်း ရုပ်နာမ်အစဉ် ဖြစ်-ပျက် သဘောကား ဉာဏ်ထဲတွင် ထင်ပေါ်နေ၏။

ကိုယ့်အရေးနှင့်ကို

တစ်ခါတစ်ရံ မယ်တော်ကြီးဒေါ်ကြည်ကြည်မြင့်မှ 'ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်ခဲ့ပါ' ဟူသောစကားကို ကြားနေမိ၏။ အကျွန်ုပ်တို့အဖို့ ရဟန္တာကို စိတ်မဝင်စားနိုင်။ ကြွင်းကျန်နေသော ကိလေသာများကို ပယ်သတ်နိုင်ရေးကိုသာ အားထည့်နေရ၏။ ဤတော့ဤတောင်တွင် ကိလေသာများကို ထားခဲ့ရန် ရည်ရွယ်၏။ အဓိကအားဖြင့် လောဘနှင့် ဒေါသကို (သညာဝိပလ္လာသနှင့် စိတ္တဝိပလ္လာသ)ကို ပယ်သတ်နိုင်ရေး အားခဲထား၏။ အကျွန်ုပ်တို့၏ ကိလေသာကြီးကို အမြဲတမ်းထင်ထင်ရှားရှား တွေ့မြင် နေရ၏။ ဘယ်လိုလုပ်ရပါမလဲဟုလည်း အမြဲအကြံထုတ်ကာနေ၏။ မဟာမြိုင်တော အတွင်း သီတင်းသုံးစဉ် နတ်တစ်ပါးက 'အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းရှုပါလော့' ဟုအကြံပေးဘူး ၏။ သို့သော် သေချာအကောင်အထည် မဖော်နိုင်ခဲ့။

မျက်စိမှ နားမှ အတွေးမှ သုဘ-တင့်တယ်၏ဟု ထင်သည်ကများလှ၏။ သိရက်နှင့် နိပ်စက်ခံနေ၏။ ဆေးကို ပုံမှန်မသောက်ခြင်းကြောင့်ပင် ဖြစ်ချေမည်။ မျက်စိကြောင့် ဖြစ်သော လောဘ-ဒေါသ၊ နားကြောင့်ဖြစ်သော လောဘ-ဒေါသ၊ အရသာကြောင့်ဖြစ်သော လောဘ-ဒေါသ၊ အတွေးကြောင့်ဖြစ်သော လောဘ- ဒေါသ ထင်ရှားလှ၏။ ရွံ့စရာကောင်းလှ၏။ ထို လောဘ-ဒေါသ အထုတ်ကြီးကို ထမ်းလျက် လမ်းလျှောက်နေရ၏။ မရှက်၊ ခပ်တည် တည်ဖြင့်ပင်။ စင်စစ် လူနတ်တို့၏ အပူဇော်ကို မခံထိုက်ပေ။

အာနာပါနမှ မေတ္တာစုရန်ထိ ဤပုံသွား၏

အာနာပါန ဝင်လေထွက်လေကို အဖြူရောင်အဖြစ်အာရုံပြု၏။ ထိုအဖြူနိမိတ်ကိုယူကာ အာနာပါနကို လွှတ်၏။ ထိုအဖြူနိမိတ်ကို ဖြူဖွေးကြည်လင်ထောက်ပလာသည်အထိ ကြည့်၏။ ထို့နောက် ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံး ပတ်ဝန်းကျင်တခုလုံး ဖြူဖွေးနေသည်အထိ ဖြန့်ကာပွားများ၏။ (သြဒါတကသိုဏ်းပင်တည်း)။ ထိုအဖြူကြားမှ ဘုရားရှင်၏ပုံတော်ကို အာရုံပြုလိုက်၏။ ဘုရားရှင် ကြွလာပုံတွေ့ရ၏။ ဂုဏ်တော်များကို ပွားများ၏။ (ဗုဒ္ဓါနုဿတိပင်တည်း)။ ထို့နောက် မိမိကို အာရုံပြု၏။ သူတပါးကို အာရုံပြု၏။ ပေါ်လာ၏။ ထို့နောက် ရုပ်နာမ်ခွဲကာ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းစီဖြန်း၏။ ဤကား အကျွန်ုပ်တို့ ကျင့်သုံးသော နည်းပေတည်း။

အသုဘ+ မရဏာနန္ဒသတိဘာဝနာ

ဩဒါတကသိုဏ်းဈာန်ကိုဝင်စား၏။ အဖြူနိမိတ်ကြားမှ အသုဘကောင်တစ်ခု အာရုံပြုလိုက်၏။ အသုဘကောင်းကြီး တစ်ကောင်ပေါ်လာ၏။ သေခါစဖြစ်၏။ မပုပ်မသိုးသေး။ ထို့နောက် ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်ပွားများ၏။

- (၁) သေပြီး ၁-ရက် ၂-ရက် ၃-ရက် အနေအထား ဆင်ခြင်၏
- (၂) ရောင်ကြွ၊ ညိုမဲ၊ ယိုစီးပုပ်ရည်သဘော ဆင်ခြင်၏
- (၃) လောက်စားစာနေသကဲ့သို့ ဆင်ခြင်၏
- (၄) အသားကုန်၍ အရိုးသာကြွင်းကျန်သောသဘော ဆင်ခြင်၏
- (၅) အရိုးများ ပြုတ်ကျနေပုံ၊ အရိုးများ ဆွေးကာ ကုန်သွားပုံကို ဆင်ခြင်၏။

ဘုရားရှင်သည် အသုဘဘာဝနာအတွက် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်တော်တွင် (၉)ချက် ပေးထား၏။ သို့သော်လည်း ထို(၉)ချက်ကို ချို့လျက် အကျွန်ုပ်တို့က (၅)ချက်ဖြင့် ရှုပွား၏။ ထို (၉)ချက်တွင် ခွေးငှက်တို့ စားထားသော အနေအထားမျိုးကို ဦးစားပေး ပြဆိုထားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ယနေ့ခေတ်အဖို့ ထိုအနေအထားမျိုးကို ထင်ဖို့မလွယ်။ ရှေးခေတ်ကလို သူသေကောင်ကို ပစ်ထားဘဲ မြေမြတ် မီးသင်္ဂြိုဟ် လိုက်ကြသောကြောင့် ပင်တည်း။

ရှုမှတ်ပွားများသောအခါ အချက် (၅)ချက်ရှိရာတွင် (၁)ချက်ကို (၁၀)မိနစ်ခန့် အနည်းဆုံး ရှုသင့်၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တခါတခါ စိတ်မြန်၍ တခဏအတွင်း အလောင်းကောင် ကုန်အောင်ရှုပွားတတ်သောကြောင့်ပင်။ စင်စစ် တချက်တချက်စီကို ကြာကြာရှုနိုင်လေ ဉာဏ်ပိုထင်ရှားလေသာဖြစ်၏။

အဟံပိ ငါသည်လည်း

ထို့နောက် မိမိခန္ဓာဘက်လှည့်၏။ ထိုသူသေသကဲ့သို့ ငါလည်း တနေ့သေရမည်သာတည်း။

(၁) အခုခံ မေ ဇီဝိတံ	ငါ၏အသက်ရှင်ခြင်းသည် မမြဲပါတကား။
(၂) ခုခံ မေ မရကံ	ငါအား သေခြင်းသည် မြဲပါ၏တကား။
(၃) မရကံ မေ ဘဝိဿတိ	ငါ့အား သေခြင်းသည် မချွတ်ဧကန် ဖြစ်လတ္တံ့ပါတကား။
(၄) မရကံ ပရိယောသာနံ မေ ဇီဝိတံ	ငါ၏ အသက်ရှင်နေခြင်းသည် သေဆုံးခြင်းလျှင် အဆုံးရှိပါ၏တကား။
(၅) မရကံ မရကံ	အော် သေခြင်းတရား၊ သေခြင်းတရား။

ဤသို့ အသုဘဘာဝနာ မစီးဖြန်းမီ မရကကနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို အရင်ယူလိုက်၏။ သေခြင်းတရားကို တကယ့်ဉာဏ်ထင်လာအောင် အကြိမ်ကြိမ် ပွားများ၏။ ထို့နောက် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွားများ၏။

အသုဘသဘောကို အကြိမ်ကြိမ် စီးဖြန်းပွားများ၏။ ဘယ်အချိန်ကြည့်ကြည့် အသုဘ မြင်နေအောင် တကယ့် အသုဘကြီးသဘောထင်နေအောင်အထိ ရှုပွား၏။ ထို့နောက် သူတစ်ပါးခန္ဓာကို အသုဘသဘောပွားများ၏။ မိမိခန္ဓာကိုယ်အသုဘထင်လျှင် သူတစ်ပါး ခန္ဓာကိုလည်း လွယ်ကူစွာ ထင်မြင်သည်သာ။

အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှုပွားရင်း ရွံ့အားကြီးကာ မလိုချင်သဘောဖြစ်ကာ ကြက်သီးမွေးညှင်း ထခြင်းလည်း ဖြစ်လာ၏။ သွားလာလှုပ်ရှား စကြိန်တရားဖြင့် ငှက်မြင်ငှက်ရှု၏။ လူထင်လူရှု၏။ အာရုံထဲမှာ ထင်လာသော သတ္တဝါဟူသမျှ အသုဘရှု၏။

ဘုရားရှင်သည်ဤသို့ပိုမိုနဲ့တော်မူ၏

ရာဇ ရုပ်ရှိလျှင် သေခြင်းသည်၎င်း သေစေသူသည်၎င်း သေသူသည်၎င်းရှိ၏။ ရာဇ ထိုသို့ဖြစ်သောကြောင့် သင်သည် ရုပ်ကို သေခြင်းတရားဟုရှုလော့၊ သေစေသူဟု ရှုလော့။ သေသူဟုရှုလော့၊ ရောဂါဟုရှုလော့၊ အနာဟုရှုလော့၊

ပြောင့်ဟူလော့၊ ဆင်းရဲဟူလော့၊ ဆင်းရဲကြောင်းဖြစ်၏ဟူလော့၊ ထိုရုပ်ကို ဤသို့ရှုသူတို့သည် ကောင်းမွန်စွာ ရှုသူတို့မည်ကုန်၏။ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ မာရသုတ်)

အထင်ဉာဏ် အမြင်ဉာဏ်

ရှုရင်းရှုရင်း မြင်မြင်သမျှ သတ္တဝါတို့ကို အပုပ်ကောင်ကြီးဟုသာ မြင်နေ၏။ ငှက်လည်း အပုပ်ကောင်၊ မိမိလည်း အပုပ်ကောင်၊ ပိုးလောက်လည်း အပုပ်ကောင်၊ အားလုံး အပုပ်ကောင်ကြီးသာ ဖြစ်နေ၏။

ဝီရိယကောင်းတော့ သိပ်မညောင်းခဲ့

နေ့လည်ဆွမ်းစားအပြီး ဆားတောင်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ထေရူပတ္တိကို ဖတ်လိုက်ရ၏။ ဆရာတော်ကြီးကား အသက် (၃၀) မျှဖြင့် ရဟန်းကိစ္စပြီးခဲ့၏။ ဝီရိယကောင်းလှ၏။ ကောကတွင် ကြာကြာမညောင်းခဲ့ပေ။ အင်း... ငါတို့ဖြင့် ငပျင်းကောင်၊ ဘယ်လောက်တောင် လောကတွင် ညောင်းနေရဦးမည်မသိ။ ကိလေသာ ညွှန်နစ်နေမှုကို တယ်သဘောကျနေသကဲ့။ တိကျသော လမ်းညွှန်မှု လမ်းပြသူ ဘုရားရှင်ရှိနေပါလျက်နှင့် လမ်းခရီးမဆုံးနိုင် ခြင်း၏အကြောင်းသည် ပျင်းနေသည်မှ တပါး အခြားမရှိ။

- နဘိက္ခဝေ ဟီနေန အဂ္ဂဿပတ္တိ ဟောတိ၊ အဂ္ဂေန စ ခေါ ဘိက္ခဝေ အဂ္ဂဿပတ္တိ ဟောတိ။
ရဟန်းတို့ ယုတ်ညံ့သိမ်ဖျင်းသော လုံ့လဝီရိယဖြင့် မြင့်မြတ်သော အဆင့်သို့ မရောက်နိုင်၊ ထက်မြက် မြင့်မြတ်သော လုံ့လဝီရိယဖြင့်သာ မြင့်မြတ်သော အဆင့်သို့ ရောက်နိုင်၏။ (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဒုတိယဒသဗလသုတ်)
- ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် တရားကို ဤသို့ကောင်းစွာဟောအပ်၏။ ပေါ်လွင်စေအပ်၏။ ဖွင့်လှစ်အပ်၏။ အစုတ်အပြတ် အချုပ်အဖာမရှိသော ပုဆိုးသစ်ကဲ့သို့ ဝေဖန်ပြအပ်၏။ ရဟန်းတို့ ငါသည် ဤသို့ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားကို ကောင်းစွာဟောအပ် ပေါ်လွင်စေအပ် ဖွင့်လှစ်အပ် အစုတ်အပြတ် အချုပ်

အဖာမရှိသော ပုဆိုးသစ်ကဲ့သို့ ဝေဖန်အပ်သည်ရှိသော် သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုသော အမျိုးကောင်းသားသည် အရေ အကြော အရိုးသာကြွင်း၍ ကိုယ်၌ အသား အသွေး ကုန်ခန်းခြောက်သွေ့စေ ဦးတော့၊ ယောက်ျားတို့၏ အားအစွမ်း ယောက်ျားတို့၏လုံ့လ ယောက်ျားတို့၏ အားထုတ်မှုဖြင့် ရောက်အပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်မူ၍ လုံ့လ၏ ရပ်တံ့ ခြင်း မဖြစ်အံ့ဟု အားထုတ်ခြင်းငှါ သင့်သည်သာလျှင်တည်း။

(နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဒုတိယဒသဗလသုတ်)

သေပြီးအသုဘ မသေခင်အသုဘ

သေပြီး အသုဘကို ရှုသလို မသေခင် အသုဘ သဘောကိုလည်း ရှုရန် စိတ်အကြံ ပေါ်လာလေ၏။

ခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏-

- မျက်စိအပေါက်မှ
- နားအပေါက်မှ
- နှာခေါင်းအပေါက်မှ
- ပါးစပ်အပေါက်မှ
- ခန္ဓာကိုယ်ချွေးပေါက်များမှ
- ကျင်ကြီး၊ကျင်ငယ်ပေါက်မှ

**အပုပ်ရည်ယိုစီးနေမှု
(အသုဘ)သဘော**

တစ်ခုချင်းစီကို ထင်ထင်ရှားရှား ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်မြင်အောင်ရှု၏။ ပွားများ၏။ မျက်စိမှ ကျင်ငယ်အထိ တစ်ခုလျှင် အနည်းဆုံး (၅)မိနစ်ခန့် အနည်းဆုံး ရှုရာ၏။ ဝသီဘော် နိုင်နင်းလာသည်နှင့်အမျှ ခန္ဓာကိုယ်ရှိ အပေါက်များမှ အပုပ်ရည် တို့သည် တတွယ်တတန်း ယိုစီးနေကြသည်ကို တွေ့မြင်ရ၏။ ကြည့်ချင်စရာပင် မရှိ။ တပ်မက်ဖို့ကာ ဝေးစွ။

အပုပ်ရည်မှ ပုပ်ပွသဘော

အပုပ်ရည်ယိုစီးနေသော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ကြည့်ဖန်များလာသော် ခန္ဓာကိုယ် အစိတ်အပိုင်းတို့သည်လည်း ညှိမဲလာ၏။ (၁၀)ရက်ခန့်ထားသော အသုဘကောင် ကြီးသဖွယ်ပင် ဖြစ်လာ၏။ ရောင်ကားလာ၏။ ထို့နောက် ထိုယိုစီးနေသော ဒွါရပေါက် များမှ ပိုးလောက်များ ထွက်လာ၏။ ပထမတော့ အနည်းငယ်၊ ဖြည်းဖြည်းချင်း အကောင်အရေအတွက် များပြားလာ၏။

ထိုပိုးလောက်များကို သေချာကြည့်သော် မျက်လုံးများမဲမဲ အမွှေးများ နီနီ ကလေးပင်ဖြစ်၏။ တစ်ခါတရံ မိမိကိုယ်ပင် ကြောင်တောင်တောင် ပြန်ကြည့်နေကြ ၏။ သူ့စားကျက်ကိုဘဲ ကိုယ်ကယူထားသလိုလိုပင် ဖြစ်ချေ၏။ ထိုခန္ဓာကိုယ်မှ နံစော် သော အနံ့များလည်း ထွက်လာတတ်၏။

တစ်ညလုံး ကိုက်ဖြတ်စားသောက်နေကြ၏။ တစ်ညလုံး စားသောက်နေကြ သော်လည်း အသားပင် မကုန်နိုင်သေး။ တချို့သောနေရာများကား အရိုးပေါ်နေပြီ ဖြစ်၏။ မိမိခန္ဓာကိုယ် ပြန်ကြည့်သော် ရက်အားဖြင့် (၂၀) လောက်ထားပြီးသော သူသေကောင်းကြီးမှ ဖုတ်ဝင်ပူးကာ သွားလာလှုပ်ရှားနေသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ချေ၏။ အပုပ်ကောင်းကြီး တန်းလန်းဖြင့် သွားလာနေရ၏။ 'အတိဒုက္ခော ခန္ဓာဘိလာဘော- ခန္ဓာရခြင်းသည် အလွန်ဆင်းရဲပါပေဘိ၏။'

အိမ်မက်ဖြင့် ပျက်ရယ်ပြုခြင်း

အိမ်မက်တစ်ခုကား အကျွန်ုပ်တို့ကို ပျက်ရယ်ပြုလိုက်၏။ အလွန်စောက်မတ် သော တောင်ကုန်းကြီးကို တက်ရသည်ဟုမြင်မက်၏။ ကျွန်ုပ်တို့ကား မတက်နိုင်။ တောင်ပတ်လမ်းသာ ပတ်ရှာနေလေတော့၏။ ဤကဲ့သို့ အိမ်မက်မျိုး အရင်လည်း ကြုံဖူး၏။

ပထမ တစ်ကြိမ်တုန်းက တောင်ပေါ်ရောက်ခါနီးမှ ပြန်ပြုတ်ကြသည်ဟု မြင် မက်၏။ နောက်တကြိမ် သောတာပတ္တိမဂ်ကျ၍ ဖိုလ်ကိုဝင်စားဖို့ ကြိုးစားသည်ဟု

မြင်မက်၏။ ဒုတိယတကြိမ် ထိုကဲ့သို့ပင် တောင်ပေါ်တက်သော်လည်း စောက်လွန်း၍ ဆက်မတက်ဟုမြင်မက်၏။ နောက်တစ်ကြိမ် စေတီတော်ကြီးကို နောက်ရဟန်း တစ်ပါးဖြင့် အပြင်မှ တက်ကြသည်ဟုမြင်မက်၏။ သူကားရှေးမှ ဝင်ပြ၏။ အကျွန်ုပ် တို့လည်း နောက်မှလိုက်ဝင်၏။ ချော့ခနဲ ဝင်နိုင်ကြ၏။ စေတီအပေါ်ယံ ဌာပနာထား သော အပေါက်မှ ဝင်ရောက်ကြခြင်းဖြစ်၏။ ယခုတတိယတစ်ကြိမ်ကား အကျွန်ုပ်တို့ ကို ဟာသပျက်ရယ်ပြုလိုက်လေတော့၏။

အကုသိုလ်သဘောမှ ကုသိုလ်သို့

အာရုံဆွမ်းကို သစ်သီးများသာဘုန်းပေး၏။ ယနေ့ဆွမ်းခံ၍ရသော သစ်သီး များကား သရက်သီး၊ ဖရဲသီး ပန်းသီးပါ၏။ စိတ်ထဲတွင် သရက်သီးကား မသန့်ဟု သိလိုက်၏။ သို့သော် အကုန်ဘုန်းပေးလိုက်၏။ ထို့နောက် ကျင်ကြီးအပေါက်မှ အသုဘသဘော ပို၍ထင်ရှားသွားလေတော့၏။ 'အကုသလောဓမ္မော ကုသလသ ဓမ္မဿ သဘောပင်လော့။'

အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့အထိ အတွေးတို့၏ အသုဘသဘော

- ရာဂဿ ဘိက္ခဝေ အဘိညာယ ဒသဓမ္မော ဘာဝေတဗ္ဗာ၊ ကတမေ ဒဿ၊ အသုဘသညာ မရဏသညာ အာဟာရေပဋိကူလသညာ သဗ္ဗလောက- အနဘိရတိသညာ အနိစ္စသညာ အနိစ္စဒုက္ခသညာ ပဟာနသညာ နိရောဓ- သညာ။

ရဟန်းတို့ ရာဂ (တဏှာ)ကိုထိုးထွင်း၍သိခြင်းငှါ ဤ (၁၀)ပါးသောတရားကို ပွားများအပ်၏။ အဘယ် (၁၀)ပါးတို့နည်း... မတင့်တယ်ဟုယူသော အမှတ် သညာ သေခြင်းဟုယူသော အမှတ်သညာ အာဟာရ၌စက်ဆုတ်ဖွယ်ဟု ယူသောအမှတ်သညာ လောကကြီးတခုလုံး ပျင်းရိငြီးငွေ့ဖွယ်ဟုယူသော အမှတ်သညာ မမြဲဟုယူသော အမှတ်သညာ ဆင်းရဲဟုယူသော အမှတ်သညာ အစိုးမရဟုယူသောအမှတ်သညာ ပယ်အပ်သောအရာတည်း

ဟုယူသော အမှတ်သည် စွဲလမ်းစရာမရှိဟုယူသော အမှတ်သည် တဖန် မဖြစ်ဟုယူသောအမှတ်သည် တို့တည်း။

● ပဉ္စိန္ဒိယာနိ ရူပါနိ ရူပရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ (နေတ္ထိပါဠိ၊ ၅)

မျက်စိ နား နှာခေါင်း လျာ ကိုယ်အတွေ့အထိတို့သည် ရုပ်၌တပ်မက်ခြင်း၏ နီးသောအကြောင်း ပေတည်း။

ရှုစရာလက္ခဏာများ

- အသုဘ- မတင့်တယ်စုစက်ဆုပ်ဖွယ်အဖြစ်
- မရက- ဖျက်စီးခြင်း၊ သေခြင်းအဖြစ်
- အာဟာရေပဋိကူလသည်- အာဟာရ၌ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်အဖြစ်
- သဗ္ဗလောကအနဘိရတိ-လောကကြီးတစ်ခုလုံး ပျင်းရိငြိမ်းငွေ့ဖွယ်အဖြစ်
- အနိစ္စ- မမြဲခြင်းအဖြစ်
- ဒုက္ခ- ဆင်းရဲခြင်းအဖြစ်
- အနတ္တ- အစိုးမရခြင်းအဖြစ်
- ပဟာန- ပယ်ခြင်းအဖြစ်
- ဝိရာဂ- စွဲလမ်းမှုကင်း(မရှိ)ခြင်းအဖြစ်
- နိရောဓ- မရှိခြင်း၊ တဖန်မဖြစ်ခြင်းအဖြစ်။

ခွဲခြားဝေဖန်၍ ဤသို့ပွား၏

အကျွန်ုပ်တို့ကား မျက်စိ နားစသည်တို့၌ အသီးသီးခွဲခြားဝေဖန်၍ ဤသို့ ပွားများဆင်ခြင်၏။

မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်သောအခါ...

လူ၊ တိရိစ္ဆာန်- စက်ဆုပ်ဖွယ် အသုဘအဖြစ် (အသုဘ)
တောတောင်၊အိမ်၊အသုံးအဆောင်- ပျင်းရိငြီးငွေ့ဖွယ်အဖြစ် (အနဘိရတိ)
စွဲလမ်းမှုကင်းခြင်းအဖြစ် (ဝိရာဂ)

နားဖြင့်အသံကိုကြားသောအခါ...

ဖျက်စီးနေခြင်းအဖြစ် (မရဏ)
မမြဲခြင်းအဖြစ် (အနိစ္စ)
တဖန်မဖြစ်ခြင်း အဖြစ် (နိရောဓ)

နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ကိုနမ်းရှုရသောအခါ...

ဖျက်စီးနေခြင်းအဖြစ် (မရဏ)
မမြဲခြင်းအဖြစ် (အနိစ္စ)
တဖန်မဖြစ်ခြင်း အဖြစ် (နိရောဓ)

လျှာဖြင့် အရသာကိုခံစားသောအခါ...

စက်ဆုပ်ဖွယ်အဖြစ် (အာဟာရေပဋိကူလသညာ)
ဆင်းရဲခြင်းအဖြစ် (ဒုက္ခ)
တဖန်မဖြစ်ခြင်းအဖြစ် (နိရောဓ)

ကိုယ်ဖြင့် အတွေ့အထိကို တွေ့ထိသောအခါ...

မမြဲခြင်းအဖြစ် (အနိစ္စ)
အစိုးမရခြင်းအဖြစ် (အနတ္တ)
တဖန်မဖြစ်ခြင်းအဖြစ် (နိရောဓ)

ပထမိ ရှု၏

မျက်စိအတွက် တစ်စုံတစ်ခုကို အာရုံပြုကြည့်၍ ပျင်းရိဖွယ်ပါလား၊ စွဲလမ်းစရာ မရှိပါလားဟု အကြိမ်ကြိမ် ပွားများဆင်ခြင်၏။ လူ၊ တိရိစ္ဆာန် တခုခုကို အာရုံယူ၍ စက်ဆုပ်ဖွယ်ပါလားဟု အကြိမ်ကြိမ် ပွားများဆင်ခြင်၏။ အဆင်းအပေါ်၌ သာယာ မက်မော တပ်မက်လိုစိတ် ကင်းနေသည်အထိ အကြိမ်ကြိမ်ပွားများ ဆင်ခြင်၏။ မကြည့်ချင်လောက်အောင်ထိ ဖြစ်လာတတ်၏။ ဤကဲ့သို့ ပထမပိုင်းတွင်း အသံကို အာရုံယူ၍လည်း အကြိမ်ကြိမ်ရှု၏။ နောက်နောက် အနံ့ အရသာ အတွေ့အထိ တို့၌လည်း အကြိမ်ကြိမ် ဆင်ခြင်ပွားများ၏။ အာရုံ (၅)ပါး လှည့်ကြည့်ချင်စရာ မရှိ လောက်အောင် ရှုပွား၏။

အရှုခံအာရုံယူသောအခါ သတိထားစရာ

ရှုဖို့ရန်အတွက် အရှုခံအာရုံ ယူသောအခါ မိမိအလွန်နှစ်သက်သည့် ပစ္စည်း၊ သို့မဟုတ် မိမိ၏အသုံးအဆောင် တစ်ခုခုကို ကြည့်၍ရှုခဲ့သော် ကမ္မဋ္ဌာန်းထင်ဖို့ အနည်းငယ်ခက်လှ၏။ အလွန်မနှစ်လိုသည် အရာဝတ္ထုများကို ကြည့်ကာရှုပြန်သော အခါလည်း အလွန်ထင်လွယ်သောကြောင့် စိတ်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် မတည်တံ့နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေသည်ကိုတွေ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် အလယ်အလတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အာရုံယူ၍ ရှုသည်က ပို၍သင့်မြတ်လှ၏။ စိတ်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းတကယ် ထင်လာသည်ကို တွေ့ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ အဆင်းအတွက် (၃)ချက်၊ အသံအတွက် (၃)ချက် စသည်ဖြင့် ခွဲကာရှုမှတ်ခြင်းသည်ကား အကျွန်ုပ်တို့ ဉာဏ်မှီသလောက် ရှုခြင်းသာဖြစ်ပေ၏။ မိမိဉာဏ်ဖြင့် အာရုံအလျောက် ထင်ရှားဖြစ်မည့် လက္ခဏာများကိုသာ ရှုမှတ်ခြင်း ပွားများဆင်ခြင်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်တည်း။

သုတ္တန်ပိတ် ဥရုဂံ ဝိဇယသုတ်၏မုဒါးကြားချက်

သွားသော် ရပ်သော် ထိုင်သော် အိပ်သော် ထိုထိုအဆစ်တို့ကို ကွေး၏။
ဤသို့ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းသည် ခန္ဓာကိုယ်၏ လှုပ်ရှားမှုသာတည်း။

ကိုယ်ကောင်ကို အရိုးအကြောတို့ဖြင့် ဖွဲ့စပ်အပ်သည်။ အရေအသားတို့ဖြင့်
လိမ်းကျံအပ်သည် အရေဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်ဖြစ်ရကား ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ
မမြင်နိုင်ပေ။

ဤကိုယ်ကောင်သည် အူဖြင့်ပြည့်၏။ အစာသစ်ဖြင့်ပြည့်၏။ အသည်းဆိုင်
ဖြင့်၎င်း။ စည်ပေါင်းအိမ်ဖြင့်၎င်း။ နှလုံးဖြင့်၎င်း။ အဆုတ်ဖြင့်၎င်း။ အညှို့ဖြင့်
၎င်း။ အဖျင်းဖြင့်၎င်း ပြည့်နှက်လျက်ရှိ၏။

နှပ်ဖြင့်၎င်း တံထွေးဖြင့်၎င်း ချွေးဖြင့်၎င်း အဆီခဲဖြင့်၎င်း သွေးဖြင့်၎င်း
အစေးဖြင့်၎င်း ခြေဖြင့်၎င်း ဆီကြည်ဖြင့်၎င်း ပြည့်နှက်လျက်ရှိ၏။

ထိုမှတစ်ပါး ထိုကိုယ်၏ ကိုးပါးသော ယိုစီးရာ အဝတို့မှ အညစ်အကြေးသည်
အမြဲတမ်း ယိုစီး၏။ မျက်စိမှ မျက်ချေးသည် ယိုစီး၏။ နားမှာ နားဖာချေးသည်
ယိုစီး၏။ နှာခေါင်းပေါက်မှ နှပ်သည်လည်း ယိုစီး၏။ တစ်ရံတစ်ခါ ခံတွင်း
ပေါက်မှ သည်းခြေသည်လည်း ပျို့အန်၏။ သလိပ်သည်လည်း ပျို့အန်၏။
ကိုယ်မှ ချွေးအညစ်အကြေးတို့သည် ယိုစီးကုန်၏။

ထိုမှတစ်ပါး ထိုကိုယ်၏ ဦးခေါင်းသည် အပေါက်အခေါင်းရှိ၏။ ဦးနှောက်ဖြင့်
ပြည့်၏။ ထိုကိုယ်ကို သူမိုက်သည် အဝိဇ္ဇာဖုံးလွှမ်းသည် ဖြစ်ရကား တင့်တယ်
၏ဟူ၍ အောက်မေ့မှတ်ထင်၏။

အကြင်အခါ ထိုကိုယ်သည် အသက်ဝိညာဏ်ကင်းသဖြင့် သေခြင်းသို့ရောက်
သည်ဖြစ်၍ ဖူးဖူးရောင်၏။ ညိုသော အဆင်းရှိ၏။ သုဿာန်၌ စွန့်ပစ်အပ်သည်
ဖြစ်၍ အိပ်ရ၏။ ထိုအခါ ထိုကိုယ်ကို ဆွေးမျိုးတို့သည် ငဲ့ကွက်ခြင်း ကင်းကြ
ကုန်၏။

ထိုကိုယ်ကို အိမ်ခွေးတို့သည်၎င်း တောခွေးတို့သည်၎င်း သစ်ကျွတ်တို့
သည်၎င်း ပိုးတို့သည်၎င်း ကျီးတို့သည်၎င်း လင်းတတို့သည်၎င်း ခဲစားကုန်၏။
တစ်ပါးကုန်သော အပုပ်အသိုးကို နှစ်သက်ကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်လည်း
ခဲစားကုန်၏။

ဤသာသနာတော်၌ ပညာရှိသော ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရား စကား
တော်ကို နာကြားရ၍ ထိုကိုယ်ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်၏။
ရှုမြင်နိုင်ရာ၏။

ဤသဝိညာဏက အသုဘသည် မသေမီ သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း
လျောင်းခြင်း ဖြစ်သကဲ့သို့ ထိုအဝိညာဏက အသုဘသည်လည်း ယခုအခါ
သေပြီးဖြစ်၍ သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်းမဖြစ်တော့ သကဲ့သို့
ထိုအတူ ဤ သဝိညာဏကအသုဘသည်လည်း နောင်သောအခါ သွားခြင်း
ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်း မဖြစ်တော့လတ္တံ့။ ဤသို့ အဇ္ဈတ္တကိုယ်ခန္ဓာ၌
၎င်း ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကိုယ်၌၎င်း ဆန္ဒရာဂ (လိုချင်တပ်မက်ခြင်း)ကို ကင်းကွားစေရာ
၏။

ဤသာသနာတော်၌ ပညာရှိသော ရဟန်းသည် ဆန္ဒရာဂဖြင့် တပ်ခြင်းကင်း
သည်ဖြစ်၍ သေခြင်းကင်းရာ ငြိမ်းအေးရာ တဏှာမှ ထွက်မြောက်ရာ
ရွှေ့လျော့ခြင်းမရှိရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရနိုင်ရာ၏။

အခြေနှစ်ချောင်းရှိသော ဤကိုယ်သည် မစင်ကြယ်၍ မကောင်းသော အနံ့ရှိ
သောကြောင့် ပန်းနံ့သာ စသည်တို့ဖြင့် ပြုပြင်စီရင်၍ ဆောင်ရွက်နေရ၏။
သို့ပင်ဖြစ်ပါလျက် အထူးထူးသော အပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သည်ဖြစ်၍ ထိုထို
အပေါက် ကြီးငယ်တို့မှ ယိုစီး၏။

အကြင်သူသည် ဤသို့သဘောရှိသောကိုယ်ဖြင့် မာနထောင်လွှားခြင်းငှါ
အောက်မေ့ရာ၏။ သူတစ်ပါးကိုလည်း မထီမဲ့မြင် ပြုရာ၏။ ထိုသူ၏

မာနထောင်လွှားမှု မထိမဲ့မြင်ပြုမှုသည် အရိယသစ္စာကို မမြင်ခြင်းမှတစ်ပါး
အဘယ်မှာ အကြောင်းရှိနိုင်ပါအံ့နည်းဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ဤသို့ဘုရားရှင်မိန့်ဆိုအပ်သော သဘောများကိုလည်း အကြိမ်ကြိမ်ပွားများ
ဆင်ခြင်ရာ၏။

(ဝ) ရူပနာမသဘာဝတ္ထဘာဝနာ

ရူပသဘာဝတ္ထဘာဝနာ

ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့တွင် ရှေးဦးစွာ ရုပ်တို့၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာများကို ရှုမည် ဖြစ်၏။ ဤအခန်းတွင် ရုပ်တရားတို့၏ ပင်ကို သဘာဝလက္ခဏာများကို ကျေညက် အောင် ရှုမည်ဟု ရည်ရွယ်၏။

ဃာတိ ရှု၏

မိမိခန္ဓာကိုယ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာဖြစ်သော ဓာတ်လေးပါးကို ရှု၏။ တခဏ အတွင်း ဓာတ်အတုံးအခဲဖြစ်သွား၏။ ထိုဓာတ်များကြားထဲ အာကာသဓာတ်ကို ထိုးကြည့်၏။ ဓာတ်စိုင်ဓာတ်မှုများကို တွေ့ရ၏။ ဓာတ်စိုင်ဓာတ်ခဲသဘောတို့ကား သူတို့သဘာဝအလျောက် ပျက်နေကြသည်ကို ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့မြင်နေရ၏။ သို့သော်လည်း အနိစ္စစသော သာမညလက္ခဏာသို့ကား မလိုက်သေး။ ထို့နောက် သူတစ်ပါး ခန္ဓာကိုယ်ကို ဆင်ခြင်ပွားများ၏။ တောတောင်စသော ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို လည်း ဓာတ်သဘောမှတ်၏။ သဘောဉာဏ်ကား လွယ်ကူစွာပင် ထင်ရှားနေလေ၏။

ထို့နောက် အဆင်းကို ဓာတ်လေးပါးသဘောအဖြစ်၊ အသံကို၊ အနံ့ကို၊ အရသာကို၊ အတွေ့အထိကို၊ တွေးသမျှအာရုံဟူသမျှကို ဓာတ်သဘောအဖြစ် ဆင်ခြင်၏။ ထိုဓာတ်တုံးဓာတ်ခဲ ဓာတ်စိုင်များထဲသို့ အာကာသဓာတ်ကို ထိုးပေါက် ကြည့်သော် ထိုဓာတ်စိုင်များသည် အမူအမ္ဘား ဖြစ်သွားလေ၏။ တလောကလုံး ဓာတ်စိုင်ဓာတ်ခဲသဘောတို့ကား ပျက်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ သို့သော်လည်း ဤတွင် အကျွန်ုပ်တို့ ရည်ရွယ်ထားသည်ကား ရုပ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာမျှ ဦးစားပေး ရှုမည်ဟုသာဖြစ်၏။

ရုပ်အားလုံးကို ရှုရာ၏

အကျွန်ုပ်တို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ တစ်ပါးဖြစ်သော ဖားအောက်တောရဆရာတော် ကြီး၏ အဆိုကား ရုပ်(၂၈)ပါးလုံးကို ရှုနိုင်ရမည်ပင်ဖြစ်၏။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် နှင့် အနတ္တလက္ခဏ သုတ်တော်များတွင်လည်း 'အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ' ရှုရမည်၊ 'ဩဠာရိက သုခုမ၊ ဟိန ပဏီတ' စသောနည်းဖြင့် ရှုရမည်ဟု မိန့်ဆိုချက်များကို သတိရလာ၏။ ထို့နောက် တောင်စောင်းပေါ်လမ်းလျှောက်ရင်း ဤသို့ ခွဲခြားဝေဖန်ကြည့်၏။

မျက်စိဖြင့် သစ်ပင်များကို မြင်သောအခါ

မိမိဘက်(အဇ္ဈတ္တ)မှ မျက်စိအကြည်တည်ရာ ဟောဒီခန္ဓာကိုကြီးကို ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော ဟူသော ဓာတ်လေးပါးတို့ဖြင့် အမာခံ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထား၏။ ထိုဓာတ်တုံးကိုမှီ၍... စက္ခု (မျက်စိ)၊ သောတ (နား)၊ ယာန (နှာခေါင်း)၊ ဇိဝှါ (လျှာ)၊ ကာယ (ကိုယ်အတွေ့အထိ) ပသာဒများ တည်ရှိကြ၏။ ထို့နောက် ကံအားလျော်စွာ ပုရိသဘာဝ (ယောကျ်ားလက္ခဏာ)နှင့် ဟဒယ (အသိမှီရာ)၊ ဇီဝိတ (မပုပ်မသိုးအောင် ဆောင်ပေးသောရုပ်)၊ အာဟာရ (အနှစ်ဩဇာ)များ ရှိကြလေ၏။

ထိုသဘောများကို အခြေခံကာ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ကာယဝိညုတ် (ကိုယ်အမူအရာ)၊ ဝစီဝိညုတ် (နတ်အမူအရာ) ရှိလာပြန်၏။ ထို့နောက် အာကာသဓာတ် (ဟင်းလင်းပြင်)၊ လဟုတာ (ပေါ့ပါးခြင်း)၊ မုဒုတာ (နူးညံ့ခြင်း)၊ ကမ္မညတာ (ထားသလိုတည်နေခြင်း)နှင့်၊ ဥပဇယ (ဖြစ်)၊ သန္တတိ (တည်)၊ ဇရတာ (ရင့်)၊ အနိစ္စတာ (ပျက်) သဘောများရှိပြန်၏။ ဤသည်တို့ကား မြင်ခြင်း၌ တည်နေကြသော ရုပ်များပါတကား။

အဆင်းဖြစ်သော သက်မဲ့အပြင်(ဗဟိဒ္ဓ)ရုပ်တွင်ကား... ဓာတ်လေးပါးနှင့်တကွ ထိုကိုမှီကာ ဖြစ်ပေါ်နေကြသော ရူပ (အဆင်း)၊ သဒ္ဓ (အသံ)၊ ဂန္ဓ (အနံ့)၊ ရသ (အရသာ)၊ ဗောဠုပ္ပ (မာ-ပျော့ ဟူသော အတွေ့အထိ) များရှိချေမည်သာ။

မှတ်ချက်။ ။အဘိဓမ္မာသဘောတွင် ပစ္စည်းဝတ္ထုသက်မဲ့၌ ဓာတ်လေးပါးနှင့်တကွ အဆင်း၊ အနံ့၊ အရသာ၊ သြဇာအဆီအနှစ် ဟူသော ဤ (၉)ပါးသောရုပ်များ ဖြစ်ကြသည်ဟုဆို၏။ ထိုသဘောကား ပကတိ သဘာဝအလျောက် တည်နေသော ရုပ်များကို ဆိုခြင်းသာဖြစ်၏။ ဥပမာ... သဘာဝအလျောက်တည်နေသော သစ်တုံး မှာ မခေါက်သော် အသံမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အသံမပါ။ ကိုင်မည့်သူမရှိသော် အတွေ့အထိ (ဗောဠုပ္ပရုပ်)မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဗောဠုပ္ပရုပ်မပါဟု သိရာ၏။

ဤသို့ အဇ္ဈတ္တ-ဗဟိဒ္ဓ (အတွင်း-အပြင်) ခွဲခြားသည်ကား မှတ်ရလွယ်အောင် ခွာခြား၍ သိမြင်ကြည့်ခြင်းသာဖြစ်ရာ၏။ ထိုထိုသော ခွဲခြားပိုင်းခြားခြင်းမျိုးကား စာပေအတိုင်း ဖြစ်မည်မဟုတ်ရာ။ ရှုကွက် လွယ်ကူစေခြင်း အကျိုးငှါသာတည်း။

ဃာတိ ရှု၏

ရှေးဦးစွာ သြဒါတကသိုဏ်းကို ပထမဈာန်အထိဝင်စားလျက်။ ထို့နောက် ပုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်း၏။ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်း၏။ အသုကကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်း၏။ ဝသီဘောင်နိုင်နေသည့်အတွက် အချိန်အတိုအတွင်း ဈာန်ကိစ္စကို အဆုံးသတ်နိုင်၏။ ထို့နောက် ခန္ဓာဘက်လှည့်၏။

ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို

- ဓာတ်လေးပါးအဖြစ် ဆင်ခြင်၏
- မျက်စိ၊ နားစသည်ကို ဓာတ်သဘော ဆင်ခြင်၏ (မြင်ခြင်းသဘော၊ ကြားခြင်း သဘောသာ)
- ခန္ဓာပုံသဏ္ဍာန်ကိုကြည့်ပြီး ပုရိသဘာဝရုပ် ဖောက်ပြန်ခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင် ၏
- အသိအတွေးကိုကြည့်ပြီး ဟဒယရုပ်မှ ဖောက်ပြန်ခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏
- အသက်ရှင်နေခြင်းကို ကြည့်ပြီး ဇီဝိတရုပ်မှ ဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏

- ခန္ဓာကိုယ် လန်းဆန်းတက်ကြွနေခြင်းကိုကြည့်ပြီး အာဟာရရုပ်က ဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏
- ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံး ထွင်းဖောက်ကြည့်ကာ အာကာသဓာတ် (အကြားအလပ်) အာဖြင့် ဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏
- ကိုယ်အမူအရာများကို အာရုံပြု၍ ကာယဝိညာတ်ရုပ်က ဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏
- ပြောဆိုခြင်းများကို အာရုံယူ၍ ဝစီဝိညာတ်ရုပ်မှ ဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏
- ပေါ့ပါးနေခြင်းကို ကြည့်၍ လဟုတာရုပ်မှ ဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏
- ခန္ဓာကိုယ်နူးညံ့နေခြင်းကို အာရုံပြု၍ မုဒုတာရုပ်မှ ဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏
- အမူကိစ္စတခုခု၌ ကောင်းမွန်စွာ လုပ်နေတတ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကြည့်ပြီး ကမ္မညတာ ရုပ်မှဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟု ဆင်ခြင်၏
- ဓာတ်တုံး ဓာတ်ခဲများ ဖြစ်တည်၊ရင့်ပျက် သဘောကိုကြည့်ပြီး ဥပဇယ၊ သန္တတိ၊ ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ ရုပ်တို့မှ ဖောက်ပြန်နေခြင်းပါလားဟုဆင်ခြင်၏

ဤကားအဇ္ဈတ္တအတွင်းရှိ (မိမိခန္ဓာအတွင်းရှိ) ထင်းရှားရာရုပ်များကို ဆင်ခြင်ပုံတည်း။ ထို့နောက် သူတစ်ပါးခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း အာရုံယူ၍ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်၏။ (အဆင်း အသံ စသောရုပ်များကိုလည်း တခါတရံထည့်ကာ ရှုမှတ်၏)

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော် အလိုအားဖြင့်

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်နှင့် ထိုထိုသောသုတ်တော်များတွင် ဤသို့ရှုမှတ်ရန် မိန့်တော်မူထားပြန်၏။

- အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်အားဖြင့်
- အဇ္ဈတ္တ၊ ဗဟိဒ္ဓအားဖြင့်

- ဩဠာရိက၊ သုခုမအားဖြင့်
- ဟိန၊ ပဏီတအားဖြင့်
- ဒူရ၊ သန္တိကအားဖြင့် ရှုရမည်ဟုဆို၏။

ဩဠာရိက သုခုမသည် ခွဲပုံကား

အဇ္ဈတ္တ-ဗဟိဒ္ဓ။ ။ မျက်စိ နား စသောရုပ် (၅)ပါးသည် အဇ္ဈတ္တ၊ ကျန်ရုပ် များကား ဗဟိဒ္ဓ။

ဩဠာရိက-သုခုမ။ ။ မျက်စိ၊ နား၊ နာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်အတွေ့နှင့် အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ ပထဝီစသောဓာတ်လေးပါး ဤ (၁၂)ပါးတို့သည်ကား ဩဠာရိကရုပ်၊ ကျန် သုခုမရုပ်။

ဒူရ-သန္တိက။ ။ သုခုမရုပ်ကိုပင်လျှင် သိနိုင်ခဲ့သည့်သဘော ရှိသောကြောင့်ဒူရ ရုပ်၊ ကျန် သန္တိကရုပ်။

ဟိန-ပဏီတ။ ။ ဩဠာရိကရုပ် (၁၂)ပါးသည် ဟိန၊ ကျန် ပဏီတ။

ပဿတိ ရှု၏

ရှေးဦးစွာ ရုပ်တရားကို အတိတ်အားဖြင့် (၁၀)မိနစ် (၁၅)မိနစ်ခန့်ဆင်ခြင်၏။ အနာဂတ်အားဖြင့် ဆင်ခြင်၏။ ပစ္စုပ္ပန်အားဖြင့် ဆင်ခြင်၏။ ထို့နောက် ဩဠာရိကရုပ် ကို သီးသန့်ဆင်ခြင်၏။ သုခုမရုပ်ကို သီးသန့်ဆင်ခြင်၏။ အနတ္တလက္ခဏာသုတ် တော်၏ ညွှန်ကြားချက် အတိုင်း အဇ္ဈတ္တ-ဗဟိဒ္ဓ စသောနည်းတို့ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ဆင်ခြင်၏။ အပြန်အလှန်ရှုမှတ်၏။

ဆင်ခြင်ဖန်များလာသော် ဩဠာရိက-သုခုမစသော အမည်များလည်း ပျောက်ကွယ်လာ၏။ အဆင်းဘဲ အသံဘဲ စသော ရုပ်ပညတ်အမည်များ ပျောက်ကွယ်လာ၏။ ထို အမည်ပညတ် အခေါ်အဝေါ်တို့သည် ဉာဏ်ထဲတွင် ထင်ရှားနေသည်လည်းမဟုတ် မထင်ရှားသည်လည်းမဟုတ် ဖြစ်နေ၏။ အမည်နာမ

သီးခြားရယ်လို့ မဟုတ်ဘဲ ရုပ်တွေ ဖောက်ပြန်နေကြတာဘဲဟု ယေဘုယျ ထင်ရှား
နေ၏။ စကြိုန်လျောက်ရင်း ရှု၏။ သွားရင်းလာရင်းရှု၏။ ထိုင်၍ ရှု၏။

လန်းဆန်းအောင် ပြုလုပ်လေ၏

ယနေ့ နေ့လည်ဆွမ်းစားအပြီး သဘာဝတောင်ကုန်းမှ အကျွန်ုပ်တို့အား
လန်းဆန်းအောင် ပြုလုပ်လိုက်လေ၏။ ဖြစ်ပုံမှာ... တောင်စောင်းများပေါ်တွင်
တရားထိုင်ရန် နေရာ ရှာနေ၏။ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းကြီးတို့ကား မတ်စောက်လှ၏။
မြင့်မားလှ၏။ ထို့နောက် အောက်ဘက်မှာ မြေပြန့်လေးတနေရာမြင်၏။ သွား၏။
“အိမ့်”ခနဲ ကျသွားလေ၏။ တောင်ပေါ်မှ လိမ့်ကျသွားခြင်းပင်။ လူတစ်ရပ်နှင့်
လက်တစ်ဆန့် ကျော်ကျော်လေးခန့်လောက် မြင့်ပေမည်။ အောက်သို့ဆက်မကျလို့
တော်သေး၏။ အဖြစ်အပျက်ကား မြန်ဆန်လှ၏။ “အိမ့်”ခနဲ အသံကြားလိုက်၏။
ထို့နောက် မိမိ ကာယိန္တရကို သတိထားမိလိုက်၏။ သင်္ကန်းများကို သေချာသပ်၏။
ထို့နောက် လက်မှာ ကိုင်ထားသော အခင်း ရေဘူး ယပ်တောင်ကို သတိထားမိ၏။
ယပ်တောင်ကား ယိုယွင်းဖျက်စီးသွားလေ၏။ ခန္ဓာကိုယ်ဖြင့် ဖိမိခြင်းဖြစ်၏။
ထို့နောက် လန်းဆန်းသွားလေတော့၏။ ကျေးဇူးတင်လိုက်ရ၏။

တရားထိုင်ရန် နေရာလိုသလား

မေးခွန်းတခုကား တရားထိုင်ရန် နေရာလိုသလား၊ တောတောင် လိုသလား
ပင် ဖြစ်ချေ၏။ ဘုရားရှင်၏ စကားတော် အဖြေကိုသာ ထုတ်ပြပေအံ့။

မြောက်များစွာသော သုတ်တော်များအရ... ဘုရားရှင်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား
ပေးပြီးနောက် ရဟန်းတော်များကို အရညဂတောဝါ- တောအရပ်သို့သော်၎င်း၊
ရုက္ခမူလ ဂတောဝါ- သစ်ပင်အောက်သို့သော်၎င်း၊ သုညာဂါရဂတောဝါ-ဆိတ်ငြိမ်ရာ
အရပ်သို့သော်၎င်း ကပ်၍ တရားအားထုတ်ဖို့ရန် ညွှန်ပေးလေ့ရှိ၏။ ဘုရားရှင်သည်
လည်း အခါအားလျော်စွာ တစ်ပါတည်း လူသူမနီး တောတောင်အရပ်မှာသာ
နေတော်မူပုံကို များစွာသော သုတ်တော်များ၌ တွေ့ရ၏။

- ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ အချို့သောရဟန်းသည် လာဘ်ပူဇော်မှု ကျော်စောလိုမှုတို့ နိပ်စက်အပ်၍ သိမ်းကျုံးငင်ယူအပ်သော စိတ်ရှိသည် ဖြစ်ရကား ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်သို့ ရောက်သော်လည်း မမွေ့လျော်၊ သစ်ပင်ရင်း သို့ရောက်သော်လည်း မမွေ့လျော်၊ လွင်တီးခေါင်သို့ ရောက်သော်လည်း မမွေ့လျော်၊ သွားလေရာရာ ရပ်လေရာရာ ထိုင်လေရာရာ အိပ်လေရာရာ အရပ်တိုင်း၌ အကျိုးမဲ့ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ရ၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် လာဘ်ပူဇော်သကာ အကျော်အစောသည် ခက်ထန်၏၊ ထက်မြက်၏၊ ကြမ်းတမ်း၏။ အတုမရှိသော ယောဂ၏ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရခြင်းငှါ အန္တရာယ်ကို ပြုတတ်၏။ (နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သိင်္ဂီလသုတ်)
- ဇာကိသောတိပုဏ္ဏား သင်လျောက်သည့်အတိုင်း ဟုတ်ပေ၏၊ မှန်ပေ၏။ ပုဏ္ဏား တောအုပ်တောနက်ကြီးများဖြစ်သော တောစွန် တောင်ဖျား၌ဖြစ်သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာတို့သည် သက်ဝင်နေနိုင်ရန် ခဲယဉ်းကုန်၏။ ဆိတ်ဆိတ် ငြိမ်နေနိုင်ခြင်းကား ခဲယဉ်းလှ၏။ တကိုယ်တည်း နေနိုင်ခြင်း၌လည်း ပျော်မွေ့နိုင်ခဲ့၏။ သမာဓိမရသော ရဟန်း၏စိတ်ကို တောတို့က ဆောင်ယူ သွားသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ (မူလပဏ္ဏာသ၊ မူလပရိယာယဝဂ်၊ ဘယဘောရဝသုတ်)
- ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ တောနေရဟန်းသည် ဤသို့ဆင်ခြင်၏- ယခု ငါသည် တစ်ယောက်တည်း တော၌နေ၏။ တစ်ယောက်တည်း တော၌နေ သော ငါသည် ချွတ်ချော်မှု၍လည်း ကျရာ၏။ စားပြီးသော အစာမူလည်း ငဲ့အား ဖောက်ပြန်ရာ၏။ သည်းခြေမူလည်း ငဲ့အား ပျက်ရာ၏။ သလိပ်မူ လည်း ငဲ့အား ပျက်ရာ၏။ လေသင်းခန်းသည်မူလည်း ငဲ့အား ဖြတ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် ငဲ့အား သေဆုံးခြင်းသည်ဖြစ်ရာ၏။ ထိုချွတ်ချော်၍ကျခြင်း စသည် သည် ငဲ့အား အန္တရာယ်ဖြစ်ရာ၏။ ယခုအခါ ငါသည် မရောက်သေးသည့် ဈာန်မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ရန်၊ မရသေးသည့် ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကို ရရန်၊ မျက်မှောက် မပြုရသေးသည့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန် လုံ့လကို အားထုတ်တော့အံ့ဟူ ဆင်ခြင်၏။ (အဂ္ဂတ္ထုရုံ၊ ပဉ္စကနိပါတ်၊ ယောဓာဇီဝဝဂ္ဂ၊ ပထမအနာဂတဘယသုတ်)

- ကောင်းသော လုံးရပ်သဏ္ဍာန်ကြွန်အင် လက္ခဏာရှိသော၊ ပဒုမ္မာကြာအဆင်း ရှိ၍ မြင့်မြတ်သော ဆင်ပြောင်ကြီးသည် ဆင်အပေါင်းတို့ကို ရှောင်ဖယ်စွန့်ခွဲ လျက် တော၌မွေ့လျော့သရွေ့ နေသကဲ့သို့ (သူတော်ကောင်းသည်) ကြံချို ပမာ တစ်ယောက်တည်း ကျင့်ရာ၏။ (သုတ္တနိပါတ၊ ခုဂ္ဂဝိသာနာသုတ်)
- အချို့သောရဟန်းတို့ကို၎င်း အချို့သော အိမ်နေသူ လူတို့ကို၎င်း ချီမြောက်ရန် ခဲယဉ်းလှကုန်၏။ ဤသို့ သိသောကြောင့် သူတစ်ပါးသားသမီးတို့၌ ကြောင့်ကြမဲ့ဖြစ်၍ (သူတော်ကောင်းသည်) ကြံချိုပမာ တစ်ယောက်တည်း ကျင့်ရာ၏။ (သုတ္တနိပါတ၊ ခုဂ္ဂဝိသာနာသုတ်)
- ဘာရဒွါဇ... ထိုငါဘုရားသည် အဘယ်အရာသည် အကောင်းဆုံးဖြစ် သနည်းဟု ရှာဖွေရင်း၊ အဘယ်အရာသည် အတုမရှိမြတ်သော ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်ည်တည်းဟု ရှာဖွေရင်း၊ မာဂဓတိုင်းတို့၌ အစဉ်အတိုင်း ဒေသစာရီ လှည့်လည်သော် ဥရုဝေလတော သေနာနိဂုံးဆီသို့ သက်ရောက်လာ၏။ ထိုအရပ်၌ မွေ့လျော်ဖွယ်ရာ မြေအဖို့ကို၎င်း ကြည်နူးဖွယ်ရာကောင်းသော တောအုပ်ကို၎င်း စီးဆင်းနေသော မြစ်ကို၎င်း မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော သန့်ရှင်းသော ဆိပ်ကမ်းကို၎င်း အနီးအနားမှ ဆွမ်းခံရွာကို၎င်း မြင်၏။ ဘာရဒွါဇ... ငါ့အား ဤသို့သော အကြံဖြစ်၏။ အချင်းတို့ မြေအဖို့သည် မွေ့လျော်ဖွယ် ကောင်းလေစွတကား တောအုပ်သည်လည်း ကြည်နူးဖွယ် ကောင်းလေစွတကား မြစ်သည်လည်း စီးဆင်းနေ၏။ ဆိပ်ကမ်းသည်လည်း သန့်ရှင်း၍ မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်း၏။ ဆွမ်းခံရွာသည်လည်း နီးနား၏။ ဤအရပ်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်လိုသော အမျိုးသားအား ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ခြင်းငှါ သင့်လျော်ရာ၏တကားဟု အကြံဖြစ်၏။ ဘာရဒွါဇ... ထိုငါ သည် ထိုအရပ်၌ပင်လျှင် ဤအရပ်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်းငှါ သင့်လျော်၏ဟု နှလုံးသွင်း၍ ထိုင်နေ၏။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဗြာဟ္မဏဝဂ်၊ သင်္ဂါရဝသုတ်)

ဤကား သာသနာတော်ကို သုခသင်ခြင်းတည်း၊ မိမိကိုယ် ဂုဏ်ဖော်လိုခြင်း မဟုတ်။ ဖော်စရာဂုဏ်လည်းမရှိ ဟူ၏။

အနံ့တထောင်းထောင်းဖြင့် မလုပ်ကောင်းရာ

ယနေ့ညတွင် ထိုင်ရင်းဖြင့် ငိုက်လိုက်ရာ အိပ်မက်တစ်ခု မက်သည်အထိပင် ဖြစ်ချေ၏။ အိပ်မက်ကား- ရှေးဟောင်းစေတီ နှစ်ဆူကို ဦးတိုက်ထား၍ ကျောင်းမြေ နေရာ(၅)ဧကခန့်ကို အလှူခံရယူသည်ဟု မြင်မက်၏။ ရှေးဟောင်းစေတီ နှစ်ဆူက လည်း အင်မတန် တန်ခိုးကြီးလှ၏ဟု ဆို၏။ အကျွန်ုပ်တို့ကား ထိုစေတီအတွင်း ဘယ်လိုတရားထိုင်မည် စသည်ဖြင့် တရားထိုင်ရန်နေရာ လိုက်ကြည့်နေ၏။ ဤကား အိပ်မက်တည်း။ စင်စစ် အကျွန်ုပ်တို့ကား သာသနာမပြုနိုင်သေး။ ကျောင်းဟူသော ဂိုဒေါင်ကြီးလည်း မစောင့်နိုင်သေး။ သာသနာပြု၏ဟူသော ခေါင်းစီးအောက်တွင် ငါဟူသော မာနကိုလည်း မကျွေးနိုင်။ ရှင်းစရာအကြွေး ဆပ်စရာကြွေးများ ရှိသေး၏။ ကိလေသာအနံ့ ရှိသေး၏။ အနံ့ တထောင်းထောင်းဖြင့် လူရှေးသူရှေး မသွားကောင်းရာ။ ပြောင်စင်အောင် အရင်ဆေးကျော့ရာ၏။

ပဿတိ ရှု၏

ရုပ်တရားကို ရှုရင်းဖြင့် စိတ်နှင့်အာရုံသဘောကို ထင်ရှားစွာ မြင်လာ၏။ စိတ်နှင့် အာရုံ အရင်ထက် ပို၍ကွဲပြားလာ၏။ ဤ၌ အာရုံဟူသည်ကား ဥပါဒါန်ဖြင့် စွဲယူအပ်သော လူ-ယောက်ျား-မိန်းမသဏ္ဍာန် ပေတည်း။ စိတ်ဟူသည်ကား နာမ်အကြည် သက်သက်ပင်တည်း။ ကျေးဇူးတော်ရှင် အနိစ္စဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ကျေးဇူးကြောင့်ပင်တည်း။ စိတ်ကား ဖြတ်လို့မရ၊ အာရုံကိုကား ဖြတ်အပ်၏။

နာမ်ကို မြင်လာတတ်ပုံ

ရှေးဦးစွာ ရူသူတို့အဖို့ ရုပ်ကျေသော် နာမ်ကိုမြင်လာတတ်၏။ ရှေးဦးစွာ ရုပ်ဖောက်ပြန်ရာသို့ သူ့အလိုလို ညွတ်ကိုင်းနေသော နာမ် (ဖဿ)ကို မြင်လာမည်။ အထူးသဖြင့် မျက်စိဖြင့် အဆင်းကို မြင်သောအခါသော်၎င်း နားဖြင့်ကြားသောအခါ သော်၎င်း သတိထားသော် မြင်လာတတ်၏။ ထို့နောက် ဘာလိုပါလိမ့်ဟု ဖဿညွတ် နေသော နေရာကို သေချာကြည့်သော် 'ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ'တို့ အလုပ်လုပ်နေပုံကို ရိတ်ရိတ် ရိတ်ရိတ် မြင်လာတတ်၏။ သို့သော် ထိုလေးပါးတွင်

ဝေဒနာကို မြင်ခိုက် သညာကိုမမြင်၊ သညာမြင်ခိုက် သင်္ခါရကိုမမြင်နိုင်ပေ။
လေးပါးလုံးကို တပြိုင်နက်မမြင်နိုင် ဟူ၏။

ရုပ်လက္ခဏာ

- ရုပ် (၂၈)ပါးတို့သည်... ➡ တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိ၏၊ ပြိုင်တူဖြစ်၏။
- ➡ တူသော ချုပ်ခြင်းရှိ၏၊ ပြိုင်တူချုပ်၏။
- ➡ တူသော မှီရာရှိ၏၊ မှီရာတူ၏။

ထိုသဘောကိုလည်း ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ပုံကား အကြည့်တချက်၊ အလှုပ်တချက်၊ အလှည့်တချက်၌ ရုပ် (၂၇)ပါးလုံး ပါဝင်နေကြ၏။ ဘေးကိုတချက် လှည့်ကြည့်ရာဝယ် မပါဝင်လိုက်ရသော ရုပ်မရှိပုံကို သေချာစွာ ဉာဏ်ယှဉ်၍ သုံးသပ် ရာ၏။

ဝိပါက်ခန္ဓာကြီးသာ

ထိုထိုသော ရုပ်ခန္ဓာကြီးကို ဝိပါက်ခန္ဓာကြီးအဖြစ် ထင်ရှားစွာမြင်လာတတ်၏။ ကိလေသာနှင့် ကံပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဤကဲ့သို့ ဝိပါက်-အကျိုးခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ရနေခြင်းပင် ဖြစ်ပါလားဟု ဉာဏ်ထင်လာတတ်၏။ ပြုစုရခက်ပုံ၊ သယ်ဆောင်ရခက်ပုံစသော ဒုက္ခသဘောများ ထင်လာတတ်၏။ စင်စစ် ဝိပါက်အကျိုးခန္ဓာမှ ကိလေသာကိုဖြစ်စေ၏။ ကိလေသာဖြစ်တော့ အမှုကိုလုပ်၏။ လုပ်တော့ ဝိပါက်အကျိုးခန္ဓာကြီးပြန်ရ၏။ တဖန် အကျိုးခန္ဓာဖြင့်ပင့် ပြန်လုပ်လေ၏။ ဤကဲ့သို့ သစ္စာကိုမသိလေတော့ သံသရာကြီးကျင်လည်နေရလေတော့၏။

ဘာဝနာစိတ် အားဖြစ်စေရန်

တခါတရံ တရားရှုမှတ်ရင်း ပျင်ရိသောစိတ်များ ဝင်လာတတ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသဘောသားများကို သိထားသင့်လှ၏။

- ကမ္မဋ္ဌာန်းအပေါ် သမာဓိဟူသော အကြောင်း တခုတည်းကိုသာ နှလုံးသွင်း နေပြန်လျှင်လည်း ပျင်းရိလာတတ်၏။
- ဝီရိယဟူသော အကြောင်းနိမိတ်ကိုသာ နှလုံးသွင်းနေပြန်လျှင်လည်း ပျံလွင့် ခြင်းဥဒ္ဓိစ္စ ဖြစ်လာတတ်၏။
- ဥပေက္ခာဟူသော အကြောင်းနိမိတ်ကိုဘဲ နှလုံးသွင်းနေပြန်လျှင်လည်း မဂ်ကျ ဖို့ရန်ကား မလွယ်ကူ။

ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် အင်္ဂုတ္တုဂါရု၊ 'အနုတ္တရသီတိဘာဝ' သုတ်တော်တွင် ဤသို့ မိန့်တော်မူထား၏...

ရဟန်းတို့ တရား(၆)မျိုးနှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် အတုမဲ့ အေးချမ်းသော နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရန် ထိုက်ပေ၏-

- (၁) စိတ်ဓာတ်ကို နှိပ်ကွက်သင့် (နှိမ့်ချသင့်)သောအခါ စိတ်ဓာတ်ကို နှိမ့်ချ၏
- (၂) စိတ်ဓာတ်ကို ချိုးမြောက်သင့်သောအခါ စိတ်ဓာတ်ကို ချိုးမြောက်၏
- (၃) စိတ်ဓာတ်ကို ရွှင်လန်းတက်ကြွစေသောအခါ ရွှင်လန်းတက်ကြွစေ၏
- (၄) စိတ်ဓာတ်ကို လျစ်လျူရသင့်သောအခါ စိတ်ဓာတ်ကို လျစ်လျူရှု၏
- (၅) နှလုံးသွင်း မွန်မြတ်၏
- (၆) နိဗ္ဗာန်၌လည်း မွေ့လျော်၏။

ဘုရားရှင်သည် ဗောဇ္ဈင်သုတ်/အဂ္ဂိသုတ် (သံယုတ်-၃)တို့၌လည်း အကျွန်ုပ် တို့အား အကြိမ်ကြိမ် သတိပေးစကား ထားခဲ့ရာ၏-

- ရဟန်းသည် ကြိုးစားအားထုတ်မှု လုံးလဝီရိယယုတ်လျော့နေလျှင်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း လုပ်ငန်း၌ ဝမ်းမြောက်မှု မဖြစ်လျှင်၊ သံဝေဂဉာဏ် နည်းပါးနေလျှင်၊ ထိုထို သော အကြောင်းတို့ကြောင့် စိတ်သည် ဘာဝနာအာရုံမှ တွန့်တို ဆုတ်နှစ် နေလျှင်...

ဓမ္မဝိဇယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင် တို့ကို ပွားများရာ၏။

- ရဟန်းသည် ကြိုးစားအားထုတ်မှု လွန်ကဲနေလျှင်၊ ဘာဝနာ၌ ဝမ်းမြောက်မှု များနေလျှင်၊ သံဝေဂဉာဏ် အဖြစ်များနေလျှင်၊ ထိုထိုသော အကြောင်းတို့ကြောင့် စိတ်သည် ပျံလွင့်နေလျှင်...

ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်တို့ကို ပွားများရာ၏။

ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင် အကျွန်ုပ်တို့အဖို့ကား ကြိုးစားအားထုတ်မှု လွန်ကဲနေသည် ဟု သိပ်မရှိလှ။ ယုတ်လျော့နေသည်ကသာ ပိုများမည်ထင်၏။ ထို့ကြောင့် အကျွန်ုပ်တို့၏ လက်ကိုင်ဒုတ်ကား ဓမ္မဝိဇယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်တို့ ပင် ဖြစ်ချေ၏။

သတိသမ္ပဇဉ် တရားစင်၏

အမူအရာတိုင်း သတိကပ်ခြင်းဟူသော သတိသမ္ပဇဉ်ဉာဏ်ရှိမှ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပြည့်စုံသည်ကို တွေ့ရ၏။ သွားလာလှုပ်ရှားသောအခါ အဓိကအားဖြင့် ပထဝီကို ဝါယောကတွန်းနေပါလားဟု သတိကပ်ထားလိုက်၏။ ထိုနှစ်ခုကို အကြောင်းခံ၍ ကျန်သော ရုပ်များကိုလည်း ရှုမှတ်၏။ ရုပ် (၂၇)ပါးလုံးကို တစ်ခုချင်း အာရုံပြုကာ ရှုမှတ်၏။ သူတစ်ပါး ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း ထိုသဘောအတိုင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု ရှုမှတ်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ချက်ချင်းတက်လာ၏။ ဉာဏ်သည် စင်ကြယ်လာ၏။

စကြိုန်လျောက်ရင်း ဓာတ်တုံးဓာတ်ခဲ သဘောများလည်း ထင်နေ၏။ မျက်စိ နားစသည်တို့မှလည်း ကိုယ်မြင်နေသည်မဟုတ်ဘဲ မြင်တတ်သော မျက်စိက သူ့ဟာသူမြင်နေ၏။ ကြားတတ်သော နားက သူ့ဟာသူကြားနေ၏။ ကိုယ်နှင့်လုံးလုံး မဆိုင်သည့်သဘောကို ဉာဏ်တွင် ထင်ရှားလာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ရုပ်ကို ပိုင်းခြား သိခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်းသည်ကား ဓာတ်လေးပါး သဘောသဘာဝနှင့် အာကာသဓာတ်ပင်ဖြစ်၏။ ဤကား ရုပ်တို့၏ သဘာဝတ္ထုလက္ခဏာကို ပိုင်းခြား သိမ်းဆည်းခြင်းပေတည်း။

နာမသဘာဝတ္ထဘာဝနာ

နာမ်တရား ထင်ရှားဖို့ရန်အတွက် ဖဿကိုဦးတည်၍၎င်း ဝေဒနာကို ဦးတည်၍၎င်း ဝိညာဏ်ကို ဦးတည်၍၎င်း ဖမ်းရမည်ဟု ပိဋကတ် အဋ္ဌကထာများတွင် ဆို၏။ အကျွန်ုပ်တို့ ထပ်ဆောင်း၍ အမှာစကားထားလိုသည်ကား ရုပ်ကို ရှုမှတ်စဉ် မြင်လာသော နာမ်တစ်လုံးကို (ဖဿ\ဝေဒနာ\ဝိညာဏ်) ဦးတည်၍ ဆက်လက်ရှုပွားရာ၏။

ဖမ်းယူရန်နေရာ

ထိုဖဿစသည်ကို ဖမ်းယူသောအခါ မျက်စိ နား ကိုယ်အတွေ့တို့မှ ဖမ်းယူနည်းရှိ၏။ ရုပ်တရားကို ရှုခဲ့စဉ်က ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို သေချာစွာ ရှုနိုင်ခဲ့သော ယောဂီများအဖို့ (သမာဓိကောင်းသော ယောဂီများအဖို့) ထိုဟဒယဝတ္ထုရုပ်မှလည်း ဖမ်းယူနိုင်သည်ကို တွေ့ရ၏။

မှတ်ချက်။ ။အကျွန်ုပ်တို့ကား ဖဿကို စတွေ့မြင်၏။ စတွေ့သည်ကား နားမှ စကြိန်လျောက်ရင်း စတွေ့ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ယခုတမျိုးသော်ကား ဟဒယဝတ္ထုရုပ်မှ ဝေဒနာနှင့် ဝိညာဏ်ကို တဖန် ပြန်တွေ့၏။ ထို့ကြောင့် အကျွန်ုပ်တို့သိသော နည်း (၂)မျိုးကို ရေးသားပေးအံ့။

မျက်စိ (နား အတွေ့အထိ)မှ သိမ်းဆည်းနည်း

- နားမှ အသံရုပ်ကို ကြား၏ (နား+အသံရုပ်+ကြားစိတ်)
- ဘဝင်အိမ်မှ နီးထကာ ထိုအာရုံသို့ အစဉ်လိုက်၏ (မနောဝိညာဏ ဖဿ)
- ထို့နောက် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏတို့ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ (နာမက္ခန္ဓာ)
- ထို့နောက် တဏှာဖြင့် ဘာသံဘဲ ညာသံဘဲ ဟူ၍၎င်း ထင်မြင်ယူဆ၏ (တဏှာ)။

ထိုတွင် ဘဝင်အိမ်မှ နိုးထကာ အာရုံပေါ်သို့ အစဉ်လိုက်တတ်သော မနောဝိညာဏဗေဒကို သတိထားနိုင်လျှင် ဗေဒကို တွေ့မြင်နိုင်မည်ဖြစ်၏။ စင်စစ် မနောဝိညာဏ်သည် အာရုံ (၅)ပါးကို ဖျခနဲ ဖျခနဲ အစဉ်လိုက်နေ၏။ လိုက်ယူနေ၏။ လိုက်ဖမ်းနေ၏။ ထိုသဘောကို သတိထားကာ သိမ်းဆည်း အပ်၏။

ပဿတိ ရှု၏

ရှေးဦးစွာ ရုပ်တရားကို သိမ်းဆည်းလျက် စိတ်ကို အေးချမ်းစွာ နေခိုင်းလိုက် ၏။ ထို့နောက် အာရုံပေါ်ရာသို့ နာမ်ညွတ် (ဗေဒ)နေပုံကို နားမှ ဖမ်းယူလိုက်၏။ ထိုကဲ့သို့ နာမ်ညွတ်နေပုံကို မျက်စိမှလည်း ရှု၏။ နှာခေါင်းမှလည်း ရှုကြည့်၏။ လျှာမှလည်း ရှုကြည့်၏။ ကိုယ်အတွေ့မှလည်း ရှုကြည့်၏။ မနောဝိညာဏဗေဒ ဟု ခေါ်ဆိုသော မနောသမ္မဿကား ထင်ရှားနေ၏။ အချိန်ယူကာ ကျေညက်စွာ ရှုမှတ် ၏။ သိမ်းဆည်း၏။

ထို့နောက် ထိုဗေဒ ကျရောက်ရာနေရာ၌ ဝေဒနာ-ခံစားနေမှုကို ဆင်ခြင်၏။ အကြိမ်ကြိမ်ဆင်ခြင်၏။ ထို့နောက် သညာ-မှတ်သားနေမှု၊ သင်္ခါရ-အားထုတ်နေမှု၊ ဝိညာဏ-အထူးသိနေမှု တို့ကို အကြိမ်ကြိမ်ဆင်ခြင်၏။ စင်စစ် “ဒါကတော့ဖြင့် ဝေဒနာဘဲ ဒါကတော့ဖြင့် သညာဘဲဟု” တကြိမ်တည်း၌ ခွဲခြား၍ရှုရန်/မြင်ရန် မရစကောင်းသည်သာ။ ဗေဒဖြစ်ပြီးနောက် ဝေဒနာဟုယူကာ ဝေဒနာပင်ဖြစ်၏။ သညာဟုယူကာ သညာပင်ဖြစ်၏။ သင်္ခါရဟုယူကာ သင်္ခါရပင်ဖြစ်၏။ ဝိညာဏ်ဟုယူကာ ဝိညာဏ်ပင်ဖြစ်ချေ၏။ သို့သော် ဤ (၄)လုံးထက် အပိုမရှိ၊ ဤ (၄)လုံးတွင် တလုံးလုံး ယုတ်လျော့၍ ဖြစ်သည်လည်းမရှိ၊ ထိုသဘောကို ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား သိရာ၏။

ဆဆက္ကတရားသိပ္ပံများ

ထိုထိုမြောက်များစွာသော သုတ်တော်များတွင် ဆဆက္ကဟုခေါ်ဆိုအပ်သော (၃၆)ပါးသော တရားကို “အဘိညေယျ-ပိုင်းခြားသိရမည်” ဟုအဆိုရှိ၏။

(၁) နား	သောတံ အဘိညေယျ	နားကိုပိုင်းခြားသိရာ၏။
(၂) အသံ	သဒ္ဓိ အဘိညေယျ	အသံကို ပိုင်းခြားသိရာ၏။
(၃) ကြားစိတ်	သောတဝိညာ အဘိညေယျ	ကြားစိတ်ကို ပိုင်းခြားသိရာ၏။
(၄) အာရုံသို့လိုက်	သောတသမ္မသောအဘိညေယျ	ဖဿကိုပိုင်းခြားသိရာ၏။
(၅) ခံစား	ဝေဒယိတံ အဘိညေယျ	ဝေဒနာကိုပိုင်းခြားသိရာ၏။
(၆) ပညတ်ဖြင့်ယူ	တဏှာ အဘိညေယျ	တဏှာကိုပိုင်းခြားသိရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်အတွေ့၊ အတွေ့စိတ် (မနောဓာတ်)၊ ဤ (၆)ပါးကို (၆)ဖြင့်မြောက်ပါက (၃၆)ပါးဖြစ်လေ၏။ ဤတွင် သောတသမ္မသဟူသော စကားလုံးကို မနောဝိညာဏသမ္မသ- သောတသမ္မသ ဟုနှစ်ဆင့်ဖြစ်နေသည်ကို သိရာ၏။ ထို့နောက် အမှတ် (၅) ခံစားဟူသော နေရာတွင် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ တို့ပါဝင်နေသည်ကိုလည်း ဉာဏ်ဖြင့် သိရာ၏။

အဘိညေယျ အထူးပိုင်းခြားသိပ္ပံ

နားကို ပိုင်းခြားသိပ္ပံ။ ။နားဟူသည်ကား ရုပ်(၂၈)ပါးတွင် တပါးအပါအဝင် ဖြစ်၏။ ဓာတ်လေးပါးကို မှီကာ ရပ်တည်နေ၏။ ကံ-စိတ်-ဥတု-အာဟာရဟူသော အကြောင်းတရား လေးပါးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ သူကား မြင်တတ်သော အလုပ်ကိုလုပ်၏။

အသံကို ပိုင်းခြားသိပုံ။ ။အသံဟူသည်ကား ဓာတ်လေးပါးကို မှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ စင်စစ် ဓာတ်လေးပါးတို့ အချင်းချင်ရိုက်ခတ်ကာ ထွက်လာသော အသံရုပ်ပင် ဖြစ်ချေ၏။ ထိုအသံသည် ထိုရုပ်ပေါ်၌ မဖြစ်ခင်ကာလက ကပ်၍တည်နေခြင်း မရှိ၊ ဖြစ်ပြီးပြန်တော့လည်း ဘယ်နေရာဌာနသို့ ကပ်ရောက်သွားသည်ဟူ၍မရှိ။ အကြောင်းတိုက်တော့ ပေါ်လာ၏။ အကြောင်းပျောက်ကွယ်တော့ သူလည်း ပျောက်ကွယ်သွားလေတော့၏။

ကြားစိတ်ကို ပိုင်းခြားသိပုံ။ ။နားနှင့် အသံဟူသော အကြောင်းတရားတို့ ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရ၏။ အကြောင်းတရားပျက်က သူလည်းတပြိုင်နက် ပျက်ရ ၏။ ထိုကြားစိတ်သည် နာမှာ ဝင်ရောက်နေထိုင်သည်လည်းမဟုတ်၊ အသံတွင် ဝင်ရောက် နေထိုင်သည်လည်းမဟုတ်။ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်၏။ အကြောင်း ပျက်က တပြိုင်နက်ပျက်ကြရ၏။ သူ့အလုပ်ကား အသံမျှကိုကြား တတ်၏။ မည်သူမည်ဝါ သူမသိ။

ဖဿကို ပိုင်းခြားသိပုံ။ ။ဤဖဿသည် မနောသမ္မဿကို အထူးဆိုခြင်းဖြစ်၏။ သူ၏ အလုပ်ကား သောတဝိညာဏ်စိတ်မှ ကြားကာမျှဖြစ်ထားသောစိတ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အာရုံပို၍ စိုက်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ အာရုံညွတ်လိုက် ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ သောတသမ္မဿ (နားမှအသံကိုဖမ်းယူ)မှ ယူထားသော အသံ ကို အထူးပြုပြင်ဖို့ရန် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း သဘောရှိ၏။ သူလည်း အကြောင်းပျက် က ပျက်ရသည်သာဖြစ်၏။ ထိုမနောသမ္မဿကား မနောဓာတ်ခေါ် ဘဝင်အိမ်ကို အခြေတည်၍ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ဝေဒနာကို ပိုင်းခြားသိပုံ။ ။ဤနေရာတွင် ဝေဒနာဟု ဆိုသော်လည်း သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ တို့ပါ ပါဝင်နေကြသည်ကို သိရာ၏။ ဖဿညွတ် ထားသော အရာဝတ္ထုကို ဤဝေဒနာမှ ခံစား၏။ သူကား အာရုံကို မယူတတ်၊ မခေါ်တတ်၊ ခံစားရုံ သက်သက်မျှ အလုပ်ရ၏။ ဖဿမှ ဆုတ်ကိုင် ဖမ်းယူထား သော

အချိန်အတွင်းသာ ထိုအာရုံကို သူက ခံစား၏။ ဖဿမှ လက်လွတ်လိုက် သည်နှင့် တပြိုင်နက် သူလည်း ခံစားမှုပျက်ပြားရလေတော့၏။ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏတို့လည်း ထို့အတူပင် ဖြစ်ချေ၏။

တဏှာကို ပိုင်းခြားသိပုံ။ ။တဏှာဟူသည် အမျိုးအမည် ပညတ်တပ်ကာ သဏ္ဍာန်ဖန်ဆင်းလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ အာရုံကို တပ်မက်နှစ်သက်တတ်သော သဘောရှိ၏။ ထိုတဏှာကို ရှိရင်လည်း ရှိမှန်းသိလျက် ချက်ချင်းကုစားရာ၏။ မရှိလျင်လည်း မရှိမှန်းသိရာ၏ဟု ဘုရားရှင် မိန့်ထားသည်များ အများအပြားပင် ဖြစ်၏။

- အဘိညေယျ အဘိညာတံ၊ ဘာဝေတဗ္ဗန္ဓ ဘာဝိတံ ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ မေ၊ တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိံ ဗြဟ္မဏ။
 ပိုင်းခြား သိရမည်ကို ပိုင်းခြားသိ၏။ ပွားများရမည်ကို ပွားများ၏။ ပယ်သင့် သည်ကို ပယ်၏။ ထို့ကြောင့် ပုဏ္ဏား ငါသည် ဘုရားဖြစ်၏။
 (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဗြဟ္မာသုတ်)

ဟဒယဝတ္ထုရုပ်မှ ဖဿ ဝေဒနာ ဝိညာဏကို ဖမ်းယူသိမ်းဆည်းနည်း

စင်စစ် ဟဒယဝတ္ထုဆိုသည်ကား မြင်းခြင်း ကြားခြင်း စသောအာရုံ (၆)ပါး တို့ကို အလုပ်လုပ်ပေးရာ မူလနေရာပင် ဖြစ်၏။ ရှေးဦးစွာ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် သက်သက်ကို သိမ်းဆည်း ဆင်ခြင်၏။ ဆင်ခြင်ပုံကား... မြင်-ကြား-နံစသော အာရုံ (၆)ပါး တွေထိသောအခါ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်က ဖောက်ပြန်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု ရုပ်အားဖြင့် ရှေးဦးစွာ သိမ်းဆည်းဆင်ခြင်ရာ၏။ အထူးအားဖြင့် အတွေးစိတ်ကို အာရုံယူ၍ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ကို သိမ်းဆည်းနိုင်၏။ အတွေးစိတ်များ ပေါ်နေခြင်းကို ကြည့်၍ ဟဒယ ဝတ္ထုရုပ်မှ ဖောက်ပြန်နေခြင်း ဖြစ်ပါလားဟု သိမ်းဆည်း၏။ ထို့နောက် ဖဿ ဝေဒနာ ဝိညာဏတို့ကို သိမ်းဆည်း၏။

သိမ်းဆည်းပုံကား အာရုံ (၆)ပါးတို့ကို လက်ခံရာ မူလနေရာဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုရုပ်တွင် သတိကပ် ထားလိုက်၏။ အပြင်မှ အဆင်း အသံ အတွေ့ အတွေးအာရုံတို့သည် ထိုဟဒယဝတ္ထု ရုပ်တွင် ကပ်ရောက်နေကြသည်ကို တွေ့မြင်နိုင်၏။ လာရောက် ကပ်ရောက်ကြသောအခါ အကျွန်ုပ်တို့ကား ဖဿထက် ဝေဒနာနှင့် ဝိညာဏ်တို့ကို ပို၍ထင်ရှားစွာမြင်၏။

ဝေဒနာကိုတွေ့၏ ဆိုသော်လည်း ဟဒယဝတ္ထုရုပ်တွင် 'လှခနဲ လှခနဲ' (ဓာတ်လိုက်သလို) ဖြစ်နေသည်ကိုသာ တွေ့ရ၏။ (ထိုသဘောကို ရေးသားခြင်း ငှါ စကားလုံး မရှာတတ်ပေ။) ဝေဒနာပါလားဟု စာလုံးကြီးကိုကား စာပေ သိ၍သာ အမည်ပေးတတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ဒါတောင် အကျွန်ုပ်တို့ကား ချက်ချင်း မသိခဲ့။ နောက်မှ 'ဒါဟာ ဝေဒနာဘဲဟု' သိခြင်းဖြစ်၏။

တစ်ခါတစ်ရံ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်တွင် 'လှခနဲ' ဖြစ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲနှင့် အာရုံကို နိမိတ်သဏ္ဍာန် အစွဲမရှိဘဲ 'သိခြင်း' ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဝိညာဏ်နာမ်တရား ဖြစ်ပွားနေခြင်းပင်တည်း။ ဤကား ဟဒယဝတ္ထုရုပ်မှ သိမ်းဆည်းနည်း တည်း။

မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေစ ဥပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ (ဖဿပစ္စယာ သညာ၊ ဖဿပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ ဖဿပစ္စယာ ဝိညာဏံ) ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ။

ဝေဒနာမှ တဏှာဖြတ်ပုံ

မျက်စိနှင့် အဆင်းတိုက်၍ ဖဿဟူသော နာမ်ကညွတ်ကာ ခံစားတတ်သော ဝေဒနာမှ သူ့သဘာဝအလျောက် ခံစားနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု (ကိုယ်နှင့်မဆိုင် သလို) အာရုံပြု သိမ်းဆည်းရာ၏။ 'အာရုံ(အဆင်း)နှင့် ဒွါရ(မျက်စိ) နှစ်ပါး အကြောင်း ဖန်၍ အကျိုးဖဿစသော တရားများ ဖြစ်ပေါ်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါလား' ဟု သတိကပ် ဆင်ခြင်ရာ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ပေါ်နေကြသော ဝေဒနာစသော

နာမ်တရားများကို 'ကိုယ်နှင့်မဆိုင်သလို ကိုယ်နှင့်မပတ်သက်သလို၊ ဟိုလိုဖြစ်ချင် ဒီလိုဖြစ်ချင်ဟူသော လောဘ၊ ဖြစ်ပေါ်လာတာကို မကြိုက်သော ဒေါသမထားဘဲ၊ မျှတသော ဥပေက္ခာစိတ်ဖြင့်သာ' ကြည့်ရာ၏။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒုက္ခဝေဒနာကို ပျောက်အောင်ရှုမည်ဟု စိတ်ထားခြင်းသည် စင်စစ် တရားစစ် တရားမှန်မမည်သေး။ ဒုက္ခကို မကြိုက်၍ သုခဖြစ်အောင် ရှုခြင်းသည် လောဘ၊ ဖြစ်ပေါ်နေတာကို မကြိုက်ရင် ဒေါသ၊ ဤမှာတင် တဏှာကူးနေပြီဖြစ်ကြောင်း သတိထားမှတ်သားရာ၏။ ဖြစ်ပေါ်လာသော တရားဟူသမျှ လောဘဖြင့် ဆက်ဆံခြင်း ဒေါသဖြင့် တုံ့ပြန်ခြင်း အလျဉ်းမပြုလုပ်ရာ။

(ဤတွင်... အခြေခံ ရှုမှတ်ခါစ ယောဂီများအတွက်ကိုကား မဆိုလို။ မူလပထမ တွင်ကား ဒုက္ခဝေဒနာကို အပြတ်တိုက်မည်ဟူသော ဝီရိယဖြင့်သာ အားတင်ကာ ရှုမှတ်ကြရသောကြောင့်တည်း)။

- စက္ခုဉာဏ်သော ပဋိစ္စ ရူပေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ၊ တိဏှံ သင်္ဂတိ ဖသော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ယံ ဝေဒတိ တံ သဉ္ဇနာတိ၊ ယံသဉ္ဇနာတိ တံ ဝိတက္ကတိ၊ ယံ ဝိတက္ကတိ တံ ပပဉ္စေတိ။ ယံ ပပဉ္စေတိ၊ တတောနိဒါနံ ပုရိသံပပဉ္စသညာသင်္ခါ သမုဒါစရန္တိ၊ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေသု စက္ခုဝိညေယျေသု ရူပေသု။ (မူလပဏ္ဏာသ၊ သီဟနာဒဝဂ်၊ မဓပိဏ္ဍိကသုတ်)

ငါ့ရှင်တို့ မျက်စိကို၎င်း အဆင်းကကို၎င်း စွဲ၍ မြင်သိ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်ဖြစ်၏။ သုံးခုတို့၏ ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့် တွေ့ထိခြင်း ဖဿဖြစ်၏။ တွေ့ထိခြင်း-ဖဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ခံစားခြင်း ဝေဒနာဖြစ်၏။ ခံစားပြီးသော အာရုံကို မှတ်သား၏။ မှတ်သားပြီးသော အာရုံကို ကြံစည်၏။ ကြံစည်ပြီးသော အာရုံကို ချဲ့ထွင်၏။ အာရုံကို ချဲ့ထွင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် သတ္တဝါ ကို အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော မျက်စိဖြင့် သိရသော အဆင်းတို့၌ ချဲ့ထွင်မှု သညာအစုတို့သည် လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်ကုန်၏။

ဒီဇွဲ ဒီဗွဲထွံ

- မာလုကျ အကြင်အခါ၌ မြင်အပ် ကြားအပ် တွေထိအပ် သိအပ်ကုန်သော ဤအာရုံ (၆)မျိုးတို့၌ သင့်အား မြင်လျှင်မြင်ကာမျှ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ကြားလျှင် ကြားကာမျှ ဖြစ်လတ္တံ့၊ တွေထိလျှင် တွေထိကာမျှ ဖြစ်လတ္တံ့ (နမ်းရှူ ရသာသိ)၊ သိလျှင် သိကာမျှဖြစ်လတ္တံ့။ မာလုကျ ထိုအခါ၌ သင်သည် စွဲမက်ခြင်း အမျက်ထွက်ခြင်း တွေဝေခြင်း မဖြစ်လတ္တံ့။ (သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ မာလုကျပုတ္တသုတ်)

ဟုတ်မှန်ပေ၏။ ဘုရားရှင်မိန်သလိုပင် ဖြစ်ချေတော့၏။ ရုပ်ဖောက်ပြန်ခြင်း အပေါ် နာမ်က ညွတ်လိုက် ခံစားလိုက် ဖြစ်နေခြင်းသဘောသာ သတိကပ်ထားလိုက် တော့ 'မြင်လျှင် မြင်ကာမျှ' ဖြစ်နေ၏။ မြင်တဲ့အပေါ် ခံစားတတ်သော ဝေဒနာက ခံစားနေခြင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု သတိကပ်လိုက်၏။ မြင်လည်း ခံစား၊ ကြားလည်း ခံစားသဘောသာ ထားလိုက်၏။ 'ခံစားခြင်းသာဖြစ်ပါလား' ဟု သတိထားသော ကြောင့် အာရုံကိုစိတ်မှ မပြုပြင် မဝေဖန်။ မပြုပြင် မဝေဖန်တော့ မတပ်မက် (တကျာမဖြစ်)၊ မတပ်မက်တော့ မစွဲလမ်းတော့သည်သာတည်း။

အနိစ္စသုဂတိဘုရားကြီး၏ ပြုဝါဒတော်အတိုင်း

“ဘာလုပ်လုပ် ဘာဖြစ်ဖြစ် ဝိပါက်ခန္ဓာက လုပ်တာပါလားလို့ဘဲ မှတ်ဖို့၊ ငါလုပ်တယ်လို့ မယူဖို့၊ အဲလိုမှတ်ရင် ရဟန္တာထိပင် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ပထမတန်းတရားဖြစ်ကြောင်း ဆုံးမစကား နာကြားဖူး၏”။

မနောဓာတ်+အတွေးအာရုံ+တွေးတောစိတ် ဖြစ်ကာ၊ မနောဝိညာဏ်မှ ထိုထိုအာရုံသို့ ညွတ်၍၊ ထိုထို အာရုံကို ခံစားတိုင်း ဆင်ခြင်းသုံးသပ် သိမ်းဆည်း လိုက်သည်မှာ ရုပ်နာမ်တို့မှ သူ့အလုပ်သူ လုပ်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု ဆင်ခြင် ပွားများ သိမ်းဆည်းထားလိုက်၏။ တကယ်တော့ ရုပ်နာမ်ဆိုတာ ဝိပါက်အကျိုး ခန္ဓာကြီးသာဖြစ်ပါလား၊ မဖောက်ပြန်နှင့် မခံစားနှင့်ဟူ၍လည်း မည်သူတစ်ဦး

တစ်ယောက်မျှ ထားမြစ်ခြင်းငှါမစွမ်း။ စင်စစ် တကယ် ဝိပါက်ဝဋ်ခန္ဓာကြီးကို ပိုင်ဆိုင် ထားခြင်းသာဖြစ်ပါလားဟု ဆင်ခြင်၏။

တစ်ခါတစ်ရံ သတိမပါဘဲ တွေးမိတိုင်း၊ နောက်နောက်စိတ်မှ ပြန်လည်သတိ ကပ်ကာ “အော်... ဝိပါက်ခန္ဓာကြီးက တွေးနေပါလား”ဟု အမှတ်ရစေ၏။ ‘ငါ’လုံးဝ မပါစေလို။ ဘာဖြစ်ဖြစ် ခန္ဓာသာဖြစ်၏ဟု ဆင်ခြင်လိုက်ရာ၏။ တကယ်တော့ တွေးခြင်း မြင်ခြင်း စသည်တို့ကား ဝိပါက်ခန္ဓာကြီးမှ ကိလေသာ လုပ်ခြင်းသာဖြစ်၏။ ကိလေသာဖြစ်ခြင်းမှ တဆင့် ကံလုပ်မည် ဖြစ်၏။ ကံမှ တဆင့် ဝိပါက်ခန္ဓာကြီး ပြန်ဖြစ်ပေမည်။ စင်စစ် “ဝိပါက်-ကိလေသာ-ကံ” ဤသုံးပါးတို့သည် သံသရာ လည်နေ၏။ အချင်းချင်း ဆက်စပ်မှုရှိနေလေ၏။ ဘယ်သူ့ကို အပြစ်ပြောလို့ ပြောရ မှန်း မသိအောင် အချင်းချင်း ‘သူ့ကြောင့်ဘဲ သူ့ကြောင့်ဘဲ’နှင့် လက်ညှိုးထိုးနေကြ၏။

သွားရင်လာရင်း စကြိန်းသွားရင်း ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို ဝိပါက်ဝဋ်ခန္ဓာကြီးသာ ဖြစ်ပါလားဟု နှလုံးသွင်း သတိကပ်ထားလိုက်၏။

ပရမတ္ထတရားများ မြင်နေပုံ

စိတ်ဖြင့် တွေးတောခြင်းတခု ဖြစ်ပေါ်သောအခါ...

○ မနောအကြည်မြင်တာက	ရုပ်မြင်တာ
○ ဓမ္မာရုံ (ဓာတ်တရား)မြင်တာက	ရုပ်မြင်တာ
○ အတွေးစိတ်မြင်တာက	စိတ်မြင်တာ
○ ဖဿညွတ်နေတာကိုမြင်တာက	စေတသိက်မြင်တာ
○ ဝေဒနာဟုမြင်တာက	စေတသိက်မြင်တာ
○ မြင်-ကြား-တွေးတဲ့အပေါ်- စိတ်မညွတ်တော့- ရုပ်နာမ်မဖြစ်တာက	နိဗ္ဗာန်မြင်တာ

ပေါင်းတော့= စိတ်+စေတသိက်+ရုပ်+နိဗ္ဗာန် မြင်တာဖြစ်၏

ဤသို့ သိနေခြင်းသည် ထိုထိုတရားတို့ မည်နေပုံ

ဘုရားရှင်သည် ဤသို့မိန့်တော်မူ၏...

လမ်းမှန်တော့ ချမ်းသာရ၏။ ။ရဟန်းတို့ စက္ခုကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်၍၊ ရူပါရုံကို၊ စက္ခုဝိညာဏ်ကို၊ စက္ခုသမ္မဿကို၊ သုခ-ဒုက္ခ-ဥပေက္ခာဝေဒနာကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိမြင်၍ စက္ခုဉ္စပြင်းစွာ မတပ်နှစ်သက်၊ ရူပါရုံဉ္စ-စက္ခုဝိညာဏ်ဉ္စ-စက္ခုသမ္မဿဉ္စ-ဝေဒနာတို့ဉ္စ ပြင်းစွာ မတပ်နှစ်သက်။

ပြင်းစွာ မတပ်နှစ်သက်သော ရာဂနှင့်မယှဉ်သော မတွေဝေသော အပြစ်ကို ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား နောင်အခါ (၅)ပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ တို့သည် ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား တဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်စေ တတ်သော နှစ်သက်ခြင်း ရာဂနှင့်တကွဖြစ်သော ထိုထိုအာရုံ၌ အလွန်နှစ်သက်ခြင်း ရှိသော တရားသည်လည်း ပျောက်ကင်း၏။ ကိုယ်စိတ်၌ ဖြစ်သော ပင်ပန်းခြင်း ပူပန်ခြင်း ပူလောင်ခြင်းတို့သည်လည်း ပျောက်ကင်းကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ကိုယ်စိတ်၌ဖြစ်သော ချမ်းသာကို ခံစားရ၏။

မဂ္ဂင် (၈)ပါးအကျင့်။ ။ထိုသို့ အဖြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အကြင် ဉာဏ်အမြင်သည်ဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုဉာဏ်အမြင်သည် မှန်သော ဉာဏ်အမြင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ထိုသို့ အဖြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား အကြင် အကြံသည်ဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ထိုအကြံသည် မှန်သောအကြံ သမ္မာသင်္ကပ္ပဖြစ်၏။ မှန်သော အားထုတ်ခြင်း သမ္မာဝါယမဖြစ်၏။ မှန်သော အောက်မေ့ခြင်း သမ္မာသတိဖြစ်၏။ မှန်သော တည်ကြည်ခြင်း သမ္မာသမာဓိဖြစ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ကာယကံသည်၎င်း ဝစီကံသည်၎င်း အသက်မွေးမှုသည်၎င်း မဆွကပင် စင်ကြယ်ပြီး ဖြစ်၏။ ဤသို့လျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား မြတ်သော အင်္ဂါ (၈)ပါးရှိသော ဤမဂ်သည် ပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။

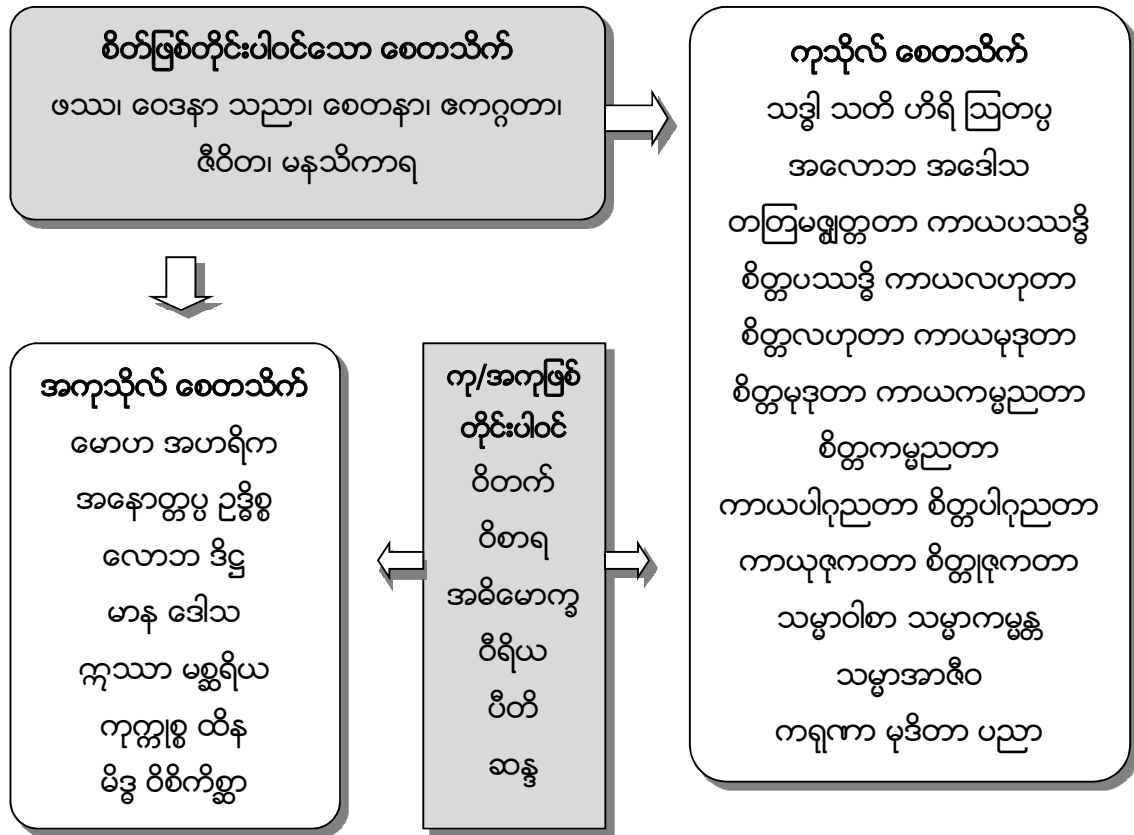
သတိပဋ္ဌာန် သမ္ပပ္ပဇာန် ဣဒ္ဓိပါဒ် ဣန္ဒြေ ဗိုလ် ဟေဇ္ဇင်အကျင့်။ ။ဤသို့ မြတ်သော အင်္ဂါ
(၈)ပါးရှိသော မဂ်ကို ပွားစေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန်
တို့သည်လည်း ဘာဝနာပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်၏။ လေးပါးသော သမ္ပပ္ပဇာန်၊
လေးပါးသော ဣဒ္ဓိပါဒ်၊ လေးပါးသော ဣန္ဒြေ၊ ငါးပါးသော ဗိုလ်၊ ခုနစ်ပါးသော
ဟေဇ္ဇင်တို့သည်လည်း ဘာဝနာပြည့်စုံခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

သမထအကျင့် ဝိပဿနာအကျင့်။ ။ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား သမထ ဝိပဿနာဟူသော ဤနှစ်
ပါးသော တရားတို့သည် စုံတွဲဖြစ်ကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်
ပိုင်းခြား၍သိအပ်သော (ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး) တရားတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်
ပိုင်းခြား၍သိ၏။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ပယ်အပ်သော (အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ) တရားတို့ကို
ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ပယ်၏။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ပွားများအပ်သော (သမထ၊
ဝိပဿနာ) တရားတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ပွားများ၏။ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်
မျက်မှောက်ပြုအပ်သော (မဂ်၊ ဗိုလ်) တရားတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်
ပြု၏။ (ဥပရိပဏ္ဍာသ၊ မဟာသဠာယတနိကသုတ်)

ဝိပဿနာနှင့် စေတသိက် (၅၂)ပါး

ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထုလက္ခဏာကို ရှုမှတ်ရင်း ရုပ်နာမ်အစဉ်ဝယ်
ဝင်ရောက် နောက်ယုတ်တတ်သော ဥပါဒါန်ဟုဆိုအပ်သော ပညတ်နိမိတ်
သဏ္ဍာန်များကို ကောင်းကောင်းရှုမှတ်နိုင်နေ၏။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတွင်လည်း အကုသိုလ်
စိတ်ကင်းနေသည့် အချိန်ကား ပို၍များလှမည်ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ ဝိပဿနာဘာဝနာ
စိတ်အစဉ်ဝယ် ဖြစ်ပေါ်တတ်သော စေတသိက်တို့ကား အဘယ်ပါနည်းဟူသော
အတွေး ဝင်လာ၏။ စေတသိက် (၅၂)ပါးကို အာရုံပြုကာ မှတ်ကြည့်၏။

စေတသိက် (၅၂)ပါးဟူသည်

ဝိဿနာစိတ်အစဉ်တွင် ပါဝင်ကြသော စေတသိက်များ

ဖားအောက်တောရ ဆရာတော်ကြီးတို့ ဝေဖန်ပိုင်းခြားခြင်းအရ... စေတသိက် (၅၂)ပါးတို့တွင် ပညတ်ကင်းစွာ ခန္ဓာ(၅)ပါးကိုရှုခိုက် ဖြစ်ပေါ်လာသော နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတွင် အောက်ပါစေတသိက်များ ဖြစ်ကြသည်-

- ဖဿ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ ဧကဂ္ဂတာ ဇီဝိတ မနသိကာရ
- ဝိတက် ဝိစာရ အဓိမောက္ခ ဝီရိယ ပီတိ ဆန္ဒ
- သတိ ဟိရိ ဩတပ္ပ အလောဘ အဒေါသ တတြမဇ္ဈတ္တတာ ကာယပဿဒ္ဓိ စိတ္တပဿဒ္ဓိ ကာယလဟုတာ စိတ္တလဟုတာ ကာယမုဒုတာ စိတ္တမုဒုတာ ကာယကမ္မညတာ စိတ္တကမ္မညတာ ကာယပါဂုညတာ စိတ္တပါဂုညတာ ကာယုဇကတာ စိတ္တုဇကတာ။ ပညာ

မှတ်ချက်။ ။အကယ်၍ ဝိပဿနာစိတ်အစဉ်တွင် ပီတိမဖြစ်လျှင် ပီတိကို ဖြုတ်ရာ၏။ ပညာမဖြစ်လျှင် ပညာကို ဖြုတ်ရာ၏။

ဃာတိ ရှု၏

မျက်စိနှင့် အဆင်းတိုက် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုကို အာရုံယူလျက် ဤ (၃၄)ပါးသော စေတသိက်တရားတို့ကို သိမ်းဆည်းကြည့်၏။ တစ်လုံးချင်း သိမ်းဆည်း၏။ လွယ်ကူစွာပင် မြင်နိုင်၏။ အထင်မဟုတ် စိတ်ကူယဉ်ခြင်းမဟုတ်။ ထို့နောက် နားနှင့် အသံဖြစ်စဉ်၊ ကိုယ်ဗောဠုနှင့် အတွေ့ရုပ် ထိစဉ်၊ မနောဓာတ်နှင့် ဓမ္မာရုံ ဖြစ်စဉ်တို့ကို အာရုံယူ၍ သေချာစွာ သိမ်းဆည်းကြည့်၏။ စိတ်သည် ပို၍ ကြည်လင်လာ၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတို့ကား ထင်ရှားလာသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဖြစ်တိုင်းဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့ကို ကိုယ်နှင့်မဆိုင်သလို ကိုယ်နှင့်မပတ်သက်သလို မျှတစွာ ထားကာ ဆင်ခြင်ပွားများ၏။ အဇ္ဈတ္တ-ပဟိဒ္ဓ ပွားများ၏။ စိတ်ကို ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံမှ မယုတ်လျော့စေခြင်းအကျိုးငှါ အခါအားလျော်စွာ သြဒါတကသိုဏ်း၊ မေတ္တာဈာန်၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော သမာဓိ လုပ်ငန်းများကိုလည်း ပွားများ၏။

တက်သစ်စ နေဝန်းနှင့် ကသိုဏ်းသစ်

မနက်ပိုင်းကာလ တက်သစ်စနေဝန်းကြီးကို ကြည့်၍ လောဟိတကသိုဏ်း ရှုကြည့်၏။ တခါမှ မရှုဘူးသော ကသိုဏ်းတခုပင်ဖြစ်ချေ၏။ နေဝန်းကြီးကို ကြည့်၍ "လောဟိတ လောဟိတ (အနီ အနီ)" ဟုအာရုံပြု၏။ အရောင်ကားထောက်ပလာ၏။ အနီပျော့ပျော့ရောင် တွေ့ရ၏။ မျက်နှာတွင် အနီပျော့ပျော့ရောင်ကြီး ကာဆီး ပိတ်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်သော် ဘေးပတ်ဝန်းကျင်သို့ ကသိုဏ်းဝန်းကို ဖြန့်ကြည့်၏။ တလောကလုံး အနီထင်၏။ ပထမပိုင်းတွင် မျက်လုံးစူးသလို မျက်လုံးမငြိမ်သလို ဖြစ်သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင်ကား ငြိမ်သက်သွားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ထို့နောက် ထိုအနီပျော့ရောင်ကြားတွင် ဘုရားရှင်၏ ပုံတော်ကို အာရုံဖြင့် ပုံဖော်လျက် ဂုဏ်တော်ပွား၏။မ သတ္တဝါတို့အား မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းပွားများ၏။ ရုပ်နာမ်တို့၏

သဘာဝတ္ထလက္ခဏာတို့ကို ရှုမှတ်ပြီးသလောက် ပြန်လည်၍ အစအဆုံး သိမ်းဆည်း
၏။ ထို့နောက် စကြိုန်ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ဆက်လက် ဆင်ခြင်၏။

စားခြင်း၏ ဒုက္ခ

ခန္ဓာ၏ ဒုက္ခကား မသေးလှ၊ မသေအောင် သူ့ကို အစာကျွေးနေရသည်
ကလည်း ဒုက္ခကြီးတစ်ခုပင် ဖြစ်ချေ၏။ သေချာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ကြည့်သော်
စားသောက်ဖို့ရန်အတွက် သင်္ကန်းသပ္ပာယ်၍ ဆွမ်းခံထွက်ရ၏။ တောခွေးများ
သုဿုန်သို့ သူသေကောင် စားသောက်ဖို့ရန် ထွက်ကြသကဲ့သို့ပင်။ သပိတ်ကို
ပိုက်လျက် တောင်းယူရ၏။ ပြိတ္တာများကဲ့သို့ သူတစ်ပါး ပေးကမ်းအမျှဝေမှ ရလေ၏။
ဘယ်မှာ ငါဟူသော မာနထားစရာရှိအံ့နည်း။ ဆွမ်းခံပြီးနောက် ဆွမ်းမစားခင်
အလှူရှင်များအား မေတ္တာပို့သရ၏။ ထိုအာဟာရများကို စက်ဆုတ်ဖွယ် အဖြစ်
ဆင်ခြင်ပြန်၏။

ထို့နောက် မရှက်မကြောက် ပါးစပ်ကြီးဟကာ သွားနှင့်လျှာတို့ဖြင့် ကြိုက်နယ်
ရ၏။ မမြင်ရဘဲ အရသာကို မှန်းပြီးခံလိုက်ရသေး၏။ ပါးစပ်ထဲတွင် ဘယ်လိုတွေ
ဖြစ်နေကြသည်ကို မသိ၊ ချိုငန် စသော အရသာကိုသာ ခံစားနေ၏။ မိုက်လိုက်တဲ့
သူ။ အကယ်၍ မမျိုချခင်လေး ထုတ်ကြည့်အံ့၊ ဝါးထားသည်များကို မြင်အံ့၊
ထို့နောက် ပြန်မျိုချခိုင်းလျှင် မျိုချချင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ ထိုကိုသိ၍ အစာ
သဘောကို မသိချင်ယောင်ဆောင် အရသာကိုသာ ချီးမွမ်းနေ၏။ 'အော် အဝိဇ္ဇာ၊
တဏှာ လက်မှ ဘယ်တော့လွတ်ပါ့မလဲနော်။' မျိုချလိုက်သော အစာကလည်း
အန္တရာယ်က မကင်းလှ၊ အခပ်မသင့် ဘုံစံသွားနိုင်၏။ မမြင်ရဘဲ လယ်မျိုကျဉ်းကျဉ်း
လေးထဲ လေဖြင့်ဖိကာ စုပ်ယူနေရခြင်းသည်လည်း ဒုက္ခများလှ၏။ စာပြီးသော်လည်း
ဆေးကျော့ သုတ်သင်ရ၏။ ကြည့်ရဆိုးလွန်း၍ပင် ဆေးကျော့သုတ်သင်လိုက်ရခြင်း
ဖြစ်၏။ သို့သော် အများဆုံးကား သွားနှင့် ပါးစပ်အဝကိုသာ ဆေးနိုင်၏။ လယ်မျို
အူတို့ကိုကား မဆေးနိုင်။ ဘယ်လောက်များ ဂျိုးတွေ တက်နေလိုက်မလေး။ တခါမှ
သန့်ရှင်းရေး မလုပ်သော မိန်လာပိုက်လိုပင် ဖြစ်ချေမည်။

စားပြီးသော် ပိုက်ကြီးက တောင့်တောင့်ကြီး ဖြစ်နေပြန်၏။ စပါးကြီးမြေ နွားတစ်ကောင် မျိုထားသလိုပင်။ ထို့နောက် ဆိုးကောင်းမသိ မျိုချထားသော အစားတို့ကို အစာအိမ်ခမာ ကြိုက်ချေရ၏။ အစားကြမ်းတော့ ကြိုက်ချေခြင်း လုပ်ငန်းကလည်း တဒိန်းဒိန်းပင် ဖြစ်ချေ၏။ ထိုထိုသော ဒုက္ခများကို ကျော်လွှားနိုင် ရန် စားပြီးသော် စကြိုန်ဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်နလုံးသွင်းရ၏။ အော် ခန္ဓာကား မကျွေးပြန် တော့လဲ ဒုက္ခ၊ ကျွေးပြန်တော့လည်း ဒုက္ခ။

ဝိပါကဝဋ် ကိလေသဝဋ် ကမ္မဝဋ်

ဤရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကား ဝိပါကဝဋ်ကြီး အစစ်သာတည်း။ ရုပ်ဖောက်ပြန်တာက လည်း ဝိပါက-အကျိုးကြီး၊ ဝဋ်ကြီးသာ၊ ဝဋ်ခံနေရခြင်းသာ။ ခံစားတာကလည်း ဝိပါကဝဋ်သာ၊ မှတ်သားနေတာကလည်း ဝိပါကဝဋ်သာ၊ အားထုတ်နေတာကလည်း ဝိပါကဝဋ်သာ၊ သိနေတာကလည်း ဝိပါကဝဋ်သာ၊ ဝဋ်ခံနေရခြင်းသာ ဖြစ်၏ဟု ဆင်ခြင်၏။ ငါ သူတစ်ပါး ယောက်ျား မိန်းမ မဟုတ် ဟူ၏။

ထို့အတူ မြင်တာ ဝိပါကဝဋ်၊ ကြားတာ ဝိပါကဝဋ်၊ တွေ့ထိတာ ဝိပါကဝဋ်၊ တွေးတာ ဝိပါကဝဋ်၊ ငါတွေးတာမဟုတ် တစ်စုံတစ်ယောက်က တွေးတာမဟုတ်။

အာရုံဝတ္ထုအပေါ် မြင်ချင် ကြားချင် ထိချင်သော အခါဝယ် ကိလေသာဝဋ်ကြီး ခံနေရပါလားဟု ဆင်ခြင်၏။ အစာအိမ်ရှိသောသူသည် လေနာထလာသော် အော်အစာအိမ်က ဖောက်ပြန်လာပြီဟု သိသကဲ့သို့... ယခုလည်း ကိလေသာဝဋ်ကြီး ပါလားဟု သိပေးနေ၏။

ထို့နောက် အမူကိစ္စလုပ်ဆောင်နေခြင်းကိုကား ကမ္မဝဋ်ဟုမှတ်၏။ ငါ သူတစ် ပါး တစ်စုံတစ်ယောက် မလုပ်၊ ကမ္မဝဋ်ကသာ လုပ်၏ဟု ဆင်ခြင်၏။ သိမ်းဆည်း၏။

ဝင်(၃)ပါးနှင့် ဆင်ခြင်ပုံအကျယ်

ကိလေသဝဋ် တရားများ	ရှုမှတ် သိမ်းဆည်းပုံ
<p>အဝိဇ္ဇာ (သစ္စာလေးပါးကို မသိခြင်း)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ဒုက္ခေ အညာတံ၊ ○ ဒုက္ခသမုဒယေ အညာတံ၊ ○ ဒုက္ခနိရောဓေ အညာတံ၊ ○ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာပဋိပဒါ အညာတံ။ <p>တဏှာ (တွယ်တာတပ်မက်ခြင်း) (အာရုံ ၆-ပါး၌တပ်မက်ခြင်း)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ရူပတဏှာ၊ သဒ္ဓတဏှာ၊ ○ ဂန္ဓတဏှာ၊ ရသတဏှာ၊ ○ ဗောဠဗ္ဗတဏှာ၊ ဓမ္မတဏှာ <p>ဥပါဒါန် (စွဲလမ်းခြင်း)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ကာမုပါဒါန်- ကာမဂုဏ်၌စွဲလမ်းခြင်း ○ ဒိဋ္ဌပါဒါန်- မှာသောအယူ၌စွဲလမ်းခြင်း ○ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်- ခွေးနွားအကျင့် ○ အတ္တဝါဒုပါဒါန်- အတ္တဝါဒ၌ စွဲလမ်းခြင်း၊ 	<ul style="list-style-type: none"> ○ အစာအိမ်ရှိသောသူသည် အခါအားလျော်စွာ ထိုရောဂါကို ခံစားရသကဲ့သို့၊ ဒုက္ခအဖြစ်ရှု၏။ ○ သံသရာမှ အမြစ်တွယ်ပါလာသော ကိလေသဝဋ်ကြီးပါလား၊ ငါတွယ်တာခြင်း စွဲလမ်းခြင်း မဟုတ်ပါလားဟု ရှု၏။ ○ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်းရှု၏၊ ○ စက်ဆုတ်ဖွယ် အဖြစ်ကိုလည်း ရှု၏။ ○ အနဘိရတိ၊ ဝိရာဂ၊ နိရောဓ၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘောကိုလည်း အခါအားလျော်စွာရှု၏။

ကမ္ဘာ့တရားများ

သင်္ခါရ (စေ့ဆော် အားထုတ်)

- ပုညာဘိသင်္ခါရ-
- ဒါန-သီလ-ဘာဝနာကြောင့်ကာမ-ရူပဘုံဖြစ်။
- အပုညာဘိသင်္ခါရ- အကုသိုလ်-ကာမဘုံ
- အာနေဇ္ဇဘိသင်္ခါရ- အရူပဘုံ။
- ကာယသင်္ခါရ/ဝစီသင်္ခါရ/မနောသင်္ခါရ

ကမ္မဘဝ (ဖြစ်ကြောင်းကို ပြုလုပ်)

(ဥပပတ္တိဘဝ- ဖြစ်ခြင်း)

- ပုညာဘိသင်္ခါရ
 - အပုညာဘိသင်္ခါရ-ဖြစ်ကြောင်းဘဝ
 - အာနေဇ္ဇဘိသင်္ခါရ
- (ဘဝသိုလားစေတတ်သောကံအားလုံး)

ရူမုတ် သိမ်းဆည်းပုံ

- သိသော် ချက်ချင်းရပ်တန့်လိုက်၏။
- ကံဟူသော အကျိုးဝိပါက် ဒုက္ခတုံး ကြီး ရတော့မှာဘဲဟု ဆင်ခြင်၏။
- သတိမရှိခြင်း၊ ကိလေသာနံ ထုံခြင်း၏ အဖြစ်ကို ရှု၏။
- ရှက်ဖွယ်အဖြစ်ရှု၏။ အသုံးမကျဖွယ် အဖြစ်ရှု၏။ အမောယ-အချဉ်းနီးသော ယောကျ်ားအဖြစ် ရှု၏။
- ရွာသူတို့လှူသော ဆွမ်းကို မစားထိုက်ဟု ရှု၏။
- ပစ္စည်းလေးပါးကို အလှူမခံထိုက်ဟု ရှု၏။

ဝိပါကဝဋ် တရားများ

ဝိညာဏ် (မြင်စိတ်-ကြားစိတ်စသည်)

- စက္ခုဝိညာဏ်၊ သောတာ၊ ယာန၊ ဇီဝါ၊ ကာယဝိညာဏ်။

နာမ

- ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ။

ရူပ

- ဓာတ်လေးပါး၊ ဥပါဒါန်ရုပ် (၂၄)ပါး။

သဠာယတန

စက္ခာယတန၊ သောတာ၊ ယာန၊ ဇီဝါ၊ ကာယ၊ မနာယတန

ရူမုတ် သိမ်းဆည်းပုံ

- ဝိပါကခန္ဓာကြီးက လူမရှိရင် မရှိ သလို လုပ်တတ်သည်မို့ အမြဲသတိကပ်ထား၏။
- ခန္ဓာ (၅)ပါးဖြစ်တိုင်း ဝိပါကခန္ဓာ ကြီးက လုပ်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု ဆင်ခြင်၏။

ဝိပါကဝဋ် တရားများ

သဠာယတန

- စက္ခုယတန၊ သောတာ၊ ယာန၊ ဇီဝါ၊ ကာယ၊ မနာယတန

ဝေဒနာ

- စက္ခုသမ္ပဿဇာဝေဒနာ၊ သောတာ၊ ယာန၊ ဇီဝါ၊ ကာယ၊ မနောသမ္ပဿဇာဝေဒနာ

ဇာတိ

- ယာဇာတိ-အကြင်ဖြစ်ခြင်း
- ယာသဇ္ဇာတိ- အကြင်ကောင်းသောဖြစ်ခြင်း
- ယာဩက္ကန္တိ- အကြင်အမိဝမ်းတိုက်သိုဝင်ခြင်း
- ယာအဘိနိဗ္ဗတ္တိ- အကြင်သတ္တဝါဟူသော အသစ်ဖြစ်ခြင်း
- ခန္ဓာနံပါတုဘာဝေါ- ခန္ဓာတို၏ထင်ရှားစွာဖြစ်ခြင်း
- အာယာတနံပဋိလာဘော- အာယာတနတိုကိုရခြင်း

ဇရာ

- အိုခြင်း၊ ဆွေးမြေ့ခြင်း၊ သွားကျိုးဆံဖြူခြင်း၊ အရေတွန့်ခြင်း၊ အသက်ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၊ ဣန္ဒြေတို၏ရင့်ကျက်ခြင်း

မရက

- သေခြင်း၊ ဖျက်ဆီးခြင်း

ဂ္ဂမုတ် သိမ်းဆည်းပုံ

- မြင်တော့လည်း ဝိပါကခန္ဓာကြီးသာ မြင်ခြင်းဖြစ်၏။ ငါမြင်တာ မဟုတ်။
- ခံစားပြန်တော့ လည်း ဝိပါကခန္ဓာကြီးသာ ခံစားနေခြင်း ဖြစ်၏။ ငါမရှိ။
- အသက်ရှင် နေတာလည်း ဝိပါကခန္ဓာကြီးသာ၊ ငါ မဟုတ်။ တစုံတယောက်မဟုတ်ဟု ဂ္ဂ၏။
- ဝိပါကကြီးမှန်းသိတော့ - မမြင်ချင်၊ မကြားချင်၊ မခံစားချင်၊ မမှတ်သားခြင် ဖြစ်လာ၏။

ဘုရားရှင်သည် ကိလေသာဖိနပ်ပုံကို ဤသို့ဖိနပ်တော်မူ၏

- ရဟန်းတို့ ထိုအကြံအစည်တို့၏ ကြံစည်ကြောင်း၏ တည်ရာကို နှလုံးသွင်းသော ရဟန်းတို့အားလည်း ရာဂ ဒေါသ မောဟနှင့် စပ်ယှဉ်သော ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ် အကြံအစည်တို့သည်ပင်လျှင် ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။ ထိုရဟန်းသည် သွားတို့ဖြင့် သွားကိုကြိတ်၍ (အံ့ကြိတ်၍) လျှာဖြင့် အာစောက်ကို ထိလျက် (ထောက်ခေါက်လျက်) စိတ်ဖြင့် စိတ်ကို စိတ်ကို ဖိနှိပ်ရမည်။ ဖျစ်ညှစ်ရမည်။ ပင်ပန်းစေရမည်။ သွားတို့ဖြင့် သွားကိုကြိတ်၍ လျှာဖြင့် အာစောက်ကို ထိလျက် စိတ်ဖြင့် စိတ်ကိုနှိပ်သော ဖျစ်ညှစ်သော ပင်ပန်းစေသော ရဟန်းအား ရာဂ ဒေါသ မောဟနှင့် စပ်ယှဉ်သော ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ် အကြံအစည်တို့သည် ကင်းပျောက်ကုန်၏။ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ထိုအကြံအစည်တို့ကို ပယ်ခြင်းကြောင့် မိမိသန္တာန်၌သာလျှင် စိတ်သည် ကောင်စွာ ငြိမ်ဝပ်၏။ တခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ တည်တံ့၏။

(မူလပဏ္ဏာသ၊ ဝိတတ္ထသဏ္ဍာနသုတ်)

ပထမိ ရှု၏

အာနာပါနာကမ္မဋ္ဌာန်းရှု၏။ ထိုနောက် အာနာပါန နိမိတ်ကို အာရုံယူ၍ ဩဒါတကသိုဏ်းရှု၏။ ဩဒါတကသိုဏ်း ပထမဈာန်ထိရောက်သော် ဘုရားရှင်၏ ပုံတော်ကို အာရုံပြုလိုက်၏။ ဘုရားရှင်သည် အဖြူရောင်ကြားမှ ပေါ်ထွက်လာ၏။ ထိုနောက် ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ ပွား၏။ ထိုနောက် ဘုရားရှင်နိဗ္ဗာန်သို့ ကြွသွားတော်မူပုံကို အာရုံပြုလိုက်သော် ဘုရားရှင် ကွယ်ပျော်သွား၏။ ထိုနောက် မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်း၏။ ထိုနောက် ရုပ်တရားများကို အဇ္ဈတ္တ-ဗဟိဒ္ဓ ဆင်ခြင်၏။ ပထဝီစသည်တို့၏ လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပ္ပန် ပဒဋ္ဌာန်၊ မျက်စိ နားစသည်တို့၏ လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပ္ပန် ပဒဋ္ဌာန် တို့ကို သိမ်းဆည်း၏။ ထိုနောက် နာမ်တရားတို့ကို သိမ်းဆည်း၏။ ထိုနောက် ဝဋ်ခန္ဓာအားဖြင့် ဆင်ခြင်၏။

လက္ခဏာ ရသ(ကိစ္စ) ပစ္စုပဋ္ဌာန် ပဒဋ္ဌာန်

ပထဝီ။ ။ခက်မာခြင်းလက္ခဏာ။ ကျန်ရုပ်တို့၏ တည်ရာဖြစ်ခြင်းရသ။ ကျန်ရုပ် တရားတို့ကို အောက်ကခံထားတတ်သော သဘောတရား ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ကျန်ဓာတ် (၃)ပါးလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။

အာပေါ။ ။ယိုစီးခြင်းလက္ခဏာ။ ကျန်ရုပ်တို့ကို တိုးပွားစေခြင်းရသ။ ရုပ်တို့ကို ဖွဲ့စည်းခြင်းသဘောတရား ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ကျန်ဓာတ် (၃)ပါးလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။

တေဇော။ ။ပူ-အေးတတ်သောလက္ခဏာ။ ကျန်ရုပ်တို့ကို ရင့်ကျက်စေခြင်း ရသ။ ကျန်ရုပ်တို့ကို နူးညံ့အောင် လျော်စွာပြုပြင်ပေသောသဘော ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ကျန်ဓာတ် (၃)ပါးလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။

ဝါယော။ ။ထောက်ကန်မှုလက္ခဏာ။ ရွှေ့ရှားစေခြင်း ရသ။ ကျန်ရုပ်တို့ကို တနေရာမှ တနေရာသို့ သယ်ဆောင်ပေခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ကျန်ဓာတ်(၃)ပါးလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။

စက္ခုပသာဒ။ ။ရှေးရှုရိုက်ခတ်ခြင်းငှါထိုက်သော မဟာဘုတ်တို့ကို ကြည်လင် စေခြင်း လက္ခဏာ။ ရူပါရုံတို့သို့ ဆွဲဆောင်သွားခြင်း ရသ။ စက္ခုဝိညာဏ်၏ တည်ရာဖြစ်ခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ရူပါရုံကို မြင်တွေ့လိုသော ကံကြောင့်ဖြစ်သော (စက္ခုပသာဒ၏မိုရာ) ကလာပ်တူ မဟာဘုတ်လျှင် နီးသောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။
(သောတပသာဒ၊ ယာနပသာဒ၊ ဇီဝါပသာဒ၊ ကာယပသာဒ နည်းမှီသိလေ)

ရူပါရုံ။ ။စက္ခုပသာဒ၌ ထိခိုက်ခြင်းသဘော ရိုက်ခတ်ခြင်းသဘော လက္ခဏာ။ စက္ခုဝိညာဏ်၏ အာရုံဖြစ်ခြင်း ကိစ္စရသ။ စက္ခုဝိညာဏ်အား ကျေးဇူးပြုတတ်သော အာရမ္မဏပစ္စယသတ္တိနှင့် ပြည့်စုံခြင်း သမ္ပတ္တိရသ။ စက္ခုဝိညာဏ်၏ ကျက်စားရာ

အာရုံဖြစ်ခြင်း သဘောတရား ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ မိမိ(ရူပါရုံ)၏မှီရာ ကလာပ်တူ မဟာဘုတ် (၄)ပါးလျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။

(သဒ္ဓါရုံ၊ ဂန္ဓာရုံ၊ ရသာရုံ၊ ဗောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ နည်းမှီသိလေ)

ဟဒယဝတ္ထု။ ။မနောဓာတ် မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ မှီရာဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာ။ ထိုဓာတ်(၂)ပါးတို့သည်သာလျှင် တည်ရာဖြစ်ခြင်း ရသ။ ထိုဓာတ်(၂)ပါးတို့ကို ထမ်းဆောင်တတ်သော သဘောတရား ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ဟဒယဝတ္ထု၏မှီရာ ကလာပ်တူ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။

ကာယဝိညာဏ်။ ။ရှေးသို့တက်ခြင်း စသည်ကို ဖြစ်သေတတ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ်၏ အတူဖြစ်သော ရူပကာယကို ထောက်ပံ့ခိုင်ခံ့စေခြင်း ကောင်စွာတည်စေခြင်း လှုပ်ရှားစေခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော အမူအရာ အထူးသဘောလက္ခဏာ။ လှုပ်ရှားသောသူ၏ အတွင်းသဘော အလိုဆန္ဒကို သူတစ်ပါးအား ထင်ရှားပြခြင်းရသ။ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ခြင်း သဘောတရား ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇဝါယောဓာတ် ပဒဋ္ဌာန်။

ဝိစိဝိညာဏ်။ ။စကားသံအထူးကို ဖြစ်စေတတ်သော စကားသံဖြစ်ရာဋ္ဌာန၌ တည်သော ကမ္မဇပထဝီဓာတ်ကို ထိခိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ပထဝီဓာတ်၏ သဘာဝသတ္တိစွမ်းအင် လွန်ကဲကုန်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသော အမူအရာသဘော လက္ခဏာ။ စကားပြောဆိုသူ၏ အတွင်းသဘော အလိုဆန္ဒကို သူတစ်ပါးအား ထင်ရှားပြခြင်း ရသ။ စကားသံဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ခြင်း သဘောတရား ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇပထဝီဓာတ်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။

စက္ခုဝိညာဏ်။ ။စက္ခုဝတ္ထုကို မှီ၍ဖြစ်သော ရူပါရုံကို သိခြင်း ရယူခြင်း လက္ခဏာ။ ရူပါရုံ၏အရောင်မျှကို သိခြင်း အာရုံယူခြင်း ရသ။ ရူပါရုံဘက်သို့ ရှေးရှုမျက်နှာမူသည့် သဘောတရား ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ရူပါရုံလျှင် အာရုံရှိသော ကိရိယမနောဓာတ်= အာဝိဇ္ဇန်း

စိတ် (ပဉ္စဒွါရာဝိဇ္ဇန်း) ကင်းချုပ်ခြင်း ချုပ်ပျောက်ခြင်းလျှင် နီးစွာသောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်။

(သောတဝိညာဏ် ယာနဝိညာဏ် ဇီဝိဝိညာဏ် ကာယဝိညာဏ် နည်းမှီ၍သိလေ)

မနောဝိညာဏဓာတု (ရူပါရုံစသည်ကို အာရုံယူ)။ ။ရူပါရုံကို သိခြင်း ရယူခြင်း လက္ခဏာ။ မနောဒွါရ၌ ထင်လာသော သဘောတရား ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ဘဝအယဉ် ကပ်ချုပ်ခြင်း ပဒဋ္ဌာန်။

ဝေဒနက္ခန္ဓာ ။အာရုံကို ခံစားခြင်းလက္ခဏာ။ အာရုံ၏အရသာကို ခံစားခြင်းကိစ္စ။ ချမ်းသာဆင်းရဲဟူသော ဉာဏ်အားရှေးရှုထင်ခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ဖဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပဒဋ္ဌာန်။

သညာက္ခန္ဓာ ။အာရုံကို အမှတ်ပြုတဲ့သဘော လက္ခဏာ။ အမှတ်နိမိတ်ပြုခြင်း ရသ။ ယူတိုင်းသော အာရုံ၏အစွမ်းဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို ပြုသည်ဟူ၍သာ ဉာဏ်အားရှေးရှုထင် ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ထင်တိုင်းသော အာရုံကြောင့် ပေါ်ကာလာရသော ပဒဋ္ဌာန်။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ။ပြုပြင်စီရင်ခြင်း လက္ခဏာ။ အားထုတ်ခြင်း ကိစ္စ။ ပျံ့နှံ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဉာဏ်အားရှေးရှုထင် ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ ကြွင်းခန္ဓာသုံးပါးဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ ပဒဋ္ဌာန်။

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ။အာရုံကို ဦးတိုက်သိတဲ့သဘော လက္ခဏာ။ ရှေးသွားခြင်း ကိစ္စ။ ရှေးစိတ်နောက်စိတ် အခြားမရှိဘဲ စပ်သည်ဖြစ်၍သာ ဉာဏ်အားထင်လာ ပစ္စုပဋ္ဌာန်။ နာမ်ရုပ်ဟူသော အကြောင့်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ ပဒဋ္ဌာန်။

မှတ်ချက်။ ။အဓိကအားဖြင့် လက္ခဏာကို သေချာစွာ ထင်ဖို့အရေးကြီး၏။ လက္ခဏာကို ထင်က နာမရူပပရိစ္ဆေဒညာဏ်ကိစ္စပြီး၏။ ထိုလက္ခဏ ရသ စသည် တို့ကို တလုံးချင်း သေချာစွာ ရှုအပ်၏။ မခက်ပေ။ ရုပ်နာမ်တို့သည် သဘာဝဓမ္မ

အစစ်သာဖြစ်ကြောင်း၊ လူ-နတ်-ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မဟုတ်ကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး ထင်လာပေအံ့။

ခန္ဓာငါးပါး အနတ္တတရား

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် စူဠနိဒ္ဒေသတွင် ခန္ဓာငါးပါးသည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မဟုတ်ကြောင်း ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။

ခန္ဓာငါးပါးသည်

- န သတ္တော သတ္တဝါမဟုတ်
- န ဇီဝေါ သက်ရှိမဟုတ်
- န နရော လူငယ်မဟုတ်
- န ဗာဏဂေါ လူလင်ငယ်မဟုတ်
- န ဣတ္ထိ မိန်းမမဟုတ်
- န ပုရိသော ယောက်ျားမဟုတ်
- န အတ္တာ မိမိလည်းမဟုတ်
- န အတ္တနိယ မိမိ၏ဥစ္စာလည်းမဟုတ်
- န အဟံ ငါလည်းမဟုတ်
- န မမ ငါ၏ ဥစ္စာလည်းမဟုတ်
- န ကောစိ သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာလည်းမဟုတ်
- န ကဿစိ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ၏ ဥစ္စာလည်းမဟုတ်။

- ရုပ်နာမ် သဘာဝတ္ထတရားမျှသာတည်း။

ဃဿတိ ရှု၏

ရုပ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာနှင့် နာမ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာတို့ကို တလှည့်စီ အားဖြင့်၎င်း၊ ပေါင်း၍၎င်း၊ တစ်ညလုံး အပြန်အလှန် သိမ်းဆည်း၏။ ခန္ဓာကိုယ် ကြီးသည် ပျော်ပါးနေ၏။ မှတ်ခဲသမျှ တရားအကုန်အစင် အပြန်အလှန်ရှုမှတ်၏။

ရုပ်နာမ်သဘာဝအားလုံး ခြုံငုံမြင်နေ၏။ တရားရှုနေသည် ပွားများနေသည်ဟူ၍ပင် သီးသန့်မရှိ ဖြစ်နေ၏။ ကိလေသာ အညစ်ကြေး အနှောက်အယှက် ကင်းနေ၏ဟု ဆိုရပေမည်။ ထို့နောက် ကိလေသာ(၁၀)ပါးကား အဘယ်နည်းဟု သိလိုစိတ် ဖြစ်လာ၏။

ကိလေသာ (၁၀)ပါး

(၁) လောဘ-လိုချင်မှု	(၂) ဒေါသ- စိတ်ဆိုးမှု
(၃) မောဟ- မသိမှု	(၄) မာန- မာနကြီးမှု
(၅) ဒိဋ္ဌိ- အယူမှားမှား	(၆) ဝိစိကိစ္ဆာ- ယုံမှားမှု
(၇) ထိန- အိပ်ချင်ထိုင်းမိုင်းမှု	(၈) ဥဒ္ဓိစ္စ- ပျံလွင့်မတည်ကြည်မှု
(၉) အဟိရိက- အကုမုမရှက်မှု	(၁၀) အနောတပ္ပ- အကုမု မလန့်မှု

ကိလေသာ (၁၅၀)ဖြစ်ပုံကား

ထိုကိလေသာ (၁၀)ပါးကို အောက်ပါ (၇၅)ပါးနှင့်မြောက်-	
➔ (၁) ဥပဇယ၊ သန္တတိ၊ ဇရတာ၊ အနိစ္စတာ	(၄)ပါး
➔ (၂) မဟာဘုတ်	(၄)ပါး
➔ (၃) မျက်စိ နား နှာခေါင်း လျာ ကိုယ် အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့အထိ	(၁၄)ပါး
အမျိုးသာ(အမျိုးသမီး)ဖြစ်ကြောင်းရုပ် ဟဒယဝတ္ထု ဇီဝိတိန္ဒြေ အာဟာရရုပ်	
➔ (၄) ဝိညာဏ်	(၁)ပါး
➔ (၅) စေတသိက်	(၅၂)ပါး
	ပေါင်းသော် (၇၅) ပါးရ၏

✓ ၇၅ အမြောက် ၁၀ = (၇၅၀) ရ၏။

✓ ထို ၇၅၀ ကို အဖျတ္တသန္တာန် ဗဟိဒ္ဓသန္တာန် (၂)ပါးနှင့် ထပ်မြောက်သော် (၁၅၀၀) ကိလေသာဖြစ်၏ ဟုလိုသော်။

ခဏတိုင်းခဏတိုင်းကို ဂျုမုတ်အပ်၏

ခန္ဓာကိုယ် အမူအရာပြောင်းခြင်းဟူသော ခဏတိုင်းခဏတိုင်း၊ လှုပ်ရှားတိုင်း လှုပ်ရှားတိုင်း ဆင်ခြင်ဉာဏ် မှတ်ဉာဏ်ပါအပ်၏ ဘုရားရှင်သည် မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်တော်တွင် အကျွန်ုပ်တို့အား မိန့်တော်မူ၏

- လျောင်း၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွားတိုင်း
- မြင်တိုင်း၊ ကြား၊ နံ၊ ရသာသိ၊ တွေ့ထိ၊ တွေးတိုင်း
- သွားတိုင်း ပြန်တိုင်း ဘယ်-ညာလှမ်းတိုင်း
- တည့်တည့်ကြည့် တစောင်းကြည့်တိုင်း၊ ကွေး-ဆန့်တိုင်း၊ အသုံးအဆောင်ကို ကိုင်တိုင်း၊ စားသောက်တိုင်း။
- ကျင်ကြီး-ကျင်ငယ်စွန့်တိုင်း
- ပြောဆိုတိုင်း-

- ဝဋ်ခန္ဓာကြီးပါလားဟု ဆင်ခြင်၏။ သွားလာ လှုပ်ရှားသောအခါတွင်ကား ခန္ဓာ (၅)ပါးကို တစ်ခုချင်း ဆင်ခြင်သည်ထက် ဝဋ်ခန္ဓာကြီးပါလား၊ ဝဋ်ခန္ဓာက လုပ်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု ဆင်ခြင်သည်က ပို၍ပင် ဉာဏ်ထင်ကာ လွယ်ကူလှသည်ကို တွေ့ရ၏။

အရှုဉာဏ်ကို ပြန်ရှုခြင်း

ရှုတဲ့ဉာဏ်(စိတ်)ကိုလည်း တဖန်ဖြန်ရှုအပ်၏။ ခဏခဏ ကျင့်သားရနေ အောင် ရှုရ၏။ ငါဟူသော အတ္တစွဲ ပို၍ကင်းလာမည်ဖြစ်၏။

ဉာတဉ္စ ဉာဏဉ္စ ဉဘောပိ ဝိပဿတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ)

ဉာဏ် အာရမ္မဏမာဟ အနုပဿနာဝသေန ဉာတတ္ထာ၊ ဉာဏ် အနုပဿနာ ဉာဏံ၊ ဉဘောပိ ဝိပဿတီတိ တဒုဘယမ္ပိ ခယတော ဝယတော ဝိပဿတီတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ မဟာဋီကာ)

ခန္ဓာငါးပါးနှင့် ငါ

(၁) ရူပံ အတ္တတော	ရုပ်ကားငါ့ကိုယ်	➡ (ငါတရားထိုင်သည်)
(၂) ရူပဝန္တံဝါအတ္တာနံ	ငါ့မှာရုပ်ရှိ	➡ (ငါ၏အဆင်း၊ ငါ၏အသံ) ➡ (အရိပ်ကဲ့သို့လိုက်နေသည်)
(၃) အတ္တနိ ဝါ ရူပံ	ငါ့ကိုယ်ရုပ်တည်း	➡ (ငါ၌တည်သောအဆင်း)
(၄) ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ	ငါတည်ရုပ်တွင်	➡ (ငါသည်ရုပ်၌တည်၏)

ဤကဲ့သို့သော (မူလပဏ္ဏာသ၊ စူဠဝေဒလ္လသုတ်မှာ ပြဆိုထားသော) အနေအထားမျိုး ရှိ/မရှိကို တခါတရံ စစ်ဆေးအပ်၏။

အာယတနရင့်ကျက်လို့ ကိလေသာဖြစ်

မြင်-ကြား-တွေ့ထိ-တွေ့တောသောအခါ ထိုနေရာ၌ စိတ်ကို ကြာကြာမထားသင့်။ သတိမရှိ ထားမိခဲ့သော် အာယတနများ ရင့်ကျက်လာလေတော့၏။ ရင့်ကျက်လာခြင်းဟူသည် မောဟ ဖြစ်လာခြင်းပင်တည်း။ မောဟသည် အဝိဇ္ဇာပင်တည်း။ ထို့နောက် ထိုထိုအာရုံအပေါ်၌ အားထုတ်၏။ အားထုတ်ခြင်းဟူသည် သင်္ခါရပင်တည်း။ ထို့နောက် တပ်နှစ်သက်၏။ တပ်နှစ်သက်-လိုချင်တောင်းတ-တွယ်တာ-ကပ်ငြိပ်-စွဲလမ်းခြင်းသည် နိကန္တိတည်း။ ထိုနိကန္တိဟူသည် တဏှာပင်ဖြစ်၏။ ထို့နောက် ကပ်ရောက်-ချည်းကပ်-စွဲလမ်း၏။ ထိုသည် ဥပါဒါနိပင်တည်း။ ထို့နောက် စေ့စပ်-ဆက်စပ်-ဆက်နွယ်ပေးတတ်ခြင်း စေတနာဖြစ်၏။ စေတနာသည် ဘဝပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် မြင်-ကြား-တွေ့ထိ-တွေ့ခေါ်သော အခါ၌ သတိအမြဲဆောင်ထားအပ်၏။

ဣဓ ပရိပက္ခတာ အာယတနာနံ မောဟော အဝိဇ္ဇာ၊ အယူဟနာ သင်္ခါရာ၊ နိကန္တိ တဏှာ၊ ဥပဂမနံ ဥပါဒါနံ၊ စေတနာ ဘဝေါတိ၊ ဣမေ ပဉ္စဓမ္မာ ဣဓကမ္မဘဝသ္မိံ အာယတိ၊ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယာတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-၂)

အာယနတနှင့် ပညတ်

○ ရင့်ကျက်တော့	အားထုတ်၏
○ အားထုတ်တော့	ကပ်ငြိပ်-တွယ်တာ၏
○ ကပ်ငြိပ်-တွယ်တာတော့	ကပ်ရောက်-ချည်းကပ်၏
○ ကပ်ရောက်-ချည်းကပ်တော့	အာရုံနိမိတ် ပညတ်နှင့် ဆက်ဆံလေ၏။

ဘုရားရှင်သည် ဤသို့မိန့်တော်မူအပ်၏...

- စက္ခုတော စေပိ နံ ဘိက္ခဝေ ပဏှိတော ဗျတ္တော မေဓာပီ ဥပပရိက္ခေယျ ရိတ္တကညေဝ ခါယတိ၊ တုစ္ဆကညေဝ ခါယတိ၊ သုညကညေဝ ခါယတိတိ။ မျက်စိအားဖြင့် ဆင်ခြင်ခဲ့မှု တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိသည်ဖြစ်၍သာ ထင်၏။ အချဉ်း နီးဖြစ်၍သာ ထင်၏။ ဆိတ်သုဉ်းသည်ဖြစ်၍သာ ထင်၏။

(သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အာသီဝိသောပမသုတ်)

သစ္စာလေးပါး ဆိုက်ရောက်နေပုံ

မြင်သောအခါသော်၎င်း ကြားသောအခါသော်၎င်း တွေ့ထိသောအခါသော်၎င်း တွေးသောအခါသော်၎င်း ထိုထိုအာရုံအပေါ်၌ နိမိတ်သဏ္ဍာန် အထည်ခြပ် ပညတ် အားဖြင့် စွဲယူနေသည်ကို သတိမူမိက တဏှာဖြစ်ကြောင်းကို မြင်သည်ဟုသိရာ၏။ သမုဒယသစ္စာပင်တည်း။ သူ့အလိုလို မြင်တတ် ကြားတတ်တဲ့ ဝိပါက်ခန္ဓာကြီး၊ ဝိပါကဝဋ်ကြီး (ဒုက္ခသစ္စာ ထင်ခြင်းပင်တည်း)ကိုကြည့်၍- ထိုအာရုံကို ဖြတ်ထောက် ၍ မြင်သောမျက်စိ၊ ကြားသောနားစသည်တို့၏ သဘောသဘာဝကို ဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ရာ၏။ “နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိံ၊ နေသောမေ အတ္တာတိ”။

မဂ္ဂသစ္စာပင်တည်း။ ထိုထိုအာရုံတို့အပေါ်၌ တဏှာ မဖြစ်ခြင်းသည် နိရောဓသစ္စာပင် တည်း။

မျက်စိဖြင့် အဆင်းကို မြင်သောအခါ သိစရာ(၂)ခု

မျက်စိနှင့် အဆင်းတို့တိုက်လို့ ဝိညာဏ်ဖြစ်ကာ ဖဿမှ ထိုထိုအာရုံသို့ညွှတ်ပြီး ဝေဒနာမှ ခံစားသောအခါ	
မွေ့ဖြစ်သော်	အမွေ့ဖြစ်သော်
<p>ရုပ်မှဖောက်ပြန်လို။ ညွတ်တတ်သော ဖဿကညွတ်ကာ။ ခံစားတတ်သော ဝေဒနာကခံစားနေခြင်း သာဖြစ်ပါလားဟုဆင်ခြင်ရာ၏။ ရုပ်နာမ်အစဉ်သာဟု ကြည့်နေလိုက်ရာ၏။</p>	<p>အကယ်၍သမ္မာဓိဋ္ဌ- အယူမှန်မဖြစ်ခဲ့သော် ရုပ်အဆင်း၌ တပ်စွဲသော သညာကိုသိရာ၏။ ရုပ်အဆင်း၌ တပ်စွဲလိုသော စေတနာကိုသိ။ ရုပ်အဆင်း၌တပ်မက်သော တဏှာကိုသိ။ ရုပ်အဆင်း၌ စဉ်းစားကြံစည် နေခြင်းကိုသိ။ ရုပ်အဆင်း၌ အဖန်ဖန်သုံးသပ်ခြင်း ကိုသိ။</p>

ရူပသညာ အဘိညေယျ၊ ရူပသဇ္ဇေတနာ အဘိညေယျ၊ ရူပတဏှာ အဘိညေယျ၊ ရူပဝိတက္ကော အဘိညေယျ၊ ရူပဝိစာရော အဘိညေယျ။
(ပဋိသမ္ဘုဒါမဂ်၊ သုတမယဉာဏနိဒ္ဒေသ)

နာမ်ကို သြဠာရိက သုခုမစသည်ခွဲပုံ

သြဠာရိက	သုခုမ
အကုသိုလ်စိတ်	ကုသိုလ်နှင့် အဗျာကတစိတ်
ဒုက္ခဝေဒနာ	သုခဝေဒနာနှင့် ဥပေက္ခာဝေဒနာ
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ	အနုပါဒါနက္ခန္ဓာ

ဟိန	ပကီတ
-----	------

ဩဠာရိကနာမ်ခန္ဓာများ

သုရမနာမ်ခန္ဓာများ

ဒုရ	သန္တိက
-----	--------

ဩဠာရိကနာမ်ခန္ဓာများ

သုရမနာမ်ခန္ဓာများ

စိတ်နှင့် ကိလေသာ

စိတ်ဟူသည်ကား သဘာဝဓမ္မပင်တည်း။ မြင်လျှင် မြင်စိတ်ဖြစ်၏။ ကြားလျှင် ကြားစိတ်ဖြစ်၏။ တွေးလျှင်တွေးစိတ်ဖြစ်၏။ ထိုစိတ်ဖြစ်စဉ်မှတစ်ဆင့် ထပ်ထိုး၍ ထိုအာရုံအပေါ် တွေးလိုက်၏။ အာရုံပြုလိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ကိလေသာဖြစ်၏။ စိတ်ကား အကျိုးဝိပါက်ခန္ဓာပင်တည်း။ ကလေသာဟုဆိုအပ်သော အာရုံကား ဥပါဒါန်တို့ပင်တည်း။ စင်စစ် တယောက်တခြားစီပင်။ ကိလေသာတစ္ဆေဝင်ပူးခံရ၍ ပြောချင်သလိုပြော လုပ်ချင်သလိုလုပ် ထင်ချင်သလိုထင်နေကြခြင်းသာတည်း။

အချိန်နှင့် နေရာလေးပါဘဲ

လူချမ်းသာ လူဆင်းရဲ၊ အာဏာရှိ အာဏာမရှိ၊ ပညာတတ် ပညာမတတ် ဆိုတာလဲ အချိန်နှင့် နေရာလေးပါဘဲ။ လူ နတ်ဆိုတာလည်း အချိန်နှင့် နေရာလေး ပါဘဲ။ အချိန်ရှိရင် ဒုက္ခရှိ၏။ နေရာရှိရင် ဒုက္ခရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်တွင် အချိန်မရှိ နေရာ မရှိတော့ ဒုက္ခကင်းတော့သည်သာတည်း။

(၂) ပစ္စယ - ဟေတုပရိဂ္ဂဟ

ပြေးလမ်းမပေါ်မှာ အချိန်ကြာမြင့်စွာ ပြေးနေသော လေယာဉ်သည် ပျံတက်ဖိုရန် အဆင်သင့် ဖြစ်နေသကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောသဘာဝကို ကြေညက်စွာရှုထားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်း-ပျက်ကြောင်း နှင့်တကွ ရုပ်နာမ်တို့မရှိရာကို တွေ့မြင်နေရသော်လည်း ထိုနောက်မလိုက်ဘဲ၊ အစဉ်အတိုင်း ပြုသောအားဖြင့် ယခုတဖန် ရုပ်နာမ်တို့၏ ပစ္စယ-ဟေတု (အကြောင်း)ကို သိမ်းဆည်းအံ့။

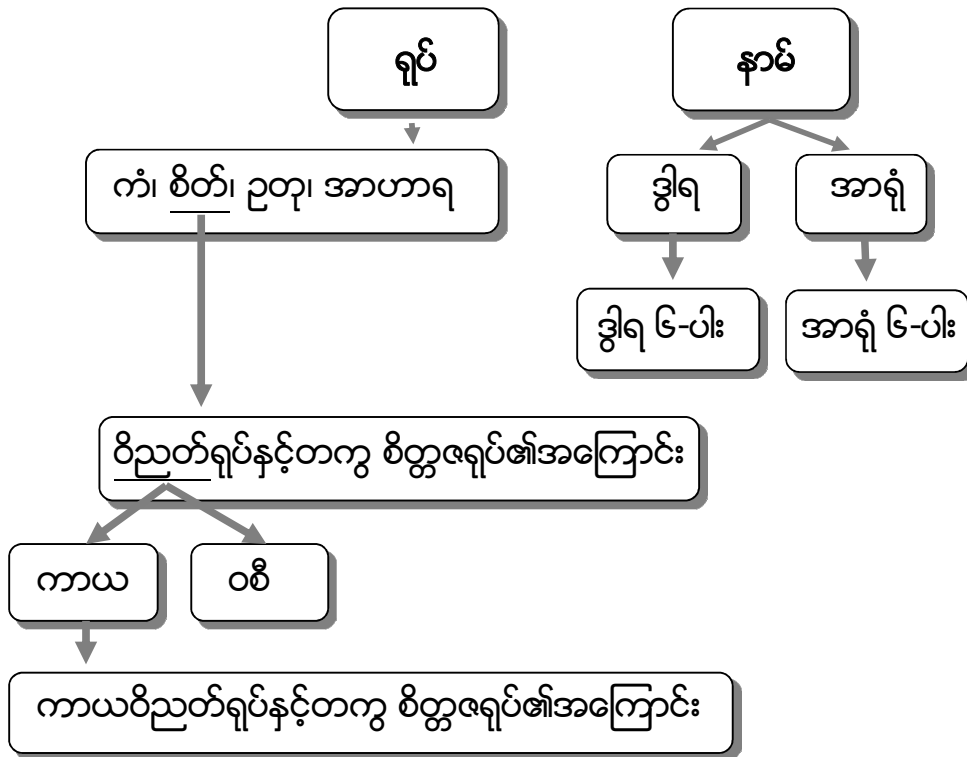
နာမ်ရုပ်တို့၏ သဘာဝတ္ထုလက္ခဏာကို ကြေညက်စွာ ရှုနိုင်ပါက ထိုထို နာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်း တရားများကို သိလိုသော ဉာဏ်တမျိုးပေါ်လာပေ၏။ တစ် ဦးတစ်ယောက်က လမ်းညွှန်၍ ရှုပွားရခြင်းမျိုးမဟုတ်ပေ။

- အကျိုး (ခန္ဓာငါးပါး)ကို ထောက်ပံ့စေတတ်သော ဥပထမ ၂ ကအကြောင်းသည် ပစ္စယ။
- အကျိုး (ခန္ဓာငါးပါး)ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဇနကအကြောင်းသည် ဟေတု။
- ပရိဂ္ဂဟ-သိမ်းဆည်းခြင်း။ (ဒုက္ခသစ္စာဖြင့်၊ သမုဒယသစ္စာဖြင့်၊ နိရောဓသစ္စာဖြင့်၊ မဂ္ဂသစ္စာဖြင့် သိမ်းဆည်းအံ့)

အကြောင်း၏ အကျိုးများသာ

- ကမ္မဿ ကာရကော နတ္ထိ၊ ဝိပါကဿစ ဝေဒကော။
သုဒ္ဓမ္မော ပဝတ္တန္တိ၊ ဧဝေတံ သမ္မဒဿနံ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)
- ကံကိုပြုတတ်သောသူသည် မရှိ၊ မကျိုးကိုလည်း ခံစားတတ်သောသူသည် မရှိ၊ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်-ပျက်၍ နေကြကုန်သော သက်သက်သော ရုပ်-နာမ်နှစ်ပါး တရားတို့သည် ဖြစ်၍ နေကြကုန်၏။ ဤသို့မြင်ခြင်းသည် ကောင်းသော မြင်ခြင်းတည်း။

ပစ္စယ-အကြောင်း

ရှုပ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ

- ကမ္မံ စိတ္တံ ဥတု အာဟာရောစာတိ ဣမာနိ ရူပသမုဋ္ဌာနာနိ နာမ။
- ဝိညတ္တိဒ္ဓယံ စိတ္တဇမေဝ။

ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ ဤအကြောင်းတရားလေးပါးတို့သည် ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော တရားတို့မည်ကုန်။

ကာယဝိညာတ် (ကိုယ်အမှုအရာ) မိတ္တိဝိညာတ် (နတ်အမှုအရာ)နှစ်ပါးတို့သည် စိတ်ကြောင့် (သွားချင်သောစိတ်ကြောင့် ပြောဆိုချင်သောစိတ်ကြောင့်) သာလျှင်ဖြစ်ကုန်၏။

ဤကား ကိုရင်ငယ် ဘဝတုန်းက အဘိဓမ္မာတွင် သင်ဘူးကျက်မှတ်ဘူးသော ပါဠိများပင်တည်း။ ထိုစဉ်က စဉ်ဖြင့်မပိုင်းခြားဘဲ အလွတ်ရအောင်သာ ကျက်မှတ်ခဲ့ရ၏။ ခေတ်ကာလအရ ခန္ဓာထဲ ဉာဏ်သက်အောင်လည်း သင်စရာမလို၊ သင်လဲ

မသင်ပေး။ တကယ်တော့ ထိုကဲ့သို့ စာသင်ခြင်းမျိုးကို ဘုရားရှင် ကြိုက်မည် မဟုတ်၊ သို့သော် ကြိုက်သည်ဖြစ်စေ မကြိုက်သည်ဖြစ်စေ ခေတ်ကာလ အရ သင်ယူကြရ၏။ သင်လဲ သင်ယူကြဆဲ။ သင်ရုံသက်သက်ဖြင့်ကား ကျက်တူရွေး စကားသင်ထားသလိုပင် ဖြစ်ချေ၏။ ကြက်တူရွေးသည် သူ့စကား၏ အတိမ်အနက် ကို မသိသောကြောင့် ထိုထိုတတ်ထားသော စကားကြောင့်ပင် သေနိုင်၏။ ယခု လည်း မိမိသင်ယူထားသည့် စာပေ၏ အတိမ်အနက်ကို မသိဘဲ၊ ထိုထိုသော စာပေဂုဏ်-စာပေမာန ထောင်လွှားကာနေလျှင် အပါယ်လေးဘုံမှ ကြိုဆိုနေကြ မည်သာ ဖြစ်ချေ၏။ ထို့ကြောင့် ဖားအောက်ဆရာတော်ကြီးမှ အကျွန်ုပ်တို့ရှေးတွင် ဤသို့မိန့်ဘူး၏။ “တရားကျင့်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက် မရှိရင်တော့ ထိုစာက သင်နေစရာ မလိုပါဘူး၊ သင်ပြီး မကျင့်ရင်တော့ မထူးပါဘူး ဟူ၏”။ အယူအဆကား မျိုးစုံရှိကြပေ ၏။

အကြောင်းတရား (၄)ပါးနှင့် ရုပ်ဂျူပုံ

ရှေးဦးစွာ ရုပ် (၂၇)ပါး၏ သဘာဝတ္ထုလက္ခဏာကို ပိုင်းခြားကာ သိမ်းဆည်း၏။ ‘လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန် ပဒဋ္ဌာန်’နည်းဖြင့် သိမ်းဆည်း၏။ ထို့နောက် ထိုရုပ်ဖြစ် ကြောင်းကို သိမ်းဆည်း၏။

ကံ ရုပ်တို့ကား ကံဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်ပေါ်လာကြရ၏။ လူ့ခန္ဓာရခြင်းသည်ကား ပုညာဘိသင်္ခါရခေါ် ကုသိုလ်ကံတို့က ထောက်ပံ့ အကြောင်းပြုကြခြင်း ဖြစ်လို့သာတည်း။

စိတ် သွားလိုသော စိတ်ကြောင့် သွားသောပုံပန်းသဏ္ဍာန်ဖြစ်၏။ ထိုင်လို သော စိတ်ကြောင့် ထိုင်ခြင်း ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ဖြစ်လာ၏။ ပြောဆိုလိုသော စိတ်ကြောင့် ပြောဆိုခြင်း အသံထွက်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာရ၏။ စိတ္တဇရုပ်ဟုဆိုအပ်သော သွားလိုသောစိတ်ကြောင့် ကာယဝိညာတ် ဟုဆိုအပ်သော သွားခြင်းအမှုအရာ ဖြစ်လာ၏။ ဝစီဝိညာတ်ဟုဆိုအပ်သော ပြောဆိုခြင်းအမှုအရာ ဖြစ်လာ၏။ သွားသူမရှိ၊ သွားစေသူမရှိ၊ အကြောင်းသာရှိ၏။ အကြောင်းမှ အကျိုး ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသာ ဖြစ်၏။

ဥတု ဥတုဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ရုပ်တရား ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ ဆက်လက်ရှင်သန်နေ၏။ ပူခြင်း အေးခြင်းဟူသော ဥတုသည်လည်း ခန္ဓာကိုယ် တည်တံ့ ခိုင်မာစေခြင်းငှါ အထောက်အပံ့ ပေးလေ၏။ သဘာဝဥတုကိုမှီ၍ သစ်ပင်များ အသက်ရှင်နေသကဲ့သို့ ပင်တည်း။

အာဟာရ အာဟာရဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ရုပ်တရား ဆက်လက်ရှင် သန်စွာ ရှေ့ရည်တည်တံ့နိုင်၏။ ရုပ်တရားများ ကြီးထွားကြ၏။ သစ်ပင်များသည် မြေဆီဟူသော အာဟာရဓာတ်ကို မှီကာ အသက်ရှင်သန် နေကြသကဲ့သို့ပင်တည်း။

ဆွမ်းအထွေးနှင့် ကျင့်ဖွယ်

ဆွမ်းစားရင် စိတ်သည် အာရုံနောက်သို့ လိုက်သွားလေ၏။ အာရုံကား... ဘုရားရှင်ခေတ်တုန်းက ရဟန်းတော်များ ဆွမ်းစားနေကြပုံ အနေအထားပင်တည်း။ ဘုရားရှင်ခေတ်က ရဟန်းတော်များသည် ဆွမ်းကို စားဖွယ်သောက်ဖွယ် တခု အနေဖြင့် သုံးဆောင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်။ ခန္ဓာကိုယ် လိုအပ်သော အာဟာရတခု ပြီးပြည့်စုံဖို့သာ ပါးစပ်ထဲသို့ ဆွမ်းလုပ်များကို ထည့်သွင်းလိုက်ကြခြင်း ဖြစ်ပေမည်။ သုံးဆောင်ကြပေမည်။ ယခုခေတ် အကျွန်ုပ်တို့လို စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တစ်ခု အနေ ဖြင့် သုံးဆောင်ကြသည်က ဟုတ်လိမ့်မည် မဟုတ်။ ယခုခေတ်တွင်ကား အကျွန်ုပ် တို့ တခါတရံ “ဤသီစားဖွယ် အမယ်မယ်ကို” စသော ပစ္စဝေက္ခဏာနည်းဖြင့် ဘယ်လောက်ပင် ရွက်ဆိုကာ စားနေကြပါစေ၊ လက်တွေ့မှာတော့ အာရုံခံစားစရာ တခုအနေဖြင့်သာ ဖြစ်သွားချေပါ၏တကားဟု နှလုံးသွင်းမိ၏။

ဆွမ်းစားပြီးသော် စကြိုန်လျောက်ရင်း ရုပ်နာမ်သဘာဝတ္ထနှင့် ရုပ်၏ ပစ္စယ- အကြောင်းကို သိမ်းဆည်း၏။ ရုပ်နာမ်သဘောတရားများသည် ပတ္တမြားကို လက်ဝါ ပေါ် တင်ကြည့်နေရဘိ သကဲ့သို့ ထင်မြင်လာ၏။ စိတ်သည် ကြည်လင်လာ၏။

ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ အဖွင့်

ကံဟူသည်

- ကံမ္မနာမ ကုသလာကုသလစေတနာ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-ဒု)
ကံဟူသည် ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာပင်တည်း။
- နာနာက္ခဏိကာ ကုသလာ/အကုသလာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္ထာစ
ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော။ (ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်)
အထူးထူးသော ခဏတိုင်းခဏတိုင်း၌ဖြစ်ကုန်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်
စေတနာသည် ဝိပါက်ဖြစ်ကုန်သော နာမက္ခန္ဓာတို့အား ကံကြောင့်ဖြစ်သော
ရုပ်တို့အား ကမ္မပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

စိတ်ဟူသည်

- စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ စိတ္တမသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန
ပစ္စယော။ (ပဋ္ဌာန်း)
စိတ်-စေတသိက်တရားတို့သည် စိတ္တရုပ်တို့အား သဟဇာတပစ္စည်းဖြင့်
ကျေးဇူးပြု၏။

မှတ်ချက်။ ။စိတ်သည် ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်၊ မဖြစ်စေတတ်သော စိတ်ဟူနှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော စိတ်သည် မိမိနှင့်အတူ စိတ္တရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။ ထိုရုပ်တို့ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်သည် ဌီခဏ ဘင်ခဏသို့ မရောက်မီ ပျက်ကြရလေ၏။

ဥတုဟူသည်

ဥတုနာမ စတုသမုဋ္ဌာနာ တေဇောဓာတု၊ ဥကုဥတု သီတဥတုတိ ဧဝံ ပနေသဒုဝိဓော ဟောတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)

ဥတုဟူသည်ကား လေးပါးသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော တေဇောဓာတ်သည် ရှိ၏။ ဤဥတုကား ဥကုဥတု-သီတဥတုဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။

မှတ်ချက်။ ။ဥတုဆိုသည်ကား ကမ္မဇရုပ် စိတ္တဇရုပ် ဥတုဇရုပ် အာဟာရဇရုပ်တွင် ပါရှိသော တေဇောဓာတ်ပင်တည်း။

- အရတိ ပဝတ္ထတီတိ ဥတု၊ မပြတ်မလပ်ဖြစ်ပွားတတ်သောကြောင့် ဥတုမည်၏။
- ဥဒန္တိ ပသန္တိ ဇတေနာ ဩကာသ သတ္တ သင်္ခါရလောကာတိ ဥတု၊ ဤဓာတ်မီးကြောင့် ဩကာသ သတ္တ သင်္ခါရလောကတို့သည် သံသရာ၌ ကမ္မ၊ အဆက်ဆက် ဖြစ်ပွား၍ နေကြကုန်၏။ ဤသို့ လောကသုံးပါးတို့၏ ဖြစ်ပွားရန် အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် ဥတုမည်၏။
- ဥတု သမုဠာနံ နာမ စတုသမုဠာနော ဥတု ဥပါဒိဏ္ဏကံ ပစ္စယံ လဘိတွာ ဌာနပ္ပတ္တာ သရီရေရူပံ သမုဠာပေတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)
ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်မည်သည် လေးပါးသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဥတုသည် ဥပါဒိဏ္ဏက ဖြစ်သော အကြောင်းကိုရ၍ ရုပ်၏ဦးသို့ရောက်သည် ရှိသော် ကိုယ်၌ ဥတုဇရုပ်ကို ဖြစ်စေ၏။

အာဟာရဟူသည်

- ကဗဠိကာရော အာဟာရော ဣမဿ ကာယဿ အာဟာရ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ (ပဋ္ဌာန်း)
ခဲဘွယ်ဘောဇဉ် ဟုဆိုအပ်သော ကဗဠိကာရအာဟာရသည် ဤကိုယ်ကြီး အား အာဟာရပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။
- အာဟာရသမုဠာနာနံ နမံ ဥပါဒိဏ္ဏံ ကမ္မဇရူပံ ပစ္စယံ လဘိတွာ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာယ ဌာနပ္ပတ္တာယ ဩဇာယ သမုဠာပိတံ ကြဇဋ္ဌမကံ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)။
အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်မည်သည်ကား ဥပါဒိဏ္ဏကဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တည်းဟူသော အကြောင်းအထောက်အပံ့ကိုရ၍ ထိုကမ္မဇရုပ်ဖြစ် သော မဟာဘုတ်၌ တည်သော ရုပ်၏ ဦးသို့ရောက်သော ဩဇာသည် ဩဇာ လျှင် ရှစ်ခုမြောက်သောရုပ်ကို ဖြစ်စေအပ်၏။

မပုပ်မသိုး မသေအောင်စောင့်ရှောက်သောဓာတ်

- အာယု ဥသွာ စ ဝိညာဏံ၊ ယဒါ ကာလံ ဇဟန္တိမံ။

အပဝိဒ္ဓေါ တဒါ သေတိ၊ ပရဘတ္တံ အစေတနံ။ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်)

ဇိဝိတိန္ဒြေသည်၎င်း ကိုယ်ဇေဉ္ဇသွာဓာတ်မီးသည်၎င်း ဝိညာဏ်သည်၎င်း၊ ဤသုံးပါးသော တရားတို့သည် အကြင်အခါ၌ ဤကိုယ်ကြီးကို စွန့်ပစ်ကြ ကုန်၏။ ထိုအခါ၌ လူအပေါင်းတို့ စွန့်ပစ်အပ်သည်ဖြစ်၍ သုသာန်တစ သင်းချိုင်း၌ မထဘယ်ခါ အပ်ရရှာတော့၏။ စေ့ဆော်လှုပ်ရှားခြင်းလည်း အလျဉ်းမရှိတော့ချေ။ ကျီး-ခွေး-လင်းတ-ပိုးလောက်စသား အကောင် များ၏ စားအိုးစားပွဲ ထမင်းခဲကြီးသာ ဖြစ်ဘိ၏။

လေကစား စိတ်ကစား ဈာန်ကစား

တောင်တန်းတွေကြား အလွန်လေတိုက်အားပြင်းသော အသံပင်တရွီးရွီး မြည်နေသော ကြောက်လန့်ဖွယ်သဘောပင်ရှိသော လေပြင်းတွေကြားမှာ ငှက်တို့ သည် လေကစားနေကြ၏။ အမြိပင်တွေမြင်နေရ၏။ အလိုရှိရာသို့ ပျံသန်းခြင်း မဟုတ်ဘဲ၊ အစာရှာဖွေခြင်းအလုပ်တို့ကိုလည်း ဘေးဖယ်ကာ လေကစားနေကြခြင်း ပင်ဖြစ်၏။

လောကလူသား ကာမသားတို့သည်လည်း သူတို့ ပိုင်ဆိုင်သမျှသော စည်းစိမ် ဥစ္စာတို့ဖြင့်၊ သားသမီး မိသားစုတို့ဖြင့် ပျော်ပါး-စိတ်ကစားနေကြ၏။

ထို့အတူ ရဟန်းတို့သည်လည်း သူတို့ပိုင်ဆိုင်ကြသော ဈာန်သမာပတ် ဖလ သမာပတ် (ဈာန်ဝင်စားခြင်း ဖိုလ်ဝင်စားခြင်း)တို့ဖြင့် ကစားနေကြ၏။ တောင်တန်းတို့ ကား ကိုယ်စီအလှတရားတို့နှင့် ပင်တည်း။ “ကိုယ်တင် ကုတင်ရွှေနန်းပင်တည်း”။ အရေးကြီးသည်မှာ ထိုထိုသော အထင်တို့ကား ပစ္စုပ္ပန်အတွက်လည်း ကောင်း သံသရာအတွက်လည်း ကောင်း၊ မိမိအတွက်လည်း ကောင်း၊ သူတစ်ပါး

အတွက်လည်း ကောင်း၊ လုပ်ဆဲလည်း အပြစ်ကင်းစင်၊ လုပ်ပြီးလဲ အပြစ်ကင်းစင် ဖို့သာ အရေးကြီး၏။

အစဉ်မပြတ် ပွားများရာ၏

သွားရင်းလာရင်း ထရင်းထိုင်ရင်း ရုပ်တရားတို့ကို 'ကံ-စိတ်-ဥတု-အာဟာရ' တို့က ထောက်ပံ့ထားကြောင်း ပို၍ထင်ရှားလာ၏။ သတိတော့ အမြဲကပ်ထားဖို့ လိုအပ်လှ၏။ ခြေသလုံးကိုသည် လူသွားရာတိုင်း အစဉ်လိုက်ပါနေသကဲ့သို့၊ သတိ ကို အစဉ်လိုက်ပါနေအောင် စောင့်ရှောက်ရာ၏။ ဘယ်နှစ်နာရီတရားထိုင်ဖို့ ဘယ်လို ဖြစ်မှစသည်ဖြင့် မရှိတော့ချေ။ သတိမပြတ်ဖို့သာ ပဓာနဖြစ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် ကုရိယာပုတ် လေးပါးလုံး အစဉ်မပြတ် ပွားများရာ၏။

ကိလေသာများကို လျှပ်ခါချခြင်း

အရှုခံနှင့် အရှုဉာဏ် မှတ်ချက်ညီတိုင်း၊ မှတ်ချက်ညီကြလို့ ဓမ္မသဘာဝကိုမြင် တိုင်း၊ ထိုမြင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ကိလေသာများ ပြုတ်ကျလေ၏။ ကိလေသာများ ပြုတ်ကျသည်ရှိသော် ခန္ဓာကိုယ်တုန်ခါ၍ ကျက်သီးမွေးညှင်း ထခြင်းများ ဖြစ်တတ်၏။ မကြာမကြာလည်း ဖြစ်တတ်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်လည်း ထိုသဘောကို ပြန်လည်၍ ရှုရာ၏။

နာမ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟ

○ စက္ခုဒွါရ	ရှုပါရုံ	စက္ခုဝိညာဏ်
○ သောတဒွါရ	သဒ္ဓါရုံ	သောတဝိညာဏ်
○ ယာနဒွါရ	ဂန္ဓာရုံ	ယာနဝိညာဏ်
○ ဇိဝှိဒွါရ	ရသာရုံ	ဇိဝှိဝိညာဏ်
○ ကာယဒွါရ	ဗောဠဗ္ဗာရုံ	ကာယဝိညာဏ်
○ မနောဒွါရ	ဓမ္မာရုံ	မနောဝိညာဏ်

သုခဝေဒနာ ဒုက္ခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ
(သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ)

-
- ရူပတဏှာ
 - သဒ္ဓတဏှာ
 - ဂန္ဓတဏှာ
 - ရသတဏှာ
 - ဗောဠဗ္ဗတဏှာ
 - ဓမ္မတဏှာ (အတွေးအာရုံ)

လက္ခဏာ ရသ ပစ္စုပ္ပန် ပဒဋ္ဌာန်

နမန လက္ခဏံ နာမံ၊ သမ္ပယောဂ ရသံ။

အဝိနိဗေဒှာဂ ပစ္စုပ္ပန်၊ ဝိညာဏ ပဒဋ္ဌာန်။

- နာမ်သည် အာရုံရှိရာသို့ ညွတ်ကိုင်းခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။
- အချင်းချင်း ယှဉ်စပ်ခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ)
- အသီးသီး မဖြစ်ခြင်း မကွဲပြားခြင်းလျှင် ထင်သော အခြင်းအရာရှိ၏။
- ဝိညာဏ်လျှင် နိစ္စာသော အကြောင်းရှိ၏။

စိတ်အကြောင်း ရုပ်အကျိုး

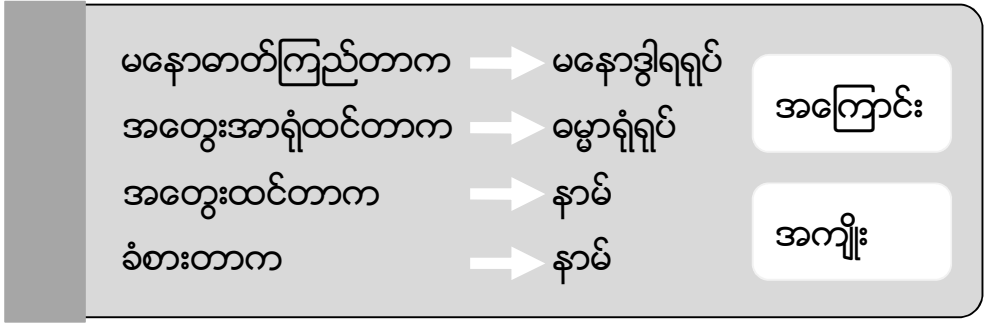
➔	ကြည့်လိုသော အကြည့်ထင်တာက	စိတ်က ရုပ်	အကြောင်း အကျိုး
➔	တွေးလိုသော အတွေးထင်တာက	စိတ်က ရုပ်	အကြောင်း အကျိုး
➔	သွားလိုသော သွားတာက	စိတ်က ရုပ်	အကြောင်း အကျိုး
➔	ထလိုသော ထတာက	စိတ်က ရုပ်	အကြောင်း အကျိုး

ရုပ်အကြောင်း စိတ်အကျိုး

မျက်စိကလည်းကြည့်၊ အဆင်းကလည်းထင်၊ စက္ခုဝိညာဏ်ကလည်းမြင်၊ ဖဿကလည်းတွေ့၊ ဝေဒနာကလည်းခံစား၊ ဤ (၅)စုံပေါင်းဆုံမိတာကို မြင်တယ် ဆိုရ၏။ ထိုတွင်...

○ မျက်စိကြည့်တာက	➔	စက္ခုဒွါရရုပ်	အကြောင်း အကျိုး
○ အဆင်းထင်တာက	➔	ရှုပါရုံရုပ်	
○ မြင်တွေ့တာက	➔	နာမ်	အကျိုး
○ ခံစားတာက	➔	နာမ်	

မနောဓာတ် (ဘဝင်ခေါ် ဟဒယဝတ္ထု)ကလည်းကြည့်၊ ဓမ္မာရုံ (အတွေးအာရုံ) ကလည်းထင်၊ မနောဝိညာဏ် (အတွေးစိတ်)ကလည်း အာရုံထင်၊ ဖဿကလည်း တွေ့၊ ဝေဒနာကလည်း ခံစား၊ ဤ(၅)ပါးပေါင်းဆုံမိတာကို တွေးတယ်ခေါ်ရ၏။ ထိုတွင်...

မှတ်ချက်။ ။အကြောင်းအကျိုးကို ဆင်ခြင်သည်ဆိုရာ၌ အကြောင်းအကျိုး သက်သက်ကိုမျှ တမင်ဆင်ခြင်နေစရာမလို၊ ရုပ်-နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထုလက္ခဏာကို မြင်အောင်ကြည့်၍ ထို၏ အကြောင်း-အကျိုးတရားကို အာရုံပြု-ဉာဏ်ယှဉ်ရုံသာ ဖြစ်၏။

ဥပေက္ခာသဘောဖြင့် တည်ရှု။

ရုပ်ဓမ္မ-နာမ်ဓမ္မတို့၏ သဘာဝတ္ထုလက္ခဏာနှင့် ဖြစ်ကြောင်းတရားများကို ဥပေက္ခာသဘောဖြင့် တည်ကာ သိမ်းဆည်း ရှုပွား၏။ ဥပေက္ခာသဘောဖြင့် တည်ထားခြင်းဟူသည် ရုပ်နာမ်တရားတို့ ဖြစ်ချင်တာဖြစ် လောဘမသက်၊ ဒေါသမဖက်စေဘဲ လွတ်လွတ်ကလေး လွတ်ထားကာ မျှတသော ဥပေက္ခာ သေဘာဖြင့်သာ ရှုပွားခြင်းပင်တည်း။

ရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းအကျိုး သဘောကား ရှင်းလင်းစွာ ဉာဏ်ထင်၏။ ဣရိယာပုတ်လေးပါးလုံး ထင်ရှားနေ၏။ ထိုရုပ်နာမ်တို့ကို ဝိပါကဝဋ်ခန္ဓာကြီးအဖြစ် လည်း ကွက်ကွက်-ကွင်းကွင်းကြီး မြင်နေ၏။

သွား-လာ-ထိုင်-ထခြင်းတို့ကား ကြိုဆွဲရုပ် ကနေသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေ၏။ ကြိုးတည်းဟူသော နာမ်တရားက လိုသလိုဆွဲယူလိုက်တော့ အရုပ်နှင့်တူသော ရုပ်က လှုပ်ရှားနေခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ဤသဘောတွင် လှုပ်ရှားနေသော ရုပ်က ဘာမှ မသိ၊ ငါလှုပ်ရှားနေပါလားဟုပင် မသိရှာ။

အနိစ္စသရတော်ကြီး၏ ဆုံးမစကား

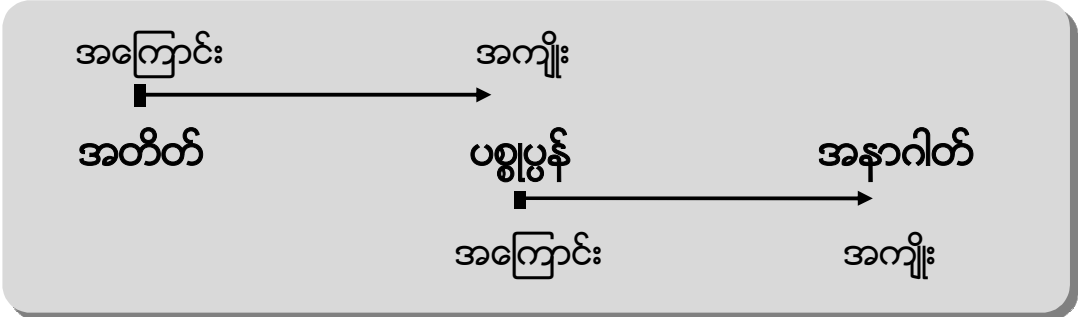
“လူအယောင်ဆောင် တဏှာကောင် သိအောင်ကျင့်ရမည်” ဟုဆရာတော်ကြီးမှ မိန့်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ... လူသည် နှစ်ယောက်ရှိ၏ဟု ဆို၏။ တဏှာ ငါကတစ်ယောက်၊ တကယ့် ဝိပါက်ခန္ဓာလူက တစ်ယောက်ပင် ဖြစ်ချေ၏။ ဥပမာ... “ငါသွားမယ်” ဟူသော စကားရပ်၌ ငါဟူသော တဏှာက တစ်ယောက်၊ တကယ် အကျိုးဝိပါက်ခန္ဓာကြီးက တစ်ယောက်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုသဘောကိုလည်း သတိထား ကာ သိမ်းဆည်းအပ်၏။

ကသိုဏာဘာဝနာနှင့် ရုပ်အသုဘ

မနက်ပိုင်းကာလ... အာနာပါနဘာဝနာ၊ သြဒါတကသိဏဘာဝနာ၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ၊ မေတ္တာဘာဝနာ၊ အသုဘဘာဝနာတို့ကို အစဉ်အတွင်း ပွားများဆင်ခြင်၏။ ပထမဈာန်ဆိုက်အောင် ဥပစာရသမာဓိဆိုက်အောင် ပွားများ ဆင်ခြင်၏။ ထိုနောက် ရုပ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာဆိုက်အောင် ရုပ်(၂၇)ပါးလုံးကို တစ်ခုချင်းရှု၏။ ထို၏ အကြောင်းပစ္စယကို သိမ်းဆည်း၏။ ထိုနောက် နာမ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို ရှု၏။ ထိုနာမ်၏ ပစ္စယအကြောင်းကို သေချာစွာ သိမ်းဆည်း၏။ ဥပေက္ခာသဘောတည်ထား၍ အကြိမ်ကြိမ် အဇ္ဈတ္တ-ဗဟိဒ္ဓအားဖြင့် သိမ်းဆည်း၏။

ဟေတုအကြောင်း

အတီတေ ဟေတဝေါ ပဉ္စ၊ ဣဒါနိ ဖလ ပဉ္စကံ။
 ဣဒါနိ ဟေတဝေါ ပဉ္စ၊ အာယတီ ဖလပဉ္စကံ။

အတိတ်အကြောင်း။ ။ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ တဏှာ ဥပါဒါန် ကမ္မဘဝ။
 ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး။ ။ ဝိညာဏ် နာမ်-ရုပ် သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာ။
 ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း။ ။ တဏှာ ဥပါဒါန် ကမ္မဘဝ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ။
 အနာဂတ်အကျိုး။ ။ ဝိညာဏ် နာမ်-ရုပ် သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာ။

- ➔ ○ အတိတ်အကြောင်း (၅)ပါးနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး (၅)ပါး ပေါင်းဆုံကြသောကာလ အကျိုး၏ အကြောင်း တစ်ပါး။
- ➔ ○ ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း (၅)ပါးနှင့် အနာဂတ်အကျိုး (၅)ပါး ပေါင်းဆုံကြသောကာလ အကျိုး၏ အကြောင်း တစ်ပါး။

သဘောအဓိပ္ပါယ်

○ အဝိဇ္ဇာ	ကလေသာဖြစ်ကြောင်းဟုမသိ
○ သင်္ခါရ	အားထုတ်
○ တဏှာ	တပ်မက်
○ ဥပါဒါန်	စွဲလမ်း
○ ကမ္မဘဝ	အမှုလုပ်။

ဃာတိ ရှု၏

မြင်ခြင်းကိစ္စဖြစ်သောအခါ...

မြင်သောခဏ၊ စက္ခုဒွါရိကဝီထိကျသော စိတ္တခဏတိုင်း စိတ္တခဏတိုင်း ဒွါရ+အာရုံ+ဝိညာဏ်၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ ပေါင်းဆုံကြသောကာလ... ရှေးအကြောင်း (၅)ပါးနှင့် ယခုအကျိုး (၅)ပါး ပေါင်းဆုံးကြသော အကျိုး၏ အကြောင်းလည်း တစ်ပါး။

ယခုအကြောင်း (၅)ပါးနှင့် နောင်အကျိုး (၅)ပါး ပေါင်းဆုံကြသော အကျိုး၏ အကြောင်းလည်း တစ်ပါး။ ဤသို့ မြင်သောခဏ အကျိုးနှင့် အကြောင်းပေါင်းဆုံ ကြသည်ဟု ဉာဏ်အား ထင်အောင် ရှုပွား၏။

အယောင်ဆောင်ကောင်

အမှန်စင်စစ်...

အတိတ်မှ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ တဏှာ ဥပါဒါန် ဘဝဟူသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန် ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာတို့ သူ့သဘော သဘာဝ အလျောက်ဖြစ်နေကြသည်ကို၊

အယောင်ဆောင် အကောင်မှ...

အတိတ်မှ အကြောင်း၏ ယခုအကျိုးကို မသိဘဲ၊ ယခုပစ္စုပ္ပန် ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ် သဠာယတန ဖဿ ဝေဒနာ တို့ပေါင်းစုကာ ဖြစ်ပေါ်နေကြခြင်းကို (ဒါဟာ ဝိပါက်ခန္ဓာကြီးက သူ့အလုပ်သူ လုပ်နေပါလားဟု မသိဘဲ) ငါလုပ်သည်၊ ငါမြင်သည်ဟုထင်မှတ်နေ၏။

စင်စစ်...

ငါ-သူတစ်ပါး-ယောက်ျား-မိန်းမ-ငါပိုင်-သူပိုင်း မရှိ၊ အကျိုးဒုက္ခ ဝိပါက် ခန္ဓာအစုကြီးသာ ရှိလေ၏။

"မိန်းမနှစ်ကောင် အယောင်ဆောင်၊ တစ်ကောင် ဒိဋ္ဌိ သူ့ကိုသိ၊ တရားသိ၏မှတ်"
(အနိစ္စဆရာတော်ကြီး)

အယောင်ဆောင် တဏှာကို ပယ်အပ်၏

ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာဟူသည် အဘယ်နည်း။ ။ထိုတရား၏သာလျှင် အကြွင်း မဲ့ ကင်းချုပ်ရာ၊ တဏှာကိုစွန့်ရာ၊ တဏှာကိုဝေးစွာစွန့်ရာ၊ တဏှာမှ ထွက်မြောက်ရာ၊ တဏှာဖြင့်မကပ်ငြိရာ နိဗ္ဗာန်ပင်တည်း။

ထိုတကုာကိုပယ်သော် အဘယ်၌ပယ်သနည်း၊ ချုပ်ငြိမ်းသော် အဘယ်၌ ချုပ်ငြိမ်းသနည်း။ လောက၌ ချစ်ခင်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘောသည်ရှိ၏။ ထိုတကုာကို ပယ်အပ်သော် ချစ်ချင်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘော၌ပင် ပယ်အပ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော် ဤချစ်ခင်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘော၌ပင် ချုပ်ငြိမ်း၏။

လောက၌ချစ်ခင်ဖွယ်သာယာဖွယ်သဘောဟူသည်အဘယ်နည်း။ ။လောက၌ မျက်စိသည် (နား-နာခေါင်း-လျာ-ကိုယ်-အတွေးစိတ်) ချစ်ခင်ဖွယ် သာယာဖွယ် တည်း။ ထိုတရားကို ပယ်အပ်သော် ဤမျက်စိ၌ ပယ်အပ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော် ဤမျက်စိ၌ ချုပ်ငြိမ်း၏။ လောက၌ အတွေးစိတ် (ဓမ္မာရုံ)ကို သုံးသပ်ခြင်း (ဓမ္မဝိဇယ) သည် ချစ်ခင်ဖွယ် သာယာဖွယ်သဘောတည်း။ ထိုတရားကို ပယ်သော် ဤဓမ္မဝိဇယ ၌ ပယ်အပ်၏။ ချုပ်ငြိမ်းသော် ဓမ္မဝိဇယ၌ ချုပ်ငြိမ်း၏။

ဤသို့ ဆင်းရဲချုပ်ရာ အမှန်တရား “ဒုက္ခနိရောဓအရိယသစ္စာ”ဟုဆိုအပ်၏။

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်)

တကုာကို ပယ်သတ်ရန် လက်နက်များ

ရုပ်-နာမ်တရားတို့ “လူ-သစ်ပင်-တောတောင်” စသည်ဖြင့် သင်္ခါရနိမိတ် ပညတ်အာရုံ ဖန်းဆင်းခဲ့သော်၊ သတိဦးစီး၍ ဤသို့ ဆင်ခြင် သိမ်းဆည်းရာ၏။

- ဝိပါက်ခန္ဓာ (အာရုံ+ဒွါရ+ဝိညာဏ်၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ) ဖြစ်နေခြင်းသာပါလား။
- မျက်စိရုပ်၊ နားရုပ်စသည်တို့က သူ့သဘာဝအလျောက် မြင်-ကြားဖြစ်နေကြ ခြင်းသာ ဖြစ်ပါလား။
- အာရုံ+ဒွါရဟူသောအကြောင်းတို့ကြောင့် ဖဿ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ ဖြစ်ပေါ်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါလား။
- အသုဘအမှတ်သည်၊ မရဏာနုဿတိအမှတ်သည်၊ အာဟာရပဋိကူလ သညာ၊ သဗ္ဗလောကအနာဘိရတိအမှတ်သည်၊ အနိစ္စအမှတ်သည်၊ ဒုက္ခ အမှတ်သည်၊ အနတ္တအမှတ်သည်၊ ပဟာအမှတ်သည်၊ ဝိရာဂအမှတ် သညာ၊ နိရောဓအမှတ်သည် အဖြစ်ရူ။

- မြင်သောအခါ ရုပ်၌ (လူဘဲ သစ်ပင်ဘဲဟူ) ရုပ်၌အမှတ်သည်၊ ရုပ်၌စေ့ဆော်မှု၊ ရုပ်၌တပ်မက်မှု၊ ရုပ်၌အာရုံကပ်နေမှု၊ ရုပ်၌သုံးသပ်နေမှုများကို သတိထားကာ ဖယ်ရှားရာ။

ဤနည်းတို့တွင် တနည်းနည်းကို သုံး၍ ကိလေသာကို ဖယ်ရှားရာ၏။ ဤကား အကျွန်ုပ်တို့ သုံးသော နည်းများပေတည်း။

ဘုရားရှင်မိန့်မှာချက်

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် အကျွန်ုပ်တို့အား အောက်ပါကဲ့သို့ မိန့်မှာချက်များ ထားခဲ့လေရာ၏။

- ရဟန်းတို့ အကြင်သူသည် မျက်စိကို နှစ်သက်၏။ ထိုသူသည် ဆင်းရဲကို နှစ်သက်၏။ အကြင်သူသည် ဆင်းရဲကို နှစ်သက်၏။ ထိုသူသည် ဝဋ်ဆင်းရဲမှ မလွတ်နိုင်ဟု ငါဆို၏။ (သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ယမကဝဂ်၊ ပဌမာဘိနန္ဒသုတ်)
- သူငယ်သည် မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်၍ ချစ်ခင်နှစ်သက် သဘောရှိသော အဆင်း၌ ပြင်းစွာ တပ်စွန်း၏။ မချစ်မနှစ်သက်ဖွယ် သဘောရှိသော အဆင်း၌ ဒေါသစိတ်ဖြစ်၏။ ကာယဂတာသတိ မထင်ဘဲ သေးသိမ်သော စိတ်ရှိလျက် လည်း နေ၏။ ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ်တရားများ အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်းရာဖြစ်သော လွတ်မြောက်သော စိတ်နှင့် လွတ်မြောက်သော ပညာကိုလည်း အမှန်အတွင်း ခွဲခြား၍မသိ၊ ထိုသူသည် ဤသို့ လိုက်လျော့ခြင်း ဆန့်ကျင်ခြင်း သို့ရောက်လျက် ချမ်းသာ ကိုဖြစ်စေ ဆင်းရဲကိုဖြစ်စေ ဆင်းရဲ မဟုတ် ချမ်းသာမဟုတ်ကိုဖြစ်စေ တစ်စုံတစ်ခု သော ဝေဒနာကို ခံစား၏။ ထိုသူသည် ခံစား ခြင်းကို နှစ်သက်၏။ အားရပါးရ ပြော ဆို၏။ သက်ဝင်စွဲလမ်း၍တည်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် ထိုသူအား နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်၏။ ခံစားမှုတို့၌ နှစ်သက်ခြင်းသည် စွဲလမ်းမှုတည်း။ ထိုသူအား စွဲလမ်းမှုဟူသော အကြောင့် ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ပြုမူကံ (ဘဝ)ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပွား ခြင်း

ဇာတိဖြစ်၏။ ဇာတိဟူသော အကြောင်းကြောင့် အိုခြင်းဇရာ သေခြင်းမရက ပူဆွေးခြင်းသောက ဝိကြွေးခြင်းပရိဒေဝ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းဒုက္ခ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဒေါမနဿ ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းဥပါယာသ တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့ ချမ်းသာ မဖက်သော ဆင်းရဲအစု၏ ဖြစ်ပွားခြင်းသည် ဖြစ်၏။

(မူလပဏ္ဏာသ၊ မဟာသမယ ဝဂ်၊ မဟာတဏှသင်္ခယသုတ်)

- အရှင်ဘုရား လောက လောကဟူ၍ဆိုအပ်၏။ အဘယ်မျှလောက်ဖြင့် လောက သည်၎င်း၊ လောကဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်၎င်း ဖြစ်ရာပါသနည်း၊ သမိန္ဒိ... မျက်စိရှိရာ အဆင်းတို့ရှိရာ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရားတို့ရှိရာ အရပ်၌ လောကသည်၎င်း လောကဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်၎င်းရှိ၏။ သမိန္ဒိ... မျက်စိ မရှိရာ အဆင်းတို့မရှိရာ စက္ခုဝိညာဏ်မရှိရာ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရားတို့ မရှိရာအရပ်၌ လောကသည်၎င်း လောကဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်၎င်း မရှိ။

(သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သမိန္ဒိလောကပဉ္စသုတ်)

- ရဟန်းတို့ မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်၍ အဆင်းကို သိသူကားဖြစ်၏။ အဆင်း၌ စွဲမက်မှု ရာဂကို သိသူကား မဟုတ်ပေ။ မိမိသန္တာန်ဝယ် ထင်ရှားမရှိသော အဆင်း တို့၌ စွဲမက်မှု ရာဂကို ငါ၏သန္တာန်ဝယ် အဆင်းတို့၌ စွဲမက်မှုရာဂ မရှိဟု ပိုင်းခြား၍ သိ၏။ ဥပဝါဏ... ယင်းသို့ ရဟန်းသည် မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်၍ အဆင်းကို သိသူကား ဖြစ်၏။ အဆင်း၌ စွဲမက်မှုရာဂကို သိသူကား မဟုတ်ပေ။ မိမိသန္တာန်၌ ထင်ရှားမရှိသော အဆင်းတို့၌ စွဲမက်မှု ရာဂကိုလည်း ငါ၏သန္တာန်ဝယ် အဆင်းတို့၌ စွဲမက်မှု ရာဂမရှိဟုလည်း ပိုင်းခြား၍ သိ၏။

(သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ မိဂဇာလဝဂ်၊ ဥပဝါဏသန္နိဋ္ဌိကသုတ်)

- ရဟန်းသည် မျက်စိဖြင့် ရူပါရုံကိုမြင်သော် (ယောက်ျား-မိန်းမဟူသော) အမှတ် နိမိတ်ကို စွဲယူလေ့ မရှိ၊ (လက်ခြေစသော) အမှတ်လက္ခဏာကို စွဲယူလေ့မရှိ၊ စက္ခုမြေ့ကို စောင့်ရှောက်၏။ စက္ခုမြေ့၌ စောင့်စည်းခြင်းသို့ ရောက်၏ဟု ဆိုအပ်၏။

(မူလပဏ္ဏာသ)

- ရဟန်း ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းအား တရားအားလုံးသည် အမှားနှလုံး သွင်းရန်မသင့် ဟုကြားဖူး၏။ ရဟန်း ရဟန်းအား တရားအားလုံးတို့သည် အမှားနှလုံးသွင်းရန် မသင့်ဟူသော ဤစကားကို ကြားဖူးခဲ့မှု ထိုရဟန်းသည် တရားအားလုံးကို အထူးသိ၏။ တရားအားလုံးကို အထူးသိသော် တရား အားလုံးကို ပိုင်းခြား၍ သိ၏။ တရားအားလုံးကို ပိုင်းခြား၍သိသော် နိမိတ်အား လုံးတို့ကို တပါးသော အနတ္တအားဖြင့် မြင်၏။

(သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဝိလာနဝဂ်၊ ဒုတိယအဝိဇ္ဇာပဟာနသုတ်)

- ရဟန်းတို့ တဏှာသည် ရောဂါတည်း၊ တဏှာသည် အိုင်းအမာတည်း၊ တဏှာ သည် ငြောင့်တံသင်းတည်း၊ ရဟန်းတို့ ထိုသို့ ဖြစ်သောကြောင့် ငါဘုရားသည် တဏှာမရှိသည် ဖြစ်၍ ငြောင့်တံသင်း ကင်းသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရဟန်းတို့ ထိုသို့ ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်း သည်လည်း တဏှာမရှိသည်ဖြစ်၍ ငြောင့်တံသင်း ကင်းသည်ဖြစ်၍ နေလိုခဲ့မှု “မျက်စိကို အထင်မမှားရာ၊ မျက်စိ ၌ အထင်မမှားရာ၊ မျက်စိမှ အထင်မမှားရာ၊ မျက်စိကို ငါ့ဥစ္စာဟု အထင် မမှား ရာ”။ (အဆင်း၌ အထင်းမမှားရာ၊ စက္ခုဝိညာဏ်၌၊ စက္ခုသမ္ပဿ၌၊ ဝေဒနာ၌ အထင်မမှားရာ)။

(သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ခန္ဓဝဂ်၊ ပဌမဇောသုတ်)

- ရဟန်းတို့ အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော မျက်စိသည် မမြဲ (ဆင်းရဲ၏၊ အစိုးမရ)၊ ပစ္စုပ္ပန်၏ မမြဲမှု၌ကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိအံ့နည်း၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့ရှုသော အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာတပည့်သည် အတိတ်ဖြစ်သော မျက်စိ၌ ငဲ့ကွက်မှု ကင်း၏။ အနာဂတ်ဖြစ်သော မျက်စိကို မနှစ်သက်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော မျက်စိကို ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ စွဲမက်မှုကင်းခြင်းငှါ ချုပ်ငြိမ်း ခြင်းငှါ ကျင့်၏။

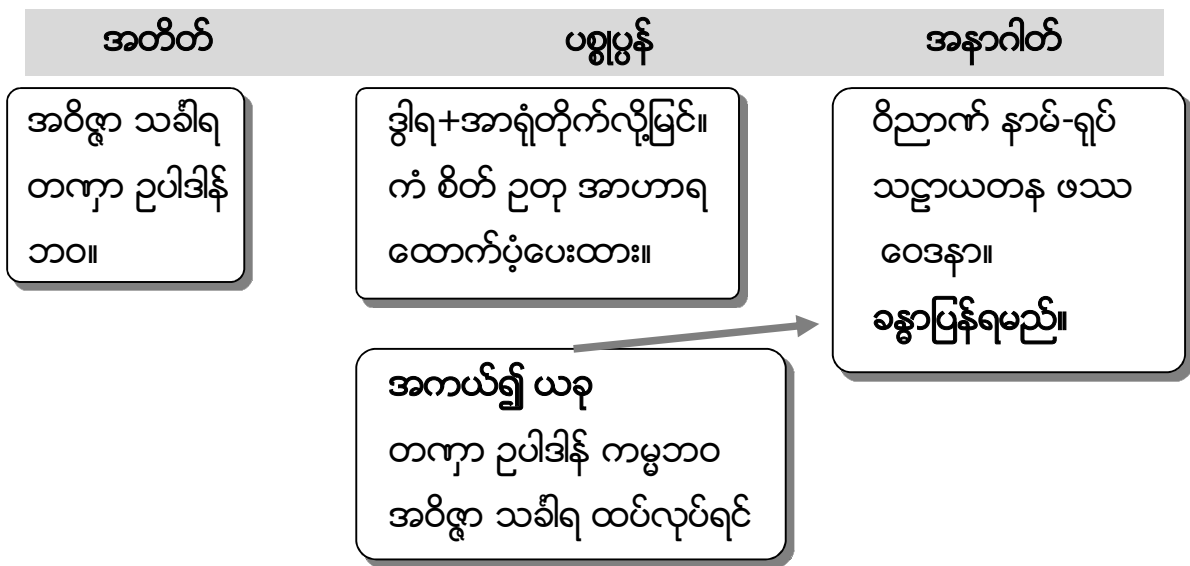
(သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ်၊ အနိစ္စဝဂ်၊ အဇ္ဈတ္တာနိစ္စာတိတာနာဂတသုတ်)

- ငါ့ရှင်ဆန္ဒ... စက္ခုပသာဒ+စက္ခုဝိညာဏ်၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရား တို့ကို 'ဤဟာ ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤဟာ ငါမဟုတ်၊ ဤဟာ ငါ၏ကိုယ် အတ္တမဟုတ်'ဟု ရှုပါလေသလော့ဟု မေး၏။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဆန္ဒောဝါဒသုတ်)

ပစ္စယ ဟေတု ပေါင်းမှတ်ပုံ

ရုပ်	
ဟေတုအကြောင်း။	။အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ တဏှာ ဥပါဒါန် ကမ္မဘဝ
ပစ္စယအကြောင်း။	။ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ
နာမ်	
ဟေတုအကြောင်း။	။အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ တဏှာ ဥပါဒါန် ကမ္မဘဝ
ပစ္စယအကြောင်း။	။ဒွါရ+အာရုံ (ဖဿ)

မြင်သောဏ (စက္ခုဒွါရိက ဝိထိကျသောဏတိုင်း)

မြင်သောဏ အကြောင်းရှာသော်

- ➡ ခွါရ+အာရုံ တိုက်လို့ မြင်ခြင်းကိစ္စ ဖြစ်၏။ ထိုခွါရရှိရာ ခန္ဓာကြီးကို ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ ဟူသော (၄)ပါးမှ ထောက်ပံ့ပေး၏။
- ➡ ထိုမြင်နေသော ရုပ်နာမ်ကို အတိတ်မှ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ တဏှာ ဥပါဒါန် ဘဝတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့ ခြင်းကြောင့် ရလာ၏။

➡ ○ ပစ္စုပ္ပန် မြင်ဆဲကာလ တဏှာထပ်လုပ်မိသော် အနာဂတ် ရုပ်နာမ် ပြန်ရဦး မည်သာဖြစ်၏။

ဘုရားရှင်သည် ဤသို့မိန့်တော်မူအပ်၏...

- ရာဇ... ရုပ်၌ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ၌) လိုချင်မှုဆန္ဒ နှစ်သက်မှု တပ်မက်မှု ကပ်ရောက်စွဲလမ်းမှု၊ စိတ်၏ ဆောက်တည်ကြောင်း အမှား နှလုံးသွင်းကြောင်း အနုသယတို့ကို ဘဝနှောင်ကြီးဟု ဆိုအပ်၏။ ထိုလိုချင်မှု စသည်တို့၏ ချုပ်ငြိမ်းရာကို ဘဝ နှောင်ကြီး၏ ချုပ်ငြိမ်းရာဟု ဆိုအပ်၏။
(ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဘဝနေတ္ထိသုတ်)

အနှစ်ရှာခြင်း

သတိအား ဉာဏ်အား အပြည့်ထည့်ကာ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထ၊ ထို၏ အကြောင်း-အကျိုး ဆက်စပ်ပုံတို့ကို သိမ်းဆည်းဖန် များလာသောအခါ... မျက်စိနှင့် အဆင်းတိုက်တိုင်း 'အခွံကြီးနှစ်ခွံ တိုက်မိ၍ ဘာအကျိုးမှ ထွက်ပေါ်မလာသကဲ့' သို့ပင် ဖြစ်နေ၏။ အနှစ်မရှိသော ပစ္စည်းနှစ်ခု ပေါင်းစပ်မိခြင်းကြောင့် ဘာအနှစ်မှ ထွက်မလာ။ ထိုသဘောများ ဉာဏ်ရှေးသွားနေ၏။ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အာသီဝိသောပမ သုတ်တော်တွင် ဟောကြားချက်များ မြင်ယောင်လာ၏။

- ရဟန်းတို့ "လူသူဆိတ်သုဉ်းသောရွာ"ဟူသော အမည်သည် အတွင်းဖြစ်သော တည်ရာ 'အဇ္ဈတ္တိကာယတန'တို့၏ အမည်ပေတည်း။ ရဟန်းတို့ လိမ္မာသော ထက်မြက်သော ပညာရှိသူသည် ထိုခန္ဓာကောင်းကြီးကို မျက်စိအားဖြင့်လည်း ဆင်ခြင်ခဲ့မှု တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိသည် ဖြစ်၍သာ ထင်၏။ အချည်းနီး ဖြစ်၍သာ ထင်၏။ ဆိတ်သုဉ်းသည်ဖြစ်၍သာ ထင်၏ ။ပ။ ရဟန်းတို့ လိမ္မာသော ထက်မြက်သော ပညာရှိသူသည် ထိုခန္ဓာကောင်းကြီးကို စိတ်အားဖြင့်လည်း ဆင်ခြင်ခဲ့မှု တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိသည် ဖြစ်၍သာ ထင်၏။ အချည်းနီး ဖြစ်၍သာ ထင်၏။ ဆိတ်သုဉ်းသည်ဖြစ်၍သာ ထင်၏။

စင်စစ် ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များကား လက်တွေ့ကျလှ၏။ အေးချမ်းမှုကို ပေးလှ၏။ ကျင့်သော် ဘုရားရှင်မိန့်ထားသည့်အတွက် တထပ်တည်း ကျလှ၏။ ထမင်းမစား ရေမသောက်ဘဲနှင့် ကျင့်စရာကောင်းလှ၏။ အပြင်ဗဟိယ ကိစ္စများကို မေ့လျော့၍ပင် ကျင့်စရာကောင်းလှ၏။ ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များကို နားကြားရ ရုံမျှပင် အလွန်ကံကောင်းနေကြပြီ ဖြစ်ပါ၏တကား။

လောကသဘော ဉာဏ်ထိုးကြည့်သော်

လောကကြီး၏ အနေအထားကား သိပ်ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မဟုတ်လှ။ “မသိတော့ အားထုတ်၊ အားထုတ်တော့ တပ်မက်၊ တပ်မက်တော့ စွဲလမ်း၊ စွဲလမ်းတော့ ကံအမူလုပ်” ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လောကကြီးသို့ လူဟု ခေါ်ဆိုကြသော ရုပ်+နာမ် ကျရောက်လာ၏။ လောကကြီးတွင်လည်း ထိုရုပ်နာမ် တည်တံ့နိုင်ဖို့ရန် “စိတ်-ဥတု-အာဟာရ” အကြောင်းတရားတို့မှ ထောက်ပံ့ပေးနေ ကြ၏။ သစ်ပင်ကြီးထွားအောင် ရေလောင်းပေးနေ ကြသကဲ့သို့ပင်တည်း။ ထို့နောက် ထိုရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတွင်- ရုပ်တရားဖြစ်တဲ့ မျက်စိနှင့် အဆင်း၊ နားနှင့်အသံ စသည်တို့ တိုက်ထိမှုကြောင့် ‘ခံစားခြင်း မှတ်သားခြင်း သိခြင်း’တို့ ဖြစ်ပါလာကြရ၏။ ထိုသို့သိအောင် ပြုလုပ်ထားသူမရှိ၊ သူ့သဘာဝအလျောက် ဖြစ်နေကြ ခြင်းသာ။

ထိုထိုသော သဘောများကို “ငါလုပ်တာဘဲ ငါဘဲ ငါ့ခန္ဓာဘဲ” ဟုယူဆကာ လောဘ-လိုချင်တပ်မက်မှု၊ ဒေါသ-အမျက်ထွက်မှု၊ မကြိုက်မနှစ်သက်မှု၊ မောဟ-အမှန်ကို မသိမြင် နိုင်မှုများ ဖြစ်နေကြရ၏။ သစ်ငုတ်ကို သရဲကြီးဘဲဟု သတ်မှတ်ကာ ပြေးနေကြသူများကဲ့သို့ပင်တည်း။

၁၈၈။ နေကြီးကွယ်တို့

အကျွန်ုပ်တို့၏ လူတွေလည်း တရားမနာကြရသည်မှာ ကြာလှပြီဖြစ်၏။ အကျွန်ုပ်တို့လည်း သူတို့အား တရားပေးလိုစိတ် ပိတ်နေ၏။ အခုတဖန် တရားနာ ဖို့ရန် တာဆူနေကြ၏။ (၁၀) ရက်ခန့်စောင့်ရန် ပြောလိုက်၏။ သူတို့တွေက လည်း

ကျေးဇူးရှိလှ၏။ အမြဲတစေ စောင့်နေကြရ၏။ သို့သော် အကျွန်ုပ်တွေသည်ကား အိပ်စောင့်နေကြခြင်းသာ။ အကျွန်ုပ်တို့ ဓမ္မဉာဏ်ပွင့်လာရခြင်းတို့သည်ကား မိမိ၏ လုံ့လဝီရိယထက် သူတစ်ပါးလုံ့လဝီရိယတို့ များစွာပါချေမည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်ရော ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်ရောပင် ဖြစ်၏။ အကျွန်ုပ်တို့ သိသလောက် သူတို့ကိုလည်း သိစေချင် လှသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ သို့သော် တရားဟူသည် အချိန်မတန်က လွဲချော်နေ တတ်ပြန်၏။ မိမိအတွက်လည်း တဖက်မှာ ပြေးနေဆဲပင် ဖြစ်ချေ၏။ ဘီးများ ကောင်းလှ၏။ ကားဘော်ဒီများ ခိုင်ခံ့လှ၏။ သို့သော် အချိန်မတင်ဘဲ တစ်ဘီးချင်း မောင်းနေကဲ့သို့ပင်။ သည်လိုနှင့်တော့ သည်ခရီး ရောက်တော့ရောက်မည် ကြာမည် ပင်ဖြစ်၏။

မရှိသော ချမ်းသာခြင်း

တရားရ/မရတော့ မသိ၊ အေးချမ်းနေသည်မှာတော့ အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ အပူကင်း နေ၏။ ပူစရာလည်း ဘာမှမရှိသောကြောင့်ပင်။ မိသားစုရယ်လို့လည်း ပူစရာမရှိ၊ ကျောင်းကန်ရယ် လို့လည်း ပူစရာမရှိ၊ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း ဥစ္စာရယ်လို့လည်း ပူစရာမရှိ၊ သပိတ်တလုံးနှင့် ဝတ်ထားသော သင်္ကန်းသာ ပိုင်ဆိုင်ခြင်းရှိ၏။ မိမိ၏ တာဝန် ဝတ်တရားဟူ၍လည်း ပူစရာမရှိ၊ နေရာ ထိုင်ခင်းကြောင့်လည်း ပူစရာရှိ၊ အစား အသောက်ကြောင့်လည်း ပူစရာမရှိ၊ သွားစရာဟူ၍လည်း ပူစရာမရှိ၊ ကိုယ့်ခန္ဓာ လည်းမတွယ်၊ သူတစ်ပါးခန္ဓာလည်း မတွယ်။ မြန်မြန်သေလဲ အေးရောပင် ဖြစ်၏။

နေရာမရွေး အချိန်မရွေး ဘာဖြစ်ဖြစ် အဆင်ပြေစိတ် ဖြစ်နေ၏။ ရွှေကျောင်း တော်မှာလည်း နေနိုင်၏။ လမ်းဘေးတွင်လည်း နေနိုင်၏။ အေးယားကွန် အောက်မှာ လည်းနေနိုင်၏။ သစ်ပင်အောက်မှာလည်း နေနိုင်၏။ ဆော်ဗာပေါ် တွင်လည်း အိပ်နိုင်၏။ မအိပ်ဘဲလည်း နေနိုင်၏။ ဤလောကကြီးတွင် ကျွန်ုပ်တို့ စိတ်ကို သိမ်းကျုံး၍ ဆွဲဆောင်နိုင်သော အရာကား မရှိသေး။ ထိုကြောင့် အပူကင်း၍ အေးချမ်း၏။

ခရီးသွားကြရင်း ဆိုင်တစ်ဆိုင်တွင် နေ့ဆွမ်းစားနေစဉ် 'ကာတာနိုင်ငံသူ'တစ်ယောက်မှ လာရောက်၍ နတ်ဆက်စကား ပြောလေ၏။ ထို့နောက် ဤကဲ့သို့မေး၏။ "မင်းရဲ့မျက်နှာမှာ ဘာအပူမှ မတွေ့ရဘူး၊ မင်းဘာတွေ ကျင့်နေလဲ" ပင်ဖြစ်၏။ ပြန်ဖြေလိုက်၏။ "အပူဆိုတာ လူနှင့် အရာဝတ္ထုတို့ကို နှစ်သက်တွယ်တာခြင်းက ပေးတာ၊ ငါ့မှာ နှစ်သက်စရာ အဖော်မထားဘူး၊ ပစ္စည်းမရှိဘူး၊ ဒါကြောင့် ငါ့မှာ အပူမရှိဘူး" ပင်ဖြစ်၏။ ထို့နောက် သပိတ်နှင့် ဝတ်ထားသော သင်္ကန်းကိုပြကာ ပြောလိုက်၏။ "ဒါအကုန်ဘဲ"။ စင်စစ် လောကလူသားတို့သည် 'မိမိ ပုတုန်းဖျားကို ပြန်မျိုးနေသော မြွေလိုပင် ဖြစ်ကြချေ၏။ မိမိစိတ်မှ အမျိုးမျိုးလုပ်ကြ၏။ ထိုစိတ်ဖြင့်ပင် ပင်ပန်းခြင်းကို ပြုကြ၏။ မိုက်မဲသူတွေအတွက် လောကကြီးကား မှောင်မဲနေပါ၏ တကား။

ဃာတိ ရှု၏

သွားရင်းလာရင်း စကြိန်လျောက်ရင်း ဉာဏ်ထင်အား ကောင်းလာ၏။ အာရုံ+ဒွါရကြောင့် ဖဿပဉ္စမကာ (ဖဿ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ) တရားများ ဖြစ်ပေါ်နေပုံကိုလည်း ရှင်းလင်းစွာမြင်နေ၏။ ထိုခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏ ဟေတုအကြောင်းနှင့် ပစ္စယအကြောင်းတို့ကိုလည်း ရှင်းလင်းစွာ မြင်နေ၏။ ငါ-သူတစ်ပါး ပြုလုပ်သူမရှိဘဲ၊ အာရုံ+ဒွါရ ဟူသောအကြောင်း၊ ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ ဟူသောအကြောင်း၊ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ သင်္ခါရ ဥပါဒါန် ဘဝ ဟူသောအကြောင်း၊ တို့ကြောင့်သာ ရုပ်နာမ်အစဉ် ဖြစ်ပေါ်နေပုံကို မြင်နေ၏။ ရုပ်နာမ် အကြောင်းကြောင့် အကျိုးဖြစ်နေပုံကို ရှင်းလင်းစွာ ဉာဏ်ထင်နေ၏။ အတိတ် အနာဂတ်ကာလ အားဖြင့်လည်း မြင်နေ၏။ အတိတ်မှ မြင်ခဲ့ ကြားခဲ့ သိခဲ့သော အသိများသည် ယခုပစ္စုပ္ပန်သို့ မလိုက်။ အတိတ်မှာပင် ကျန်ခဲ့ပုံ၊ ယခုဖြစ်ဆဲ မြင်စိတ်သည်လည်း အနာဂတ်သို့ မလိုက်။ ပစ္စုပ္ပန်မှာတင် ဆုံးနေပုံများကို မြင်နေ၏။

ဥပမာအားဖြင့်... အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို ခေါက်လိုက်သော် အသံထွက်လာသကဲ့သို့ပင်တည်း။ ပထမတခေါက်ခေါက်၏ အသံထွက်၏။ ဒုတိယတခေါက် ခေါက်၏ ထပ်တူ အသံထွက်၏။ သို့သော်လည်း ပထမအသံသည် ဒုတိယအသံသို့မလိုက်ဘဲ

ပထမအသံမှာဘဲ ပြီးဆုံးသွားသကဲ့သို့၊ ဒုတိယအသံသည်လည်း တတိယ ဖြစ်ပေါ်မည့် အသံသို့ မလိုက်နိုင်။ ထိုအသံများသည် ထိုထိုအရာဝတ္ထုတို့၌ ဝင်ရောက် ကပ်ရောက်နေထိုင်ကြသည် မဟုတ်၊ အကြောင်းတိုက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာကြ ၏။ အကြောင်းပျက်သော် သူတို့လည်း ချက်ချင်း ပျက်ကြရသည်သာတည်း။

နာမရူပသဘာဝတ္ထတုန်းက ဆေးကျော့မစင် သင်္ကာမကင်းခဲ့သော ပညတ်တို့ ကား ဤတွင် ဆေးကျော့ သန့်စင်နိုင်ခဲ့၏။ 'အစင်အတန်းဟူသော သမူဟပညတ်၊' 'သူဌေးဘဲ ဆင်းရဲသားဘဟူသော ဝေါဟာရပညတ်၊' 'ရှည်၏ တို၏ လှ၏ မလှ၏ဟူသော သဏ္ဍာနပညတ်၊' 'အသက် ၃၀-ရှိပြီ၊ အသက် ၆၀-ရှိပြီ စသည်ဖြင့် စွဲယူထားသော သန္တတိပညတ်။' ဤပညတ်တို့မှ သင်္ကာကင်းခဲ့ရ၏။

ပညတ်လေးပါး

သမူဟပညတ်

ရှေးနောက်မပျက် အဆက်ဆက်ဖြစ်နေသော အစဉ်၏အစွမ်းဖြင့် တခုတည်း တစ်ယောက် တည်းဟု ထင်သော **သန္တတိယန**။

သူ့ကိစ္စ သူ့သဘော၏ အစွမ်းဖြင့် အသီးအခြားဖြစ်ကာနေသော ရုပ်နာမ်တရား တို့၏ ကိစ္စကို ဝေဖန်မကြည့်သောကြောင့် တခုတည်း တစ်ယောက်တည်းဟု ထင်ရသော **ကိစ္စယန**။

သူ့အာရုံနှင့် သူ့အာရမ္မဏိကတရားတို့ တသီးတခြားဖြစ်ကာနေသော ရုပ်နာမ် တရားတို့၏ အာရုံ-အာရမ္မဏိကကို ဝေဖန် မကြည့်သောကြောင့် တခုတည်း တယောက်တည်းဟု ထင်ကာနေသော **အာရမ္မဏယန**။

ထိုယနတို့ကို ကြေမ္မပျက်စီးအောင် မပြုခြင်းကြောင့်၎င်း ဝိပဿနာဘာဝနာမူ နှင့်ကင်း၍ တရားအပေါင်းကိုစွဲပြီး တခုတည်း တယောက်တည်းဟု ယူသည်၏ အစွမ်းအားဖြင့် သတ္တဝါပဲဟု ခေါ်သည်ကို **သမူဟပညတ်ဟုခေါ်၏**။

ဝေါဟာရပညတ်

သတ္တဝါ၊ ဝတ္ထုရုပ်တို့ကို မှီကာ မောင်မောင် မောင်နီ စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ရုံမျှ ဖြစ်သော အမည်များကို ဝေါဟာရပညတ်ဟု ခေါ်၏။

သဏ္ဍာနပညတ်

ပိန်၏၊ ရှည်၏၊ ဝလာ၏ စသည့် အသွင်သဏ္ဍာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့်ခေါ်ဝေါ်ရုံမျှ ထားအပ် သောအမည်ကို သဏ္ဍာနပညတ်ဟု ခေါ်၏။

သန္တတိပညတ်

'တစ်ဘဝမှာ တစ်ခါဖြစ်' 'တစ်ခါသေ'ဟူသော သဘောဖြင့် အသက် ၃၃-ရှိပြီး၊ အသက် ၆၀-ရှိပြီ စသည်ဖြင့် ပြောဆိုသော အမည်ပညတ်ကို သန္တတိပညတ်ဟု ခေါ်၏။

အနိစ္စအရိပ်အရောင် ဉာဏ်ဆောင်လာသော်

ရှေးအကြောင်းလုပ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်နာမ်တို့ကား ထိုဖြစ်စဉ်ခဏ အတွင်း ပျက်ရ၏။ ရှေးသို့ဆက်ကာ မလိုက်။ ဖြစ်စဉ်ခဏတွင်လည်း ကြားရှည်စွာ မတည်တံ့နိုင် ဟူသော အနိစ္စအရိပ်အရောင်တို့ကား ဉာဏ်ထွဲဆောင်လာလေတော့ ၏။

ကျမ်းဂန်ရှုကြည့် အဖြေညှိသော် တစ်လွဲ

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ဤကဲ့သို့ ရှုမှတ်နေသော ယောဂီသည် ယုံမှားခြင်း (၁၆)ပါးတို့ ကင်းစင်နေရ မည်ဟု သင်ဘူး၏။

အတိတ်၌-

(၁) ငါဖြစ်ဘူးလေသလော့

- (၂) ငါမဖြစ်ဘူးလေသလော့
- (၃) သူဌေး ဆင်းရဲသား မင်း အဘယ်သူဖြစ်ဘူးလေသနည်း
- (၄) အရှည် အတို စသည်တို့တွင် အဘယ်အခြင်းအရာ ဖြစ်ဘူးလေသနည်း
- (၅) အဘယ်သောသူ ဖြစ်ပြီးမှ အဘယ်သောသူ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသနည်း

အနာဂါတ်၌-

- (၁) ငါဖြစ်ဦးမည်လော့
- (၂) ငါ မဖြစ်လတ္တံ့လော့
- (၃) သူဌေး ဆင်းရဲသား မင်းစသည်တို့တွင် အဘယ်သူ ဖြစ်ဦးမည်နည်း
- (၄) အရှည် အတို အပုစသည်တို့တွင် အဘယ်သူဖြစ်ဦးမည်နည်း
- (၅) အဘယ်သောသူ ဖြစ်ပြီးမှ အဘယ်သောသူ ဖြစ်ဦးမည်နည်း

ပစ္စုပ္ပန်၌-

- (၁) ငါသည် ငါမှ ဟုတ်ပါလေသလော့
- (၂) ငါ မဟုတ်လေသလော့
- (၃) သူဌေး ဆင်းရဲသားစသည်တို့တွင် အဘယ်သောသူ ဖြစ်လေသနည်း
- (၄) အရှည် အတို အပု စသည်တို့တွင် အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာ ဖြစ်လေသနည်း
- (၅) ယခုငါသည် အဘယ်ဘဝမှ လာခဲ့သနည်း
- (၆) ယခုငါသည် အဘယ်ဘဝသို့ လားရလတ္တံ့နည်း။

ဤ ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂါတ် (၁၆)ချက်ကိုကြည့်၍ မိမိကိုယ်ကို မေးကြည့် လိုက်သော်- "အတိတ်၌ ငါဖြစ်ဘူးလေသလော့" အဖြေကား "ဖြစ်ဘူးလေပြီ"ဟုသာ အဖြေထွက်၏။ အနာဂါတ်ကား "အနာဂါတ်လည်း ဖြစ်ဦးမည်"။ ယခုကား "ယခုလည်း ဖြစ်ဆဲ"။ သို့သော် "ငါ" ဟူသော အတ္တတော့မပါ။ အာရုံ+ဒွါရတိုက်တော့ ရုပ်နာမ် ဖြစ်နေဦးမည်သာ။ နောက် မေးခွန်းတစ်ခုကို မေးကြည့်၏ "ငါ မဖြစ်လေ သလော့"၊ "အာရုံ+ဒွါရ မတိုက်ရင်တော့ မဖြစ်တော့ပြီ၊ တိုက်နေသမျှတော့ ရုပ်နာမ်

ဖြစ်နေဦးမည်သာ”၊ သို့သော် “ငါ”တော့ ဘယ်သောအခါမှ ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ကျန် (၃)ချက်ကိုတော့ အာရုံထဲမှာကို ဖော်လို့မရ၊ ရုပ်နာမ်သာရှိ၍ သူဌေးဆင်းရဲသား မရှိ၊ အပု အတို မရှိ၊ နောက်ဘဝသို့ ရုပ်နာမ် မလိုက်၍ ဘယ်သောသို့ သူမှလည်း ဖြစ်နေမည်မဟုတ်။

သေချာသုံးသပ် ကျမ်းညှိကြသော်

သေချာသုံးသပ် ကျမ်းညှိကြည့်သော် ဤယုံမှားခြင်း (၁၆)ပါး၏ ဆိုလိုရင်းသည် “ငါဟူသော အတ္တနှင့် ရုပ်နာမ်အစဉ်အတန်းဖြစ်ခြင်း” ဟူသော ပညတ်နှစ်ပါးမှ လွတ်ရမည်ဟု ဆိုလို၏။ အကယ်၍ အတိတ်မှာလည်း မဖြစ်၊ အနာဂတ်မှာလည်း မဖြစ်၊ ပြတ်၏ဟုယူဆသော် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ချေမည်။

ထို့ကြောင့် အကျွန်ုပ်တို့ကား ဤဉာဏ် (၂)ပါး (နာမရူပနှင့် ပစ္စယဟေတု ပရိဂ္ဂဟ)ကို ပညတ်ကင်းအောင် ကျင့်စဉ်ဟု သတ်မှတ်၏။ ရုပ်နာမ်အစဉ်အတန်း ပြတ်ခြင်းအကျိုးကို ပေးတတ်သော ဉာဏ်နှစ်ပါးဟု ဆိုအပ်၏။

တခြားစီသာ မဆိုင်ပါတကား

မြင်သောအခါ... မျက်စိကတခြား အဆင်းကတခြား မြင်စိတ်ကတခြား အမည်ပညတ်နှင့် ယှဉ်သောဥပါဒိန်အစွဲကတခြား ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ မိုးရွာသွန်း၏ဟု တခွန်းတည်း ဆိုသော်လည်း မိုးသီးပေါက်များစွာ သူ့ကိစ္စသူလုပ် ကြရ၏။ ယခုလည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်ချေ၏။ အခုမြင်တာနှင့် အခုနားကမြင်တာနှင့် လည်း လုံးလုံးမဆိုင်။ ဆက်ဆံခြင်း တော်စပ်ခြင်း ပတ်သက်ခြင်းမရှိ။ မြင်သူမရှိ အမြင်ခံမရှိ။ အကြောင်းကြောင့် အကျိုးရုပ်နာမ်များ ဖြစ်နေကြခြင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု ကွဲပြားခြားနားစွာ မြင်နေ၏။

ဗိုလ်စိတ်ထားဖို့လိုအပ်

တရားအားထုတ်သောအခါ ဘုရားရှင်က ဗိုလ်စိတ်ထားရန် မိန့်တော်မူခဲ့၏။ ဗိုလ်သည် (၅)ပါးရှိ၏။ ထိုဗိုလ် (၅)ပါးပြည့်စုံနေလျှင် ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့ကို ဖြည့်ဆည်းနေရာ ရောက်၏ဟု မှတ်သားဘူး၏။ ထိုဗိုလ် (၅)ပါးကို သေချာသုံးသပ် ကြည့်သော် ပညာဗိုလ်ဖြစ်ဖို့ သမာဓိလိုအပ်၏။ သမာဓိဟူသည် ဤနေရာတွင် ရုပ်နာမ်ဖြစ်စဉ်၌ စိတ်ကပ်နေခြင်းကို ဆိုလို၏။ ထိုသမာဓိကို ရယူနိုင်ဖို့ရန် သတိလိုအပ်လှ၏။ သွား-လာ-လှုပ်ရှားတိုင်း သိကာမှ စိတ်သည် ရုပ်နာမ်ဖြစ်စဉ်တွင် ကပ်ရောက်နိုင်မည်ဖြစ်၏။ ထိုသတိသည်လည်း ရှိဖို့ရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ ပျင်း၏ဟူသော စိတ်က သတိကို ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ထို့ကြောင့် သတိရှိဖို့ အားထုတ်လိုသော စိတ်ထက်သန်သော သဒ္ဓါနှင့်ဝီရိယ လိုအပ်လှ၏။

သဒ္ဓါ+ဝီရိယ → သတိ → သမာဓိ → ပညာ (ဗိုလ်ငါးပါး)

သတိသမ္ပဇဉော သမ္ပဇဉ်သတိရှိသည်ဖြစ်၍

“သတိသမ္ပဇဉော-သမ္ပဇဉ်ဟုဆိုအပ်သော သွား-လာ-လှုပ်ရှားသောအခါ၌ သတိရှိသည် ဖြစ်၍”ဟု ဘာသာပြန်လိုက်၏။ သွား-လာ-လှုပ်ရှားတိုင်း ဆင်ခြင်နိုင်ဖို့ သတိသည် အရေး ကြီး၏။ သွား-လာ-လှုပ်ရှားစဉ်မှာလည်း ရုပ်နာမ်အစဉ်များကို ထိုင်ကဲ့သို့ သိမ်းဆည်းနိုင်ရ မည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သမ္ပဇဉ်ဉာဏ် ရင့်သန်ရန် အတွက် သွားတိုင်း-လာတိုင်း-လှုပ်ရှား တိုင်းသော ခဏတိုင်းခဏတိုင်း ဆင်ခြင် ပွားများရာ၏။

သမ္ပဇဉ်ဟူသည် ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိခြင်း

- မြင်သောခဏ၊ ကြားသောခဏ၊ တွေ့ထိသောခဏ၊ တွေးသောခဏ ကောင်းစွာ အပြားအား ဖြင့်သိအပ်၏။
- ရှေးတိုး နောက်ဆုတ်သောခဏ

- တည့်တည့်ကြည့် တစောင်းကြည့်သောခဏ
- ကွေးသောခဏ ဆန့်သောခဏ
- ပစ္စည်းအသုံးအဆောင်တို့ကို ကိုင်သောခဏ
- စားသောက်သောခဏ
- ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စွန့်သောခဏ
- သွား-ထိုင်း-ရပ်-လျောင်းသောခဏ
- နိုးသောခဏ-ပြောဆိုသောခဏ-ဆိတ်ဆိတ်နေသောခဏ-အိပ်သောခဏ
ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် သိအပ်ကုန်၏။

ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိမြင်ပုံ

မြင်သောခဏ

မျက်စိ (စက္ခုဒွါရ)နှင့် အဆင်း (ရှုပါရုံ)ဟူသော ရုပ်တရားတို့မှ ဖောက်ပြန်၍ မြင်စိတ် စက္ခုဝိညာဏ် နာမ်တရားများ ပေါက်ဖွားလာ၏။ ထိုတွင် မျက်စိနှင့် အဆင်းက အကြောင်း၊ မြင်စိတ်စက္ခုဝိညာဏ်က အကျိုး။ ထိုမျက်စိစသည်တည်ရာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ကောင်းမွန်စွာ မြင်စေခြင်းငှါ 'ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ' ဟူသော အကြောင်းတရား လေးပါးတို့မှ အထောက်အပံ့ ပေးထားပြန်၏။ ထိုရုပ်နာမ်အစုံ ခန္ဓာအိမ်ကြီးသည် အတိတ်မှ 'အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ တဏှာ ဥပါဒါန် ကမ္မဘဝ'ဟူသော အကြောင်းတရား (၅)ပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ထင် ရှားလာရ၏။ ဤကား ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိခြင်းကို အကျဉ်အားဖြင့် ပြဆိုခြင်းတည်း။

ကာလသုံးပါး ဉာဏ်သက်သွား

ယခုပစ္စုပ္ပန် အာရုံနှင့်ဒွါရတို့တိုက်ခြင်းကြောင့် စိတ်ဖြစ်၏။ နာမ်ဖြစ်၏။ အရင် ကာလ အတိတ်မှလည်း အာရုံနှင့် ဒွါရတိုက်လို့ စိတ်ဖြစ်ခဲ့ကြပြီးပြီ။ အနာဂတ်မှာ လည်း အာရုံနှင့် ဒွါရတိုက်က စိတ်ဖြစ်ကြဦးမည်။ အာရုံနှင့်ဒွါရတိုက်ဖြစ်အောင် လုပ်ပေးနေသူကား အဝိဇ္ဇာ စသော (၅)ကောင်တည်းဟု ဉာဏ်ဖြစ်လာ၏။ ထိုကဲ့သို့

ကာလ(၃)ပါးကို မြင်သောကြောင့် 'အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ'သဘောတို့ကား ဉာဏ်ထဲတွင် ထင်ရှားလာလေတော့၏။

(၃) သာမညလက္ခဏာပရိစ္ဆေဒ

ဤတွင် အဓိကအားဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟုဆိုအပ်သော သာမည လက္ခဏာကို ရှုပွားရန်ဖြစ်သည်။ ထိုတွင် အနိစ္စသည် အကျဉ်းအားဖြင့် တစ်ပါး၊ အကျယ်အားဖြင့် ၁၀-ပါး၊ ဒုက္ခသည် အကျဉ်းအားဖြင့် တစ်ပါး၊ အကျယ်အားဖြင့် ၂၅-ပါး၊ အနတ္တသည် အကျဉ်းအားဖြင့် တစ်ပါး၊ အကျယ်အားဖြင့် ၅-ပါးရှိကြကုန်၏။ ထို့နောက် 'အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ' လက္ခဏာသဘောရှိသော 'မဟာဝိပဿနာ ၁၈-ပါး' ရှိပြန်၏။ ထိုတွင် 'အနိစ္စသဘော ၆-ပါး'၊ 'ဒုက္ခ သဘော ၄-ပါး'၊ 'အနတ္တသဘော ၆-ပါး'၊ အားလုံးနှင့် ဆိုင်သောလက္ခဏာက ၂-ပါး အားဖြင့် ၁၈-ပါးပြား၏။

အနိစ္စလက္ခဏာ

တောလေးဆယ်မှ...

- အနိစ္စံ ဘင်ဟူသော နောက်အစွန်းကို မလွန်။
- ပလောကံ ဗျာဓိ ဇရာ မရဏကြောင့် ပရမ်းပတာ ပျက်စီးတတ်၏။
- စလံ ဗျာဓိ ဇရာ မရဏနှင့် လောကဓံ ၈-ပါးကြောင့် တုန်လှုပ်တတ်၏။
- ပဘာဂံ သူဘာသာလုံးလဖြင့် ပျက်ပြားလေ့ရှိ၏။
- အဒ္ဓုဝံ သစ်သီးသဖွယ် အရွယ်ခပ်သိမ်းမှ ကြွေကျ မခိုင်ခံ့ချေ။
- ဝိပရိကာမံ ဇရာ မရဏ ဘို့နှစ်တန်ဖြင့် ဖောက်ပြန်ညွတ်တိမ်းတတ်၏။
- အသာရကံ အားစွမ်းနည်းငယ်အကာနယ်သို့ ဖျက်ဆီးလွယ်သည်ဖြစ်၍လည်း အနှစ်မရှိချေ။
- ဝိဘဝံ စီးပွားခြင်းမရှိ တဏှာဒိဋ္ဌိလျှင် ဖြစ်ကြောင်းရှိချေ၏။
- မစ္စု သေခြင်းသဘောဓလေ့ ပြကတေ့ ရှိချေ၏။
- သင်္ခတံ ဆက်ဆံ-မဆက်ဆံသော ပစ္စည်း ဟေတုတို့သည် ပေါင်း၍ ပြုပြင်အပ်ချေ၏။

မဟာဝိပဿနာ ၁၈-ပါးမှ

- ▶ ○ ခယာနုပဿနံ သင်္ခါရတို့ ဘင်ခဏဟူသော ကုန်ခြင်းသို့ အဖန်တလဲလဲ ရှုသောဉာဏ်။
- ▶ ○ ဝယာနုပဿနံ သင်္ခါရတို့၏ဘင်ခဏဟူသော ဖျက်ခြင်းကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသောဉာဏ်။
- ▶ ○ ဝိပရိကာမာနုပဿနံဇရာ မရဏဖြင့် ဖောက်ပြန်ညွတ်တိမ်းခြင်းကို အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်။
- ▶ ○ အနိမိတ္တာနုပဿနံ နိမိတ်မရှိ မတည်တံ့ဘိသော သဘောကို အဖန်ဖန် ရှုသောဉာဏ်။

ဒုက္ခလက္ခဏာ

တောလေးဆယ်မှ

- အယံ ကဲရဲ့အပ် စီးပွားမဲ့ကိုတောင်တတ် ခမ်သိမ်းသော မကောင်းတို့၏ တည်ရာ အကြောင်းဖြစ်၍ မကောင်းမှုမည်၏။
- ဂဏှံ ဒုက္ခတံကျင် ထိုးကျင်မကွာ ကိလေသာမန်း ပြည့်လျှမ်းယိုထွက် သုံးချက်ခဏ ဖူးကြွရောင်တတ် မြည့်ကျက်ပေါက်ပြီသည်ဖြစ်၍ အိုင်းအမာနှင့် တူ၏။
- သလ္လံ မင်္ဂလာဟူလျှင်မွေးညှင်းကင်းက နတ်ခြင်းငှါခက် အတွင်းဝင်၍ ထိုးကျင်နိပ်စက် တတ်သည်ဖြစ်၍ တံကျင်မြှားငြောင့်နှင့် တူချေ၏။
- အာဟဓံ သူတစ်ပါးနှင့်စပ်လျဉ်း အနာ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်၍ ယာယုနာမှ ကြွင်းသော အရာနှင့် တူချေ၏။
- ဥပဒ္ဒဝံ မထင်မရှား များပြားစွာခွဲ ကျိုးမဲ့ကိုပြု မင်းဘေးစသည်တို့၏ တည်ရာ အကြောင်း ဝတ္ထုဖြစ်၍ ဥပဒ္ဒဝေါမည်၏။
- ဘယံ ဘေးပေါင်းစုဝေး နိဗ္ဗာန်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်အရေးကြောင့်

ဘေးကာလ မည်ချေ၏။

- ဤတိ အနေကဗျသနကိုပြုတတ်သော အာဂန္တုကဘေးရန်ကဲ့သို့တည်း။
- ဥပသဂ္ဂံ များပြားစွာခွဲ အကျိုးမဲ့တို့သည် အစဉ်ဖွဲ့အပ် လှည့်ပတ်နုတ်ဖျက် သည်းခံခက်စွ အနတ္တနှင့် တူချေ၏။
- အတာဏံ သူ့ကိုလည်း မစောင့်ရှောက်စွမ်းမိမိလည်းဘေးမငြိမ်းချမ်း ချေ၏။
- အလေဏံ ဆင်းရဲကင်းလို ချဉ်းကပ်ခိုသော်လည်း ဆင်းရဲကိုမထားမြစ်တတ် ချဉ်းကပ်ခြင်းငှါ မထိုက်ပါ၍ ပုန်းအောင်ခိုကပ်ရာ မဟုတ်ချေ။
- အသရဏံ ဇာတိစသော ဘေးပေါင်းကင်းရှင်းအောင် မညှဉ်းဆဲတတ်ချေ။
- ဝဓံ မိတ်ကျွမ်းဝင်ဟန် သေကြောင်းကြံသော ရန်သူ သူသတ်ကဲ့သို့ တည်း။
- အယမူလံ လုံးစုံပေါင်းစု မကောင်းမှုတို့၏ ဟေတုမူရင်းတည်း။
- အာဒီနဝံ အနိစ္စစ အာကာရဖြင့် ဖြစ်ရလေဘိ ပဝတ္တိဒုက္ခဖြစ်၍ အပြစ်အတိသာ တည်း။
(ဝါ)ဆင်းရဲကာ အထီးကျန်သော သူဆင်းရဲနှင့်တူ၏။
- သာသဝံ အာသဝေါတရားတို့၏ နှီးနှောသော အကြောင်းတည်း။
- မာရအာမိသံ ကိလေသ-မစ္စု မာရ်နှစ်ခုတို့၏ ဝတ္ထုပစ္စယဖြစ်၍ အစာသဖွယ် ရှိချေ ၏။
- ဇာတိ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း သဘောရှိချေ၏။ (ဥပါဒ်)
- ဇရံ အိုရခြင်းသဘော ရှိချေ၏။ (ဋီ)
- ဗျာဓိ ကျင်နာနှိပ်စက်ခြင်း သဘောရှိချေ၏။ (ဘင်)
- သောကံ နှလုံးမငြိမ် စိုးရိမ် ကြောင်းကြရခြင်းတည်း။
- ပရိစ္ဆေဒံ အလျှာ သွေခြောက် စိတ်ရှေးနှောက်အောင် မဆောက်တည်နိုင် ကြံမိုင်ပူဆွေး ငိုကြွေးရကြောင်းတည်း။
- ဥပါယာသံ သက်ပြမခန်း ဆည်မစွမ်းအောင် ပင်ပန်းရကြောင်းတည်း။
- သံကိလေသသဘာဝကံ တဏှာဒိဋ္ဌိ ဒုစ္စရိတို့၏ အာရုံဖြစ်၍ ညစ်ငြူးခြင်း သဘော လည်းရှိချေ၏။

- ဒုက္ခံ ဘင်-ဥပါဒ်သည် ထပ်ထပ်နှိပ်စက် သုံးချက်ဒုက္ခ သံသာရ၏ မူလ အကြောင်းရင်းဖြစ်၍ ဆင်းလည်းဆင်းရဲလှချေ၏။
- ရောဂံ ပစ္စည်းဖြင့်မျှတ အစဉ်လိုက်သော ဗျာဓိတို့၏ မူလဖြစ်၍ ယာပျအနာနှင့်တူချေ၏။

မဟာဝိပဿနာ ၁၈-ပါးမှ

- ➔ ○ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနံ ငြီးငွေ့သောအားဖြင့်သင်္ခါရကို အဖန်တလဲလဲ ရှုသော အနုပဿနာ
- ➔ ○ အာဒီနဝါနုပဿနံ ဘယတူပဋ္ဌာန၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော အပြစ်အစု သာ တည်းဟု အခါခါရှုသော အာဒီနဝဉာဏ်။
- ➔ ○ အပဏိဟိတာနုပဿနံ တောင်းတ တပ်မက် နှစ်သက်ဖွယ်မရှိဟု အခါခါ ရှုသောဉာဏ်။

အနုတ္တလက္ခဏာ

တောလေးဆယ်မှ

- အနတ္တာ သာမီ နိဝါသီ ကာရက ဝေဒက အဓိဋ္ဌာယကဟု ကြံဆ ခေါ်ဆို အပ်သော ကိုယ်လည်း မဟုတ်ချေ။
- ပရံ အလိုမပါ စီရင်ရာမရသည်ဖြစ်၍ သူစိမ်းပြင်ပနှင့် တူချေ၏။
- ရိတ္တံ သူမှိုက်တို့သည် ကြံဆအပ်သော ဓုဝ သုဘ သုခတ္ထဘာဝ ဟူသော အနှစ်ကင်းချေ၏။
- တုစ္ဆံ အနှစ်ကင်းဖြည်း ဖျင်းသိမ်နည်း၍ အချည်းနီးသာတည်း။
- သုညံ သာမီ နိဝါသီ ကာရက ဝေဒက အဓိဋ္ဌာယကဟု ကြံဆခေါ်ဆို အပ်သော တပါးသော ကိုယ်မှလည်း ဆိတ်ချေ၏။

မဟာဝိပဿနာ ၁၈-ပါးမှ

- ➔ ○ ဝိရာဂါနုပဿနံ စက်ဆုတ်သော အခြင်းအရာဖြင့် အဖန်တလဲလဲ

- ➡ ○ ပဋိနိဿဂ္ဂိနပဿနံ ရှုသော အနုပဿနာ တဖန်မယူ မစွဲလမ်းမှု၍ စွန့်လွှတ်ကြောင်းဖြစ်သော အနုပဿနာ
- ➡ ○ ပဋိသင်္ခါနပဿနံ သင်္ခါရတို့ကို စွန့်လွှတ်ရကြောင်း ကောင်းစွာတဖန် အနိစ္စစသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပြန်သော ပဋိသင်္ခါဉာဏ်
- ➡ ○ ဝိဝဠာနပဿနံ ခပ်သိမ်းသော ဘဝသင်္ခါရတို့မှ စိတ်၏တွန့်ကို ဆုတ်နှစ်ကြောင်း ဖြစ်သော သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်- အနုလောမဉာဏ်ကို ပွားစေခြင်း

အာလုံးနှင့်ဆိုင်သော မဟာဝိပဿနာနှစ်ပါး

- အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနံ လွန်ကဲသော ပညာဟုဆိုအပ်သော ဘင်၏အစွမ်းဖြင့် သင်္ခါရတို့၏ ဆိတ်ခြင်းကို ယူ၍ ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ဖြစ်သော ဝိပဿနာ။
- ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ သပစ္စယံ ရုပ်နှင့်နာမ်ကို မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း သိမြင်သော ဉာဏ် အမြင်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤကား ဆရာဆရာဖြစ်သော သီလ သမာဓိ ပညာနှင့် တကယ့် ပြည့်စုံ ပေထသော၊ ကျေးဇူးတော်ရှင် ရွှေကျင်မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ နိဿယများ ပေတည်း။ ဤနိဿယများကား သေချာတွေးလေ ဉာဏ်ထုံသက်လေပင် ဖြစ်၏။

လက္ခဏာနှင့် ပရိညာ

- ဧတ္ထပန တိသောဟိ လောကိယပရိညာ တီရဏပရိညာ ပဟာနပရိညာတိ။ တတ္ထ "ရူပန လက္ခဏံ ရူပံ၊ ဝေဒယိတလက္ခဏာ ဝေဒနာ"တိ ဧဝံ တေသံတေသံ ဓမ္မာနံ ပစ္စတ္ထလက္ခဏသလ္လက္ခဏဝသေန ပဝတ္တာ ပညာ

ဉာတပရိညာ နာမ။ “ရူပံ အနိစ္စံ၊ ဝေဒနာ အနိစ္စံ”တိအာဒိနာ ပန နယေန သေသံယေဝ ဓမ္မာနံ ဉာမညလက္ခဏံ အာရောပေတွာ ပဝတ္တာ လက္ခဏာရမ္မဏိက ဝိပဿနာပညာ တီရဏပရိညာ နာမ။ တေသု ဧယ ပန ဓမ္မေသု နိစ္စသညာဒိပဇဟန ဝသေန ပဝတ္တာ လက္ခဏာရမ္မဏိက ဝိပဿနာပညာ ပဟာနပရိညာ နာမ။ (စူဠနိဒ္ဒေသအဋ္ဌကထာ၊ ခဂ္ဂဝိသာနသုတ်)

ဉာတပရိညာ တီရဏပရိညာ ပဟာနပရိညာ ဟုဆိုအပ်သော လောကီပရိညာ တို့သည် သုံးပါးတို့တည်း။ ထိုတွင် ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောသည် ရုပ်တည်း၊ ခံစားခြင်းသဘောသည် ဝေဒနာတည်း စသည်ဖြင့် ထိုထိုတရားတို့ကို အသီးသီးမှတ်ခြင်း ကောင်းစွာမှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော ပညာသည် ဉာတပရိညာမည်၏။ ရုပ်သည်မမြဲ ဝေဒနာသည်မမြဲ အစရှိသောနည်းဖြင့် ထိုထိုရုပ်နာမ်တို့၏ သာမညလက္ခဏာသို့ တင်ကာဖြစ်သော လက္ခဏာ အာရုံကို ရှုခြင်း ဉာဏ်သည် တီရဏပရိညာမည်၏။ ထိုရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၌ မြဲ၏ ဟူသော အမှတ်သည်ကို ပယ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော လက္ခဏာအာရုံ ကို ရှုသော ဉာဏ်သည် ပဟာနပရိညာမည်၏။

ဝိပဿနာယောဂီ၏ အဓိကလမ်းမကြီး

ဝိပဿနာယောဂီသည် အဓိက ရှုမှတ် လျှောက်လှမ်းရမည့် လမ်းမကြီး သုံးသွယ်ရှိ၏။ အဆင့် သုံးဆင့်ရှိ၏။ တဆင့်ပြီးမှ တဆင့်ကို သွားရမည်ဖြစ်၏။ အဆင့်တစ်ခုကို မကြေညက်ဘဲ၊ သေချာစွာ မသိမ်းဆည်းနိုင်ဘဲ၊ ကျော်လွှာခြင်းငှါ မသင့်။

- ရုပ်+နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို ပထမဆုံးသိအောင် အားထုတ် ရမည်။
- ရုပ်+နာမ်တို့၏ သာမညတ္ထလက္ခဏာ (အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ)ကို မြင်အောင် အားထုတ်ရမည်။
- ရုပ်+နာမ်တို့အပေါ်၌ “နိစ္စသညာ-မြဲ၏ဟုအမှတ်သည်၊ သုခသည်-

ချမ်းသာ၏ဟု အမှတ်သည်။ သုဘသည်-တင့်တယ်၏ဟု အမှတ်သည်။
 အတ္တသည် ငါ-သူတစ်ပါး-ယောက်ျား-မိန်းမဟု အမှတ်သည်”တို့ကို
 ပယ်နိုင်/ပယ်နိုင်သည်ကို အမြဲ ဆန်းစစ်နေရမည်။

မှတ်ချက်။ ။ရုပ်+နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို သိရမည်ဆိုရာ၌ ပူတာရုပ်
 သိတာနာမ်၊ လှမ်းတာရုပ် သိတာနာမ်၊ စသောသိပုံမျိုးဖြင့် အရိယာမဂ်ကိုမရနိုင်၊
 စင်စစ် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်လည်း မမည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာကောင်းကို မှီဝဲဆည်း
 ကပ်၍ စစ်မှန်သော ဓမ္မကို ရှာဖွေအပ်၏။ စစ်မှန်သော ဓမ္မကို ရရှိနိုင်ကြပါစေ
 သတည်း။

သာမညလက္ခဏာတင်စရာ (၅)ဌာန

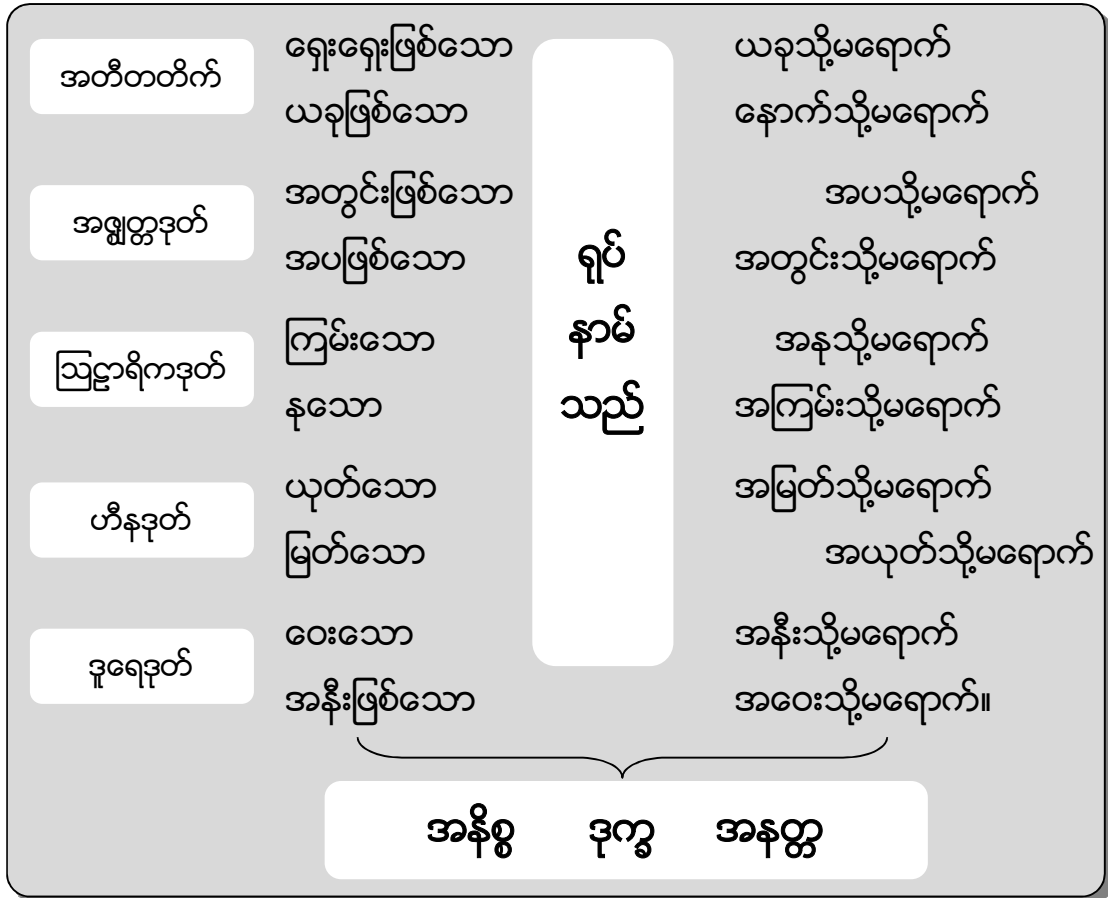
- ➡ (၁) အတိတ် ၊ သြဠာရိက၊ ဟိန်၊ ဒူရ အားဖြင့်။
 - ➡ (၂) ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ အားဖြင့်။
 - ➡ (၃) ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏ စသော ကလာပ(အစုအစုပြုခြင်း) အားဖြင့်။
 - ➡ (၄) ရုပ်ယန အားဖြင့်။
 - ➡ (၅) နာမ်ယန အားဖြင့်။
- ဤ (၅)ဌာန၌ လက္ခဏာတင်ကာ သိမ်းဆည်းအပ်၏။

(၁) အတိတ် သြဠာရိက ဟိန် ဒူရအားဖြင့်

မြတ်စွာဘုရားသည် အနတ္တလက္ခဏာသုတ်တော်တွင် ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။

- ယံကိဉ္စိ ရူပံ (ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ) အတိတာနာဂတ ပစ္စုပ္ပန်
 အဇ္ဈတ္တံဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ သြဠာရိကံဝါ သုခုမံဝါ ဟိန်ဝါ ပဏီတံဝါ ယံ ဒူရေ
 သန္တိကေဝါ သဗ္ဗံ ရူပံ နေတံမမ နေသောဟမသ္မိံ နေသောမေ အတ္တာတိ
 ဝေမေတံ ယထာဘူတံ သမ္ပပညာယ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ။

ရဟန်းတို့ အတိတ်-အနာဂတ်-ပစ္စုပ္ပန်လည်းဖြစ်သော အကြမ်း-အနုလည်း ဖြစ်သော အယုတ်-အမြတ်လည်းဖြစ်သော အဝေး-အနီးလည်းဖြစ်သော အလုံးစုံသော ရုပ်ကို “ဤရုပ်သည် ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤရုပ်သည် ငါမဟုတ်၊ ဤရုပ်သည် ငါ၏ကိုယ် အတ္တ မဟုတ်” ဤသို့ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မှန်ကန်သော ပညာဖြင့် ရှုရမည်။

မှတ်ချက်။ ။အယုတ်-အမြတ်၊ အကြမ်း-အနုသဘောကို ပြဆိုခဲ့ပြီးအတိုင်း သိမှတ်ရာ၏။

ဃာတိ ရှု၏

ရှေးဦးစွာ ရုပ်(၂၇)ပါးတို့၏ သဘာဝတ္ထနှင့် ဟေတု-ပစ္စယကို သိမ်းဆည်း၏။ ဆင်ခြင်၏။ ထို့နောက် အတိတ် အနာဂတ် စသည် ခွဲခြားကား ဤသို့ရှုမှတ်၏။

➔ ရှေးရှေး၌ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည် ယခုသို့မရောက် "အနိစ္စ၊ အနိစ္စ"

- အနိစ္စံ ဘင်ဟူသော နောက်အစွန်းကို မလွန်။
- ခယဓမ္မံ ကုန်ခြင်းသဘောရှိ၏။
- ဝယဓမ္မံ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ၏။

➔ ရှေးရှေး၌ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည် ယခုသို့မရောက် "ဒုက္ခ၊ ဒုက္ခ"

- ဂဏှံ အိုင်းအမာနှင့်တူ၏။
- သလ္လံ ငြောင့်နှင့်တူ၏။
- နိဗ္ဗိဒါ ငြီးငွေ့စရာကောင်း၏။
- အာဒီနဝ အပြစ်အစုသာတည်း။
- အပဏိဟိတ တောင်းတ တပ်မက်ဖွယ်မရှိ။

➔ ရှေးရှေး၌ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည် ယခုသို့မရောက် "အနတ္တ၊ အနတ္တ"

- ရိတ္တံ အနှစ်ကင်း၏။
- တုစ္ဆံ အချည်းနှီးသာတည်း။
- ပဋိနိဿဂ္ဂ တဖန်မယူ မစွဲလမ်းမှု၍ စွန့်လွတ်ကြောင်းဖြစ်၏။
- သုညတာ အတ္တပိုင်မှ ဆိတ်၏။

- ✓ ယခုဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည် နောက်သို့မရောက်
"အနိစ္စ အနိစ္စ" "ဒုက္ခ ဒုက္ခ" "အနတ္တ အနတ္တ"
- ✓ အတွင်းဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည် အပသို့မရောက်
"အနိစ္စ အနိစ္စ" "ဒုက္ခ ဒုက္ခ" "အနတ္တ အနတ္တ"
- ✓ အပဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည် အတွင်းသို့မရောက်
"အနိစ္စ အနိစ္စ" "ဒုက္ခ ဒုက္ခ" "အနတ္တ အနတ္တ"
-ဤသို့စသည်ဖြင့် ဒုရဒုတ်အထိ သိမ်းဆည်း ရှုမှတ်လေ။

မှတ်ချက်။ ။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာတို့ကို မှတ်ရာတွင် အကျွန်ုပ်တို့ ဉာဏ်တွင် အထင်လွယ်သော ဉာဏ်ပွင့်စေသော လက္ခဏာများကိုသာ ထုတ်နုတ် ကာ မှတ်သားခြင်းပေတည်း။ တစ်ခါတရံလည်း အကုန်လုံးသော လက္ခဏာတို့ကို မှတ်အပ်၏။

(၂) ဇာတိ ဇရာမရဏအားဖြင့်

ဇာတိ...

အတိတ်ဖြစ်သော ဇာတိသည်

အတိတ်၌ပင်ကုန်ပြီ
ယခုဘဝသို့မရောက်
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

အနာဂတ်ဖြစ်သော ဇာတိသည်

အနာဂတ်ဘဝ၌ပင် ကုန်လတ္တံ့
အခြားမဲ့ဘဝသို့ မရောက်
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ဇာတိသည်

ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌သာလျှင် ကုန်၏
အနာဂတ်သို့ မရောက်
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ဇရာမရဏ အတိတ်ဖြစ်သော အိုခြင်းသေခြင်းသည်

အတိတ်၌ပင်ကုန်ပြီ
ယခုဘဝသို့မရောက်
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

အနာဂတ်ဖြစ်သော အိုခြင်းသေခြင်းသည်

အနာဂတ်ဘဝ၌ပင် ကုန်လတ္တံ့
အခြားမဲ့ဘဝသို့ မရောက်
အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော အိုခြင်းသေခြင်းသည် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ဘာလျှင် ကုန်၏

အနာဂတ်သို့ မရောက်

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

ဤသို့လည်း ဆင်ခြင်ရာဌာနပြု၍လည်း ဆင်ခြင်အပ်၏

- ဘဝအားဖြင့်
- နှစ်အားဖြင့်
- လအားဖြင့်
- ရက်အားဖြင့်
- အချိန်အားဖြင့်

ဆင်ခြင်ပုံ

အတိတ်ဘဝ၌ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည်

အတိတ်၌ပင်ကုန်ပြီ

ယခုဘဝသို့မရောက်

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

အနာဂတ်ဘဝ၌ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည်

အနာဂတ်ဘဝ၌ပင် ကုန်လတ္တံ့

အခြားမဲ့ဘဝသို့ မရောက်

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည်

ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ဘာလျှင် ကုန်၏

အနာဂတ်သို့ မရောက်

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ။

နှစ်အားဖြင့်...

- ၁-နှစ်အရွယ်မှဖြစ်သောရုပ်နာမ်သည် ၂-နှစ်အရွယ်သို့မရောက်
- “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ”

- ၂-နှစ်အရွယ်မှဖြစ်သောရုပ်နာမ်သည် ၂-နှစ်အရွယ်သို့မရောက်
“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ”

လအားဖြင့်...

- လွန်ခဲ့သောလမှဖြစ်သောရုပ်နာမ်သည် ယခုလသို့မရောက်၊
“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ”
- ယခုလမှဖြစ်သောရုပ်နာမ်သည် အနာဂတ်လသို့ မရောက်လတ္တံ့၊
“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ”

ရက်အားဖြင့်...

- လွန်ခဲ့သောရက်မှဖြစ်သောရုပ်နာမ်သည်ယခုရက်သို့မရောက်၊
“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ”
- ယခုရက်မှဖြစ်သောရုပ်နာမ်သည် အနာဂတ်ရက်သို့ မရောက်လတ္တံ့၊
“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ”။

အချိန်အားဖြင့်...

- လွန်ခဲ့သောအချိန်မှဖြစ်သောရုပ်နာမ်သည် ယခုအချိန်သို့ မရောက်၊
“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ”။
- ယခုအချိန်မှဖြစ်သောရုပ်နာမ်သည် အနာဂတ်အချိန်သို့ မရောက်၊
“အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ”။

ကိလေသာ တဏှ

ကိလေသာဟူသည် ရုပ်နာမ်မှာ မရှိ။ ကိလေသာ (၁၀)ပါးလုံး ရုပ်နာမ်တွင် တစ်ပါးမှကား မရှိ။ အယောင်ဆောင် အထင်အာရုံမှာသာ ရှိ၏။ အယောင်ဆောင် အထင်အာရုံတွေကြောင့်သာ ဖြစ်ပေါ်လာရ၏။ သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းကား အနိစ္စကို နိစ္စထင်သော်၊ ဒုက္ခကို သုခထင်သော်၊ အသုဘကို သုဘထင်သော်၊ အနတ္တကို အတ္တထင်သော် ထိုကိလေသာများ ဖြစ်ပေါ်လာကြ၏။ မွေးဖွားလာကြ၏။ ကိလေသာ

များသည် စင်စစ် 'တစ္ဆေ သရဲ' ဝင်ပူးစီး သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ချေ၏။ အထက်လမ်း ဆရာတို့ကိုကား တစ္ဆေသရဲ ဝင်ပူးစီးသည်ဟု၍ မကြား ဘူး၊ အကာအကွယ်ရှိ၍ ဖြစ်ချေမည်။ ယနေ့ကား ထိုကိလေသာများကို လာကြစမ်းပါ လာကြစမ်းပါဟု ဖိတ်ခေါ်နေမိလေ၏။ နက်လက်ကောင်းရှိသော စစ်တပ်သည် ရန်သူကိုမမူ သကဲ့သို့ပင်တည်း။

ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရုဏစသော လလာပအားဖြင့်

- ဇာတိ ပစ္စယာ ဇရာမရုဏံ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အိုပျက် သေပျက်ဖြစ်၏။
 ဖြစ်ခြင်းမရှိရင် အို-သေပျက်မရှိ။
- ဘဝ ပစ္စယာ ဇာတိ ပြုခြင်းကြောင့် ဖြစ်ခြင်းရှိ၏။
 ပြုခြင်းမရှိရင် ဖြစ်ခြင်းမရှိ။
- ဥပါဒါန ပစ္စယာ ဘဝေါ စွဲလမ်းခြင်းကြောင့် ပြုခြင်းဖြစ်၏။
 စွဲလမ်းခြင်းမရှိရင် ပြုခြင်းမရှိ။
- တဏှာ ပစ္စယာ ဥပါဒါနံ တပ်မက်ခြင်းကြောင့် စွဲလမ်းခြင်း ဖြစ်၏။
 တပ်မက်ခြင်းမရှိရင် စွဲလမ်းခြင်းမရှိ။
- ဝေဒနာ ပစ္စယာ တဏှာ ခံစားခြင်းကြောင့် တပ်မက်ခြင်းရှိ၏။
 ခံစားခြင်းမရှိရင် တပ်မက်ခြင်းမရှိ။
- ဖဿ ပစ္စယာ ဝေဒနာ တွေ့ထိခြင်းကြောင့် ခံစားခြင်းဖြစ်၏။
 တွေ့ထိခြင်းမရှိရင် ခံစားခြင်းမရှိ။
- သဠာယတန ပစ္စယာ ဖဿော ကြည်ခြင်းကြောင့် တွေ့ထိခြင်းဖြစ်၏။
 ကြည်ခြင်းမရှိရင် တွေ့ထိခြင်းမရှိ။
- နာမရူပ ပစ္စယာ သဠာယတန သက်ခြင်းကြောင့် ကြည်ခြင်းဖြစ်၏။
 သက်ခြင်းမရှိရင် ကြည်ခြင်းမရှိ။

- **ဝိညာဏ ပစ္စယာ နာမရူပံ** ရှေးရှေးဘဝ အဆုံးစုတိနှင့် ယခုဘဝအစ ပဋိသန္ဓေ + ယခုဘဝ အဆုံးစုတိနှင့် နောင်ဘဝအစ ပဋိသန္ဓေ အကြားအလယ်မရှိ တသားတည်း စပ်မိခြင်းကြောင့် သက်ခြင်းဖြစ်၏။ တသားတည်း စပ်ခြင်းမရှိရင် သက်ခြင်း မရှိ။
- **သင်္ခါရ ပစ္စယာ ဝိညာဏံ** အားထုတ်ခြင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်ဖြစ်၏။ အားထုတ်ခြင်းမရှိရင် ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ် မရှိ။
- **အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ** မသိခြင်းကြောင့် အားထုတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ သိလျှင် အားထုတ်ခြင်း မရှိ။

မှတ်ချက်။ ။ ဇာတိ ပစ္စယာ ဇရာမရဏ စသည်၌ (ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အို-သေပျက်ရ၏) တွင် ဇာတိ-ဖြစ်ခြင်းကို သမုဒယထင်၏။ ဇရာမရဏ- အို-သေပျက်ကို ဒုက္ခထင်၏။

ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ် သွင်းအပ်၏

ဇာတိ ပစ္စယာ ဇရာမရဏ စသည်တို့၌ ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ် ကာလသုံးပါးသွင်း၍ မှတ်အပ်၏။

○ အတိတ်မှ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်	ပစ္စုပ္ပန် အို-သေပျက်ဖြစ်၏
○ အတိတ်မှ ဖြစ်ခြင်းမရှိရင်	ပစ္စုပ္ပန် အို-သေပျက်မရှိ။
○ အနာဂတ်မှာ ဖြစ်လတ္တံ့ခြင်းကြောင့်	တခြားဘဝတွင်အို-သေပျက် ဖြစ်လတ္တံ့
○ အနာဂတ်မှာ ဖြစ်လတ္တံ့မဟုတ်ရင်	တခြားဘဝ အို-သေပျက် မရှိလတ္တံ့။
○ ပစ္စုပ္ပန်မှာ ဖြစ်နေခြင်းကြောင့်	အနာဂတ်ဘဝ အို-သေပျက် ဖြစ်လတ္တံ့
○ ပစ္စုပ္ပန်မှာ ဖြစ်နေခြင်းမရှိရင်	အနာဂတ်ဘဝ အို-သေပျက် မရှိ။

မှတ်ချက်။ ။ ဤတွင် လက္ခဏာတင်ဖို့ထက် ဖြစ်ခြင်း/မဖြစ်ခြင်းကို အဓိက မှတ်သားစေလို၏။ ဉာဏ်ထင်စေလို၏။

ဤသို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အနုလုံအားဖြင့် သိအပ်သော အင်္ဂါ

<ul style="list-style-type: none"> ○ မသိတော့ ○ အားထုတ်တော့ ○ ပဋိသန္ဓေဖြစ်တော့ ○ သက်တော့ ○ ကြည်တော့ ○ တွေ့ထိတော့ ○ ခံစားတော့ ○ တပ်မက်တော့ ○ စွဲလမ်းတော့ ○ ပြုလုပ်တော့ ○ ဖြစ်တော့ 	<ul style="list-style-type: none"> အားထုတ်၏ ပဋိသန္ဓေ (အမိဝမ်းသို့ရောက်)ဖြစ်၏ နာမ်ရုပ်သက်၏ ကြည်၏ (မျက်စိစသည်ဖြစ်) တွေ့ထိ၏ ခံစား၏ တပ်မက်၏ စွဲလမ်း၏ ပြုလုပ်၏ ဖြစ်၏ အို-သေပျက်ရပြန်၏။
--	--

ဗယထိ ရှု၏

ရှေးဦးစွာ ဓာတ်လေးပါးမှ စတင်၍ ရုပ်(၂၇)ပါးလုံး၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာ သိမ်းဆည်း၏။ ထို့နောက် ထိုရုပ်၏ ပစ္စယအကြောင်းကို သိမ်းဆည်း၏။

ထို့နောက် နာမ်တရားကို သိမ်းဆည်း၏။ အာရုံ+ဒွါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်ပုံ၊ 'ဗဿ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ' ဖြစ်ပုံများကို ဆင်ခြင်၏။ ထို၏ ဟေတု-အကြောင်း (အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရ တဏှာ ဥပါဒိန် ဘဝ)ကို ဆင်ခြင်၏။ ပစ္စယ-အကြောင်း အာရုံ+ဒွါရကြောင့် နာမ်ဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်၏။

ဉာဏ်ထဲတွင် အကြောင်းနှင့်တကွ ရုပ်+နာမ်ဖြစ်စဉ် ထင်ရှားနေ၏။ အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်နေသော အတိတ်မှ ရုပ်နာမ်သည် ယခုသို့ လိုက်မလာပုံ၊ အတွင်း၌ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည် အပြင်သို့ မရောက်ဘဲ အတွင်းမှာတင် ချုပ်သွားရပုံ၊ ကြမ်းတမ်းသော အကုသိုလ်စိတ် သည်လည်း နူးညံ့သော ကုသိုလ်စိတ်သို့ မရောက်ပုံ စသည်တို့ကို သိမ်းဆည်း၏။ ဆင်ခြင်၏။ ဉာဏ်သည် အရင်ထက် ကြည်လင်လာ၏။ တခုချင်း ကြေညက်အောင် သေချာ သိမ်းဆည်းအပ်၏။

(၄)ရုပ်ယနအားဖြင့်

သန္တတိယန အစဉ်အတန်းအယူ စင်ကြယ်ရန်

- ၁-နှစ်မှ ဖြစ်သော ရုပ်သည် ၂-နှစ်သို့ မရောက်
- ၂-နှစ်မှ ဖြစ်သော ရုပ်သည် ၃-နှစ်သို့ မရောက်
- မနေ့မှ ဖြစ်သော ရုပ်သည် ဤနေ့သို့ မရောက်
- လွန်ခဲ့သောနာရီမှဖြစ်သောရုပ်သည် ဤနာရီသို့ မရောက်
- လွန်ခဲ့သောမိနစ်မှဖြစ်သောရုပ်သည် ဤမိနစ်သို့ မရောက်
- လွန်ခဲ့သောစက်ကန့်မှဖြစ်သောရုပ်သည် ဤစက်ကန့်သို့ မရောက်
- တစက်ကန့်ကို(၄၉)ပုံပုံလျှင်ရှေးရှေးအပုံ၌ဖြစ်သောရုပ်သည် နောက်နောက်အပုံသို့ မရောက်
- “ဖြစ်-တည်-ပျက်”ဟူ၍ တစ်ပုံတွင်(၃)ခုရှိ၏။ ထိုတွင် “ဖြစ်”သည် “တည်”သို့ မရောက်။ “တည်”သည် “ပျက်”သို့မရောက်။ “ပျက်”သည်လည်း တဖန်ဖြစ်ခြင်းမရှိ။ **အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ**

သမူယန အပေါင်းဟူသောအယူ စင်ကြယ်ရန်

- ရုပ် (၂၇)ပါးကို အသီးသီး တစ်ပါးစီ တစ်ပါးစီ ဆင်ခြင်အပ်၏။
- ရုပ် (၂၇)ပါး အပေါင်းအစုသာ ဖြစ်ကြောင်း သိအပ်၏။
- ထို ရုပ်(၂၇)ပါးသည် အသီးသီး ပျက်နေကြရ၏။

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

ကိစ္စယူ အလုပ်ကိစ္စအစဉ်အခဲအယူ စင်ကြယ်ရန်

- ပထဝီ ကျန်ရပ်သုံးပါး(အာပေါ-တေဇော-ဝါယော)တို့၏တည်ရာဖြစ်ခြင်း ကိစ္စ (ရသ)
- အာပေါ ကျန်ရပ်သုံးပါး(ပထဝီ-တေဇော-ဝါယော)တို့ကို တိုးပွားစေခြင်း ကိစ္စ
- တေဇော ကျန်ရပ်သုံးပါး(ပထဝီ-အာပေါ-ဝါယော)တို့ကို ရင့်ကျက်စေခြင်း ကိစ္စ
- ဝါယော ကျန်ရပ်သုံးပါး(ပထဝီ-အာပေါ-တေဇော)တို့ကို ရွှေ့လျားစေခြင်း ကိစ္စရှိ၏

- စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံတို့သို့ ဆွဲဆောင်သွားခြင်း ကိစ္စ
- သောတပသာဒ
- ယာနပသာဒ
- ဇိဝါပသာဒ
- ကာယပသာဒ

- ဟဒယဝတ္ထု မနောဓာတ် မနောဝိညာဏဓာတ်တို့၏ တည်ရာဖြစ်ခြင်း ကိစ္စ
- ဇီဝိတ ဥပါဒ်မှ ဘင်သို့တိုင်အောင် ဖြစ်စေခြင်း အသက်ရှည်စေခြင်း ကိစ္စ
- အာဟာရ အာဟာရဇရုပ်ကို ဆောင်ခြင်း တည်စေခြင်း ကိစ္စ
- ပုရိသဘာဝ ဤသူကား အမျိုးသားဟု ထင်းရှားပြခြင်း ကိစ္စ
- အကာသဓာတု ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားကို ထင်ရှားပြခြင်း ကိစ္စ

- ကာယဝိညာတ် လှုပ်ရှားသောသူ၏အတွင်းသဘောအလိုဆန္ဒကို သူတစ်ပါးအား ထင်ရှားပြခြင်း
- ဝစီဝိညာတ် စကားပြောဆိုသူ၏အတွင်းသဘောအလိုဆန္ဒကို သူတစ်ပါးအား

- လဟုတာ ထင်ရှားပြခြင်း
- မုဒုတာ ရုပ်တို့၏ လေးလံမှုကို ပယ်ဖျက်ခြင်း ကိစ္စ (ပေါ့ပါး)
- ကမ္မညတာ ရုပ်တို့၏ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းမှုကို ပယ်ဖျက်ခြင်း (နူးညံ့)
- ရူပါရုံ ကိုယ်မှုကိစ္စ၌ မခံညားမှုကို ပယ်ဖျက်ခြင်း ကိစ္စ(ခံညား-တည်တံ့)
- သဒ္ဓါရုံ စက္ခုဝိညာဏ် (မြင်စိတ်)၏ အာရုံဖြစ်ခြင်း
- ဝန္ဓာရုံ
- ရသာရုံ
- ဗောဠဗ္ဗာရုံ

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

နာမ်ယနအားဖြင့်

သန္တတိယန နာမ်အစဉ်အတန်းအယူ စင်ကြယ်ရန်

မြင်စိတ်တစ်ခု ဖြစ်ရာတွင် နာမ်အစဉ်အတန်းဟူသည်ရှိ၏။ မြင်ဖို့အတွက် အဆင့်ဆင့် အလုပ်လုပ်ပုံကို နာမ်အစဉ်အတန်းဟု ခေါ်အပ်၏။

အတွေးစိတ်ဖြစ်စဉ်...

(၁) မနောဒွါရိဇ္ဇာန်း

(၂) ဇော ရ-ကြိမ်

(၃) တဒါရုံ ၂-ကြိမ်

မှတ်ချက်။ ။အရာဝတ္ထုတစ်ခုခုကို ကြည့်၍ အကြိမ်ကြိမ်လေ့ကျင့် ပွားများရာ၏။ သုတမယဉာဏ် စိန္တာမယဉာဏ် ကိုရယူရာ၏။ အတွေးစိတ်အတွက်လည်း တစ်စုံတစ်ခုကို အာရုံယူတွေး၍ အကြိမ်ကြိမ်လေ့ကျင့် သိမ်းဆည်းရာ၏။ ဘာဝနာမယဉာဏ် ထင်ရှားလာ ပေအံ့။

သမ္မဟယန နာမ်အပေါင်းအစု စင်ကြယ်ရန်

စက္ခုစသော ဒွါရနှင့် ရူပါရုံစသော အဆင်းတို့ တိုက်ဆိုင်လို့ ဖဿပဉ္စမကာ တရားများ ဖြစ်လာကြ၏။ စိတ်ဖြစ်တိုင်း စိတ်ဖြစ်တိုင်း ထိုစက္ခုစသော (၅)ခုတို့ ဖြစ်ကုန်ကုန်၏။

- ဖဿ- တွေထိခြင်း
- ဝေဒနာ- ခံစားခြင်း
- သညာ- မှတ်သားခြင်း
- သင်္ခါရ- အားထုတ်ခြင်း
- ဝိညာဏ- အထူးသိခြင်း

ကိစ္စယန နာမ်လုပ်ငန်းအယူ စင်ကြယ်ရန်

မြင်စိတ်တစ်ခုဖြစ်တိုင်း (နာမ်ဖြစ်တိုင်း) မြင်သည်ဟုဆိုရာ၌ သာမန်အားဖြင့် ကြည့်သော် မြင်ခြင်းသည် တစ်ခုသာ။ သို့သော်လည်း မိုးရွာသောအခါ မိုးသီးပေါက် များ သူ့အလုပ် သူ့ကိစ္စနှင့်သူ များစွားလုပ်ပြီးမှ မိုးရွာခြင်းကိစ္စတစ်ခု ပြည့်စုံသကဲ့သို့၊ ယခုလည်း အမြင်တခု၌ ငါးပါးသော နာမ်တရားတို့သည် သူ့ကိစ္စကိုသူ အသီးသီး ဆောင်ရွက်ကြရ၏။

- ဖဿ- အာရုံသို့ ညွှတ်ကိုင်းခြင်း ကိစ္စ
- ဝေဒနာ- လွန်စွာတိုးပွားစေခြင်း ကိစ္စ
- သညာ- အမှတ်အသားပြုခြင်း ကိစ္စ
- စေတနာ- ကြောင်းကြံဗျာပါရ ပြုခြင်း ကိစ္စ
- ဝိညာဏ- အာရုံကိုရယူမှု အာရုံကိုသိမှု၌ ပြဋ္ဌာန်းသော ပဓာန ရှေးသွား ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ခြင်း ကိစ္စ။

သိမ်းဆည်းပုံ။ ။ မြင်ခြင်းတစ်ခုဖြစ်သောအခါ၌... ဒွါရနှင့်အာရုံတိုက်လို့ ဝိညာဏ် ပေါက်ဖွားကာ ဖဿ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ များဖြစ်ပေါ်နေသော သဘောကို သိမ်းဆည်းရာ၏။ (သမူဟယနကိုသိမ်းဆည်းခြင်းပင်တည်း)။ ထို့နောက် ထိုဖဿစသော ငါးပါးတို့၏ ကိစ္စအသီးသီးကို သိမ်းဆည်းရာ၏။ (ကိစ္စယနကို သိမ်းဆည်း ခြင်းပင်တည်း)။ ဤကား အကျွန်ုပ်တို့ ကျင့်သုံးသော နည်းပေတည်း။ ကျင့်သားရလာသောအခါ၊ စိန္တာမယဉာဏ် အားကောင်းလာသောအခါ ဉာဏ်ထွဲတွင် ထင်းခနဲမြင်လာ ပေမည်၊ ဘာဝနာမယဉာဏ်ပေတည်း။

အာရမ္မဏယန ရှုသည့်ဉာဏ် အယူစင်ကြယ်ရန်

ဉာတဉ္စ ဉာဏဉ္စ ဉဘောပိ ဝိပဿတိ၊ (ပဋိသမ္ပာဒါမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ)

အာရမ္မဏယနဟူသည် အရှုခံ ရုပ်နာမ်တရားဘက်၌ သန္တတိ-သမူဟ-ကိစ္စ (၃)ခုစင်ကြယ် ရန်လိုအပ်သလို၊ အရှုဉာဏ်ဘက်၌လည်း သန္တိ-သမူဟ-ကိစ္စ (၃)ခု စင်ကြယ်ရန် လိုအပ်၏။

(၁) အာရမ္မဏ သန္တတိယန (၂) အာရမ္မဏ သမူဟယန (၃) အာရမ္မဏ ကိစ္စယန	<p>အရှုဉာဏ် အစဉ်အတန်းပြိုကွဲအောင် ရှုခြင်း
 အရှုဉာဏ် အပေါင်းအစု ပြိုကွဲအောင် ရှုခြင်း
 အရှုဉာဏ် လုပ်ငန်းကိစ္စ ပြိုကွဲအောင် ရှုခြင်း။</p> |
|---|--|

မှတ်ချက်။ ။ဤ အရှုဉာဏ် ယနတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာတင်ကာ မကြာမကြာ ဆင်ခြင် သိမ်းဆည်းအပ်၏။

ဃထိ ရှု၏

ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို အသီးသီး သိမ်းဆည်း၏။ ထို့နောက် ထိုရုပ်နာမ်တို့ ပစ္စယ-ဟေတုအားဖြင့် အကြောင်းတရားတို့ကို သိမ်းဆည်း၏။

ထိုထိုရုပ်နာမ်ကို ပစ္စုပ္ပန်-အတိတ်-အနာဂတ်ကာလ အားဖြင့်မလိုက်ပုံ မဖြစ်ပုံများကို ဆင်ခြင်၏။ ထို့နောက် ထိုထိုရုပ်နာမ်တို့အပေါ် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာ တင်ကာ သိမ်းဆည်း၏။

ခြေသလုံး အိမ်တိုင်ကဲ့သို့

ယောဂီသည် တရားတည်းဟူသော အလုပ်ကို 'ခြေသလုံးအိမ်တိုင်'ကဲ့သို့ ဆောင်အပ်သော အချိန်ဖြစ်လာ၏။ တရားထိုင်ဖို့ ပရိကံမရှိ၊ ထိုင်မှတရားမဟုတ် တော့၊ အမြဲတမ်း တရားဖြစ် နေသင့်၏။ သတိမပျက်ဖို့ အမြဲဂရုစိုက်နေသင့်တော့၏။ သတိကို အခြေခံ၍ နိဗ္ဗာန်လမ်းကို ဖြောင့်ဖြောင့် လျှောက်လှမ်းအပ်၏။

တရားရှုစဉ် လိုက်နာဖွယ်

ယောဂီသည် သတိကို အားထားရာ၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိအပ်၏။ တဏှာသည် ပူလောင်စေအပ်၏ဟု သိကာ တဏှာကင်းရာ နေရာကို အမြဲတစေ ရှာမှီးအပ်၏။ လောကလူသားတို့နှင့် မငြင်းခုံအပ်။ လောကလူသားတို့နှင့် မဆက်ဆံအပ်။ လောကလူသားတို့ကို မပူပင်အပ်။ သမာဓိဖြစ်စေရန်အတွက် အာနာပါနသော်၎င်း အနုဿတိတရုရကိုသော်၎င်း ကသိုဏ်းတရုရကိုသော်၎င်း နေစဉ်ပွားများအပ်၏။ မိမိ၏ စိတ်အစဉ်ကို အမြဲအကဲခတ် ကြည့်ရှုပေးရာ၏။ လိုအပ်သလို ဗောဇ္ဈင်တရားများ ဖြည့်ဆည်း ပေးရာ၏။

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်သရာ လမ်းညွှန်တာ

ဖြစ်တိုင်းပျက်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို ရှုသောအခါ ဘာဝနာစိတ် တိုးပွားစေဖို့ အောက်ပါကဲ့သို့ လိုက်နာကျင့်သုံးအပ်၏။

- (၁) သက္ကစ္စကိရိယ ရှိသေစွာ ပြုရာ၏
- (၂) သာသစ္စကိရိယ မပြတ်ပြုရာ၏
- (၃) သပ္ပါယကိရိယ ဣရိယာပုတ် လျော်သည်ကို ပြုရာ၏
- (၄) သမာဓိသာဓနိမိတ္တဂါဟ သမာဓ၏အကြောင်းနိမိတ်ကိုလည်း ယူရာ၏။
- (၅) ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ သင်္ခါရာနံ ခယမေဝ ပဿတိ ဖြစ်တိုင်းသော သင်္ခါရတို့၏ ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်းကိုသာလျှင်ရှု၏
- (၆) ဗောဇ္ဈင်္ဂါနဉ္စ အနုပဝတ္တနတာယ ဗောဇ္ဈင်တို့ကို လျော်စွာ ဖြစ်စေရာ၏
- (၇) ကာယေစ ဇီဝိတေစ အနုပေက္ခတံ ဥပဋ္ဌာပေတိ ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်ဘဲ အားထုတ်ခြင်းကို ပြုရာ၏
- (၈) တတ္ထစ အဘိဘုယျ နေက္ခမ္မေန ကိုယ်နှင့်အသက်မငဲ့ကွက်ဘဲပြုရာ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆင်းရဲတို့ကို ပျင်းရိမှုမှ လွတ်မြောက်သော လုံးလဖြင့် လွမ်းမိုး၍ ပြီးစေရာ၏။
- (၉) အန္တရာစ အပျောသာနေန တရားမပြည့်စုံမီအကြားကာလ အဆုံးမသတ် မရပ်မနား ပြုရာ၏။

(၄) သမုဒယ – ဝယ ဓမ္မာနုပဿနာ

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့် ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့၏ သဘာဝတ္ထုလက္ခဏာ နှင့် ဟေတု-ပစ္စယအကြောင်း၊ ထိုထိုတို့၏ သာမညတ္ထုက္ခဏာတို့ကို ရှုပွားဖန်များလာ သောအခါ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ပျက်ကြောင်းတရားတို့သည် ဉာဏ်ထဲ တိုးဝင်လာကြကုန်၏။

● ကုတိ ရူပံ၊ ကုတိ ရူပဿ သမုဒယော၊ ကုတိ ရူပဿ အတ္ထင်္ဂမော၊ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရာ၊ ဝိညာဏံ)

ဤကား ရုပ်တည်း၊ ရုပ်ကား ရုပ်၏ဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဤကား ရုပ်၏ ချုပ်ရာတည်း ဟု အပြားအားဖြင့်သိရာ၏။ (မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ မဟာပဒါနသုတ်)

● သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဓမ္မေသု ဝိဟရတိ၊ ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဓမ္မေသု ဝိဟရတိ၊ သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ဓမ္မေသု ဝိဟရတိ။ (ဒီဃနိကာယ်၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်)

ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၌ ဖြစ်ကြောင်းတရားနှင့် ဖြစ်ခြင်းသဘောကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ရှိ သည်ဖြစ်၍မူလည်း နေ၏။ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၌ ပျက်ကြောင်းတရားနှင့် ပျက်ခြင်း သဘောကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍မူလည်း နေ၏။ ရုပ်နာမ်ဓမ္မတို့၌ ဖြစ်ကြောင်း ပျက်ကြောင်းတရားနှင့် ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း သဘောကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍မူလည်း နေ၏။

စကားလုံးပရိယာယ်များ

- သမုဒယ = ဥဒယ၊ ဇာတိ၊ ဥပါဒ၊ အသစ်။
- ဝယ = ခယ၊ ဘင်္ဂ၊ ဗယ။

ပိုင်းခြား သီစရာ (၄)ခု

- (၁) ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထုလက္ခဏာကို ပိုင်းခြားသိအပ်၏
- (၂) ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းတရားကို ပိုင်းခြားသိအပ်၏
- (၃) ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ကြောင်း(ချုပ်ရာ)တရားကို ပိုင်းခြားသိအပ်၏
- (၄) ရုပ်နာမ်တို့၏ ချုပ်ခြင်း (ပျက်ခြင်း)တရားကို ပိုင်းခြားသိအပ်၏။

ရှုမှတ် သိမ်းဆည်းစရာ (၂)ခု

- ✓ ပစ္စုပ္ပန် ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း၊ ပျက်ကြောင်းနှင့် ပျက်နေခြင်း။
- ✓ ဟေတု-အကြောင်းကို ထောက်ဆ၍ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်း-ဖြစ်နေခြင်း၊ ပျက်ကြောင်းနှင့် ပျက်နေခြင်း။

(၁) ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ခြင်း ပျက်ကြောင်း ပျက်ခြင်း

သန္တတိယနု စင်ကြယ်ရန်

ပဉ္စဒွါရာဝိဇ္ဇာန်း စက္ခုဝိညာဏ် သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း သန္တိရဏ ဝုဠော ဇော တဒါရုံ

မနောဒွါရာဝိဇ္ဇာန်း ဇော တဒါရုံ

မှတ်ချက်။ ။ အာရုံ+ဒွါရ(ပဉ္စဒွါရာဝိဇ္ဇာန်း)ဟူသော အကြောင်းကြောင့် စက္ခုဝိညာဏ် စသောတရားများ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြစ်ခိုက် ပဉ္စဒွါရာဝိဇ္ဇာန်း ပျက်ရကုန်၏။

ယောဂီသည် စိတ်အစဉ်အတန်းတခုတွင် ဤကဲ့သို့ ဝီထိစဉ် အစဉ်အတန်းကို မြင်နေရမည်ဟု မဆိုလို။ သို့သော်လည်း အာရုံတခုကိုယူ၍ ဤကဲ့သို့ စိတ်အစဉ်အတန်းများ ဖြစ်နေကြ သည်ကို အကြိမ်ကြိမ်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်ရာ၏။

- သွာလာခြင်း ပုံပန်းသဏ္ဍာန် ဖြစ်နေခိုက် သွားချင်လာချင်စိတ် မရှိတော့တာက - ပျက်ခြင်း။

ကိလေသာစိတ် ဖြစ်ပေါ်နေသောအခါ

- ကိလေသာအာရုံ (လူ-ယောက်ျား-မိန်းမ-ကောင်းဝမကောင်း)က - ဖြစ်ကြောင်း
- လောဘ-ဒေါသ-မောဟ ဖြစ်ပေါ်နေတာက - ဖြစ်ခြင်း
- ထိုထိုကိလေသာအာရုံကို မဂ္ဂသစ္စာပွားများနေတာက- ပျက်ကြောင်း
- လူ-ယောက်ျား-မိန်းမသဏ္ဍာန် မထင်တော့ဘဲ ရုပ်နာမ်မျှထင်တာက ပျက်ခြင်း။

ဤနေရာတွင် ဤမျှ ရှုမှတ် သိမ်းဆည်းပါက လုံလောက်ပြီဖြစ်၏

(၄) အမူအရာတစ်ခုမှ အမူအရာတစ်ခုသို့ အာရုံတစ်ခုမှ အာရုံတစ်ခုသို့

(က) ဒုတိယအမူအရာဖြစ်ခြင်း (ဖြစ်)ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပထမအမူအရာ ပျက်ရ၏။ (ပျက်)။

- ထိုတွင် ဒုတိယအမူအရာသို့ စိတ်ညွတ်ကာ အားထုတ်နေခြင်းသည် ဖြစ်ကြောင်း။
- ပထမအမူအရာကို စွန့်လိုခြင်းသည် ပျက်ကြောင်း။

(ခ) ဒုတိယအာရုံဖြစ်ခြင်း (ဖြစ်) ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ပထမအာရုံ ပျက်ရ၏ (ပျက်)။

မှတ်ချက်။ ။ဤနေရာတွင် အကြောင်းတရားများထက် အဓိကအားဖြင့် ဖြစ်-ပျက် နှစ်ခုကိုသာ အားစိုက်အပ်၏။ သတိသမ္ပဇင်္ဂတရားဟုဆိုအပ်သော လျောင်း ထိုင် ရပ် သွား ဘယ်လှည့် ညာလှည့် စသော အမူအရာဖြစ်တိုင်း ဤနည်းအတိုင်း ဆင်ခြင် အပ်၏။

(၅) အရှုဉာဏ်ကို ရှုမှတ်ခြင်း

- ဒုတိယ ရှုမှတ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် (ဖြစ်)။
- ပထမ ရှုမှတ်စိတ် ပျက်ရ၏ (ပျက်)။

မှတ်ချက်။ ။အရှုဉာဏ်ကိုလည်း အရှုခံ ရှုသကဲ့သို့ပင် ရှုမှတ်အပ်ကုန်၏။

ဃာတိ ရှု၏

ထိုင်ရင်းရှုမှတ်သောအခါ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို သိမ်းဆည်း၏။ ထို့နောက် ထိုထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ပစ္စယ-ဟေတု အကြောင်းများကို သိမ်းဆည်း၏။ ထိုနောက် သာမညတ္ထလက္ခဏာကို သိမ်းဆည်း၏။

သွားလာလှုပ်ရှားမှု ပြုသောအခါ သတိသမ္ပဇဉ်အတိုင်း ရှုမှတ်၏။ လှုပ်ရှားမှု အမှုအရာတို့၏ ဖြစ်မှု-ပျက်မှု၊ တခါတရံ ထို၏ ဟေတု-ပစ္စယ အကြောင်း၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာ တို့ကို သိမ်းဆည်း၏။

ရုပ်ကို သိမ်းဆည်းသောအခါ၊ လှုပ်ရှားမှုအမှုအရာတို့၏ ဖြစ်မှု-ပျက်မှု အမှုအရာတို့ကို သိမ်းဆည်းသောအခါ ထိုလှုပ်ရှားခံ ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲကြီး၏ ကလာပ်မုန့်များကိုလည်း တခါတရံ အာရုံပြုကာ သိမ်းဆည်းရ၏။ ထိုသို့မသိမ်းဆည်း မိပါက အတုံးအခဲဟုထင်မှတ်ကာ ယနမကြောဘဲ ဖြစ်နေတတ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ နာမရူပ သဘာဝတ္ထ၊ ဟေတု-ပစ္စယတ္ထ၊ သာမ ညတ္ထတို့ဖြင့် ကြေညက်စွာ သိမ်းဆည်းပြီး ဖြစ်ရကား ဤတွင် မခက်လှတော့။ သတိရှိဖို့သာ လိုအပ်၏။

ထိုရုပ်နာမ်တို့သည်လည်း အကြောင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ရ၏။ အကြောင်းကြောင့်သာ ပျက်ရ၏။ ပျက်သူမရှိ၊ ပျက်စေသူ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိ။ တစ်ခုတစ်ခုမှ ပေါက်ဖွားလာသည်မရှိ၊ ပေါက်ဖွားရန် စုထားရသည်မရှိ။ ပျက်ပြီးသော်လည်း တစ်ခုသော နေရာသို့ ကပ်ရောက်သွား သည်မရှိ၊ အကြောင်းနှင့် အကျိုးသာရှိ၏။ အကြောင်ကား တဏှာ ဥပါဒါန်၊ အကျိုးကား ရုပ် နာမ်ပင်တည်း။ ဤသို့လည်း သတိမူအပ်၏။

ပြီးပြီးပျက် ထောက်ပံ့သောစိတ်

စိတ်သည် တကယ်ပင် ပြီးပြီးပြန် ထောက်ပံ့လျက်ရှိကြ၏။ အပြင်မှ အာရုံတွေကြောင့်သာ စိတ်သည် ညစ်နွမ်းသွားကြရခြင်း ဖြစ်၏။ ပြီးပြီးပြန် ထောက်ပံ့သော စိတ်ကို တွေ့မြင်လို သော်_

ရှေးဦးစွာ ရုပ်ကို သိမ်းဆည်းရာ၏။ ထို့နောက် အာရုံနှင့် ဒွါရတိုက်လို့ ဝိညာဏ် စိတ် ဖြစ်နေပုံကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်အောင်ကြည့်ရာ၏။ ထောက်ပံ့သော စိတ်ဟူသည် ကား ဝိညာဏ်စိတ်ပင် ဖြစ်၏။ ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံး (စက္ခုပသာဒ သောတပသာဒ ယာနပသာဒ ဇီဝါပသာဒ ကာယပသာဒ)ကို အာရုံပြုကြည့်သော် ထိုမှ တဖျဗျ ဖြစ်နေ ကြသော စိတ်ကိုတွေ့ရ၏။ စင်စစ် ထိုစိတ်များသည် ထိုအချိန်တွင် အာရုံကို မယူသေးခင်အချိန်ဖြစ်၏။ အာရုံနှင့် ပေါင်းလိုက်သော် အာရုံကို ယူလိုက်သော် ညစ်နွမ်းသွားကြရကုန်၏။

ဘုရားရှင်သည်ဤသို့ပို့နှံ့တော်မူ၏

- ရဟန်းတို့ ဤ(ဘဝင်)စိတ်သည် ပြီးပြီးပြန် ထောက်ပံ့၏။ ထိုစိတ်သည်ပင် အကုသိုလ်ဇော ခဏ၌ ဧည့်သည်သဖွယ် ဖြစ်ကုန်သော ညစ်ညူးကြောင်း ကိလေသာတို့ကြောင့် ညစ်ညူးရ ၏။

ရဟန်းတို့ စိတ်၏အညစ်အကြေးတို့သည် ဤငါးပါးတို့တည်း။ ယင်း အညစ် အကြေးဖြင့် ညစ်ပေသော စိတ်သည် နူးလည်း မနူးညံ့၊ ပြုလုပ်ခြင်းငှါလည်း အသင့်မဖြစ်၊ အရောင် လည်းမထွက်၊ ကြွဆတ်သော သဘောလည်း ရှိ၏။ အာသဝေါတို့၏ ကုန်ခြင်းငှါ ကောင်းစွာပင် မတတ်နိုင်၊ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်း ဟူမူကား- ရဟန်းတို့... ကာမဆန္ဒ၊ ဗျာပါဒ၊ ထိနမိဒ္ဓ၊ ဥဒိစ္စကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာတို့ တည်း။
(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ နိဝရဏဝဂ်၊ ဥပက္ကိလေသသုတ်)

- ရဟန်းတို့ ကုသိုလ်တရားကို မပိတ်ပင် မတားဆီးတတ်ကုန်သော စိတ်ကို မညစ်ညူးစေတတ်ကုန်သော ဤဗောဇ္ဈင် ရ-ပါးတို့ကို ပွားများအပ်၏။

ကြိမ်ဖန်များ စွာပြုလုပ်အပ်ကုန် သည်ရှိသော် အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာ၊ လွတ်မြောက်
မှု ဝိမုတ္တိ အကျိုးကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ ဖြစ်ကုန်၏။

(မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ နိဝရဏဝဂ်၊ အနုပတ္တိလေ သသုတ်)

ဃာတိ ရှု၏

ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောသဘာဝ အစမှ ယခုရှုကွက်များထိ တစ်လုံးချင်း
ဆင်ခြင် သိမ်းဆည်း၏။ ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောကို ဤကဲ့သို့ မြင်နေဘိ၏- လည်ပတ်
နေသော ပန်ကာအရွက်ချပ်များသည် လည်ပတ်အားကောင်းသောအခါ ထိုပန်ကာ၏
အရွက်ချပ်များကို မျက်စိဖြင့် မြင်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်။ ဒါတွေဟာ ပန်ကာအရွက်ချပ်
များဘဲ ပန်ကာအရွက်တွေဘဲဟု လက်ညှိုးထိုးပြခြင်းငှါ မတတ်စကောင်း သကဲ့သို့-

ယခုလည်း ရုပ်နာမ်တို့၏ သန္တိ သမူဟ ကိစ္စ ကျေညက်သွားသောအခါ
ရုပ်နာမ်ဘဲဟူ၍ လက်ညှိုးထိုးပြစရာ မရှိဖြစ်နေ၏။ တစက်ကန့်အတွင်း မြောက်များ
စွာ ပျက်နေသည်ကိုပင် တွေ့နေရ၏။ ဖြစ်လိုက်-ပျက်လိုက် နှင့် တဖျဖျပင် ဖြစ်နေကြ
၏။ ထိုသဘောများ၌ သာမည လက္ခဏာခေါ် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တတို့လည်း ထင်ရှား
နေလေ၏။

စင်စစ် ရုပ်ခန္ဓာနှင့် နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် အမြဲတမ်းအသစ် ပြန်ဖြစ်နေကြ
၏။ အဟောင်းတို့သည် အမြဲတမ်း ချုပ်ပျောက်နေကြ၏။ ပျောက်ကွယ်နေကြ၏။
နာမ်ခန္ဓာ သန္တတိ-အစဉ် အတန်း ကြည့်ရှုရ လွယ်ကူသလောက်၊ ရုပ်ခန္ဓာကြီး
သန္တတိ-အတုံးအခဲကြီး ကျေညက်ဖို့ရန်ကား မလွယ်ကူ။ နာမ်ခန္ဓာထက်ပင် ခက်ခဲလှ
သည်ကို တွေ့ရ၏။

ဤရုပ်နာမ်၏ ဖြစ်သည်မှ ရှေး၌ မဖြစ်သေးသော ရုပ်နာမ်၏ ဖြစ်စရာ အစု-
အပုံလည်းမရှိ၊ ဖြစ်စရာ ပစ္စည်းကိရိယာလည်းမရှိဟု ဉာဏ်ထင်နေ၏။ ဖြစ်ဆဲဖြစ်
သော ရုပ်နာမ်သည် ဖြစ်စရာ အစုအပုံမှ လာခဲ့သည်လည်းမဟုတ်၊ ဖြစ်စရာ
ပစ္စည်းကိရိယာကြောင့် ဖြစ်လာခဲ့ရသည် မဟုတ်။ ချုပ်ဆဲဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည်

လည်း အရပ်တစ်ပါးသို့ ဖဲသွားသည်မည်သည်မရှိ။ ချုပ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်တို့၏ တခုခု သော အရာဋ္ဌာန၌ သွားရောက်စုပုံကြသည် လည်းမရှိပါတကား။

ဥပမာသော်ကား... စောင်းကို တီခတ်အပ်သည်ရှိသော် ထွက်ပေါ်လာသော အသံသည် မထွက် ပေါ်လာခင် ကြီး၌သော်၎င်း၊ စောင်း၌သော်၎င်း စုဝေးတည်းတံ့ နေကြသည်မဟုတ်၊ ရှိလည်း မရှိသေး၊ တီခတ်ပြီးသော် ထိုစောင်းသံများသည် တနေရာရာသို့ သွားကြသည်လည်း မရှိ။ စင်စစ်သော်ကား စောင်းကို၎င်း စောင်းကြီး ကို၎င်း တီခတ်သူ၏လုံ့လကို၎င်း စွဲ၍ အသံသည်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းပင်တည်း။ ထိုအတူ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်နာမ်တို့သည် ရှေးကမဖြစ်ကုန်မှ၍ ယခုအကြောင်း တိုက်သော် ယခုဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်၏။ ယခုဖြစ်၍ ယခုပင် ချက်ချင်း ပျက်ကြရ ကုန်၏ဟု မှတ်သားရာ၏။

မိုးကုတ်ဆရာတော်ကြီး၏ တရားတော်နှင့် သဒ္ဓါစိတ်

တစ်ညလုံး မိုးကုတ်ဆရာတော်ကြီး၏ တရားတော်များကို နာဖြစ်၏။ ဖွင့်ထား ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ရ လိုက်သည်ကား- တရားကျင့်ဖို့ရန် ဝီရိယကို ဖြစ်စေ၏။ သဒ္ဓါကို တက်စေ၏။ တရားစကား တိုင်း တိကျသော မှတ်သားစရာများ ပါရှိ၏။ တရား၏ စကားသံများအရ အရိယာသူတော် ကောင်းကြီးဟု သိရ၏။ တချို့သော စကားလုံး များကား တရားသေချာ အားမထုတ်ဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအဖို့ စာပေနှင့်မညီဟု ပြောနိုင်စရာရှိ၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း... သေရှာ တရားအားမထုတ်ဘူးသော သူသည် တရားသဘောသဘာဝ၏ အတိမ် အနက်ကို မသိနိုင်သောကြောင့် ပင်တည်း။ တရားအားထုတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်များအဖို့ စကားလုံးတိုင်းပင် စာပေနှင့် ညီညွတ်ကြကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်နည်း... ထိုထိုစကားလုံးများ၏ အတိမ် အနက် ကို ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားနိုင်သောကြောင့်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့်မြတ်စွာဘုရားရှင်က "တရားမြင်မှ ဘုရားမြင်၏" ဟုမိန့်တော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေမည်။

တဏှာအနုသယကြောင့် သင်္ခါရနိမိတ်ဖြစ်ပေါ်၏

တခါတရံ စိတ်သည် ဘယ်အချိန် ဘယ်အပေါက်က ထွက်သွားကာ သင်္ခါရနိမိတ် (လူ-ယောက်ျား- ပုဂ္ဂိုလ်-သတ္တဝါ အမည်ပညတ်တပ်ခြင်း) ပြုလုပ်နေသည်မသိ၊ မြဆန်လှ၏။ သတိထားတဲ့ကြားက ထွက်သွားတတ်၏။ သတိတချက် မလွဲစေရဘူး၊ သတိတချက် မလွတ်စေရဘူးဟု စိတ်ကို ဒုန်းဒုတ်းချထား၏။ သို့သော်လည်း စိတ်က ကိုယ်သိတဲ့အချိန် အပြင်ရောက်နေပြီ ဖြစ်၏။ သင်္ခါရ လုပ်နေပြီဖြစ်၏။ ထွက်ရခြင်း၏ အကြောင်းရှာသော် တဏှာကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ တဏှာသည် အာရုံကို တပ်မက် နှစ်သက်တတ်၏။ တဏှာ အကြောင်း ကောင်းကောင်းသိရန် လိုအပ်လှ၏။ ဤတွင် ဘုရားရှင်၏ ဥဒါန်းစကားကို သတိရလာ၏...

- အဖန်ဖန် ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည် ဆင်းရဲလှစွာသောကြောင့် ခန္ဓာအိမ်ကို ဆောက်လုပ် တတ်သောသူ တဏှာကို ရှာသောငါသည် တဏှာကို မြင်နိုင်သောဉာဏ် မရသေးသဖြင့် ဘဝများစွာ သံသရာပတ်လုံး ကျင်လည် ခဲ့ရလေပြီ။

ခန္ဓာအိမ်ကို ဆောက်လုပ်တတ်သော ဟယ် တဏှာကောင် ငါသည်သင့်ကို ပညာမျက်စိဖြင့် ယခုမြင်အပ်ပြီ။ ခန္ဓာအိမ်ကို နောင်တဖန် သင့်ဆောက်လုပ် ခွင့် ရတော့မည်မဟုတ်တော့ချေ။ သင်၏ ကိလေသာတည်းဟူသော အခြင်ရ နယ် အားလုံးကို ငါချိုးဖျက်အပ်လေပြီ။ အဝိဇ္ဇာ တည်းဟူသော အိမ်အကွက် ကို ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ။ ငါ၏ စိတ်သည် ပြုပြင်ခြင်း ကင်းရာ နိဗ္ဗာန် သို့ ရောက်ပြီ။ တဏှာကုန်ရာ ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရပြီ။ (ဓမ္မပဒ၊ ဥဒါနဝတ္ထု)

အထူးသိရန် အားထုတ်အပ်၏

အာရုံခြောက်ပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့၌ တဏှာကျက်စားရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်းကား ထိုထိုအာရုံကို သေချာမသိ အထူးမသိသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ချေ ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ သေချာသိသော "မစင်"အကြောင်းကို တစ်စိမ့်စိမ့် ဘယ်သောအခါမှ မတွေ့ကြ၊ ထိုအကြောင်းကို မဆိုကြ၊ ထို၌ မမက်မောကြ၊ အကြောင်းကား

အထူးသိသောကြောင့်ပင်တည်း။ ယခု ထိုထိုအာရုံတို့အပေါ်၌ တဏှာကြီးမက်မော နေခြင်းကား ထိုထိုအာရုံကို အထူးမသိသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ချေ၏။ ထိုကြောင့် အထူးသိရန်လိုအပ်လှ၏။

- ရဟန်းတို့ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော အလုံးစုံသော တရားကို ကိုယ်တိုင်မှန်စွာ သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် (အဆင်း အသံ အနံ အရသာ အတွေ့အထိ အတွေ့အာရုံ) အဆင်းကို အဆင်းဟု အထူးသိ၏။ အဆင်းကို အဆင်းဟု အထူးသိ၍ အဆင်းကိုမကြုံ၊ အဆင်း၌မကြုံ၊ အဆင်းမှ မကြုံ၊ အဆင်းကို ငါ့ဟာဟုမကြုံ၊ အဆင်းကို ရှေးရှုမနှစ်သက်၊ ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်း သည် အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း ဟူမူကား- မြတ်စွာ ဘုရားသည် ထိုအားလုံးကို ပိုင်းခြား၍ သိပြီးသောကြောင့်ပင်တည်း။

(မူလပဏ္ဏာသ၊ မူလပရိယာယသုတ်)

ဃာတိ ဂုဏ်

ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို အာရုံပြုလိုက်သော် ရုပ်နာမ်တို့သည် အငွေသာသာ သဘောဖြစ်နေကြ၏။ အကောင်အထည် ခြိမ်သဏ္ဍာန်မရှိ။ ထိုသည်လည်း အသစ်အသစ် အမြဲဖြစ်နေကြ၏။ အဟောင်းကို အမြဲစွန့်နေကြ၏။ အကယ်စင်စစ် ထိုအငွေသဘောတို့သည်ကား ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရဟုဆိုအပ်သော အကောင်များ သာ။ ထို့ကြောင့်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးသည် အကျွန်ုပ်တို့ အား ဤကဲ့သို့ မိန့်တော်မူခဲ့၏။

- အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယ ဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။
ပြုပြင်သမျှ သင်္ခါရတို့သည် ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း ဖြစ်ပျက်ခြင်းသဘောရှိသော ကြောင့် အနိစ္စ-မမြဲပါတကား၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ချုပ်ပျောက်လေကုန်စွ တကား၊ ထိုသင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းခြင်း သည်သာလျှင် ချမ်းသာခြင်းအစစ် နိဗ္ဗာန်ပေ တည်း။ (မဟာဝါ၊ မဟာသုဒဿနသုတ်)

(၂) ဟေတု အကြောင်းကိုထောက်၍ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်း
 ရုပ်ခန္ဓာ အကြောင်းအထောက်အပံ့ (ဖြစ် ပျက်)

အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ အာဟာရ

ဖြစ်

- အဝိဇ္ဇာဖြစ်သောကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။ တဏှာဖြစ်သောကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။
- ကံဖြစ်သောကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။ အာဟာရဖြစ်သောကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။

ပျက်

- အဝိဇ္ဇာချုပ်သောကြောင့်ရုပ်ချုပ်၏။ တဏှာချုပ်သောကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏။
- ကံချုပ်သောကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏။ အာဟာရချုပ်သောကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏။

ဉာဏ်ဖြင့်သိစရာ

- ဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ရုပ်တရားသည် ဖြစ်စရာ အစုမှလာခဲ့သည်မဟုတ်၊ ဖြစ်စရာ အပေါင်း မှလာခဲ့သည် မဟုတ်။
- ချုပ်ဆဲဖြစ်သော ရုပ်တရားသည် အရပ်တစ်ပါးသို့ ဖဲသွားသည်မဟုတ်။
- ချုပ်ပြီးဖြစ်သော ရုပ်တရားသည် အရပ်တစ်ပါး၌ သိုးမိုးသိမ်းဆည်း တည်နေ ကြသည်မဟုတ်။
- အလုံးစုံသော ရုပ်တရားတို့သည် ရှေးကမဖြစ်ကုန်မှ၍ ယခုမှဖြစ်ကြရကုန်၏။ ယခုဖြစ်၍ ယခု ပျက်ကြရကုန်၏။

နာမ်သန္တာ အကြောင်းအထောက်အပံ့ (ဖြစ် ပျက်)

အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ ဖဿ
(ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ)

- ဖြစ်**
 - အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏။ တဏှာကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏။
 - ကံကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏။ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏။
- ပျက်**
 - အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏။ တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏။
 - ကံချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏။ ဖဿချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏။

ဤသို့ အကျယ်ကို သိအပ်၏

○ အဝိဇ္ဇာ	ရုပ်	ဝေဒနာ	သညာ	သင်္ခါရ	ဝိညာဏ
○ တဏှာ	ရုပ်	ဝေဒနာ	သညာ	သင်္ခါရ	ဝိညာဏ
○ ကံ	ရုပ်	ဝေဒနာ	သညာ	သင်္ခါရ	ဝိညာဏ
○ အာဟာရ	ရုပ်				
○ ဖဿ		ဝေဒနာ	သညာ	သင်္ခါရ	ဝိညာဏ

ဖြစ်စဉ် ရှုပုံကား

- အဝိဇ္ဇာကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သညာဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်၏။ အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်၏။
- တဏှာကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။ ဝေဒနာဖြစ်၏။ သညာဖြစ်၏။ သင်္ခါရဖြစ်၏။ ဝိညာဏ်ဖြစ်၏။
- ကံကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။ ဝေဒနာဖြစ်၏။ သညာဖြစ်၏။ သင်္ခါရဖြစ်၏။ ဝိညာဏ်ဖြစ်၏။

- အာဟာရကြောင့် ရုပ်ဖြစ်၏။
- ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်၏။ သညာဖြစ်၏။ သင်္ခါရဖြစ်၏။ ဝိညာဏ်ဖြစ်၏။

ဖြစ်စဉ် ရှုပုံကား

- အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ရုပ်ချုပ်၏။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်၏။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်း ကြောင့်သညာချုပ်၏။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် သင်္ခါရချုပ်၏။ အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဏ်ချုပ်၏။

(စသည်ဖြင့်ရှုလေ)

ဤသို့တဖန် အကျယ်ပွားပြန်၏

အဝိဇ္ဇာ-

ရှေးရှေးဘဝ ကံကိုအားထုတ်သောကာ တစုံတခု မသိသောကာလ မေဟ၏ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အကျိုးနှင့်ပြည့်စုံသောကာ ရုပ်ဖြစ်၏။ ဤသို့ အကြောင်း၏ အကျိုးကိုပြု၍ ရုပ်ဖြစ်သောခဏ ရှေးရှေးဘဝ ဖြစ်ပြီးသော အဝိဇ္ဇာ၏ အကြောင်း ရှိသောအာဖြင့် ဖြစ်ခြင်း ကြောင့် ရူပက္ခန္ဓာ၏ အကျိုးဖြစ်သော သဘောကို ဥဒယဟုရှု။ (ဖြစ်)

ရုပ်ပျက်သောခဏ ယခုအသစ်ဖြစ်ခြင်းငှါထိုက်သော အဝိဇ္ဇာ၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့် နောင် အသစ်အသစ်မဖြစ်။ ဤသို့ မရှိသော အကြောင်း၏ မရှိသော အကျိုးကို ပြု၍ ရုပ်ပျက်သော ခဏ ယခုအသစ်ဖြစ်ခြင်းငှါမထိုက်သော အဝိဇ္ဇာ၏ ယခု အကြောင်း မဖြစ်ခြင်းကြောင့် နောင်အသစ်အသစ် အကျိုးမဖြစ်သော ရူပက္ခန္ဓာ ၏အကျိုး ပျက်သောသဘောကို ဝယ။ (ပျက်)

(ကျန်သောပုဒ်များ နည်းမှီပွားများလေ။)

မှတ်ချက်။ ။ ဤကဲ့သို့ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း၊ ဟေတု-အကြောင်းနှင့် စပ်၍ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း နည်းတို့ကို သင့်သလို ပွားများ သိမ်းဆည်းရာ၏။ ပထမပိုင်းတွင် နည်းတခုချင်းစီကို ဉာဏ်တွင်ထင်ရှားသည်အထိ ပွားများသိမ်းဆည်းရာ၏။

ထို့နောက် အလျင်းသင့်သလို ထိုနည်းများထဲမှ တနည်းနည်းကို ပွားများသိမ်းဆည်း ရာ၏။ အခါအား လျော်စွာ သြဒါတကသိုဏ်းကို အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို ကိလေသာ အရံအထားအဖြစ် ဆောင်အပ်၏။

ကျွတ်ချင် လွတ်ချင်စိတ်

ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို အာရုံပြုလိုက်သော် သူ့ကိစ္စ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေကြသော သဘောကို ခြုံငုံမြင်နေ၏။ ထင်ရှားရှင်းလင်းစွာ မြင်နေ၏။ တခုစီသေချာမှုမှတ်ခဲခြင်း၏ အကျိုးများပင်တည်း။ ထို့နောက် ဉာဏ်တွင်- "အဓိပ္ပါယ်လည်းမဆောင် အနှစ်လဲကင်း၏ ဒါတွေဘဲ မဖြစ်ချင်လဲဖြစ် မမြင်ချင်လဲ မြင်နေရပါလား" ဟု ငြီးငွေ့လာ၏။ တော်ချင်လာ၏။ လွတ်ချင်လာ၏။ ကျောက်စိမ်း ရှိမည်ထင်၍ တူးသော ကျောက်တူးသမားသည် ထိုနေရာ၌ ကျောက်မရှိမှန်း သိသွားသောအခါ ဆက်လက်၍ တူးချင်သောစိတ် မရှိတော့သကဲ့သို့ ပင်တည်း။

သို့သော် ယခုသော်ကား အကြောင်းကြောင့်ရလာသော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးဖြစ်၍ မမြင်ချင်လဲ ကြည့်၊ မသယ်ချင်လဲသယ်နေရပါတကား၊ ခန္ဓာကြီးကို ရခြင်း၏ အတိဒုက္ခပင်တည်း။ ဤတွင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံ ပဋိလုံတရားတွေလည်း ထင်ရှားပေါ်လာကြကုန်၏။ 'ဒါတွေ လုပ်လို့ ဒါတွေဖြစ်တယ်၊ ဒါတွေ မလုပ်ရင် ဒါတွေမဖြစ်ပါတကား' ဟုပင်တည်း။ သာမညလက္ခဏာဟုဆိုအပ်သော အနိစ္စ သဘော၊ ဒုက္ခသဘော၊ အနတ္တသဘောတို့ကား ကွင်းကွင်းကြီးထင်ရှားလာ၏။ သစ္စာလေးပါးသဘောလည်း ထင်ရှားနေလေ၏။

ဖြစ်ပျက်မတတ် တရားမရ

ဖြစ်-ပျက်ရှုပုံ ပုံစံမကျက တရားတွေနိုင်မည်မဟုတ် ဟူသည်ကိုကား ယောဂီ များ အထူးသတိထားအပ်၏။ ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်သေချာယနကြေမှ ဖြစ်ပျက်ပုံစံ ကျမည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် အကျွန်ုပ်တို့ကား 'ဖြစ်ပျက်မတတ် တရားမရ' ဟု ဆိုအပ်၏။

မှန်ချေမည်သာ၊ စာပေများတွင် ဖြစ်-ပျက်ရှုပ် နည်းစနစ်များ အခန်းဂဏ္ဍသည် အရှုပ်ထွေးဆုံးများ ဖြစ်ကြ၏။ ကျန်သော ဉာဏ်စဉ်များထက်ပင် ခက်ခဲ ရှုပ်ထွေးစွာ ပြဆိုထားကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ တစ်ခေါက်မျှ ဖတ်ရုံဖြင့် နားလည်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်။

ပိဏ္ဍိတကြောင်းတရား

- ရဟန်းတို့ ဤလောက၌ အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာတပည့်သည် ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိသော ရုပ်ကို “ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသောရုပ်”ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။ ပျက်ခြင်း သဘောရှိ သောရုပ်ကို “ပျက်ခြင်းသဘောရှိသောရုပ်”ဟု ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာသိ၏။ ဖြစ်ခြင်း-ပျက်ခြင်း သဘောရှိသောရုပ်ကို “ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းသဘော ရှိသောရုပ်” ဟု ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ၏။

.....ဖြစ်ခြင်း-ပျက်ခြင်းသဘောရှိသော ဝေဒနာကို သညာကို သင်္ခါရကို ဝိညာဏ်ကို ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းသဘောရှိသော ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဟု ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာသိ၏။ ရဟန်းတို့ ဤသည်ကို ဝိဇ္ဇာဟု ဆိုအပ်၏။ ဤမျှဖြင့် ဝိဇ္ဇာသို့ ရောက်သူ ဖြစ်၏ဟု ငါဘုရား မိန့်တော်မူအပ်၏။
(ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အဝိဇ္ဇာဝဂ်၊ သမုဒယဓမ္မ သုတ်)

အဝိဇ္ဇာသို့ ရောက်ကြောင်း

- ငါ့ရှင်သာရိပုတြာ “အဝိဇ္ဇာ အဝိဇ္ဇာ”ဟု ဆိုအပ်၏။ အဘယ်သည် အဝိဇ္ဇာမည်ပါ သနည်း။ အဘယ်မျှလောက်ဖြင့်လည်း အဝိဇ္ဇာသို့ ရောက်ခြင်းဖြစ်ပါသနည်း။ ငါ့ရှင် မဟာကောဠိက... ဤလောက၌ အကြားအမြင်မရှိသော ပုထုဇဉ်သည် ရုပ်၏ သာယာဖွယ်ကို၎င်း အပြစ်ကို၎င်း ထွက်မြောက်မှုကို၎င်း ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ မသိ၊ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ကို... ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာမသိ။ ငါ့ရှင် ဤသည်ကို အဝိဇ္ဇာဟုဆိုအပ်၏။ ဤမျှဖြင့် အဝိဇ္ဇာသို့ ရောက်သူဖြစ် ပါ၏။ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အဝိဇ္ဇာဝဂ်၊ အသာဒသုတ်)

မှတ်ချက်။ ။ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို သတိမမူသော အချိန်ကာလတို့သည် ကား အဝိဇ္ဇာကောင်ကြီးပင် ဖြစ်နေချေ၏။ ဖြစ်မှု-ပျက်မှုကို သိမြင်သော အချိန်ကား ဝိဇ္ဇာကြီးပင် ဖြစ်နေချေ၏။ ဝိဇ္ဇာဖြစ်ခိုက် အဝိဇ္ဇာမဖြစ်။

ဗဟိဒ္ဓ သူတစ်ပါးသွား

ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာကို အာရုံယူ၍ တစ်ခါတရံ ဤကဲ့သို့ ရုပ်အစဉ် နာမ်အစဉ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှု ဖြစ်ကြောင်း ပျက်ကြောင်းတို့ကိုလည်း ဆင်ခြင်အပ်၏။ အကျွန်ုပ်တို့ အဖို့ကား အဇ္ဈတ္တ သက်သက်ဖြင့် တရားလုံးစုံမထင် ဉာဏ်ကုန်မပွင့်၊ ဗဟိဒ္ဓရော့ ပေါင်းထည့်လိုက်မှ ဉာဏ်ပွင့်လာ၏။ ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာ ဆင်ခြင်ပုံမှာ အဇ္ဈတ္တ-မိမိခန္ဓာကိုယ် ကိုဆင်ခြင်သကဲ့သို့ ပင်တည်း။

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်တော်တွင် ဘုရားရှင်သည် အဇ္ဈတ္တ-ဗဟိဒ္ဓ ရှုပွားရန် မိန့်တော်မူခဲ့၏။

- ကုတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါဝါ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓါဝါ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်၊ မဟာသုညတသုတ်တော်တွင်လည်း...

- ရဟန်းသည် မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၌ “သတ္တ ဇီဝ အတ္တ သုည” မှ ကင်းဆိတ် ခြင်းကို နှလုံးသွင်း၏။ ထိုရဟန်း၏ စိတ်သည် ခန္ဓာငါးပါး၌ သတ္တ ဇီဝ အတ္တ သုည မှကင်းဆိတ်သည်၏ ဖြစ်၌ အပြေးဝင်၊ မကြည်လင်၊ ကောင်းစွာမတည်၊ လွတ်လွတ်မဝင်၊ အာနန္ဒာ ဤသို့ဖြစ်သော ရဟန်းသည် လွတ်လွတ်မဝင်ရာ၌ ကောင်းစွာသိ၏။

ထိုရဟန်းသည် သူတစ်ပါးသန္တာန်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ သတ္တ ဇီဝ အတ္တ သုည မှကင်း ဆိတ်ခြင်းကို နှလုံးသွင်းရာ၏။ မိမိ-သူတစ်ပါးသန္တာန်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး တို့၌ “သတ္တ ဇီဝ အတ္တ သုည” မှကင်းဆိတ်ခြင်းကို နှလုံးသွင်းရာ၏။ ဤသို့ ထိုလွတ်လွတ်မဝင်ရာ၌ ကောင်း စွာ အပြားအားဖြင့် သိရာ၏။

- ဥဿာဟာ ဆင်းရဲကိုသည်းခံမှု
- ဥဿောဇ္ဇိ အပြင်အထန်ကြိုးစားမှု
- ထာမ ခိုင်မြဲမှု
- ဝိတိ ဆောင်ထားမှု
- အသိထိလ ပရက္ကမတာ မလျော့သော အားထုတ်မှုရှိသူ၏အဖြစ်
- အနိက္ခိတ္တတဆန္ဒတာ မချအပ်သော တာဝန်ရှိသူ၏အဖြစ်
- ဓုရသမ္ပဂ္ဂါဟ တာဝန်ကို ကောင်းစွာ ဆောင်ထားမှု
- ဝီရိယ အလုပ်၌ ရဲရင့်သတိရှိမှု
- ဝီရိယိန္ဒြေ အစိုးတရအားထုတ်မှု
- ဝီရိယဗိုလ် မတုန်မလှုပ်အားထုတ်မှု
- သမ္မာဝါယာမ ကောင်းစွာအားထုတ်မှု

(ဓမ္မသင်္ဂဏီ)

ဖြေကုတ်၍ တက်ရာ၏

ဤရုပ်နာမ်တို့၏ ‘သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿနာ’ အခန်းသည် အရေးကြီးလှ၏။ ဤအခန်းကို ခြေကုတ်ယူ၍ အားကုန်ယူ၍ အပေါ်မဂ်ဖိုလ်သို့ တက်လှမ်းရမည်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်မှု ပျက်မှုသဘော ဉာဏ်အားကောင်းရန် လိုအပ်၏။ စနစ်ကျ-ရန်လိုအပ်၏။ ဉာဏ်အားမကောင်း၊ ပုံစံမကျက၊ အပေါ်သို့ တက်လှမ်းရန် မဖြစ်နိုင်ဟု မလွဲပုံသေ မှတ်ရာ၏။

ဓမ္မသဘော ဖြစ်ကတိုး၏

ရှုမှတ်အား ကောင်းလာသည်နှင့်အမျှ ကိုယ်ရော စိတ်ပါ ငြိမ်းအေးလာ၏။ ကိုယ်+စိတ် ချမ်းသာနေ၏။ သတိသည်လည်း အားကောင်းလာ၏။ ထိုအခါ ထိုငြိမ်းအေးခြင်း အေးချမ်း ခြင်းသဘောကို အာရမ္မဏယနကြေအောင် ပြန်မှတ်၏။ အာရမ္မဏယနဟူသည် ထိုရှုတဲ့ ဉာဏ်ကို ပြန်မှတ်ခြင်းပင်တည်း။

ဒီလိုအေးချမ်းတာဟာ ငြိမ်းအေးနေတာဟာ ငါမဟုတ်ကြောင်း ငါခံစားနေရ တာမဟုတ်ကြောင်း ငါ၏အေးချမ်းမှု ငြိမ်းအေးမှု မဟုတ်ကြောင်း၊ ငါ၏ကိုယ်ပိုင် အတ္တမဟုတ်ကြောင်း၊ အကြောင်းကြောင့်သာ အကျိုးဖြစ်နေရကြောင်း ဆင်ခြင်သိမ်း ဆည်း၏။ ထိုသည်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသာဖြစ်ကြောင်း မှတ်၏။ စင်စစ် ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည်ကား ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်းပင်တည်း။

ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းတရား (၁၀)ပါး

- (၁) သြဘာသ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော အလင်းရောင်။
- (၂) ဉာဏ ဝိပဿနာဉာဏ်ထက်သန်ခြင်း ။
- (၃) ပီတိ နှစ်သိမ့် ဝမ်းမြောက်ခြင်း။
- (၄) ပဿဒ္ဓိ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းအေးခြင်း။
- (၅) သုခ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော ချမ်းသာခြင်း။
- (၆) အဓိမောက္ခ ယုံကြည်မှု ကြည်လင်မှုသဒ္ဓါတရား။
- (၇) ပဂ္ဂဟ အားထုတ်မှု လုံးလစီရိယ အားကြီးနေခြင်း။
- (၈) ဥပဋ္ဌာန အမှတ်ရမှု သတိ။
- (၉) ဥပေက္ခာ ဝိပဿနပေက္ခာနှင့် အာဝိဇ္ဇာန်းဥပေက္ခာ။
- (၁၀) နိကန္တိ ဝိပဿနာ၌ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း။

ဤကဲ့သို့ ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းတရားများ ဖြစ်ပေါ်နေခဲ့သော်လည်း ပယ်ရမည်ဟု မသိဘဲ သတိမမူဘဲ ကျေနပ်အားရနေခဲ့သော်...

- (၁) ငှဲအား ကိုယ်-စိတ်ငြိမ်းအေးခြင်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီဟူသော ဒိဋ္ဌိ
- (၂) နှစ်လိုဖွယ်ကောင်းသော ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းအေးခြင်းဖြစ်ပြီတကားဟူသော မာန
- (၃) ထို ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းအေးခြင်းကို သာယာနေရင် တဏှာ ဖြစ်၏

ဖြစ်ဖို့တောင် မလုပ်သေး ပျက်နေပြီတကား

စင်စစ် ရုပ်နာမ်အစဉ်တိုသည် ဖြစ်ဖို့တောင်ကောင်းကောင်းမလုပ်ရသေး ပျက်နေကြပြီဟု ပင်ဆိုရပေမည်။ ဘာလုပ်လုပ် နောက်ဆုံးတွင်ကား ပျက်သွားရခြင်း သာ အဖတ်တင်၏။ သူများခန္ဓာကိုယ်ကြည့်ပြန်တော့လည်း အပျက်ကြီးသာတွေ့ရ၏။ တောတောင်သဘာဝလည်း ပျက်နေသည်ကိုသာ တွေ့ရ၏။ တလောကလုံး အပျက်သာရှိလေတော့၏။

(၅) ဝယဓမ္မာနုပဿနာ

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒဝယ ဓမ္မိနော။

ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ။

ပြုပြင်သမျှ သင်္ခါရတို့သည် ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း ဖြစ်ပျက်ခြင်းသဘော ရှိသောကြောင့် အနိစ္စ-မမြဲပါတကား၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ချုပ်ပျောက်လေကုန်စွ တကား၊ ထိုသင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းခြင်း သည်သာလျှင် ချမ်းသာခြင်းအစစ် နိဗ္ဗာန်ပေ တည်း။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)

ရှုရာဌာန

(၁) ရုပ်ပျက်ပုံ။ ။ အကြောင်းကြောင့် ပျက်နေရတဲ့ အကျိုးရုပ်

(၂) နာမ်ပျက်ပုံ။ ။ အကြောင်းကြောင့် ပျက်နေရတဲ့ အကျိုးနာမ်

(၃) ကာလ ၃-ပါး၌ ရုပ်နာမ်ပျက်နေရပုံ

(၄) အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ အာဖြင့်

(၅) လောက ၃-ပါးအားဖြင့်

(၆) အရှုဉာဏ်လည်း ပျက်ပုံ

(၇) သမ္ပဇဉ်အားဖြင့် ပျက်ပုံ

(၁) ရုပ်ပျက်ပုံ

ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယောဟူသော ဓာတ်လေးပါးကို အခြေတည်၍ ဖြစ်ပေါ်နေကြသော အားလုံးသော ၁၉-ပါးသော ရုပ်တို့သည် တပျက်တည်း ပျက်နေကြ၏။ တကုန်တည်း ကုန်နေကြ၏။ တချုပ်တည်း ချုပ်နေကြ၏။

ခိုင်မာစေတတ်သော ပထဝီ၊ ဖွဲ့စည်းတတ်သော အာပေါ၊ ပူ-အေး-ရင့်ကျက် စေတတ်သော တေဇော၊ ရွှေ့လျားစေတတ်သော ဝါယော ဟူသော ဓာတ်လေးပါးတို့ သည်လည်း အသက်မရှည်၊ တစက်ကန့်အတွင်း အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ပျက်နေကြ ရ၏။ သို့သော် 'ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ' ဟူသော အကြောင်းတို့ကြောင့် တစ်ခါတည်း ပြီးဆုံးမသွားဘဲ ပြန်ဖြစ်လာကြရကုန်၏။ မည်သို့ပင် 'ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ'တို့က အသစ်ထုတ်လုပ်ပေးစေကာမူ အသက်မရှည် မတည်တဲ့ဘဲ ပျက်၍ သာ သွားကြရကုန်၏။

ဓာတ်လေးပါးကို မှီ၍နေကြကုန်သော မျက်စိအကြည် နားအကြည် နှာခေါင်း- အကြည် လျှာအကြည် ကိုယ်အကြည် တို့ရှိကြကုန်၏။ ထို ပသာရုပ် ငါးပါးတို့သည် ရူပါရုံစသည်တို့ကို မြင်စေတတ် ကြားစေတတ်သော သတ္တိရှိကြ၏။ ထိုသတ္တိတို့သည် လည်း အမြဲတည်နေကြသည် မဟုတ်၊ ဓာတ်လေးပါးကိုမှီ ကြရသောကြောင့် ဓာတ်ပျက်သော် သူတို့လည်း ပျက်ကြရကုန်၏။ ဓာတ်ဖြစ်သော် ဖြစ်ကြရကုန်၏။

ပုရိသဘာဝ (ဣတ္ထိဘာဝ)၊ ဟဒယ-အသိမှီရာ၊ ဇီဝိတ-အသက်ကိုစောင့် ရှောက်သောရုပ်၊ အာဟာရ- အဆီအနှစ်ဩဇာရုပ်၊ ထိုရုပ်တို့သည်လည်း ဓာတ်လေး ပါးကိုပင် မှီကာနေကြရ၏။ ဓာတ်လေးပါးပျက်သော် ဖြစ်သော် ဖြစ်ကြရ၏။ ပျက်သော် ပျက်နေကြရ၏။ အကြောင်းမကုန်နိုင်၍ ပြန်ဖြစ်ကြပြန်၏။ ဘယ်လောက်ပင် ဖြစ်နေကြသော်လည်း ပျက်ခြင်းနှင့်သာ အဆုံးသတ်ကြရလေ၏။

ရူပ-အဆင်း၊ သဒ္ဓ-အသံ၊ ဂန္ဓ-အနံ့၊ ရသ-အရသာ၊ ဗောဠဗ္ဗ-အတွေ့အထိ၊ ဤငါးပါးသော ရုပ်တို့သည်လည်း ဓာတ်လေးပါးကိုပင်မှီကာ ဖြစ်ပေါ်နေကြ၏။ ဓာတ်လေးပါးပျက်သော် ပျက်ကြပြန်၏။ သာမန်အားဖြင့် ကြည့်သော် အဆင်းသည် တရောင်းတည်းသာ၊ အသံသည် တစ်သံတည်းသာဟု ထင်မှတ်နိုင်၏။ စင်စစ် ထိုအဆင်းတည်ရာ ဓာတ်လေးပါး ကလာပ်မှန်များသည် မြောက်များစွာ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုမြောက်များစွာကို စုပေါင်းထားခြင်းကြောင့် အစိုင်အခဲဟု တည်တံ့နေခြင်းဖြစ်၏။ ထိုသို့ ကလာပ်မှန်များ မြောက်များစွာ၌ တည်နေကြသော အဆင်းတို့သည်လည်း

မြောက်များစွာပင် ဖြစ်ချေ၏။ ထိုအဆင်းတို့သည် ထိုသူဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကလာပ်မုန့်များ ပျက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် လိုက်ပျက်ကြရကုန်၏။ ထိုအဆင်းသည် လည်း အမြဲပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်နေ၏။ အရောင်များလိုက်ပြောင်းနေ၏။ ထိုအဆင်းတည်ရာဓာတ်များ အိုရင့်နေသည်နှင့်အမျှ အဆင်းတို့လည်း အိုရင့်နေကြသည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုအဆင်းတို့သည်လည်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသာ ဖြစ်ချေ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ကာယဝိညာတ် ဝစီဝိညာတ် အာကာသဓာတ် လဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာ ဥပဇယ သန္တတိ ဇရတာ အနိစ္စတာ ဟူသော ရုပ်တရားတို့ကိုကား ဤဋ္ဌာန၌ အပျက်ဟူ၍ ရှုရန်မသင့်သော ရုပ်များပင်တည်း။

သို့သော်လည်း... သမ္မုဇညပဗ္ဗအခန်း၌ကား ကာယဝိညာတ်-ကိုယ်အမူအရာ၊ ဝစီဝိညာတ်- နတ်အမူအရာနှင့် လဟုတာ မုဒုတာ ကမ္မညတာ သဘောတို့ကို ရှုမည်ဆိုက ရှုပွားနိုင်၏ဟု ယူဆ၏။ အာကာသဓာတ်သဘောကိုကား ဓာတ်လေးပါးဆင်ခြင်သောအခါ ရံဖန်ရံခါ သွင်းကာကြည့်အပ်၏။ ဥပဇယ သန္တတိ ဇရတာ အနိစ္စတာ တို့ကား ရုပ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှု သဘောသဘာဝကို ပြသောရုပ်များပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် သီးသန့်ရှုဖွယ်မရှိ။

(၂) နာမ် ပျက်ပုံ

- (၁) သန္တတိယန အားဖြင့် ပျက်ပုံ
- (၂) သမူဟယန အားဖြင့် ပျက်ပုံ
- (၃) မြင်စိတ် ကြားစိတ် အားဖြင့် ပျက်ပုံ

(၁) သန္တတိယန အားဖြင့် ပျက်ပုံ

ပဉ္စဒွါရာဝိဇ္ဇာန်း	စက္ခုဝိညာဏ်(သေတာ ဃာန ဇီဝါ ကာယ)	သမ္ပဋိစိုင်း
	သန္တိရဏ	ဝုဠော ဇော တဒါရုံ

စိတ်အတွက် = မနောဒွါရာဝိဇ္ဇာန်း ဇော တဒါရုံ

ဤကဲ့သို့ နာမ်အစဉ်အတန်းအားဖြင့် အဆင့်ဆင့် ပျက်ပုံကို ရှုရာ၏။

(၂) သမူဟယနအားဖြင့် ရှုပုံ

အာရုံ+ဒွါရ+ဝိညာဏ် ဖဿ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ

ဤကဲ့သို့ အသီးသီးဖြစ်ကြ၍ အသီးသီးပျက်သွားကြပုံကို ရှုရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။နာမ်သည် တစ်လုံးတစ်ခဲတည်းမဟုတ်သည်ကို သိစေလို၍ ဤကဲ့သို့ ရှုပွားရ၏။

(၃) မြင်စိတ် ကြားစိတ် စသည်ရှုပုံ

အာရုံနှင့်ဒွါရတိုက်လို့ တစ်စုံတစ်ခု မြင်သောအခါ မြင်စိတ်ဖြစ်၏။ ထိုမြင်စိတ် လည်း ပျက်ရသည်သာ။ အမြင်တခုမှ အမြင်တခုပြောင်းသွားခဲ့သော် နောက် နောက် အမြင်စိတ်ကြောင့် ရှေးရှေး အမြင်စိတ်များ ပျောက်ကွယ် ချုပ်ပျောက် သွားရ၏။

မှတ်ချက်။ ။တစ်ခုချင်းစီ အကြိမ်ကြိမ်ရှု၏။ အရှုခံ အာရုံတခုကိုယူ၍ သန္တိဃန အားဖြင့် သမူဟယနအားဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ရ၏။ မြင်စိတ် ကြားစိတ် စသည်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ရှု၏။ အပျက်သဘော ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နေရသည်အထိ ရှုမှတ်၏။ သိမ်းဆည်း၏။

ထို့နောက် တစ်ခုချင်းစီဟု မသတ်မှတ်ဘဲ ထင်သလိုရှု၏။ ဉာဏ်မှာပေါ်လာ သော ရှုနည်းအရသာရှု၏။ တစ်ခုရှုသော် ကျန်အားလုံး ရှုပြီးသဘော သက်ရောက် သွားသည်သာ။ စင်စစ် တစ်မျိုးတည်းသာ ဖြစ်၏။

(၆) အရှုဉာဏ်လည်းပျက်

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည် ပျက်နေကြပါလားဟု သိနေသော ရှုနေသော အရှုဉာဏ်ကို လည်း အပျက်သဘော ပြန်ရှု၏။ သန္တတိအစဉ် သမူဟအစဉ် ကိစ္စအစဉ်သဘောကို အာရုံယူ၍ အပျက်သဘောကို ရှုပွား၏။

(၇) သမ္ပဇဉ်အားဖြင့်

သွားလာလှုပ်ရှားစဉ် အမူအရာတစ်ခုမှ အမူအရာတစ်ခုသို့ ပြောင်းသွားစဉ် ပျက်သည်ဟု ရှု၏။ အမူအရာတိုင်း သတိကပ်၍ အပျက်သဘောကို ကြည့်၏။

ရသတဏှာ

လွန်ကဲသို့ နှစ်ရက်ခန့်က ရွှေထမင်းဘုန်းပေးရသည်ဟု မြင်မက်၏။ နောက်တရက် ကြက်သားဟင်းနှင့် ထမင်းကို ဇလုံကြီးဖြင့် ၃ ဇလုံခန့် စားနေသည်ဟု မြင်မက်၏။ ဒါတောင် မဝသေးပင်ဖြစ်၏။ ရွှေထမင်းစားရစဉ်ကလဲ ဇလုံကြီးဖြင့်ပင် ဖြစ်ချေ၏။

တကယ်တော့ အကျွန်ုပ်တို့ လက်ရှိ အပြင်မှာ စားရသည်မှာလည်း ရွှေထမင်းကဲ့သို့ပင်ဖြစ်၏။ ကပ္ပိယမှ ဟင်းကောင်းကောင်းများ ချက်ပြုတ်၍ ဆွမ်းလောင်းပေးသောကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ ဆွမ်းခံ၍ရလာသော ဆွမ်းများနှင့် ဟင်းများကား ရသတဏှာမက်မောစရာပင် ဖြစ်လှချေ၏။ ထိုတဏှာရသသဘော ပျက်အောင် သတိကပ်နေရ၏။

ဘုရားရှင်ကတော့ များများစားသည်ကို မကြိုက်။ မျှတရုံမျှစာဖို့ ဘုရားရှင်အဆူဆူတို့ မိန့်မှာခဲ၏။ များများစားသင့်သည်ကား သတိ၏ကျက်စားရာ ခန္ဓာငါးပါးပင်ဖြစ်ချေ၏။ ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်မှု-ပျက်မှုသဘောတို့ကို သတိဖြင့် စောင့်ကြည့်ခြင်းဟူသော အာဟာရကိုသာ များများစားသင့်၏။

ရသတဏှာဟူသော အစာအာဟာရကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော အဆီအနှစ်တို့ကား ကာမဂုဏ်ဘက် လှည့်သွားတတ်၏။ သတိ၏ကျက်စားရာ ခန္ဓာငါးပါးမှ

ဖြစ်ပေါ်လာသော အဆီ အနှစ်ကား အေးချမ်းရာ အလွန်ကြည်လင်သောရုပ်နာမ်ရှိရာ နိဗ္ဗာန်ပေတည်း။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင် အဆူဆူတို့သည် ရသတဏှာ ဖြစ်စေတတ် သော အစာအာဟာရကို မျှတရုံမျှ စားခိုင်း၏။ ဣန္ဒြေမစောင့်စည်းက ကိလေသာဝင် တတ်၏။ ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်း ခိုင်း၏။ မြင်-ကြားသောအခါ မတင့်တယ် သဘော-အသုဘ ရှုခိုင်း၏။ ထို့ကြောင့် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းရှုခိုင်း၏။

ပေဋကောပဒေသတွင် ဤသို့ဆို၏

- အသုဘာနုပဿီ ဝိဟရန္တံ၊ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတံ။
ဘောဇနမှိစ မတ္တညံ။ သဒ္ဓံ အာရဒ္ဓဝီရိယံ။
တံဝေ နုပ္ပသဟတိ မာရော၊ ဝါတော တေလံဝ ပဗ္ဗတံ။

ဣန္ဒြေ၌ စောင့်ခြင်းရှိသော ဘောဇန၌ အတိုင်းအရှည်ကိုသိသော သဒ္ဓါတရား ရှိသော အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော အသုဘဟုအဖန်ဖန် ရှုသည်ဖြစ်၍ နေသော ထိုရဟန်းကို လေသည် ကျောက်အတိဖြစ်ပြီးသော တောင်ကို မညှင်းဆဲနိုင် မဖြိုပျက်နိုင်သကဲ့သို့ မာရ်(ကိလေသာတရား)သည် မညှင်းဆဲ နိုင် မဖျက်စီးနိုင်။

အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ကာမဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းငှါ တစ်ခုတည်းသော အားကောင်း သောတရားဖြစ်ကြောင့် ဘုရားရှင် ဤသို့မိန့်တော်မူ၏-

- နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကဓမ္မပမ္ပိ သမနုပဿတိ အသမုပ္ပန္နဿ ကာမစ္ဆန္တဿ အနုပ္ပါဒါယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ပဟာနာယ၊ ယထယိဒံ အသုဘနိမိတ္တံ။ (ပေဋကောပ ဒေသ)

ရဟန်းတို့ ငါဘုရားသည် မဖြစ်သေးသော ကာမဆန္ဒကို မဖြစ်စေခြင်းငှါ ဖြစ်ပြီး သော ကာမဆန္ဒကို ပယ်ခြင်းငှါ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းမှ တပါးသော တစ်ခုသော တရား ကိုမျှလည်း မြင်တော်မူ။

အရိုးစုဟုမှတ်သော် ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် အနည်းဆုံး အနာဂါမ်ထိ ရောက်နိုင်ကြောင်း ဘုရားရှင်မိန့်တော်မူပုံ-

- ရဟန်းတို့ အရိုးစုဟု မှတ်သားမှု အဋ္ဌိကသညာကို ပွားများအပ် ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော် မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရနိုင်ခြင်း စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန် အကြွင်းအကျန်ရှိခဲ့သော် အနာဂါမ် ဖြစ်နိုင်ခြင်းဟူသော အကျိုးနှစ်ပါးတို့တွင် အကျိုးတပါးပါးကို မချွတ်ရလိမ့်မည်ဟု မျော်လင့်အပ်၏။ အဘယ်ကဲ့သို့ ပွားများအပ် သနည်း-

ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းကို မှီသော စွဲမက်မှု ရာဂ ကင်းခြင်းကို မှီသော ချုပ်ခြင်းကိုမှီသော နိဗ္ဗာန်သို့ညွတ်သော အရိုးစုဟု မှတ်သားမှု အဋ္ဌိကသညာ နှင့်တကွဖြစ်သော သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို (ဗောဇ္ဈင် ရ-ပါးကို) ပွားများရာ ၏။ (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အာနာပါနဝဂ်၊ အညတရဖလသုတ်)

ဘုရားရှင်ဆုံးမစကားအတိုင်းပင် အကျွန်ုပ်တို့ကား အသက် ၁၉-နှစ် ကတည်းကပင် ရန်ကုန်ရေဝေးသုဿန်နှင့် မြောက်ဒဂုံသုဿန်များတွင် အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှုနေကြပင်ဖြစ်ချေ၏။ အရိုးစုကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်း ပန်းချီဆရာ ဦးဇင်း တစ်ပါးကို ရေဆွဲခိုင်းကာ ရှုနေကျဖြစ်၏။ ကိုလံဘိုရောက်တော့လည်း နရဟိမိတ သုဿာန်တွင် တစ်ပတ် တစ်ခါမျှလောက် ကျက်စားနေကျပင်ဖြစ်ချေ၏။

ဃာတိ ရှု၏

တစ်ညလုံး 'ပျက်' တစ်လုံးသာ သတိကပ်ထားလိုက်၏။ မနက်ရောက်သော် အာနာပါန သတိကပ်၏။ ရုပ်သဘာဝလက္ခဏာ နာမ်သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို ဆင်ခြင်၏။ ထို၏ အကြောင်းဟေတု-ပစ္စယကို သိမ်းဆည်း၏။ သာမညလက္ခဏာ သုံးတန်တင်၏။ ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှု-ပျက်မှုသဘော သိမ်းဆည်း၏။ ထို့နောက် ပစ္စုပ္ပန်ထင်ရှားရာကိုသာ အပျက်သဘော သတိကပ်ထားလိုက်၏။

သတိထားသင့်

အကျွန်ုပ်တို့ကား 'ဖြစ်ပျက် ပုံစံမကျ တရားမရနိုင်'ဟူသော စကားကိုဆိုခဲ့၏။ ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့- မြင်ပျက် ကြားပျက် လှုပ်ရှားပျက်ဟုသာ ယေဘုယျသိထားသော် ရုပ်နာမ်အစဉ်အတန်း မကြေ (ယနမကြေ)၍ တရားမရနိုင်။

စင်စစ် မြင်ခြင်းတစ်ခု၌ သိစရာများ များစွာရှိ၏။ ထိုအထဲမှ အနည်းဆုံး ရုပ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာ တစ်ခုကိုသော်၎င်း နာမ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာ တစ်ခုကိုသော်၎င်း သေချာသိရာ၏။

ချဲ့ဦးအံ့... မြင်ခြင်းတစ်ခု၌ (၁) အမြင်ခံရုပ်၊ (၂) မြင်တတ်သောမျက်စိ၊ (၃) စက္ခုဝိညာဏ်မြင်စိတ် (၄) ဖဿပဉ္စမကာတရားများ (၅) ရှုသောဉာဏ် ဟုယေဘုယျ ငါးခုရှိပေမည်။ ထိုအထဲတွင် မြင်လိုက်တာနှင့် တစ်ခုခု၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို သိဖို့လိုအပ်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်းအထောက်အပံ့

အကျွန်ုပ်တို့ကား ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှု-ပျက်မှုသက်သက်ကိုဘဲ တနေ့ကုန် ထိုင်မရှု။ ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုပေါ်တွင် သတိသမ္ပဇဉ်ဖြစ်နိုင်ဖို့ သဒ္ဓါအား တက်စေဖို့ အားကောင်းသော အထောက်အပံ့ရစေရန်အတွက်... အခါအားလျော်စွာ အာနာပါန သတိကပ်၏။ အခါအားလျော်စွာ သြဒါတကသိုဏဈာန်ဝင်စား၏။ မေတ္တာ ဘာဝနာ ပွားများ၏။ ဗုဒ္ဓါနုသတိဘာဝနာပွားများ၏။ အသုဘဘာဝနာပွားများ၏။ ထိုထိုသော အကြောင်းများသည် မိမိ၏မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို တိုးတက်စေ၏။ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေ၏။

- ရဟန်းတို့ ရဟန်းဖြစ်စေ ရဟန်းမိန့်မဖြစ်စေ မည်သူမဆို တရားငါးမျိုးတို့ကို ပွားများခဲ့မှု ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာခဲ့မှု ထိုသူသည် 'မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို သော်၎င်း၊ ကိလေသာကြွင်းကျန်ခဲ့သေးလျှင် အနာဂါတ် အဖြစ်ကိုသော်၎င်း' အကျိုးနှစ်မျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုးသော အကျိုးကို မျော်လင့်အပ်၏။ အဘယ်ငါးမျိုးတို့ နည်းဟူမူ-

ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းအား-

- (၁) မိမိသန္တာန်၌သာလျှင် အောက်မေ့ခြင်းသတိသည် ကောင်းစွာတည်၏။
- (၂) တရားတို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို သိသောဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို မတင့်တယ် ဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။
- (၃) သုံးဆောင်အပ်သော အာဟာရ၌ စက်ဆုတ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။
- (၄) အလုံးစုံသော လောက၌ မမွေ့လျော်ဖွယ် (အနဘိရတိသညာ)ဟု အမှတ်ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။
- (၅) အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့၌ အမြဲမရှိဟု ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။
- (၁) ဘိက္ခုနော် အဇ္ဈတ္တညောင် သတိဥပဋိတာ ဟောတိ၊
- (၂) ဓမ္မာနံ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ အသုဘာနုပဿီ ကာယေ ဝိဟရတိ၊
- (၃) အာဟာရေ ပဋိကူလသညီ၊
- (၄) သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညီ၊
- (၅) သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာနုပဿီ။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ဂိလာနဝဂ်၊ သတိသုပဋိတသုတ်)

နာမ်ပျက်ထက် ရုပ်ပျက်ခက်၏

နာမ်ပျက်ပုံကား ထင်ရှားလှ၏။ သိရန်လွယ်ကူလှ၏။ သန္တတိအစဉ် သမူဟ အစဉ် အာရမ္မဏအစဉ်အားဖြင့် ထင်ရှားလှ၏။ နာမ်ပျက်ထက် ရုပ်ပျက်ကား ခက်ခဲ လှသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဉာဏ်မှာလွယ်ကူစွာ မထင်နိုင်။ သို့သော် တချို့ရုပ်ပျက်မြင်ပုံ ကား... ခန္ဓာကိုယ်ကို အာရုံစိုက်လိုက်သော် သွေးလေတို့ကြောင့် ရွှေမွှေ့ ဖြစ်နေသော သဘောကို ရုပ်ဖြစ်-ရုပ်ပျက်ဟု ဆိုကြ၏။ အကျွန်ုပ်တို့ အတွက်ကား 'မဟုတ်ဘူး'ဟု သာ ဉာဏ်ဖြစ်၏။ စင်စစ် ထိုအပျက်ကား အပယ်ပင်လွတ်ကြောင်း အပျက်တရား မဟုတ်သေး၊ ဘယ်ဘုရားမှလည်း မဟောခဲ့၊ ဘယ်စာပေပိဋကတ်မှလည်း ပါသည် ကို မတွေ့ရ။ သို့သော် ထိုစကားကို စ၍ပြောဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်တွင်ကား စကားအတိမ် အနက်ရှိမည်သာ။ နောက်နောက်ကာလအဖို့ သယ်ယူလာကြသောအခါ စကားလုံ

၏ အဓိပ္ပါယ်ကား အယူအဆ ပျက်ပြားလှ၏။ ဒါကြောင့် မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရား ကြီးက “သူများပါးစပ်ဖျားပေါ် လမ်းမဆုံးစေနှင့်” ဟူ၏။

အကျွန်ုပ်တို့ဉာဏ်ကို တိုးတက်စေသော စက္ခုကရင်္ဂီ ဉာဏကရင်္ဂီ ဖြစ်စေ တတ်သော ရုပ်ပျက်ကား ဤသို့ပင်ဖြစ်၏-

ဓာတ်လေးပါးဖြင့် တည်ဆောက်ထားသော ခန္ဓာကိုယ်အစဉ်သည် ငယ်ရွယ် သည်မှ ကြီး-ရင့်-အို-ပျက် သည်အထိ သွားလေ၏။ ကြီး-ရင့်ဟူသည် တစ်နှစ်ပြည့်မှ တစ်ခါကြီးသည် မဟုတ်၊ စက်ကန်နှင့်အမျှ ကြီးထွား အိုရင့်နေကြရလေ၏။ ထို့ကြောင့် လွန်ခဲ့သော စက်ကန်မှဖြစ်သော ရုပ်သည် အခုစက်ကန်သို့မရောက်မူ၍ ပျက်ရ၏။ ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်-ပျက်ဖြစ်နေစေဖို့ ‘ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ’တို့က အထောက်အပံ့ ပြုပေးထား၏။

ထို့အတူ တောတောင်သဘာဝ အဆင်းကို မြင်သောအခါလည်း ထို့အတူပင် အပျက်တွေ့ရလေ၏။ သစ်ပင်များသည် ငယ်သည်မှကြီး၊ ကြီးသည်မှရင့်၊ ရင့်သည်မှ သေကြ ရလေ၏။ ပျောက်ကွယ်သွားကြရလေမည်သာ။ စက်ကန်နှင့်အမျှ ပြောင်လဲ နေကြ၏။ အဆင်းလည်း စက်ကန်နှင့်အမျှ အရောင်းပြောင်းလဲနေသည်သာ။ ယခင် စက်ကန်မှဖြစ်သော အဆင်းသည် ယခုစက်ကန်သို့မရောက် အတတ်၌ ပင်ပျက်ခဲ့ရ လေ၏။ တဖန်ယခုဖြစ်သော အဆင်းသည်လည်း နောက်စက်ကန်သို့ မရောက်၊ ယခု၌ပင်ပျက် ၍သွားလေ၏။

တစ်ဘက်တွင် ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်-ရင့်-ပျက်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း ဤသို့မြင် သေး၏။ အရာဝတ္ထုဟူသမျှ (ရုပ်ဟူသမျှ) ဓာတ်လေးပါးဖြင့် တည်ဆောက်ထား ကြရ၏။ ဓာတ်လေးပါးစုဝေပေါင်းဆုံးနေကြသည်ကို ရုပ်ဟုခေါ်၏။ ထိုတွင် (၁) ပထဝီဓာတ်ကား ကျန်ဓာတ်သုံးပါးတို့၏ တည်ရာကို ဖြစ်စေ၏။ (၂) အာပေါဓာတ် သည်ကား ကျန်ဓာတ်သုံးပါးကို တိုးပွားစေ၏။ (၃) တေဇောဓာတ်သည်ကား ကျန် ဓာတ်သုံးပါးတို့ကို ရင့်ကျက် ဆွေးမြေ့စေ၏။ (၄) ဝါယောဓာတ်သည်ကား ကျန်ဓာတ်သုံးပါးကို ရွှေ့လျားစေ၏။ ဤသို့ အသီးသီး သူ့ကိစ္စသူ ဆောင်ရွက်နေကြ သောကြောင့် ကြီး-ရင့်-ပျက် ကြရခြင်းဖြစ်၏။

အခြေခံ ရုပ်လေးပါး (ဓာတ်လေးပါး)ကား ဤသို့ ပျက်လတ်သော် ထိုအခြေခံ ရုပ်လေးပါးကို မှီနေကြသော ကျန်သော ၂၄-ပါးသောရုပ်တို့ကလည်း လိုက်ပျက်ရ သည်သာ။ ဥပမာအားဖြင့် အစိမ်းရောင် သစ်ရွက်တွင် သစ်ရွက်ပျက်စီးခဲ့သော် အစိမ်းရောင် အဆင်းသည်လည်း လိုက်ပျက်ရသည်သာ။ ထိုအစိမ်းရောင်ကို သီးသန့် ဖျက်နေစရာ မလိုသည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ကိုရှုသော် ဓာတ်လေးပါး (မဟာဘုတ်လေးပါး)ကို ပိုင်ဖို့နိုင်ဖို့လိုအပ်လှကြောင်း သတိထားစေလို၏။ ဤကား အကျွန်ုပ်တို့ ဉာဏ်ကျက်စားပုံတည်း။

ဃာတိ ရှု၏

အဇ္ဈတ္တရုပ်၏ အဖြေဖြေ ဆွေးမြေ့ ကြီးထွား အိုးမင်း ရင့်ရော ပျက်စီးနေပုံကို ရှု၏။ ဗဟိဒ္ဓရုပ်၏ ပျက်စီးနေပုံကို ရှု၏။ သက်မဲ့ရုပ်ဝတ္ထု၏ ပျက်စီးအိုးမင်းနေပုံကို ရှု၏။

နာမ်တရားတို့၏ ဝိထိစဉ် အစဉ်အတန်းအားဖြင့် ပျက်နေပုံကိုရှု၏။ အာရုံ+ ဒွါရ+ဝိညာဏ်၊ 'ဖဿ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ' ဟူသော ပပဉ္စတရား အပေါင်း သနကြေစွာ ပျက်နေကြသည်ကို ရှု၏။ မြင်စိတ် ကြားစိတ် တွေးစိတ်အား ဖြင့် တစ်စိတ်ပြီး တစ်စိတ် ပျက်နေကြသည်ကို ရှု၏။

ပစ္စုပ္ပန်-အတိတ်-အနာဂတ် (ကာလသုံးပါး)အားဖြင့် အဆင့်ဆင့် ပျက်နေကြ သည်ကို ရှု၏။

ရုပ်နာမ်တို့၏ မိမိသန္တာန်၊ သူတစ်ပါးသန္တာန်နှစ်ပါးလုံး၌ ပျက်နေပုံများ။ ကယ်ဆယ် မည့်သူမရှိ၊ ပျက်အောင်လုပ်ပေးသူလည်းမရှိ၊ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်၍ အကြောင်း ကြောင့်ပျက်နေကြပုံကို ရှု၏။

ပျက်တတ်သော သင်္ခါရလောကကို မှီတည်နေကြသော သတ္တလောက(လူ- နတ်) ဩကာသလောက(လူ့ဘုံ၊ နတ်ပြည်၊ တောတောင်)တို့သည် ပျက်နေကြ ပါလားဟု ရှု၏။

ခန္ဓာကိုယ် အမှုအရာရွေ့လျားတိုင်း လှုပ်ရှားတိုင်း ပျက်နေကြပါလားဟု ဆင်ခြင်၏

အရှုဉာဏ် (ရှုတဲ့စိတ်)ကိုလည်း သန္တတိဃနအစဉ် သမူဟဃနအစဉ်ကြေစွာ ကြည့်ကာ အပျက်တရားကို ရှု၏။

ထို့နောက် အားလုံးကို စုပေါင်း၍ ခန္ဓာထဲမှာ ဉာဏ်သွင်းကာ ဤရှုနည်းများ ထဲမှ ထင်ရာထင်ရာ ဉာဏ်ပေါ်ရာပေါ်ရာ ရှုနည်းဖြင့် သင့်သလိုရှု၏။ ဘာလုပ်လုပ် “ပျက်-ပျက်-ပျက်” ဟုသာ သတိကပ်ထားလိုက်၏။ ဤသို့သတိကပ်လိုက်စဉ် ရှုခဲ့သော သဘောတရားတို့လည်း နောက်က လိုက်ပါ သိနေကြသည်သာတည်း။

အိပ်ချင်စိတ်နှင့်တရား

တခါတရံ မျက်စိ နား အတွေ့အထိ အတွေးစသည့် ဒွါရတို့သည် ပြင်ပအာရုံကို မယူဘဲ၊ (ဖိုလ်သို့လည်းမရောက်) ဒုက္ခအာရုံလည်းမဟုတ် သုခအာရုံလည်းမဟုတ် ဥပေက္ခာလည်း ထင်ရှားစွာမဖြစ်ဘဲ အိပ်ပျော်သလိုဖြစ်သွား၏။ စင်စစ် ဥပေက္ခာအနုစားကို သတိမကပ်နိုင်၍ ထိနမိဒွဝင်သွားခြင်းပင်ဖြစ်ချေ၏။ သို့သော် ထိုသူ၏ရုပ်ကား ဖိုလ်ဝင်းစားသူကဲ့သို့ ဟန်ပန်မပျက်၊ တည်းထားသည့်အတိုင်းသာ။ အိပ်ပျော်သည်ဆိုသော်လည်း တခေါခေါ အိပ်သည်ကားမဟုတ်၊ သတိကားရှိနေ၏။

ထို့ကြောင့် ဘာစိတ်ပေါ်ပေါ် ပျက်ပျက်ဟုသာရှုနိုင်ဖို့ အရေးကြီးလှသည်ကို တွေ့ရ၏။ သို့မဟုတ် သာမညလက္ခဏာ တစ်ခုခုကို အာရုံပြုနေ၏။ ‘အနိစ္စံ-ဓယဓမ္မံ-ဝယဓမ္မံ။ ဒုက္ခံ-ဂဏှံ-သလ္လံ-နိဗ္ဗိဒါ-အာဒိနဝါ-အပဏိဟိတာ။ အနတ္တံ- ရိတ္တံ-တုစ္ဆံ-ပဋိနိဿဂ္ဂါ-သုညတာ’ စသော လက္ခဏာတို့ကို တစ်ခုချင်း ဉာဏ်သွင်းကာ (ရွက်ရုံ သက်သက် မဟုတ်) ဆင်ခြင်းပွားများ၏။

ဤသို့ ဆင်ခြင်ခြင်းသည် ဓမ္မဝိဇယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများရာရောက်၏။ ဝီရိယကို တွန်းပို့ရာရောက်၏။ ဝီတိကို ဖြစ်စေရာရောက်၏။ ထို့ကြောင့် မောဟ-အိပ်ပျော်ခြင်း သဘောနှင့် နီးနှောဖွယ်ရှိသော ပဿဒ္ဓိ-သမာဓိ-ဥပေက္ခာတို့ကို တိုက်ထုတ်ရာ ရောက်၏။ အခါအားလျော်စွာ ဣရိယာပုတ်ကို ပြောင်း၍ မှတ်၏။

ကုရိယာပုတ် တစ်ခုတည်းဖြင့် မှတ်ခါများသော် ပျင်းရိစိတ်ဖြစ်လာတတ်၏။ ဘယ်နှစ် နာရီရှုမည်ဟု အဓိဋ္ဌာန်ထားသော် နာရီပြည့်အောင်သာ စောင့်လိုက်ရသော အခါမျိုး လည်းရှိတတ်၍ အကျိုးမဲ့စေ၏။ ထို့ကြောင့် ဤအချိန်တွင်ကား ထိုင်မှ ထမှ စကြိန်မှ မဟုတ်တော့။ သတိမပျက်ဖို့သာ ပဓာနပင်ဖြစ်ချေ၏။

တစ်ခါပျက် ကုဋေပေါင်းများစွာ

ရုပ်လှုပ်ရှား၍ တစ်ခါပျက်သော် လှုပ်ရှားခြင်းဟူသော တစ်ယောက်တည်း တခုတည်း သာဆွေး-ရင့်-ပျက်သည်မဟုတ်၊ လှုပ်ရှားခြင်း၌ စင်စစ် ရုပ်ပေါင်း ကဋေပေါင်းမြောက်များစွာ ပျက်နေကြ၏။ အဘယ်ကဲ့သို့ ကဋေပေါင်းမြောက်များစွာ ပျက်နေကြ သည်ဟုဆိုသနည်း။ စင်စစ် လက်တစ်ချောင်းတွင် ဓာတ်လေးပါး ကလာပ်စုပေါင်း မြောက်များစွာ ပါဝင်ကြ၏။ ထိုလက်ကို အမှန်ချေလိုက်သော် မြောက်များစွာသော အမှန်များကို ကပတိမျက်စိဖြင့်ပင်မြင်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ထို လက်လှုပ်ရှားရမ်းလိုက်သောအခါ ထိုမြောက်များစွာသော ရုပ်ကလာပ်စု (ဓာတ်လေး ပါးပေါင်းမှ တစ်ခုခေါ်၏)များ ဆွေး-ရင့်-ပျက်နေကြရ၏။

အတွေးတစ်ခုတွင်လည်း စင်စစ် အတွေးတစ်ခုတည်း ပျက်သည်ကားမဟုတ်၊ တွေးသော ပစ္စည်းဝတ္ထုသည် တစက်ကန့်အတွင်း ကုဋေပေါင်းမြောက်များစွာ ပျက် နေကြရကား ထိုရုပ်ကိုသိသော တွေးသော စိတ်သည်လည်း လိုက်ပျက်ရသည်ကို ဉာဏ်ဖြင့် သိရာ၏။ ထိုအသိတချက်တွင်လည်း လုပ်ငန်းစဉ်အားဖြင့် လေး-ငါးဆင့် ပင်ဖြစ်ချေ၏။ “မနောဓာတ်-စိတ်တည်ရာ+အတွေးအာရုံ+မနောဝိညာဏ်၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ” ဤတရားများ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ ထို့ကြောင့် စိတ်သည် ရုပ်ထက် အပျက်မြန်သည်ဟု ပြောဆိုကြခြင်း ဖြစ်၏။

ဥပမာအားဖြင့် မိုးရွာသည်ဆိုရာ၌ မိုးသည် တစုတခဲတည်းမဟုတ်၊ မိုးသီး ပေါက်များ မြောက်များစွာ ပေါင်းထားသည်ကို မိုးရွာသည်ဟုပင်ဆိုလေ၏။ ယခု လည်း ထိုကဲ့သို့ မြောက်များစွာ ပျက်နေကြသည်ကို ဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိရာ၏။

ဉာဏ်ပျက်နေပုံ

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအစဉ်တို့သည်- မီးဆံ မီးပွားတို့သည် တဖွားဖွားပေါက်ကာ ပျက်နေကြသကဲ့သို့၊ မိုးသီးမိုးပေါက်တို့သည် ခေါင်းကင်မှ တဖွားဖွားကျကာ ပျောက်ပျက်ကြကုန်သကဲ့သို့ ပျက်နေကြကုန်၏။ ချုပ်ပျောက်နေကြကုန်၏။ ဘာလုပ်လုပ် ပျက်သည်သာတွေ့ရ၏။ မိမိခန္ဓာကိုယ် ကြည့်ပြန်တော့လည်း အချိန်းချိန်း ပျက်နေကြ၏။ သူတစ်ပါးခန္ဓာကိုယ် ကြည့်ပြန်တော့လည်း တချိန်းချိန်း ပျက်နေကြ၏။ တောတောင် သဘာဝကို ကြည့်ပြန်တော့လည်း တချိန်းချိန်း ပျက်နေကြ၏။ ပျက်နေကြသည်ကား သာမန်မဟုတ် အချိန်ပြင်းစွာ ပျက်နေကြ၏။ လျှင်မြန်စွာ ပျက်နေကြ၏။ ရပ်တန့်နေသူကား တယောက်မှ တစ်စုံတခုမျှ မရှိ။ 'ဖြစ်' ဆိုသော စကားသည်ကား အမည်သာ ဖြစ်၏။ စင်စစ် ဖြစ်ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ပျက်သွားသည်သာ။ ပြုလုပ်ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် အပျက်ခံလိုက်ရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ချေ၏။

- ယထာ ပုဗ္ဗဠကံ ပသေ
ယထာ ပသေ မရီစိကံ။
ဧဝံ လောကံ အဝေက္ခန္တိ
ပစ္စုရာဇာ န ပဿတိ။ (ဓမ္မပဒ-၃၉)

ရေပွက်ကို မြင်သကဲ့သို့ တံလျှပ်ကို မြင်သကဲ့သို့၊ ဤအတူ ခန္ဓာကို အပျက်ရှုသောသူ ကို သေမင်းသည် မမြင်နိုင်။

- ခန္ဓာ နိရုဇ္ဈန္တိ န စတ္ထိ အညော
ခန္ဓာနံ ဘေဒါ မရဏန္တိ ဝုစ္စတိ
တေသံ ခယံ ပဿတိ အပ္ပမတ္တော
မဏိဝံ ဝိဇ္ဈံ ဝဇီရေန ယောနိသော။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-၃)

ရုပ်နာမ်တို့သည် ချုပ်ကွယ်သေဆုံး ကြကုန်၏။ ရုပ်နာမ်မှတစ်ပါးသော ငါကောင်ဟူသည်မရှိ။ ခန္ဓာတို့၏ ပျောက်ကွယ်သေဆုံးခြင်းကို သေတယ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ စိန်ဖြင့် ပတ္တမြားကို သွေးသော ကျောက်သွေးသမားသည်

သင့်သောအကြောင်းဖြင့် ပတ္တမြား ၏ အပေါက်ကိုသာလျှင် ရှုကြည့်သကဲ့သို့ အဆင်းစသည်ကို မရှုကြည့်သကဲ့သို့ ထို့ အတူ မမေ့မလျော့သော သူသည် ထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ကုန်ခြင်းကိုသာလျှင် ရှုကြည့်၏။ သင်္ခါရတို့ကို မရှုကြည့်ကုန်။

- အရှင်ရာဇသည် မြတ်စွာဘုရားအား အရှင်ဘုရား “ပျက်ခြင်းသဘော ပျက်ခြင်းသဘော” ဟုဆိုအပ်ပါ၏။ အရှင်ဘုရား အဘယ်သည် “ပျက်ခြင်း သဘောပါနည်း”ဟု လျောက်၏။ ရာဇ ရုပ်သည် ပျက်ခြင်းသဘောတည်း၊ ဝေဒနာသည် ပျက်ခြင်း သဘောတည်း၊ သညာသည် ပျက်ခြင်းသဘော တည်း၊ သင်္ခါရသည် ပျက်ခြင်းသဘောတည်း၊ ဝိညာဏသည် ပျက်ခြင်း သဘောတည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။ (ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဝယဓမ္မသုတ်)

အပိုင်းဆက်ကာ အဟုတ်ထင်

တစ်ခါတစ်ရံ သတိလွတ်သော် လူ-ယောက်ျား မိန်းမ တော တောင် သစ်ပင် ဟု နိမိတ် သဏ္ဍာန် ပညတ်များ ဝင်လာတတ်၏။ သို့သော်လည်း သတိက ချက်ချင်း နောက်က လိုက်လာ၍ ထိုသင်္ခါရ နိမိတ်တို့ကို သိမ်းဆည်းလေ၏။ ထိုအချိန် ဉာဏ်ထဲတွင် ဤကဲ့သို့ ထင်မြင်လာ၏- “အပိုင်းအစများကို ဆက်ကာ အကောင်းဟု အမြင်မှား သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါ၏တကား”။ စင်စစ် ဟုတ်မှန်ချေ၏။ တစ်ပျက်တည်း ပျက်နေကြသော ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို အလုံးသဏ္ဍာန် အထည်မြိန်ဟုထင်ကာ လိုချင် ခြင်း မလိုချင်ခြင်းများ ဖြစ်နေကြ၏။ အရှူးများ စက္ကူကို ပိုက်ဆံထင်နေသကဲ့သို့ပင် တည်း။

ဃာတိ ရှု၏

အပျက်သဘောကိုသာ သတိကပ်ထားလိုက်၏။ အရာဝတ္ထု အားလုံးတို့သည် ပျက်စီး ဆွေးမြေ့ အိုမင်းနေကြ၏။ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ဆဲ-ပျက်ဆဲဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တို့သည် အနာဂတ်သို့ မရောက်ကြ။ အနိစ္စအစွမ်း ဘင်အစွမ်းဟူသော (ဥပါဒ် ဌီ ဘင်) နောက်အစွန်းကို မလွန်နိုင်ကြကုန်။ ခယဓမ္မ- ဘယ်လောက်ပင် အဖြစ်တွေကို ထုတ် လုပ်နိုင်ပါစေ နောက်ဆုံးတော့ ကုန်တတ်သောသဘောသာရှိ၏။ ဝယဓမ္မ- ဘယ်

လောက်ပင် ဖြစ်အောင်လုပ်နေစေကာမူ နောက်ဆုံးတော့ ပျက်သွားခြင်းသာ အဖတ် တင်၏။ ဝိရာဂဓမ္မ- ဖြစ်ခြင်းဟူသော သဘော၌မတည်တံ့ဘဲ၊ ဖြစ်ခြင်းသဘောကို အမြဲလွန်သွားတတ်သော သဘောရှိပါပေ၏။ နိရောဓဓမ္မ- အစအနတောင်ရှာမတွေ့ ရတော့ဘဲ ချုပ်ပျောက်သွားတတ်သော သဘောရှိပါပေ၏။ သင်္ခတံ- ရုပ်နာမ်ဖြစ် ကြောင်းတရားတို့သည် ကောင်းစွာ ပြုပြင်၍သာ ဖြစ်လာကြသော သဘာဝတရား များ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န- ရုပ်နာမ်ဖြစ်ကြောင်းတရားတို့ကို စွဲမှီ၍ အကြောင်း နှင့်တကွ အတူတကွသာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းရှိ၏။ ပြုလုပ်သူမရှိ၊ ပြုလုပ်ခံရသူ မရှိပါပေ စွတကားဟု ဉာဏ်ထင်နေ၏။

ထိုထိုသော သဘောတို့ကို အကြိမ်ကြိမ်သိမ်းဆည်းလာလတ်သော် စိတ်သည် ကိလေသာအာရုံတို့မှ လွတ်ကင်း အေးချမ်းနေ၏။ မျက်စိ နား နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ်အတွေ့ မနောအတွေ့တို့မှ ဘယ်အာရုံကိုမှ ကံ-ကိလေသာတို့ဖြင့်မယူ။ အာရုံ တို့သည်ရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ မရှိသည်လည်းမဟုတ်သော သဘောဖြစ်နေ၏။ မိမိခန္ဓာအတွင်းမှာလည်း “ပျက် ပျက်” ဟုသတိထားသည်လည်း မဟုတ်၊ မထားသည်လည်းမဟုတ်၊ အပျက်သဘောလည်း စိတ်ဖြင့် ကပ်နေသည်လည်း မဟုတ် မကပ်သည်လည်းမဟုတ် ဖြစ်နေ၏။ သို့သော် ဉာဏ်တွင်ကား ဆွေးမြေ့ ပျက်စီးနေသောရုပ်နှင့် တဖျဖျ သေနေသော နာမ်ကိုကား တွေ့နေရ၏။ တွေ့၏ ဆို သော်လည်း သတိကိုကား တမင် လိုက်ကပ်နေရသည်တော့မဟုတ် သူအလိုလို ထင်နေသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေ၏။ ဝီရိယနှင့် သမာဓိတို့သည် မျှတနေ၏။

ဘုရားရှင်၏ တိုက်တွန်းချက်

- အာရမ္မ ၂၀ နိက္ကမထ၊ ယုဇ္ဇထ ဗုဒ္ဓသာသနော။
ဓုနာထ ပစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဇ္ဇရော။
ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် အားထုတ်ကြကုန်လော့၊ ပျင်းရိတွေ့မိုင်ခြင်းမှ ထွက်ကြကုန်လော့၊ ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ အမြဲမပြတ် လုံ့လအားထုတ် ကြကုန်လော့၊ ဆင်သည် ကျူဖြင့် ပြုအပ်သောအိမ်ကို ဖျက်ဆီးဘိသကဲ့သို့-

ကာမဓာတ်အစရှိသော သုံးပါးသော ဓာတ်တို့ကို နိမ်နင်းသည်ဖြစ်၍ အစိုးရ
သော သေမင်း၏ ကိလေသာတည်းဟူသော စစ်သည်ကို ဖျက်ဆီးကြကုန်
လော့။

တရားရှုမှတ်ရင်း တစ်ခါတစ်ခါ ပျင်းရိစိတ် ဝင်လာတတ်၏။ ထိုအခါ စိတ်ကို
ထိုပျင်းရိခြင်းမှ လွတ်ကင်းအောင် ဘုရားရှင်၏နည်းများကိုသုံးကာ ထွက်မြောက်
ယူရ၏။ မိမိ၏ ပျင်းလာမှု ဘာဝနာ၌ မမျော်မွေ့မှုသဘောတို့ကိုကား သတိထားအပ်
၏။ ထိုနောက် ဣရိယာပုတ် ပြောင်း၍သော်၎င်း အပြင်တောတောင် သဘာဝ
ပတ်ဝန်းကျင်ကိုသော်၎င်း သမထအာရုံတခုခုကိုသော်၎င်း မိမိ၏ သီလ-သမာဓိ-
ပညာကို ဆင်ခြင်၍သော်၎င်း ထိုပျင်းရိစိတ်မှ အကျွန်ုပ်တို့ကား ထွက်မြောက်တတ်
၏။ အခါအားလျော်စွာ တရားနာမှု အလုပ်ကိုလည်း ပြုလုပ်အပ်၏။ ဤသို့ မိမိ၏
ဘာဝနာ၌မွေ့လျော်ခြင်း မပျက်အောင် "မိခင်သည် သားသမီးကို အစဉ်စောင့်ရှောက်
သကဲ့သို့" အစဉ်စောင့်ရှောက်ရာ၏။

ဗျာတိ ရှု၏

အကြောင်းအကျိုးသာဖြစ်၍ အကြောင်းအကျိုးသာ ပျက်နေကြပါလားဟု
ဉာဏ်ထင်နေ၏။ တကယ်တော့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့သည် အကြောင်း
အကျိုးမျှသာတည်း။ ရုပ်ဟူ၍၎င်း နာမ်ရုပ်၍၎င်း သိပ်မထင်ဘဲ အကြောင်းအကျိုး
သဘောသာ အထင်များနေ၏။

မြင်ပျက် ကြားပျက် ထိပျက် တွေးပျက်တို့သည်လည်း တောတောင် ပျက်နေ
သည်မဟုတ်၊ ခန္ဓာကြီးပျက်သည်မဟုတ်ဘဲ အကြောင်းအကျိုးသာ ပျက်နေခြင်း
ဖြစ်ပါလားဟု ဉာဏ်သက်နေ၏။

မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်ရာဝယ် ဤသို့ အကြောင်းအကျိုး ပျက်နေကြပါလား
ဟု ထင်မြင်နေ၏။ မြင်ရာဝယ် ရှေးရှေး ကံနှင့် ယခု စိတ် ဥတု အာဟာရ ဟူသော
အကြောင်းအထောက်အပံ့ရှိ၍သာ မျက်စိသည် မြင်နိုင်စွမ်းရှိ၏။ မြင်စိတ်သည်လည်း

အာရုံ+ဒွါရဟူသော အကြောင်းတို့ကြောင့်သာ ဖြစ်ပေါ်နေကြ၏။ စင်စစ် အကြောင်း အကျိုးသာရှိ၏။ အကြောင်းအကျိုးသာ ပျက်နေကြပါလားဟု ဉာဏ်ထင်နေခြင်းပင်။

တောမရှိ တောင်မရှိ လူမရှိ အကျိုးမေ့သာ ရှိ၏။ အကြောင်းအထောက်အပံ့ တို့ကြောင့် ထိုထိုအကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ ထို့နောက် အကြောင်းအကျိုးသာ ပျက်နေကြပါလားဟု ဉာဏ်သက်ဝင်နေ၏။

ပြေးဝင်ချင်စိတ်

ဤအချိန်တွင် မျက်စိ နား စသည့် ဒွါရခြောက်ပါးမှ အာရုံတို့ကို ဖမ်းယူချင်စိတ် မရှိ။ ယူရမှာပင် ကြောက်နေ၏။ ယူပြန်တော့လည်း ဘာမှမဟုတ်ဘဲ ပျက်သွားရ သည်သာ အဖတ်တင်၏။ အနှစ်သာရဟူ၍ ရှာမရ။ ယခုကဲ့သို့အချိန်တွင်ကား ပထမမဂ် ဒုတိယမဂ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ပြေးဝင်ထားသူအဖို့ နိဗ္ဗာန်သို့သာ ပြေးဝင်ချင် စိတ် ဖြစ်တတ်၏။ ဤအာရုံ အညစ်အကြေးတို့ဖြင့် မနေလိုသောကြောင့်ပင်တည်း။

အသုဘနှင့်အပျက်စိတ်

အကျွန်ုပ်တို့ကား အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကို အမြဲလိုလိုပင် ရှုနေကျဖြစ်၏။ ဝသီဘော်လည်း နိုင်နေပြီဖြစ်၏ဟု ဆိုရမည်ပင်ဖြစ်၏။ နှစ်အားဖြင့်လည်း ၁၀-နှစ် ထက်မနည်းတော့ချေ။ သို့သော်လည်း ထိုအသုဘသဘောကို ရှေးရှေးက ငြီးငွေ့စရာ အဖြစ် ပုပ်သိုးစရာအဖြစ် ရွံ့စရာအဖြစ်သာရှုခဲ့၏။ ယခုအသုဘသဘောကို ရှုသော အခါ ပုပ်ပွစရာ ရွံ့စရာအဖြစ် မသက်ဝင်တော့ဘဲ တဖွားဖွား ပျက်နေသည်ကိုသာ မြင်နေ၏။ ပုပ်တာဘဲ ပွတာဘဲဟူသော အမှတ်သညာ သိပ်မပါဖြစ်နေ၏။ ဖြည်းဖြည်း ချင်း ဆွေး-ရင့်-အိုနေသည်ကိုသာ တွေ့နေရ၏။

မျက်စိဖြင့် အဆင်းကိုမြင်သောအခါလည်း ထိုအဆင်းတို့သည် ဆွေးနေကြ၏။ ကြီး-ရင့်နေကြ၏။ တစ်ခါတစ်ခါ ကြည့်သာကြည့်လိုက်၏ ဘာမှကောင်းကောင်း မထင်၊ အဆင်းသဏ္ဍာန်နိမိတ်ကား မထင်၊ စိတ်က ယူလိုသော ဆန္ဒလည်းမရှိ။

တမင်မယူ ထာလည်းမဟုတ် ဖြစ်နေ၏။ သို့သော် စိတ်၏ ဖြစ်စဉ်ကိုကား သတိရှိ နေ၏။ ထိုအနေ အထားကိုကား စာဖြင့်ရေး၍ မပြည့်စုံနိုင်ပေ။

သဏ္ဍိရာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ

ဘာလုပ်လုပ် ဘာဖြစ်ဖြစ် အနိစ္စ-မမြဲ၍ ပျက်ကြရမည်သာဟု ဉာဏ်ထင်ရှားနေ သောကြောင့် မျက်စိမှလည်း တော တောင် လူ ပုဂ္ဂိုလ် စသည်ဖြင့် သင်္ခါရမလုပ်ရဲ၊ မလုပ်လို။ နားမှလည်း၊ အတွေးမှလည်း သင်္ခါရနိမိတ် မလုပ်လို မလုပ်ရဲ။ လုပ်လိုစိတ် လဲမရှိ။ အာလုံးသော ဓမ္မသဘောတို့သည် သူ့သဘာဝတ္ထုမျှသာ ဖြစ်ပါလားဟု သိသောကြောင့် ကြည့်ချင် နားထောင်ချင်သောစိတ်မရှိ။ ဤအချိန်တွင်ကား အတိတ်အတွေး အနာဂတ်အတွေးတို့ကား လုံးလုံး ပျောက်ကင်းနေသည်ဟုပင် ဆိုရပေမည်။ နောက်ဉာဏ်က စဉ်ဆက်မပြတ်လိုက်နေသောကြောင့် အတိတ် အနာဂတ်သဘောတို့ကား အားထုတ်ခွင့်မရကြ။ စိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်ဆဲ စိတ်တွင် သာ အတည်များနေကား ထိုစိတ်၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောကိုသာ ထင်နေလေ ၏။

နောက်ယောင်ခံ လိုက်လာသော အနောက်အယုက်

ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းတရားတို့ကို အနောက်အယုက်ဟုခေါ်၏။ သဒ္ဓါ ဝီရိယ အားအဟုန်ဖြင့် ကိလေသာကို ဖြစ်စေတတ်သော နိမိတ်သဏ္ဍာန်နှင့်ယှဉ် သော စိတ်ကို အပျက်ဟု နာနာသာ ဖိနှိပ်နေလေတော့၏။ “အန္တရာယ်တစ်စုံတစ်ခု ကျရောက်လာ၍ တဟုန်ထိုးပြေးလွှားနေရသော သူသည် ခြေထောက်တွင် စူးငြောင့် များ ထိုးသည်ကို ပင်မသိနိုင်သကဲ့သို့” ယခုလည်း ရှုစိတ် (အရှုဉာဏ်)ကိုပင် ပြန်ရှုရ မည်ကို မေ့နေလေ၏။ ထို့ကြောင့် အာရုံငါးပါးမှ အနောက်အယုက် မဝင်လာနိုင်တော့ သော်လည်း အရှုဉာဏ်စိတ်တွင် တဏှာဝင်ရောက် ကပ်ခိုနေလေ၏။ အထူးသဖြင့် ဉာဏ-ပီတိ-ပဿဒ္ဓိများ ဖြစ်ပေါ်နေလေ၏။ မလုပ်ချင် မထချင် ဣရိယာပုတ် မရွေ့ချင်၊ ပဿဒ္ဓိ ဟူသော အနောက်အယုက်များ ဝင်နေသည်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုထို တရားများဖြင့် နှစ်သက် ခြင်းကို ဖြစ်နေလေ၏။ ဉာဏ်ကလည်း ထက်မျက်နေ၏။

ထိုသဘောများကို မသိမသာ သဘောကျနေလေ၏။ စင်စစ် ဝိပဿနာသည်ညူးကြောင်း ဝင်နေသည်သာ။ ထိုကြောင့် အရှုဉာဏ် (ရှုစိတ်)ကိုလည်း ပြန်လည်၍ ရှုမှတ်ပြန်၏။ ထိုအရှု ဉာဏ်ကို သန္တတိယန သမူဟယနကြောအောင် ပြန်လည်၍ ရှုမှတ်ရ၏။ အပျက် သဘောပြန်လည် ရှုမှတ်ရ၏။

ထိုးထွင်းကြည့်

မိမိသန္တာန် သူတစ်ပါးသန္တာန် အပြင်တောတောင် သဘာဝများကို ထိုးထွင်းကြည့်သော် “ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော” ဓာတ်ကလာပ်များ တဖြိန်းဖြန်း တဖျဖျ ပျက်နေကြသည်ကိုသာ တွေ့ရ၏။ ထိုအပျက်ကိုမြင်သောဉာဏ်ထဲတွင် ‘အော် အကြောင်းကြောင့် အကျိုးတရား ဓာတ်ကလာပ်များ ပျက်နေကြပါလား’ ဟုမြင်နေ၏။ ထိုရုပ်များ ပျက်သည်ဆိုရာ၌ ကွယ်ပျောက်နေသည်ပုံမဟုတ်ဘဲ ကြီး-ရင့်-အို-ဆွေး သဘောများ ထင်နေ၏။ ရှေးနောက် အစဉ်လိုက်ခြင်းမရှိဘဲ ပျက်နေကြ၏။

နာမ်သဘောကို ထိုးထွင်းကြည့်သော် အာရုံ+ဒွါရဟူသော အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖဿပဉ္စမကာ (ဖဿ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ) တရားများ ထင်ရှား ဖြစ်နေကြ၏။ ဝီထိစဉ်ကို အာရုံယူကြည့်ပြန်သော်လည်း ရှင်းလင်စွာ ထင်ရှားနေ၏။ ထိုနာမ်တရားတို့ကား အပြင်အာရုံကို စူးစမ်းလိုစိတ် ကြည့်လိုစိတ် နားထောင်လိုစိတ် နည်းနေ၏။ မရှိသလောပင် ဖြစ်နေ၏။ အတွင်းစိတ်သဘော၌သာ စိတ်ကပ်နေလေ၏။

ဝယဓမ္မနုပဿနာ၏ အကျိုး (ဂ) ပါး

ဝယဓမ္မနုပဿနာ (ဘင်္ဂဉာဏ်)ကို တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ပေါက်ရောက်အောင် အားထုတ်သော ယောဂီတို့သည် ဤအကျိုး (၈)မျိုးကို ရ၏ဟု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်တွင် ဖွင့်ဆို၏။

(၁) ဘဝဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနံ = သဿတဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်ခြင်း

သုညတာနပဿနာ သဘောပင်ဖြစ်ချေမည်။ သို့သော်လည်း ဉာဏ်ဦးခေါင်းကို ပြန်လှည့်ကာ “ဘယ”ဘက်သို့ ဦးညွှတ်လိုက်၏။

(၆) သင်္ခါရ - ဘယာနုပဿနာ

နိရုဒ္ဓါ တိတ သင်္ခါရာ ပစ္စုပ္ပန္နာ စ ဘိဇ္ဇရေ။

အနာဂတာ ဘိဇ္ဇိဿန္တိ၊ ကဗ္ဗေတေ ဘာယိတဗ္ဗကာ။ (ပေါရာဏဂါထာ)

အတိတ်မှဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည် သေဆုံးချုပ်ပျောက် ဘေးကြီးတွေ ရောက်ကုန်ပြီ။ သန္တတိ ပစ္စုပ္ပန် ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည်လည်း သေဆုံးချုပ်ပျောက် ဘေးကြီးတွေ ရောက်ဆဲ။ လာလတ္တံ့အနာဂါတ် ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည် သေဆုံး ချုပ်ပျောက် ဘေးကြီးတွေ ရောက်ကုန်လတ္တံ့။ ဤကာလ သုံးရပ် ဖြစ်တတ်ဥသည့် အလုံးစုံကုန်သော ထိုရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့သည် ကြောက်မက်ဖွယ်တို့ ချည်းပါတကား။

ဘေးဟူသည်

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စဟူသောဘေး၊ ဒုက္ခဟူသောဘေး၊ အနတ္တဟူသောဘေးတို့မှ စောင့်ရှောက်ရာ ပုန်းအောင်ရာ ထွက်ပြေးရာ ကိုးကွယ်ရာ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ ရှာမတွေ့ခြင်းပင်တည်း။

ကြောက်ခြင်း မကြောက်ခြင်း

ဘယဉာဏ်၏ ကြောက်ခြင်းဟူသည်... ဥပမာအားဖြင့် ငလျင်ဘေးဒဏ်ကို တစ်ဘက်ကမ်းမှ ထိုင်ကြည့်နေသူကဲ့သို့ ပင်ဖြစ်ချေ၏။ ငလျင်ဘေးဒဏ်ကြောင့် တိုက်ကြီးများ အိမ်များ သစ်ပင်များ ပြိုကျလဲကျ ပျက်စီးနေကြသည်ကို ကိုယ်နှင့် မဆိုင်သလို မြင်သူကဲ့သို့၊ ထိုထိုတိုက်အိမ်များကို မလဲကျအောင် မပြိုကျအောင် မပျက်စီးအောင် ထိန်းနိုင်တဲ့သူမရှိ ကယ်မယ့်သူမရှိ ဖြစ်နေသည်ကို ထိုင်ကြည့်ရုံမှ တပါး ဘာမှမတတ်နိုင်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ချေ၏။ တစ္ဆေ သရဲများကို ကြောက်သလိုမျိုး ကားမဟုတ်ဟု မှတ်သားရာ၏။

လက္ခဏာနှင့် ဘေးထင်ပုံ

အနိစ္စလက္ခဏာကို နှလုံးသွင်းသောသူအား
(နိမိတ္တဟုခေါ်ကြ၏) ဘေးဟုထင်နိုင်၏။

ကိုယ်-စိတ်-နတ် အမှုအရာ တို့ကို

ဘေးထင်ပုံကား- ပစ္စုပ္ပန် ကိုယ်-နတ်-စိတ်အမှုအရာတို့သည် ပျက်ဆဲ၊ အတိတ် ကိုယ်-နတ်-စိတ် အမှုအရာတို့ကား ပျက်ပြီး၊ အနာဂတ် ကိုယ်-နတ်-စိတ် အမှုအရာ တို့သည် ပျက်လတ္တံ့ဟုဘေးထင်နေ၏။

ဒုက္ခကို နှလုံးသွင်းသောသူအား

ရူပ-အရူပဘုံဋ္ဌာနများ၊ ငါဟုထင်သော ဘဝအလျဉ်-ဘဝအစဉ်၏ 'ဖြစ်-တည်-ပျက်' (ဥပါဒ်-ဋီ-ဘင်) အစဉ်မပြတ် နှိပ်စက်အပ်သည်ကို ဘေးဟုထင်နေ၏။ (ပဝတ္တဟုလည်းခေါ်ကြ၏)

အနတ္တကို နှလုံးသွင်းသောသူအား

လူနေမရှိသော ရွာကို မြင်သကဲ့သို့၊ တံလျှပ်စီးသည်ကို မြင်ရသကဲ့သို့၊ တဏှာသာ အိမ်မက်တွင် စည်းစိမ်ကို ခံစားရသည်ဟု မြင်မက်သကဲ့သို့- နောက်ဆုံးတော့ အနှစ်မရှိ ပျက်သည်ကိုသာ မြင်ရ၏။ သေသည်ကိုသာ မြင်ရ၏။ ချုပ်သည်ကိုသာ မြင်ရ၏။

လောကဘေးနှင့် ဝိပဿနာဘေး

လောကတွင်ရှိသော ဘေးတို့ကား မစားရခြင်းကြောင့်၊ နေစရာ မပြည့်စုံခြင်း ကြောင့်၊ ရာသီဥတုဘေးဒဏ်ကြောင့်၊ မင်းစသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ကြရ ခံစားရသော ဘေးတို့ကို ဘေးဟုခေါ်၏။

ဝိပဿနာဘေးကား ရုပ်နာမ်မေ့တို့၏ သူ့သဘာဝဖြစ်သော အနိစ္စဘေး ဒုက္ခဘေး အနတ္တဘေး၊ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပေါ်နေရခြင်းဘေးတို့ကို ဘေးဟုခေါ်၏။ ထိုဘေး တို့၏ တရားခံအကြောင်းကိုရှာသော် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သာတွေ့လေ၏။

ပိယထိ ရှု၏

ရုပ်နာမ်သဘာဝ အကြောင်းအကျိုး ညီညွတ်တိုင်း တပျက်တည်း ပျက်နေကြ၏။ တသေတည်း သေနေကြ၏။ တချုပ်တည်း ချုပ်နေကြ၏။ ထိုသို့သော ပျက်ခြင်း ချုပ်ခြင်းသည်ကား ရုပ်နာမ်တို့၏ ပင်ကိုယ်လက္ခဏာပင် ဖြစ်ချေ၏တကား။

ရုပ်ယနကြေအောင် နာမ်ယနကြေအောင် အာရမ္မဏယနကြေအောင် သန္တတိ၊ သမူဟ၊ ကိစ္စ၊ အာရမ္မဏအစဉ်အားဖြင့် ရှု၏။ ရုပ်နာမ်တို့၏ ပင်ကိုယ်သဘာဝ လက္ခဏာအရ ပျက်စီးနေကြသည်ကို မည်သူမျှ ကယ်တင်သူမရှိ။ ထားဆီးနိုင်သူမရှိ။ ဘေးကြီးသင့် သကဲ့သို့ မင်းဘေးသင့်သကဲ့သို့ ရှုပွား၏။ သိမ်းဆည်း၏။

အခါအားလျော်စွာ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်းကိုလည်းရှု၏။ အရာဝတ္ထုအပေါ် အသုဘ၊ သက်ရှိသက်မဲ့အပေါ် အသုဘရှု၏။ ဉာဏ်ထဲတွင် ခွေးသေကောင် တစ်ခြမ်းပုပ်ကဲ့သို့ အမြဲထင်နေ၏။ ငှက်ကြည့်ပြန်သော်လည်း ငှက်တစ်ခြမ်းပုပ်ပင်ဖြစ်၏။ ထိုမှ တစ်ဆင့် ဉာဏ်သွင်းကြည့်သော် ပုပ်နေသည် ပွနေသည် ဆိုသည်ထက် အဆင့်ဆင့် ယိုယွင်း ဖျက်စီးနေ၏ဟု မြင်ပြန်၏။ အဆင့်ဆင့် ဆွေး-ရင့်-အို နေသည်ဟု မြင်၏။ အကြောင်း ရှာသော် ဥဏှတေဇောကြောင့်ပင်ဖြစ်ချေ၏။ ထိုဥဏှတေဇောကို အထောက်အပံ့ပြု နေကြသူများကား အာပေါ-ရေဓာတ်နှင့် ဝါယော-လေဓာတ်တို့ပင်တည်း။ သူတို့သည် အဓိက တရားခံများ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏။

နာမ်အကြောင်းကိုရှာသော် အာရုံ+ဒွါရတို့ကြောင့်၊ ထိုထိုအာရုံကို ရယူလို သိချင်လိုသောစိတ်ကြောင့် နာမ်အစဉ်များ နာမ်စိတ်များ ဖြစ်ကြရကုန်၏ဟု ဉာဏ်ထင်၏။ ထိုနာမ်တရားတို့၏ ကယ်မယ့်သူမရှိ ထားမယ့်သူမရှိ ပျက်စီးကာ ဘေးကြီး သင့်နေပုံကား ထင်ရှားလှကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤသို့မိန့်တော်မူ၏

- အိုခြင်းတရားသည် အသက်ကို သေခြင်း၏ အနီးသို့ ဆောင်အပ်၏။ သတ္တဝါ တို့၏ အသက်သည် အနည်းငယ်တိုတောင်းလှ၏။ အိုခြင်းတရားသည်

သေခြင်း၏ အနီးသို့ ဆောင်အပ်သော သူအား ကိုးကွယ်ရာတို့သည် မရှိကုန်။
ငြိမ်းချမ်းရာ နိဗ္ဗာန် ကို အလိုရှိသူသည် သေခြင်း၌ ထိုကြောက်မက်ဖွယ်ဘေး
သုံးမျိုးတို့ကို ရှုသည်ဖြစ်၍ လောကာမိသ (တေဘူမကဝဋ်)ကို စွန့်ရာ၏။
(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ နဠဝဂ်၊ ဥပနိယသုတ်)

● အချိန်အခါတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို လွန်ကုန်၏။ ညဉ့်တို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလွန်ကုန်၏။
(ပဌမ-မဇ္ဈိမ-ပစ္ဆိမ)အရွယ် အစုတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အစဉ်အတိုင်း စွန့်ကုန်၏။
ငြိမ်းချမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အလိုရှိသူသည် သေခြင်း၌ ထိုကြောက်ဖွယ်
ဘေးသုံးမျိုးကို ရှုသည်ဖြစ်၍ လောကာမသကို စွန့်ရာ၏။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊
နဠဝဂ်၊ အစ္ဆန္တသုတ်)

● ရဟန်းသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို အကယ်၍အလိုရှိငြားအံ့၊ ဈာန်ဝင်စားလေ့
ရှိသည်ဖြစ်၍ ကိလေသာမှ လွတ်သော စိတ်ရှိသူဖြစ်ရာ၏။ သင်္ခါရလောက၏
ဖြစ်ခြင်း-ပျက်ခြင်းကို သိ၍ ကောင်းသော စိတ်ရှိလျှက် တဏှာဒိဋ္ဌိကို
မမှီသည်ရှိ သော် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးအာနိသင်
ရှိသည်ဖြစ်ရာ၏။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အနာထပိဏ္ဍိကဝဂ်၊ ဒီပလဋ္ဌိသုတ်)

● လုံဖြင့် အထိုးခံရသူကဲ့သို့၎င်း ဦးခေါင်း၌ မီးလောင်ခံရသူကဲ့သို့၎င်း ရဟန်း
သည် ကာမဂုဏ် တပ်စွန်းမှု ရာဂကိုပယ်ရန် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ နေရာ၏။
(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အနာထပိဏ္ဍိကဝဂ်၊ ဝါသုဒတ္ထသုတ်)

ဃာတိ ရှု၏

ရုပ်ယန နာမ်ယန အာရမ္မဃနတို့၏ ပျက်မှုသဘော၊ ချုပ်ကွယ် သေဆုံးနေမှု
သဘောတို့ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့နေရ၏။ ထိုနှင့်တကွ- ထိုထိုရုပ်နာမ်တို့၏ ဘေးသင့်
နေပုံအဖြစ် ကယ်တင်မယ့်သူ မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း တွေ့မြင်၏။ မင်းဘေး
မင်းဒဏ် သင့်သောသူကို မည်သူမျှ မကယ်နိုင်သကဲ့သို့ပင်တည်း။

ယနဟူသည် အတုံအခဲ အစိုင်အခဲကိုခေါ်၏။ ရုပ်အတုံးအခဲ နေရာရွေ့သွားမှုကို ပျက်သည်ဟု မဆိုလို။ ရှေးမှ နောက်သို့ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးလှည့်လိုက်သော သဘောကို ပျက်သည်ဟု မဆိုလို။ မြင်စိတ်မှ ကြားစိတ်ပြောင်းသွားခြင်းကို ပျက်သည်ဟု မဆိုလို။ စင်စစ် ထိုထိုသဘောများသည် အပျက်စစ် မမည်သေးသည်သာ။

စင်စစ် ရုပ်တွင် အနည်းဆုံး ဓာတ်လေးပါးတို့၏ ပျက်နေခြင်းကိုမြင်နိုင်ရပါမည်။ နာမ်တရားတွင် နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကို အနည်းဆုံး မြင်နိုင်ရပါမည်။ ထိုထို ဓာတ်လေးပါးနှင့် နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့၏ အပျက်သဘောကို အပျက်ဟုခေါ်ဆို၏။ စွမ်းနိုင်က ရုပ် (၂၇)ပါးလုံးနှင့် နာမ်တွင် ဝီထိစဉ်အားဖြင့်တမျိုး၊ ဖဿပဉ္စမကာအားဖြင့် တဖုံ၊ သိမ်းဆည်းခြင်းကိုပြုရာ၏။

ရှုပွားသောအခါ ရုပ်တလှည့် နာမ်တလှည့် အာရမ္မဏယနတလှည့်စီ ရှုပွား၏။ သို့သော် ရုပ်နာမ်သဘောများ ကြေညက်နေပြီမို့ တမင်အားစိုက်နေစရာကား မလိုအပ်သော အချိန်ဖြစ်လာ၏။ တလှည့်စီ သိမ်းဆည်းပြီးသော် ဉာဏ်ထင်ရာကိုသာ ရှုပွားသိမ်းဆည်းခြင်းကိုပြု၏။

အစွဲဂါဟသုံးမျိုးပြတ်ခြင်း (တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိ)

ပျက်နေသမျှ သင်္ခါရကို ဘေးကြီးဟု ထင်မြင်လာသောအခါ အစွဲဂါဟသုံးမျိုး ပြတ်သွားလေ၏။ စွဲယူစရာပင် မရှိသောကြောင့်တည်း။

- (၁) နေတံ မမ။ ။ လုံးဝဥသည့် အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရကား ခင်မင်မက်မောသည်၏ အစွမ်းဖြင့် သာယာနှစ်သက်ရသော ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်ဟု တဏှာစွဲ ပြုတ်၏။
- (၂) နေသောဟ မသ္မိ။ ။ လုံးဝဥသည့် အလုံးစုံသော သင်္ခါရကား မြတ်နိုးသည်၏ အစွမ်းဖြင့်စိတ်ကြီးဝင် အထင်ကြီးကာ ငါမဟုတ်ဟု မာနစွဲလည်း ပြုတ်၏။
- (၃) န မေသော အတ္တာ။ ။ လုံးဝဥသည့် အလုံးစုံသော သင်္ခါရကား တောင်းတလို့ မရ-အနတ္တ၊ အနှစ်အသားမရ-အနတ္တဟု ဒိဋ္ဌိစွဲလည်း ပြုတ်၏။

အကျိုးဆက်

သင်္ခါရ-ဘယာနုပဿနာ၏ အစွမ်းအားဖြင့် ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့ကို ကြောက်လန့်ဘွယ် ဘေးဟု ထင်လာသည်ရှိသော် ထက်ဝန်းကျင်မှ ဆင်းရဲပင်ပန်း လှသောကြောင့် သာယာဖွယ်မဟုတ်၊ ပျက်စီးခြင်း အဆုံးရှိသောကြောင့် စိမ်းစည် မဟုတ်၊ ကြီးစွာသော အနာအဆာ၊ အပြစ်အာဒိနဝသာဟု တွေ့မြင်လာလေ၏။

(၇) သင်္ခါရ - အာဒိနဝါနူပဿနာ

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို ဘေးဟုထင်လာသောအခါ “ဘဝ ၃-ပါး၊ ယောနိ-၄ပါး၊ ဂတိ ၅-ပါး၊ ဝညာဏဌိတိ ၇-ပါး၊ သတ္တဝါသ ၉-ပါး” တို့၌ ပုန်းအောင်မိမိရာ မရှိ၊ ကိုးကွယ် ရာမရှိဟု ထင်လာသောအခါ- အားလုံးသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရအစဉ်တို့ကို အိုင်း အမာကဲ့သို့၊ စွဲကပ်နေသော ရောဂါကဲ့သို့ ကြီးစွာသော အပြစ်အစုသဖွယ်ကဲ့သို့ ထင်မြင်လာ၏။

ဘဝ (၃)ပါး

- (၁) ကာမ ဘဝ-ဘုံဟူသော ကာမဘဝ
- (၂) ရူပ ဘဝ-ဘုံဟူသော ရူပဘဝ
- (၃) အရူပ ၄-ဘုံဟူသော အရူပဘဝ

ယောနိ (၄)ပါး

- (၁) ဥဉ်ဖြစ်သော သတ္တဝါ (အဏ္ဏဇယောနိ)
- (၂) သားအိမ်၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ (ဇလာဗုဇယောနိ)
- (၃) အညှိ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါ (သံသေဒဇယောနိ)
- (၄) ခန္ဓာကိုယ် ထင်ရှားဖြစ်သော သတ္တဝါ (ဩပပါတိကယောနိ)

ဂတိ (၅)ပါး

- (၁) လူ့ဘုံ လူ့ဘဝဟူသော မနုဿဂတိ
- (၂) နတ်ဘုံ နတ်ဘဝဟူသော ဒေဝဂတိ
- (၃) ငရဲဘုံ ငရဲဘဝဟူသော နိရယဂတိ
- (၄) တိရိစ္ဆာန်ဘုံ တိရိစ္ဆာန်ဘဝဟူသော တိရိစ္ဆာန်ဂတိ
- (၅) ပြိတ္တာဘုံ ပြိတ္တာဘဝ ဟူသော ပေတ္တိဂတိ။

ဝိညာဏဋီတိ (၇)ပါး

- (၁) လူ-နတ်-ပြိတ္တာတို့ကဲ့သို့ အထူးထူးသောဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအဖြစ် ယူခြင်း
- (၂) ပထမဈာန်ဗြဟ္မာကဲ့သို့ ပထမဈာန်ဗြဟ္မာဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအဖြစ် ယူခြင်း
- (၃) အာဘဿရာဘုံဗြဟ္မာကဲ့သို့ ဘာဘဿရာဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအဖြစ်ယူခြင်း
- (၄) သုဘကိဏှာဘုံဗြဟ္မာကဲ့သို့ သုဘကိဏှာဘုံ၌
- (၅) အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံဗြဟ္မာကဲ့သို့ အာကာသာနဉ္စာယတနဘုံ၌
- (၆) ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံဗြဟ္မာကဲ့သို့ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘုံ၌
- (၇) အာကိဉ္စာညာယတနဘုံဗြဟ္မာကဲ့သို့ အာကိဉ္စာညာယတနဘုံ၌

သတ္တဝါသင်္ဂါ (၉)ပါး

- (၁) လူ နတ် ပြိတ္တာ ဘုံဋ္ဌာန
- (၂) ပထမဈာန်ဗြဟ္မာ ဘုံဋ္ဌာန
- (၃) အာဘဿရာဗြဟ္မာဘုံဋ္ဌာန
- (၄) သုဘကိဏှာဗြဟ္မာဘုံဋ္ဌာန
- (၅) အသညသတ်ဗြဟ္မာဘုံဋ္ဌာန
- (၆) အာကာသာနဉ္စာယတနဗြဟ္မာဘုံဋ္ဌာန
- (၇) ဝိညာဏဉ္စာယတန ဗြဟ္မာဘုံဋ္ဌာန
- (၈) အာကိဉ္စာညာယတနဗြဟ္မာဘုံဋ္ဌာန
- (၉) နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်ကိုရသော ဗြဟ္မာဘုံဋ္ဌာန

မှတ်ချက်။ ။ဤကဲ့သို့ ဘုံဋ္ဌာနတို့၌ ပုံးအောင်းရာမရှိ မှီခိုရာမရှိ ပျက်နေကြသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို မြင်လာသောအခါ - ထိုထို ဘုံဘဝတွေကိုလည်း ရချင်လိုချင် သောစိတ်မရှိ ကင်းနေလေတော့၏။

လက္ခဏာနှင့် အပြစ်

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟူသော လက္ခဏာသုံးပါးတွင် ဒုက္ခလက္ခဏာ၏ သဘော-
သဘာဝကို အဓိကအားဖြင့် ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်းရာ၏။

- ဒုက္ခံ အပြစ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဘဲဟု ရှုရာ၏
- ဂဏှံ အိုင်းအမာနှင့် တူလှစွာ၏
- သလ္လံ ငြောင့်စူးသဖွယ်ဖြစ်၏
- နိဗ္ဗိဒါ ဖြစ်လာသမျှ သင်္ခါရတို့သည် ငြိမ်းငွေ့စရာပင်ဖြစ်၏
- အာဒိနဝ အပြစ်အစု ဆင်းရဲမူသာတည်း
- အပဏိဟိတ တောင်တတပ်မက်ဖွယ်မရှိ

ပဿတိ ရှု၏

ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ တပျက်တည်းပျက် တသေတည်း သေနေကြသော
သဘော သဘာဝကို ကြည့်၍

<p>(၁) ရုပ်နာမ်ဖြစ်နေခြင်းကို</p> <p>(၂) ရုပ်နာမ် အစဉ်မပြတ်ဖြစ်နေခြင်းကို</p> <p>(၃) ရုပ်နာမ် နိမိတ်အမှတ်သညာထင်နေခြင်းကို</p> <p>(၄) ရုပ်နာမ်သဘာဝ အားထုတ်နေခြင်းကို</p> <p>(၅) ယခုရုပ်နာမ်နှင့် နောင်ရုပ်နာမ်တဖန်စပ်ခြင်းကို</p>	သေးငယ်လေးလှ	အပြစ်ထင်စေ၏
--	-------------	-------------

အခါအားလျော်စွာ အာဒိနဝဉာဏ်နှင့် သန္တိပဒဉာဏ် ရောနှောကာ ရှု၏။
တစ်ခါတစ်ရံ ခွဲခြားကာ ရှု၏။ ထိုထိုရုပ်နာမ်တို့ကို အခါအားလျော်စွာ အနိစ္စ ဒုက္ခ
အနတ္တ လက္ခဏာ တင်ရှု၏။ ဒုက္ခလက္ခဏာကို အတင်များ၏။

မှတ်ချက်။ ။ အထူးအားဖြင့် ဥပါဒ ပဝတ္တ နိမိတ္တ အာယူဟန ဤလေးချက်ကို သုတမယဉာဏ်ဖြင့် စိန္တာမယဉာဏ်တို့ဖြင့် သိစေပြီး၍ ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ပွားများသိမ်းဆည်း၏။

ကိုယ်နှင့်မဆိုင်သလိုကြည့်

ဘေးဟု၎င်း အပြစ်သင့်ခြင်းသာဖြစ်ပါလားဟု၎င်း ထင်မြင်နိုင်ရန်အတွက် မိမိ၏ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖြစ်-ပျက်နေမှုကို ကိုယ်နှင့်မဆိုင်သလို၊ ကိုယ်နှင့် မပတ်သက်သလို ကြည့်ရာ၏။ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး ဘာပေါ်ပေါ် လောဘဖြင့် တုံ့ပြန်ခြင်း ဒေါသဖြင့်တုံ့ပြန်ခြင်းမပြုလုပ်ဘဲ မျှတသော ဥပေက္ခာစိတ်ဖြင့်သာ ရှုပွား သိမ်းဆည်းရာ၏။ ဤသို့ ရှုပါမှ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့၏ ဘေးသဘော၊ အပြစ်သဘော တို့သည် ကောင်းစွာထင်လာသည်ကို တွေ့ရ၏။

ယခုအချိန်တွင်ကား အပျက်သဘော ကောင်းကောင်းထင်ပြီးဖြစ်ရကား ထိုပျက်နေမှု သဘောကို ဘေးအဖြစ် အပြစ်အဖြစ် အသာလေးသာ ဉာဏ်စိုက်ရာ၏။ သို့သော် ထိုပျက်နေမှုသဘောကို ငါပျက်နေသည်၊ ငါမြင်တာပျက်နေသည်ဟု ကိလေသာ ဝင်တတ်သောကြောင့်၊ ဘာဖြစ်ဖြစ် တုံ့ပြန်ခြင်းမပြုဘဲ၊ မျှတသော ဥပေက္ခာဖြင့်သာ ရှုပွားသိမ်းဆည်းရန် အထူးလိုအပ်လှ၏။

ဘုရားရှင်သည် ဤသို့ဖို့နဲ့တော်မူ၏

- ရဟန်းတို့ ဘေးဟူသောအမည်သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ အမည်တည်း၊ ဒုက္ခ ဟူသောအမည်သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ အမည်တည်း၊ ရောဂါဟူသော အမည် သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ အမည်တည်း၊ အိုင်းအမာဟူသော အမည်သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ အမည်တည်း၊ ကပ်ငြိခြင်းဟူသော အမည်သည် ကာမဂုဏ် တို့၏ အမည်တည်း၊ ညွှန်ပျောင်းဟူသော အမည်သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ အမည်တည်း။ အဘယ်ကြောင့် ကာမဂုဏ်မည်သနည်း-

ရဟန်းတို့ ကာမဂုဏ်၌ ကာမရာဂဖြင့် တပ်မက်၍ ဆန္ဒရာဂဖြင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သော ဤသတ္တဝါသည် မျက်မှောက် “ဘေး၊ ဒုက္ခ၊ ရောဂါ၊ အိုင်းအမာ၊ ကပ်ငြိခြင်း၊ ညွန်ပျောင်း” မှလည်းမလွတ်၊ တမလွန်မှလည်း မလွတ်။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ အမည်သည် ကာမဂုဏ်တို့၏ အမည်ပေတည်း။ “ဘေး၊ ဒုက္ခ၊ ရောဂါ၊ အိုင်းအမာ၊ ကပ်ငြိခြင်း၊ ညွန်ပျောင်း” တို့ကို ကာမတို့ဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ယင်းကာမတို့၌ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့သည် ကပ်ငြိ၏။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၊ အနုတ္တရိယဝဂ်၊ ဘယသုတ်)

ပဿတိ ဂျူ၏

ဥပါဒါ။ ။အထိမ်းအကွပ်မရှိ စက်ပျက်လေပြီးဖြစ်ကာ မျောပါနေသော သင်္ဘောကြီးသည် တောင်နံရံ ကျောက်နံရံတို့ကို ဝင်တိုက်နိုင်သကဲ့သို့၊

ဝိဇ္ဇာအထိမ်းမရှိဘဲ ဘဝအစဉ်များသော မျောပါနေသော ရုပ်နာမ်တို့သည် ကာမရာဂဖြင့် အာရုံငါးပါးတို့ကို ယူဆောင်နိုင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခြင်းသည် အပြစ်ပါတကား။

ပဝတ္တု။ ။အရှိန်ပြင်းစွာ မောင်းနှင်လာသော ကားသည် လမ်းတွင် ခဲလုံး သစ်ငုတ် စသည်တို့ကြောင့် ‘အက်ဆိဒင့်’ ဖြစ်ကာ ကားမှောက်သွားနိုင်သကဲ့သို့၊ တောင်အောက်သို့သော်လည်း ထိုးကျသွားနိုင်သကဲ့သို့၊ လူသော်လည်း သေသွားနိုင်သကဲ့သို့၊

အဝိဇ္ဇာခလုတိုက်ခံရသော ရုပ်နာမ်အစဉ်တို့သည် ကာမရာဂဖြင့် အာရုံငါးပါးကို ဆွဲငင် ယူဆောင်လေတော့၏။ ပြင်းစွာလည်း တပ်မက်၍ ယူနိုင်၏။ အမျိုးမျိုးသော ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ ဖြစ်အောင်လည်း ယူနိုင်၏။

နိမိတ္တု။ ။ပညာဗဟုသုတ အားနည်းသော၊ သတိအားနည်းသောသူသည် လမ်းလေးရှိ မီးရှိုးခံထားရသော သစ်ငုတ်ကို သရဲတစ္ဆေဟု အထင်မှားကာ တင်ပါးနှင့် ဖနှောင့် တသားတည်းကျအောင် အရှိန်ပြင်းစွာ ပြေးလေသကဲ့သို့၊

ပညာဗဟုသုတနည်းသော သတိအားနည်းသောသူသည် မြင်သောအခါ ကြားသောအခါ တွေးသောအခါ လူ-ယောက်ျား-မိန်းမ-တောတောင် စသည်ဟု အဆင်းသဏ္ဍာန် နိမိတ်ကိုယူကာ၊ ကာမရာဂတို့ဖြင့် ထိုအာရုံနိမိတ်ကို တပ်စွဲလေ တော့သည်။

အာယူဟနု။ ။ မိုးရွာအားကြီး၍ အရှိန်ပြင်းစွာ ကျဆင်းနေသော ရေလုံးကြီး သည်သစ်ပင် သစ်ငှက် သစ်ခက်များကို သူနှင့်အတူ သယ်သွားသကဲ့သို့၊

အာရုံ+ဒွါရဟူသောအကြောင်းကြောင့် အရှိန်အဝါကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်အစဉ်သည် အဆင်း အသံ စသော အာရုံတို့ကို သူလိုသလို (တဏှာ ဒိဋ္ဌိ ဥပါဒါန် အားလျော်စွာ) အားထုတ်စွဲယူလေတော့သည်။

ပဋိသန္ဓိ။ ။ သူမိုက်နှစ်ဦးပေါင်းသင်းခြင်းသည် များစွာသော သူတို့၏ စည်းစိမ် ဥစ္စာတို့ကို ဖျက်စီးဖိုရန် ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊

ယခုရုပ်နာမ်နှင့် နောင်ရုပ်နာမ်တို့၏ စပ်ခြင်းသည် (လူ နတ် စသည်ဖြစ်ရခြင်း သည်) ကြီးစွာသော ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲကို ဖြစ်စေရန် အကြောင်းတို့သာ တည်း။

ဘယ ဒုက္ခ သာမိသ သင်္ခါရ လေးမျိုးတွဲရှုပုံ

- ဥပါဒ= ဤဘဝရုပ်နာမ်ဖြစ်ခြင်းသည်ကား
 - ✓ ဘေးတည်းဟု
 - ✓ ဆင်းရဲတည်းဟု
 - ✓ ဝဋ်စာတည်းဟု
 - ✓ ခန္ဓာဝန်မူပြုရခြင်းတည်းဟု
- ပဝတ္ထ= ရုပ်နာမ်အစဉ်မပြတ်ခြင်းသည်ကား
- နိမိတ္တ= ရုပ်နာမ်နိမိတ်ထင်ခြင်းသည်ကား
- အာယူဟနု= ရုပ်နာမ်အားထုတ်ခြင်းသည်ကား

အပြစ်ထင်၏

- ပဋိသန္ဓိ = ယခုရုပ်နာမ်နှင့်နောင်ရုပ်နာမ်စပ်ခြင်းသည်ကား

သန္တိပဋ္ဌာန်အတွက်မူ

○ (ဘေးကို)	ဘေးအေးတည်းဟု	နိဗ္ဗာန်ထင်၏
○ (ဆင်းရဲကို)	ချမ်းသာတည်းဟု	
○ (ဝဋ်စာကို)	ဝဋ်စာမဟုတ်ဟု	
○ (ခန္ဓာဝန်မူပြုကို)	ခန္ဓာရုပ်သိမ်းငြိမ်းရခြင်းတည်းဟု	

သရက်သီးပိုးလောက်ပမာ ဉာဏ်သုံးဉာဏ်

အမြင်မျက်စိရှိသော သူသည် သရက်သီးစားခါနီး၊ ထိုသရက်သီး၌ ပိုးလောက်ကိုတွေ့မြင်သော်၊ မြင်လျှင်မြင်ချင်း ဘေးဖြစ်တော့မည်ဟုသိ၏။ သရက်သီး၏ မကောင်းသော အပြစ်ဟုထင်၏။ စားချင်းစိတ်မရှိဘဲ သရက်သီး၌ ငြီးငွေ့၏။

ထို့အတူ ယောဂီသည် ခန္ဓာ၏ ပျက်နေမှုသဘောကို မြင်သည့်နေမှစ၍ ဘေး-အပြစ် ထင်၏။ အပြစ်သင့်သည်ဟုထင်၏။ ငြီးငွေ့စရာဟု ထင်လာလေတော့၏။

(ဂ) သင်္ခါရ - နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည် အနိစ္စ-ဖြစ်ပေါ်လာကာ ပျောက်ကွယ် သေဆုံးကြသောကြောင့် မမြဲလေကုန်၊ ဒုက္ခ-နှိပ်စက်-ခံခက် ဆင်းရဲသက်တွင်း သို့ ထိုးဆင်းလှကုန်၏။ အနတ္တ-တောင်းတမရ အနတ္တသာတည်း။ ဤသို့ အကြင်အချို့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှု၏။ ထိုအချို့ ဒုက္ခသမုတ် ခန္ဓာပုပ် တွင် ငြီးငွေ့လေ၏။ စက်ဆုတ်လေ၏။ ဤကား စင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်ကြောင်း လမ်းပေတည်း။

ငြီးငွေ့၏ဟူသည်

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့၏ ပြုလုပ်အားထုတ်သမျှ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဒဏ်ခံရသောကြောင့် ပျက်ကွယ် ပျောက်ဆုံး ဆုံးရှုံးခြင်းသို့ ရောက်ကြရ လေသောကြောင့် လောကသုံးပါး၌ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ခြင်းငှါ အစွမ်းနိုင်၊ ငြီးငွေ့၍သာ လာပါတော့၏။

ဥပမာအားဖြင့် ကမ်းခြေတခုရှိ 5-Star ဟိုတယ်ပေါ်မှ သူသည် ပင်လယ်မှ တက်လာသော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော တောင်လုံးပမာ ခန့်ရှိသော ရေလုံးကြီးကို မြင်နေရသကဲ့ပင်တည်း။

ပထမိန် ရှုထောင့်

- ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခြင်းသည်ကား-
- ရုပ်နာမ်အစဉ်မပြတ်ခြင်းသည်ကား-
- ရုပ်နာမ်နိမိတ်ထင်ခြင်းသည်ကား-
- ရုပ်နာမ်အားထုတ်ခြင်းသည်ကား-

- ✓ ဘေးတည်းဟု
- ✓ ဆင်းရဲတည်းဟု
- ✓ ဝဋ်စာတည်းဟု
- ✓ ခန္ဓာဝန်မူပြုလုပ်ခြင်းတည်းဟု

အပြစ်ထင်ကာ

မှတ်ချက်။ ။ ဤနေရာတွင် အကျွန်ုပ်တို့ကား ပဝတ္ထ နိမိတ္တ အာယူဟနကို ဆောင်၍ ရှုမှတ်၏။ ရှုမှတ်သောအခါ “ဘေးအဖြစ်၊ အပြစ်အဖြစ်၊ ငြီးငွေ့စရာအဖြစ်” သုံးခုလုံးကို ရှေးဦးစွာ ရှုမှတ်၏။ နောက်ပိုင်းတွင်ကား တစ်ခု ရှုပွားရုံဖြင့် သုံးခုလုံး သဘော ပါသွားလေ၏။ အခါအားလျော်စွာ သန္တိပဒဉာဏ် ဖြစ်စဉ်ကို ရှုမှတ်၏။

ဒုက္ခလက္ခဏာ ရှုမှတ်ပုံ

- ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခြင်းသည်ကား-
- ရုပ်နာမ်အစဉ်ဖြစ်ခြင်းသည်ကား-
- ရုပ်နာမ် နိမိတ်ထင်ခြင်းသည်ကား-
- ရုပ်နာမ်အားထုတ်ခြင်းသည်ကား-

- အိုင်းအမာတည်း။
- ငြောင့်စူးတည်း။
- ငြီးငွေ့စရာတည်း။
- အပြစ်အစုသာတည်း။
- တဖန်တောင်းတဖွယ်မရှိသည်သာတည်း။

ဤသို့ ရှုဖန်များလာသောအခါ ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်စဉ်များကို ဆက်လက်ဖြစ်လိုစိတ်၊ သယ်လိုစိတ်၊ ထမ်းလိုစိတ် မရှိဖြစ်လာ၏။ အာရုံကိုယူလို သောစိတ် သိလိုသောစိတ်များ ကင်းလာ၏။ ထိုထိုအာရုံတို့မှ လွတ်ရာနေရာကိုသာ လိုလားတောင်းတလာ၏။

မှတ်ချက်။ ။ပဝတ္တ နိမိတ္တ အာယူဟနတို့ကား “ဝယ-ပျက်ခြင်း” ၏ပရိယာယ် စကားလုံးများသာတည်း။ ထို့ကြောင့် ထိုနေရာတွင် ပျက်တလုံးကို မှတ်လျှင်လည်း ရနိုင်၏။

အလိုဆန္ဒ အာသိသ

ဟိုဟာဖြစ်ချင်လှ၏။ ဒီဟာဖြစ်ချင်လှ၏။ ဒီလိုမှ ဟိုလိုမှဆိုတဲ့ အလိုဆန္ဒရာဂနှင့် ယှဉ်သောစိတ်များ ကင်းပျောက်နေ၏။ ဘယ်အရာမှ ထောင်းတ သာယာလိုစိတ်မရှိ၊ ဘာလုပ်လုပ် ပျက်မည်သာဟုသာ စိတ်စွဲနေ၏။ ဘာဖြစ်ဖြစ် ခဏလေးသာဟုသာ စိတ်ထင်နေ၏။ ကောင်းလဲခဏ မကောင်းလဲခဏသာမို့ အနှစ်မရှိ ပကတိအခွံသာ တည်းဟု ဉာဏ်သက်နေ၏။

ကိလေသာအာရုံ ခြောက်ပါးလုံးကို ရောဂါသဘော အိုင်းအမာသဘောသာ ထင်နေလေ၏။ ရောဂါဖြစ်နေသောသူကား ထိုရောဂါကို မမက်မော၊ မတွယ်တာ၊ မလိုချင် သကဲ့သို့၊ ယခုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် စိတ်ထင်နေလေ၏။

စာပေ ဝိစိကိစ္ဆ

ဘုရားရှင်၏ တရားတော်များကို ဤနေရာ၌ စာပေဟုခေါ်၏။ ထိုထိုစာပေ များကို ယုံကြည်ခဲ့သည် ဝိစိကိစ္ဆကင်းခဲ့သည်မှာ ဘုရားရှင်ကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ ဘုရားကိုယုံ၍ ထိုဘုရား၏ဟောတရား ပြောစကား စာပေမှတ်တမ်းများကို ယုံကြည် ခဲ့၏။ စာပေပိဋကတ်အပေါ်၌ ဝိစိကိစ္ဆကင်းခဲ့၏။ ဤကား ယုံကြည်မှုတစ်မျိုး။

ယခုတစ်ဖန် နောက်ပုံစံတစ်မျိုးကား ထိုစာပေ၏ ဆိုလိုရင်းကို ဉာဏ်ဖြင့်ထွင်းပေါက်သိ၍ ဝိစိကိစ္ဆာ-သံသယ ကင်းခဲရ၏။ ထိုစာပေများသည် တကယ်မှန်ကြောင့် ဤသို့သော သဘောများဖြစ်ကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာ သံသယကင်းခဲရ၏။ ရှင်းခဲရ၏။

ထိုစကားကို သက်သေသာဓက အနည်းငယ်ပြအံ့။ စာပေများတွင် ရုပ်နာမ်ကို ရုပ်နာမ်မှန်းသိလျှင် ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သော် မတောင်းတကာ လွတ်မြောက်၏ စသည်ဖြင့် ဟောကြားထား၏။ တစ်ဖက်မှာ ဉာဏ်စဉ်တွေကလည်း အများကြီးပင် ဖြစ်၏။ သာမန်စဉ်းစားသော် ရုပ်နာမ်မှန်းသိတာက နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ ငြီးငွေ့တာက နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်၊ ဉာဏ်စဉ်အကြည့်သော် ဒီဉာဏ်နှစ်ခု တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အဝေးကြီး၊ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်မှ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ရောက်ဖို့ရန် ကြားမှာ ဉာဏ်စဉ် (၆)ခုမျှ ကျော်ဖြတ်ရမည်သာ ဖြစ်ချေ၏။ ထိုစကားရပ်စသည်တို့ကိုကား ရှေးရှေးက မရှင်းခဲ့။ သို့သော် ဘုရားရှင်ကို ယုံကြည်၍သာ ယုံကြည်ခဲရ၏။ ယခုကား ထိုစကားရပ်၏ အတိမ် အနက်ကို သိခဲ့ပြီ၊ မြင်ခဲ့ပြီ၊ ဉာဏ်ဖြင့် ထိုးတွင်းမျက်မှောက်ပြုခဲ့ပြီ။ ပုံစံထုတ် ကာပြဦးအံ့။

(၅) ဘုရားရှင်သည် မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်တော်၌

-အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ သမုဒယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ၊ ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ၊ သမုဒယဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ ကာယသ္မိံ ဝိဟရတိ၊ "အတ္ထိ ကာယော"တိ ဝါ ပနဿ သတိပစ္စုပ္ပန်တာ ဟောတိ၊ ယာဝဒေဝ ဉာဏမတ္တာယ ပဋိဿတိမတ္တာယ အနိဿိတော စ ဝိဟရတိ၊ နစ ကိစ္ဆိ လောကေ ဥပါဒိယတိ။ (ဝေဒနာ စိတ္တဓမ္မ)။

မိမိ သူတစ်ပါး နှစ်ပါးတို့၌မူလည်း ရုပ်အပေါင်းကို ရုပ်အပေါင်းပါဘဲလားဟု အကြိမ်ကြိမ်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရုပ်အပေါင်း၌ ဖြစ်ကြောင်းတရားနှင့် ဖြစ်ခြင်းသဘောကို အကြိမ်ကြိမ် ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရုပ်အပေါင်း၌ ပျက်ကြောင်းတရားနှင့် ပျက်ခြင်းသဘောကို အကြိမ်ကြိမ်ရှုလေ့ရှိသည်ဖြစ်၍

နေ၏။ ထို့အပြင် ရုပ်အပေါင်းသည်လာလျှင် ရှိ၏ဟု ထိုရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ထိုသတိသည် အဆင့်ဆင့် ဉာဏ်တိုးပွားခြင်းငှါသာ ဖြစ်၏။ အဆင့်ဆင့် သတိတဖန် တိုးပွားခြင်းငှါ သာဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းသည် တကုာ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မမှီတွယ်မှုရှိလည်း နေ၏။ လောက၌ တစ်စုံတစ်ခုမျှကိုလည်း ငါ-ငါ့ဥစ္စာဟု မစွဲလမ်းတော့ချေ။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ရုပ်အပေါင်း (ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မအပေါင်း) သည်သာလျှင်ရှိ၏ဟု ထင်ခြင်းသည် ငါ သူတစ်ပါး ယောက်ျားမိန်းမ မရှိ။ ရုပ်နာမ်သာရှိ၏ဟုဆို၏။ စင်စစ် ထိုရုပ်နာမ်၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို မြင်သော်၊ ထိုရုပ်နာမ်နှင့် တွဲပူနေသော ခွာ၍ ပင် မရစကောင်းသော အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာများကိုလည်း မြင်သည်သာ။ ထို့ကြောင့်လည်း အကျွန်ုပ်တို့ အဆိုစကား ရှိဘူး၏။ “ယောဂီသည် ဆရာကောင်းကို ရှိ၍ ရုပ်နာမ်တို့၏ စစ်မှန်သော သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကိုရှာအပ်၏”။ ရုပ်ဖြစ်ကြောင်း နာမ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ရုပ်ချုပ်ကြောင်း နာမ်ချုပ်ကြောင်းတို့သည်လည်း သူ့အလိုလို ထင်မြင်လာသည်သာတည်း။ ဥပမာအားဖြင့် သေသွားသော သစ်ပင်တစ်ပင်ကို တွေ့ရှိသူသည် (ဓားဖြင့်ခုတ်လိုက်၍ သေ၏။ ကြိုးကျ၍ သေ၏။ နေပူအားကြီး၍ သေ၏။ မြေမကောင်း၍ သေ၏ စသည်ဖြင့်) ထိုသစ်ပင်သေရခြင်း၏ အကြောင်းကို လည်း မြင်သည်သာတည်း။ ထိုသို့ အကြောင်းကို မြင်ပြီးသော ယောဂီ၏သန္တာန်ဝယ် နောက်ဆုံးတော့ ရုပ်နာမ်သာရှိ၏။ ရုပ်နာမ်သာ ပျက်နေကြ၏ဟူသော အပျက်ဉာဏ် ထင်နေသည်တော့သာ၊ ထိုထက်တက်က သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ထိ တက်နိုင်၏။ အောက်နိမ့်က အနည်းဆုံး ဘင်္ဂဉာဏ်တွင် ရပ်တန့်လေတော့၏။

(၂) အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်တွင်

ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ ဟူသော ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အတိတ် အနာဂါတ် ပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓ ဩဠာရိက သုခုမ စသည်ဖြင့် အပြန်အလှန် “ငါမဟုတ်၊ ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ငါ၏အတ္တမဟုတ်”ဟု မှန်စွာသိသော်...

- ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော ဂူပသ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သညာယပိ-
သင်္ခါရေ သုပိ- ဝညာဏပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တသ္မိ
“ဝိမုတ္တ”မိတ် ဉာဏံ ဟောတိ။

ရဟန်း ဤသို့ ငါမဟုတ် ငါ၏ဥစ္စာမဟုတ် ငါ၏အတ္တမဟုတ်ဟု အကြားအမြင်ရှိ
သော အရိယာတပည့်သည် ရုပ်၌လည်း ဝေဒနာ၌လည်း သညာ၌လည်း
သင်္ခါရ၌လည်း ဝိညာဏ်၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သော် စွဲမက်မှုကင်း၏။
စွဲမက်မှု ကင်းခြင်းကြောင့် ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်၏။ ကိလေသာမှ
လွတ်မြောက်သော် “လွတ်မြောက်ပြီး” ဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်၏။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ ခန္ဓာငါးပါးကို ငါမဟုတ် ငါ့ဥစ္စာမဟုတ် ငါ၏အတ္တ မဟုတ်ဟု
သိနေခြင်းသည် စင်စစ် အနတ္တသဘောထင်ရှားနေခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ခန္ဓာငါးပါး
အပေါ်မှာ ငါ သူတစ်ပါး ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မဟုတ်ဟု သိမြင်သောသူသည် ထိုခန္ဓာ၏
အကြောင်းတရား ပဋိစ္စသမုပါဒ်နှင့်၊ ထိုခန္ဓာတို့တွင် ဧကန်ရှိနေသော ပျက်
သဘောကိုလည်း မြင်သည်သာတည်း။ စင်စစ် ထိုသို့သိမြင်နေခြင်းသည်
ဘင်္ဂဉာဏ်ထိ ရောက်နေခြင်းပင်ဖြစ်၏။

(၃) ထိုထို များစွာသော သုတ်တော်များ၌

- ခန္ဓာငါးပါးကို
 - မျက်စိ နား နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ် စိတ်ကို
 - အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့အထိကို
 - မြင်စိတ် ကြားစိတ်...တွေ့တောစိတ်ကို
 - ခံစားမှု (သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာ)ဝေဒနာကို
- ✓ နေတံ မမ- ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ နေသောဟမသ္မိ- ငါမဟုတ်၊
နေသောမေအတ္တာ- ငါ၏ အတ္တမဟုတ်ဟု၎င်း။
 - ✓ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု၎င်း ဂူဖန်များလာသောအခါ...

- ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော ရူပသ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သညာယပိ- သင်္ခါရေ သုပိ- ဝညာဏပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တသ္မိံ "ဝိမုတ္တ"မိတ် ဉာဏံ ဟောတိ။

ရဟန်း ဤသို့ ငါမဟုတ် ငါ၏ဥစ္စမဟုတ် ငါ၏အတ္တမဟုတ်ဟု အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာတပည့်သည် ရုပ်၌လည်း ဝေဒနာ၌လည်း သညာ၌လည်း သင်္ခါရ၌လည်း ဝိညာဏ်၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သော် စွဲမက်မှုကင်း၏။ စွဲမက်မှု ကင်းခြင်းကြောင့် ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်၏။ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်သော် "လွတ်မြောက်ပြီး" ဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်၏။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ခန္ဓာငါးပါးကို၊ မျက်စိမြင်မှုကို၊ ခံစားမှုစသည်တို့ကို "နေတံ မမ- ငါ့ဥစ္စမဟုတ်၊ နေသောဟမသ္မိံ- ငါမဟုတ်၊ နေသောမေအတ္တာ- ငါ၏ အတ္တမဟုတ် ဟု" သိနေခြင်းသည် စင်စစ် အနတ္တသဘော ထင်ရှားနေခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ခန္ဓာ ငါးပါးအပေါ်မှာ "ငါ သူတစ်ပါး ယေကျံး မိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မဟုတ်"ဟု သိမြင်သောသူသည် ထိုခန္ဓာ၏ အကြောင်းတရား-ပဋိစ္စသမုပါဒ်နှင့်၊ ထိုရုပ်နာမ်တို့တွင် ဧကန်ရှိနေသော "ဖြစ်မှု-ပျက်မှု" သဘောတို့ကိုလည်း မြင်သည်သာတည်း။ စင်စစ် ထိုသို့သိမြင်နေခြင်းသည် ဘင်္ဂဉာဏ်ထိရောက်နေခြင်း ပင်ဖြစ်၏။

(၄) ထိုထိုမြောက်များစွာသော ဒေသနာတော်များ၌

- ယထာဘူတံ သမ္ပပညာယ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယထာဘူတံ အဗ္ဗညာသိ။

ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ကောင်းစွာသိခြင်းငှါ ငါ့ဥစ္စမဟုတ် ငါမဟုတ် ငါ၏အတ္တ မဟုတ်ဟု မှတ်အပ်။။ သစ္စာလေးပါးကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အပြားအားဖြင့် သိ၏။ သစ္စာလေးပါးကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိပြီ။

- ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော ရူပသ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သညာယပိ-
သင်္ခါရေ သုပိ- ဝညာဏပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တသ္မိ
“ဝိမုတ္တ”မိတ် ဉာဏံ ဟောတိ။

ရဟန်း ဤသို့ ငါမဟုတ် ငါ၏ဥစ္စမဟုတ် ငါ၏အတ္တမဟုတ်ဟု အကြားအမြင်ရှိ
သော အရိယာတပည့်သည် ရုပ်၌လည်း ဝေဒနာ၌လည်း သညာ၌လည်း
သင်္ခါရ၌လည်း ဝိညာဏ်၌လည်း ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့သော် စွဲမက်မှုကင်း၏။
စွဲမက်မှု ကင်းခြင်းကြောင့် ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်၏။ ကိလေသာမှ
လွတ်မြောက်သော် “လွတ်မြောက်ပြီး” ဟု အသိဉာဏ်ဖြစ်၏။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ရုပ်နာမ်တို့အပေါ်၌ ဒုက္ခနှင့်ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းမွန်စွာ
မြင်လာသော် သတိပဋ္ဌာန်တရားကိုသာ လက်ကိုင်ထားရမည်ဟူသော မဂ္ဂသစ္စာ
ဖြစ်လာသည်သာ။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုရုပ်နာမ်ဒုက္ခ လွတ်ရာနေရာ နိဗ္ဗာန်ကို
ကောင်းစွာလှမ်းမြင်နေသောကြောင့် ပင်တည်း။ ထိုသို့ သစ္စာလေးပါးကိုသိသော
သူသည် ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကိုကား မြင်ပြီးသာဖြစ်ချေ၏။
သဘာဝတ္ထလက္ခဏာကို မြင်သောကြောင့်လည်း သစ္စာလေးပါးခေါ် ပဋိစ္စသမုပါဒ်ကို
မြင်ခြင်းသည်သာဖြစ်ပေ။ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း-ပျက်ခြင်းတို့ကိုလည်း မြင်ပြီးသာ
ဖြစ်ချေတော့၏။ ဥပမာအားဖြင့် ဖုန်းတစ်လုံးကို မြင်သောသူသည် ထိုဖုန်း၏
အရောင်ကိုလည်း ကောင်းစွာမြင်သည်သာ၊ ဖုန်းအမျိုးအစားကိုလည်း ကောင်းစွာမြင်
သည်သာတည်း။ ယခုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင်ဖြစ်ချေ၏။ ထိုသို့မြင်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့်
လည်း ငြီးငွေ့လာခြင်းစသည် မချွတ်ဧကန် ဖြစ်ကြရသည်ကို ဘုရားရှင် သိတော်မူ၍
ထိုထို ပိဋကတ်များ၌ အမျိုးမျိုးကွဲပြားသော အသုံးအနှုန်း များရှိပြန်သော်လည်း
စင်စစ် ဒီလို သဘောများသာ ဖြစ်ကြသကဲ့သို့ပင် ဝိစိကိစ္ဆာရှင်းရပါလေတော့၏။
ဤကား အကျဉ်းထုတ်ပြခြင်းတည်း။

(၉) သင်္ခါရ - မုဉ္ဇိတုကမျှတာ

သင်္ခါရ-မုဉ္ဇိတုကမျှတာဟူသည် ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို စွန့်လွှတ်လိုခြင်း၊ ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့မှ လွတ်မြောက်လိုခြင်းပင်တည်း။

လွတ်လိုခြင်း

“သတ္တလောက (လူ-နတ်-ဗြဟ္မာချမ်းသာ)၊ ဩကာသလောက (ကာမ ရူပ အရူပ ဘုံ)၊ သင်္ခါရလောက (ကိုယ် စိတ် နတ်အမှုအရာ)”။ ဤလောကသုံးပါး ဘုံသုံးပါးတို့ကို စိတ်မဝင်စား မလိုချင် မတပ်မက်၊ စွဲမက်စရာလည်း အနှစ် သဏ္ဍာန်မရှိ၊ ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ပျက်စီးနေကြသည်ဟု မြင်နေသောကြောင့် ထိုရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရမှ လွတ်မြောက်လိုလာ၏။

တနည်း- “ဘဝ ယောနိ ဂတိ ဝိညာဏဌိတိ သတ္တာဝါသ ဘုံဘဝ”တို့မှ လွတ်မြောက်လိုခြင်း၊ မကပ်ငြိ မဖြစ်လိုခြင်း၊ ဘုံဘဝဆိုတာလည်း တပျက် တည်း ပျက်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါလားဟု မြင်နေ၏။

တနည်း- “ဥပါဒ ပဝတ္ထ နိမိတ္တ အာယူဟန ပဋိသန္ဓိ” ဟုဆိုအပ်သော မူလဝတ္ထု ငါးပါးတို့မှ အစဉ်လွတ်လိုခြင်း။ ထို ဥပါဒ-ဖြစ်ခြင်း စသည်တို့သည်လည်း ဖြစ်သည်ဟုဆိုစေကာမူ နောက်ဆုံးတော့ ပျက်ခြင်းနှင့်သာ အဆုံးသတ်ကြရ လေ၏။ ဆွေးမြေ့-အိုမင်း-ယိုယွင်းနေကြသည့် တရားများသာ ဖြစ်ကြလေ၏။

မှတ်ချက်။ ။ရုပ်နာမ်တို့၏ အပျက်ကို မြင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဘယဉာဏ်၊ အာဒိနဝဉာဏ်၊ နိဗ္ဗိန္ဒုဉာဏ်၊ မုဉ္ဇိတုကမျှတာဉာဏ်တို့ ဖြစ်ကြရ၏။ ထို ဘယဉာဏ်၊ အာဒိနဝဉာဏ်၊ နိဗ္ဗိန္ဒုဉာဏ်၊ မုဉ္ဇိတုကမျှတာဉာဏ်တို့သည်ကား အကျိုး ဉာဏ်များသာတည်း။

အစဉ်လွတ်လိုပုံ

- ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခြင်းသည်ကား
 - ရုပ်နာမ် အစဉ်မပြတ်ဖြစ်နေခြင်းသည်ကား
 - ရုပ်နာမ် နိမိတ်အမှတ်သညာထင်နေခြင်းသည်ကား
 - ရုပ်နာမ်သဘာဝ အားထုတ်နေခြင်းသည်ကား
 - ယခုရုပ်နာမ်နှင့် နောင်ရုပ်နာမ်တဖန်စပ်ခြင်းသည်ကား
- ဆင်းရဲတည်းဟု
- အစဉ်လွတ်လိုခြင်း

တနည်း အစဉ်လွတ်လိုပုံ

ရုပ်နာမ် ဖြစ်-ပျက်နေခြင်းသည်ကား

- ဆင်းရဲတည်းဟု
 - အိုင်းအမာတည်းဟု
 - ငြောင့်တည်းဟု
 - ငြီးငွေ့စရာတည်းဟု
 - အပြစ်အစုသာတည်းဟု
 - တဖန်တောင့်တဖွယ်မရှိသည်သာတည်းဟု
- အစဉ်လွတ်လိုခြင်း

မှတ်ချက်

- ဆင်းရဲခြင်းခြင်းစသော လက္ခဏာတို့ကား “ဘေး” ဟူသော စကားလုံးနှင့် သဘောတရားချင်းတူ၏။
- ဘယဉာဏ်ထင်ခြင်းဖြစ်ပေ၏။ ထိုဘယဉာဏ်နေရာတွင် ဤစကားလုံးများကို အစားထိုး ရှုမှတ်နိုင်၏။
“ဘေး၊ ဆင်းရဲ၊ ဝဋ်စာ၊ ခန္ဓာဝန်မူပြုခြင်း၊ အိုင်းအမာ၊ ငြောင့်၊ ငြီးငွေ့စရာ၊ အပြစ်အစု၊ တဖန်တောင့်တဖွယ်မရှိ” `ဤကားအကျွန်ုပ်တို့ ရှုမှတ်ပုံတည်း။

အကျိုးတရားတို့ကား ကိလေသာတို့ကို လွယ်ကူစွာ ခေါင်းပါးစေ၏။ ထိုထိုအာရုံငါးပါး တို့မှ စိတ်ကို လွတ်မြောက်စေ၏။

ရုပ်နာမ်မှလွတ်လိုတာလား တဏှာမှလွတ်လိုတာလား

ရုပ်နာမ်တို့ကို ဘေးသဘော အပြစ်သဘော ငြီးငွေ့စရာသဘော လွတ်စရာ ကျွတ်စရာသဘောအဖြစ် ရှုဖန်များလာသောအခါ ထိုရုပ်နာမ်အစဉ်တို့မှ လွတ်မြောက်လိုသောစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဤတွင် မိမိကိုယ်ကို သေချာစိစစ်ကြည့်၏။ အဘယ်မှ လွတ်မြောက်လိုတာပါနည်း။ ရုပ်နာမ်မှလား ကိလေသာမှလား။

ရုပ်နာမ်ဟုဆိုအပ်သော 'သတ္တလောက ဩကာသလောက သင်္ခါရလောက'မှ လွတ်မြောက်လိုသည်ဟုဆိုကလည်း မှန်ပေ၏။ 'ဘဝ ယောနိ ဂတိ' စသောတရားတို့ မှ လွတ်မြောက်လိုသည်ဟု ဆိုပြန်ကလည်း မှန်နေပြန်၏။ 'ဥပါဒ ပဝတ္တ' စသည်တို့မှ လွတ်မြောက်လိုခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုပြန်ကလည်း မှန်နေခြင်းပင်။ သို့သော် ဉာဏ်တွင် စစ်မှန်သော အဖြေမဟုတ်သေးဟု ထင်နေ၏။

စင်စစ် လောကသုံးပါး နှင့် သင်္ခါရတရားအားလုံးတို့ကား ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ဤရုပ်နာမ်ကို စင်စစ် အပြစ်ဟု မဆိုရာ။ ပျောက်ဖျက်လို့လည်း ရကောင်းတဲ့ သဘာဝမျိုးမဟုတ်။ အမြဲရှိနေမည်သာ။ တကယ်တော့ ထိုရုပ်နာမ်ဖြစ်သည်နှင့် ရုပ်နာမ်နှင့်တွဲပါလာသော ကိလေသာကိုမှ လွတ်မြောက်လိုခြင်းပင်တည်း။ မှန်၏။ ရုပ်နာမ်ဖြစ်က ကိလေသာဖြစ်ဖို့က အဆင်သင့်ပင် မဟုတ်လော့။ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ် မှလွတ်လိုသည်ဟု ဆိုခြင်းထက်၊ ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်လိုသည်ဟု ပြောဆိုသ ရှုမှတ်က ရှုကွက်ပိုထင်ရှားမည်သာတည်း။ အဓိပ္ပါယ်ရှိမည်သာတည်း။ 'စက္ခုကရဏီ ဉာဏကရဏီ' ဖြစ်မည်သာတည်း။

ထမင်းလုံးကျော်နှင့် ပိနယကုက္ကုစ္စ

ယနေ့ဆွမ်းခံအပြန် သပိတ်ကို ဆွမ်းတော်ကပ်လို့အပြီး၊ ပေါက်ပြီနေသော စာရွက်များကို ဖာထည့်ရန် ထမင်းလုံးများကိုယူ၏။ ထိုနောက် လိုက်လံ ဖာထည့်ကပ်

နေ၏။ ထိုစဉ် ဝိနယကုတ္တုစွ ဝင်လာ၏။ ဤထမင်းလုံးများဖြင့် စာရွက်များကို ကပ်လိုက်သော် ဤစာအုပ် မပျက်စီးမချင် ဤထမင်းလုံးများ ကပ်ပါနေမည်သာ။ စင်စစ် ထမင်းဟူသည် တမနက်သာ အပ်စပ်သော အစာများဖြစ်ကြ၏။ သိုးမှီးကာ စားခြင်း လည်းမအပ်။ (နောက်နောက်သော မုန့်ပဲသရေစာများ၊ ကော်ဖီမစ်များလည်း ထို့အတူပင်။ ရဟန်းမှ လက်ဖြင့် အကပ်ခံလိုက်သော် တမနက်သာအပ်၏။)

ဆုံးဖြတ်ပိုင်းခြားဖို့၍ ဝိနည်းငါးကျမ်းလုံး အကျွန်ုပ်တို့ အာရုံပြုမရ၊ ပါလည်း မပါဟုထင်၏။ လွန်ခဲ့သော (၁၀)နှစ်ခန့်ကရထားသော “ဝိနယဝိဒူ-ဝိနည်းပညာရှိဘွဲ့” လည်း ပညာမရှိတော့ချေ။ ဝိနည်းငါးကျမ်းမပြောနှင့် ၂၂၇-သွယ်သော သိက္ခာပုဒ် တောင် ဥပုသ်မပြုတာကြာတော့ မေ့နေပြီဖြစ်၏။

ထို့နောက် ဤကဲ့သို့ ဉာဏ်ထင်လာလေ၏။ “ထမင်းလုံးများသည် ကော်အဖြစ် ကပ်စရာအဖြစ် အသုံးပြုပါက အပ်၏။ စားခြင်းငှါ သိုးမှီးထားလျှင်ကား မအပ်” ဟူ၏။

အကယ်၍ မအပ်လျှင်ကား ထိုစာရွက်ကို ဆိုတ်ဖြိုကာလွင့်ပစ် မီးရှို့ပစ်ရမည် သာ။ ရဟန်းတစ်ပါးပါးကို စွန့်ခြင်းငှါမျှ မအပ်။

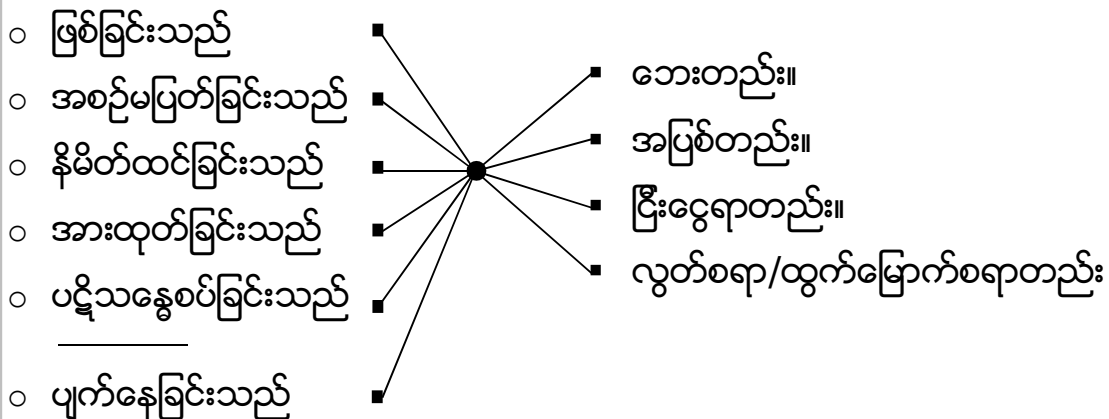
ရဟန်းဝိနည်း သိက္ခာပုဒ်များတွင် “နိဿဂ္ဂိ-စွန့်ခြင်းအာပတ်” ဟူသည်ရှိ၏။ တော်တော် ရှင်းလင်းရခက်သော အာပတ်ပင်ဖြစ်ချေ၏။ ကျန်သောအာပတ်အများစု ကား ဝေသနာကြားခြင်း ပရိဝတ်ဆောင်တည်ခြင်း တို့ဖြင့် ကုစားနိုင်၏။ ထိုစွန့်ခြင်း အာပတ်ကိုကား မီးရှို့ဖျက်စီးလိုက်မှ ကင်းပျောက်နိုင်၏။ မီးရှို့ဖျက်စီးလိုက်ခြင်းဖြင့် ကုစားရ၏။ အကယ်၍ ရဟန်းသည် မိမိကိုယ်တိုင် ပိုက်ဆံကိုင်၍ ဝယ်လာသော ဘောပင်ဖြင့် ပိဋကတ်စာအုပ်များပေါ် ရေးသားမှတ်ခဲအံ့။ ထိုစာအုပ်သည် နိဿဂ္ဂိ-စွန့်ခြင်းကိစ္စ ရှိသွားတော့သည်သာ။ ရဟန်းတစ်ပါးပါးကို စွန့်ခြင်းငှါ မအပ်။ ထို့အတူပင် ရဟန်းကိုယ်တိုင် ပိုက်ဆံအလှူခံ ကိုင်ဆောင်၍ ရွှေကျောင်းတော် ကြီးများဆောက်အံ့။ ထိုကျောင်းပေါ်သို့ တက်မိသော ရဟန်းတိုင်း ခြေလှမ်းလှမ်း တိုင်း အာပတ်သင့် လေ၏။ ထိုရွှေကျောင်းတော်ကြီးမှာ ဘုရားအလိုကျ ဘယ်ရဟန်း သံဃာမှ နေခြင်းငှါမအပ်။ ဘုရားရှင်ကား အထူးကန့်ကွက် ရှုပ်ချတော်မူလေ၏။

ယနေ့ခေတ် ထိုကဲ့သို့ ကျောင်းတော်ကြီးများဆောက်နေကြသည်ကို သာသနာပြု နေသည်ဟု ခေါ်ကြ၏။ စင်စစ် ဘုရားရှင်၏ သာသနာတော် ဟုတ်မည်မထင်ချေ။ ဘုရားရှင်လက်မခံသော အလုပ်ကို လုပ်နေခြင်းသည် သာသနာပြုနေခြင်းမဟုတ် ဖျက်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပေမည်။ ထိုကို အားပေးထောက်ပံ့လှူဒါန်းလျှင်တော့ ညောင်ပင်လောက်လှူလျှင် ညောင်စေ့လောက်တော့ ရမည်ထင်၏။ စင်စစ် 'အလှူရှင်နှင့် အလှူခံ' သာသနာ တော်ကို ဝိုင်းဝန်း ဖျက်ဆီးနေကြခြင်းသာ။ ဤကား လဇ္ဇီ-အကျင့်သိက္ခာကို လိုလား ရှောက်စောင့်လိုသူများ၏ အလိုပေတည်း။

“ယနေ့ခေတ် သာသနာ၊ လိုရာပင်ဆွဲခေါ်ကြ၊ ရွှေကျောင်းတော် တမျှမျှ၊
 အလှူရှင် ထင်မည်မှာ၊ နိဗ္ဗာန်ပင် ရောက်နိုးနိုး၊ စိတ်ပိတ်ဖြိုး။
 တကယ်တမ်း ဘုရားပြော၊ ထိုသဘော မနော၊ ကဲ့ရဲ့မျိုးသာ။
 ညောင်ပင်ပမာ ပေးလှူပါသော်၊ ညောင်စေ့လောက်ကား၊ ရနိုင်ငြား၏။
 တကယ့်မှာ ပေါင်းဖျက်ကြ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ။”

ထင်ရှားရာသာမှတ်

ရှုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့၏-

မှတ်ချက်။ ။ ဤ “ဘေး၊ အပြစ်၊ ငြီးငွေ့ရာ၊ လွတ်လိုခြင်း” လေးမျိုးတွင် ဉာဏ်ထုံ တွင် ထင်ရာတခုကိုသာ ရှုပွား၏။ ယခုအချိန်သည်ကား တစ်ခုထင်သော် အကုန်လုံး

ထင်နေပြီဖြစ်သော အချိန်ဖြစ်လာ၏။ ထို့ကြောင့် ဘေးထင်သော် ဘေးပါလားဟုရှု၏။ အပြစ်ထင်သော် အပြစ်ပါလားဟုရှု၏။

ရုပ်နာမ်ဟုဆိုသော်လည်း

ရုပ်နာမ်ဟုဆိုသော်လည်း အကျွန်ုပ်တို့ကား စိတ်တစ်လုံးကိုသာ အဓိကရှုလေ၏။ စိတ်ဟူသည် နာမ်တရားပင်တည်း။ အခါအားလျော်စွာ ဝီထိစဉ်ကို အာရုံယူကာရှု၏။ အခါအားလျော်စွာ ဖဿပဉ္စမကာ တရားများကို အာရုံယူကာ ရှု၏။ အခါအားလျော်စွာ အရှုဉာဏ်ကို ပြန်ရှု၏။ ယောဂီသည် တခုတည်းထိုးကြည့်နေရမည်မဟုတ် မိမိဉာဏ်၏ အတိမ်အနက်ကိုသိ၍ လိုအပ်သလို ပြုပြင်ထိန်းကျောင်းနိုင်မှ နိဗ္ဗာန်လမ်း ဖြောင့်ဖြောင့် သွားနိုင်မည် ဖြစ်ပေ၏။

ရှုကွက်အားလုံးကို လိုက်ရှုရမည်လော့

စင်စစ် အကျွန်ုပ်တို့ ရှုမှတ်ခဲ့သော ရှုနည်း ရှုကွက်များကား မြောက်များစွာပင်ဖြစ်၏။ ထိုရှုကွက်အားလုံးထဲမှ ထက်ဝက်မျှသော ရှုကွက်များကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်စာအုပ်များတွင် အထင်အရှား တွေ့နိုင်၏။ ထက်ဝက်မျှသော ရှုကွက်ရှုရာဋ္ဌာနတို့ကိုကား ဘယ်စာအုပ်မှာမှ တွေ့နိုင်မည်မဟုတ်။ သို့သော်လည်း ဘုရားရှင် ပိဋကတ်အတိုင်း တစ်လုံးမလွဲသာ ဖြစ်ချေ၏။ ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် စာကို ကြည့်၍ ရှုသည်မဟုတ် ဉာဏ်ကိုကြည့်၍ ရှုခဲ့သောကြောင့်ပင်တည်း။

ဤနေရာ၌ ဤသို့ရှုရန် လိုအပ်က ဤသို့ရှု၏။ ထိုသို့ရှုရန်လိုအပ်က ထိုသို့ရှု၏။ ထိုကဲ့သို့ ဉာဏ်ဖြစ်စဉ် စိတ်ဖြစ်စဉ်ကို အစဉ်လိုက်၍ရှု၏။ ဥပမာအားဖြင့် ကျောက်ခွဲသမားသည် ကျောက် အနေအထားကို ကြည့်၍ ထုဆစ်ရသကဲ့သို့ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် နောင်လာနောက် သား ဤစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုရသူများတို့သည် ဤရှုကွက်များအတိုင်း ရှုလိုက ရှုနိုင်၏။ ထိုထက်အလွန်လည်း ရှုနိုင်၏။ ယုတ်လျော့၍လည်း ရှုနိုင်၏။ သို့သော် ကိလေသာကိုကြည့်၍ ရှုရာ၏။ ရှုကွက်ကုန်ဖို့မဟုတ် ကိလေသာကုန်ဖို့သာဖြစ်၏။

ကိုယ့်ဝင်နှင့်ကိုယ်

အကျွန်ုပ်တို့၏စိတ်ကာ တစ်လုံးတစ်ဂါထာရရုံ သိရှိဖြင့် တရားရလို သိလိုစိတ် မရှိ။ ပိဋကတ်အားလုံး ထိုးတွင်းသိပြီးမှ တရားရလို၏။ စင်စစ် ဤသဘောကား ဝဋ် တစ်ခုသာဖြစ်ပေမည်။ ရှေးရှေးဘဝမှ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား ဝစီဘောဒဖြင့် ပြောဆိုခဲ့၍သာ ဖြစ်ချေမည်။ ထိုအတွေးသည် ငယ်စဉ်ကတည်းကပင် ဖြစ်ချေ၏။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကာလက ရဟန္တာကြီးဖြစ်ချင်လှ၏။ ရဟန္တာမှာတောင် ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာပင်။ ရိုးရိုးရဟန္တာဖြစ်မည်ဆိုပါက ရယူလိုစိတ်မရှိ။ ဤကား ဝဋ်စိတ်ဝင်ခြင်း ပင်တည်း။

အကျွန်ုပ်တို့နှင့် မိဘနှင့် သားသမီးလို ခင်မင်ကြသော ဒါယကာကြီး 'သရေစည်သူဦးလှဋ္ဌေးဝင်း+ဒေါ်မာမာဝေ'တို့ကား အကျွန်ုပ်တို့ကို ဝိပဿနာ ဆရာကောင်း သတင်းကြားခဲ့သော် အမြဲပင် ညွှန်ပြလေ့ရှိ၏။ အခါအားလျော်စွာ လိုက်လံ ပို့ဆောင်ခြင်းများပင် ပြုလုပ်ပေးကြ၏။ သို့သော်လည်း အကျွန်ုပ်တို့ စိတ်ကို က ဝဋ်စိတ်ဝင်နေလေတော့ လွယ်လွယ်ကူကူဖြင့် တစ်လုံးတစ်ဂါထာ သိရှိဖြင့် တရားရ လိုစိတ်မရှိပင် ဖြစ်နေလေ၏။ ထို့ကြောင့် ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံတို့ကို သူတစ်ပါး အား အထင်သေးလိုသောစိတ်ဖြင့် မာနတရားရှေးတန်းထားကာ မိမိအတ္တကို ဂုဏ်ဖော်လိုသော စိတ်ဖြင့် ဘယ်သောအခါမျှ မပြုလုပ်ရာ။

- မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
မနသာစေ ပဒုဋ္ဌေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။
တတောနံ ဒုက္ခမန္တေတိ၊ စက္ကံဝ ဝဟတော ပဒံ။ (နေတ္ထိပါဠိတော်၊ သာသနာပဋ္ဌာနဝါရ)
- နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် စိတ်လျှင်ရှေးသွားရှိကုန်၏။ စိတ်လျှင် အကြီးအမှူး ရှိကုန်၏။ စိတ်ဖြင့် ပြီးကုန်၏။ ပြစ်မှားလိုသော စိတ်ဖြင့် အကယ်၍ပြောဆို သော်၎င်း ပြုလုပ်သော်၎င်း ကြံစည်သော်၎င်း၊ ထိုပြောဆို ပြုလုပ် ကြံစည်မှု ကြောင့် လှည်းဘီးသည် ဝန်ဆောင်နွား၏ ခြေရာသို့ အစဉ်လိုက်သကဲ့သို့ ထိုသူသို့ ဆင်းရဲသည် အစဉ်လိုက်လေ၏။

ဃာတိ ရှု၏

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့၏ ဘေးသဘော အပြစ်သဘော ငြီးငွေ့စရာသဘော ကင်းလွတ်စရာသဘောအဖြစ် ရှုဖန်များလာသောအခါ မိမိ၏ နာမ်ဖြစ်စဉ်များကို ထပ်ဖြစ်ဖို့ရန် ကြောက်လန့်နေ၏။ နာမ်ဖြစ်ခြင်းသည် (စိတ်ဖြစ်ခြင်းသည်) ဘေးဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဒုက္ခဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ရောဂါဖြစ်ခြင်းတည်းဟု ဉာဏ်ထင်နေ၏။ စိတ်သည် ခြေထောက်ကို စူးဝင်နေသောသူကဲ့သို့ ပင်ဖြစ်နေ၏။ ခြေထောက်ကို စူးဝင်နေသော သူသည် ထိုခြေထောက်ဖြင့် ပြန်ထောက်၍ သွားရမည်ကို ကြောက်လန့်နေသကဲ့သို့ ပင်ဖြစ်ချေ၏။

ယခုလည်း တဏှာဖြစ်စေတတ်သော နာမ်တရားများဖြစ်ဖို့ရန်ကို ကြောက်လန့်နေ၏။ တဏှာကို သယ်ဆောင်လာတတ်သော နာမ်တရားများ ဝင်လာ မည်ကိုပင် ကြောက်လန့်နေ၏။ ထို့ကြောင့် သတိမှ ခြံဝကို သေချာပိတ်ဖို့ ကြိုးစား နေလေ၏။

ဝေဒနာနှင့် လွတ်လိုစိတ်

အခုလိုရှုမှတ်နေခိုက် အဘယ်ဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်နေသနည်းဟု မေးခဲသော် အကျွန်ုပ်တို့ အဖို့ကား ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်နေလေ၏။ မြင်တော့လည်း ဒုက္ခ၊ ကြားတော့လည်းဒုက္ခ၊ တွေးတော့လည်း ဒုက္ခပင်ဖြစ်နေ၏။ စင်စိတ် အမြင်မျက်စိမှ ဒုက္ခဖြစ်နေသည်တော့မဟုတ်။ စိတ်မှ မြင်ခြင်းအပေါ် “ဟာ... ရုပ်နာမ်ဖြစ်နေပြန်ပြီ၊ ကိလေသာတော့ လုပ်တော့မှာဘဲ”ဟု ဒုက္ခဖြစ်နေ၏။ အဆင်းကိုမြင်တော့လည်း ဒေါသနှင့် ဒုက္ခသဘောအနည်းငယ်ပါနေ၏။ ကိလေသာအာရုံကြီးဟု မကြည့်ချင်။ စင်စစ် ဒုက္ခနှင့် ဒေါသသဘောပင်။ အသုဘရှုပြန်တော့လည်း ဒီဒုက္ခနှင့် ဒေါသသဘော ကက်နေ၏။ သို့သော် တခါတခါလည်း မဖြစ်ပြန်။ ထိုမဖြစ်သောအခါ ဒါတွေဟာ ရုပ်နာမ်သဘောသဘာဝဘဲဟု စိတ်ထားလိုက်၏။ ဘုရားရှင်ကတော့ ဒုက္ခကို ဥပေက္ခာနှင့်ရှုဖို့ အမှာစကား ထားခဲလေ၏။

အလွန်မိုက်သောနာမ်

နာမ်(စိတ်)သည် အလွန်မိုက်မဲလှ၏။ သူဘဲ သင်္ခါရဖြစ်အောင် အားထုတ်၏။ ပြီးတော့ သူဘဲ မိမိစိတ်ဖြင့် ပင်ပန်းရ၏။ ထိုသဘောကို သူမသိချေ။ အလွန်မိုက်မဲလှသော အရက်မူးသမားသည် သတ္တိရှိကြောင်းပြသလို၍ မိမိ၏ပေါင်ကို ဓားဖြင့် ထိုးပြသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ချေ၏။ စင်စစ် နာမ်တွင် တစ္ဆေသရဲလို ဝင်ပူးနေသော တဏှာနှင့် ဥပါဒါန်ပင် တရားခံဖြစ်ချေ၏။ ထိုသဘောကို သိသော အရိယာသူတော်ကောင်းတို့သည်ကား သင်္ခါရကို ရန်သူသဖွယ် သဘောထား၏။ သင်္ခါရအဖြစ်နည်းသော တောတောင်များ၌သာ နေကြကုန်၏။ တောတောင်၌ကား လူမများ၍ လူတို့နှင့် ပြောဆိုဆက်ဆံခြင်းဟူသော သင်္ခါရ ကိစ္စကား ကင်းလှချေ၏။

● ဝိသင်္ခါရ ဂတံ စိတ္တံ တဏှာနံ ဝယမဇ္ဈဂါ။ (ဓမ္မပဒ)

သင်္ခါရကင်းသော ပြုပြင်အားထုတ်လိုခြင်းကင်းသော မြင်းကြားအာရုံတို့၌ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မယူအပ်သော စိတ်သည် တဏှာကုန်ရာ အာရုံတို့အပေါ် လိုချင်တပ်မက် အားထုတ်ခြင်းကင်းရာ အာရုံတို့သို့ မတွယ်တာနိုင် မကပ်ရောက်နိုင်သောနေရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏။

ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြောက်လို့စိတ်

ရုပ်နာမ်ခန္ဓာငါးပါး၏ သင်္ခါရလုပ်တတ်တဲ့ သဘောကို မြင်လာ၍ ထင်ရှားစွာ သိမြင်နေ၍ ခန္ဓာကြီးပြန်ရမှာပင် အထူးကြောက်မိနေလေ၏။ စင်စစ် ခန္ဓာကိုယ်ကို ကြောက်ခြင်းတော့မဟုတ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ရက ထိုခန္ဓာသည် အမျိုးမျိုးသော သင်္ခါရလုပ်တတ်၏။ မျက်စိကလည်း လုပ်တတ်၏။ နားကလည်းလုပ်တတ်၏။ နားခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်အတွေ့၊ အတွေးစိတ်ကလည်း လုပ်တတ်၏။ လုပ်ဖို့ပြင်ဆင်နေကြသော ဋ္ဌာနကား ခြောက်ခုတောင်ရှိလှ၏။ ထို့ကြောက် ထိမ်းသိမ်းရ စောင့်ရှောက်ရ ခက်လှ၏။

ဓာတ်လိုက်ခြင်းကိုခံဘူးသောသူသည် နောက်နောင်အခါ ဓာတ်ကြီးကို မြင်ကကြောက်စိတ် ဖြစ်နေမိသည်သာ။ သို့သော်လည်း ထိုသူကား ဓာတ်ကြီးကြီးကို

ကြောက်သည်မဟုတ် လျှပ်စက်နှင့်တကွဖြစ်သော ဓာတ်ကြီးကြီးကို ကြောက်ခြင်း သာ ဖြစ်ချေသကဲ့သို့ပင်တည်း။

ရုပ်ကားမပျက် ကြက်သားဟင်းချက်သလိုသာ

ရုပ်နာမ် ဖြစ်-ပျက်ဟု သုံးနှုန်းပြောဆို ရေးသားထားသော်လည်း စင်စစ် ရုပ်ကားမပျက်။ ရုပ်ပျက်သွားသည်ကို တစ်ခါမှမတွေ့ရ။ ပြောင်းသွားသည်၊ ငယ်ရာမှ ကြီးလာသည်၊ ကြီးရာမှ ရင့်လားသည်၊ ရင့်ရာမှ အိုလာသည်၊ ဆွေးလာသည်ကိုသာ တွေ့ရ၏။ မနေကလည်း အကျွန်ုပ်တို့ ဒီခန္ဓာကြီး၊ ဒီနေ့လည်း ဒီခန္ဓာကြီးပင်ဖြစ်ချေ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော် ရုပ်ပျက်ဆိုသည် အဘယ်သဘော ပျက်သနည်း-

ဥပမာအားဖြင့် ကြက်သားဟင်းတစ်အိုး ချက်လိုက်သလိုပင်ဖြစ်ချေ၏။ ဈေးမှ ကြက်သား အစိမ်းကို ဝယ်ရ၏။ ထို့နောက် ခုတ်ဖြတ်လှီး၍ ထည့်သင့်သည်များ ထည့်ကာ ချက်ရလေ၏။ မိနစ် (၃၀)ခန့်ချက်ရမည်ဆိုလျှင် ပထမ (၁၀)မိနစ်ခန့် ရောက်သော် အရောင်တမျိုး သိသိသာသာ ထူးရှားလာ၏။ ဒုတိယ (၁၀)မိနစ်ရောက် သော် အရောင်တမျိုး သိသိသာသာ ထူးရှားလာ၏။ တတိယ (၁၀)မိနစ်ရောက်သော် အရောင်တမျိုးထူးရှားလာ၏။ အသားကလည်း စက်ကန့်နှင့်အမျှ ပြောင်းလွဲသွား ကာ အစိမ်းမှ အကျက်သဘောသို့ ရောက်သွားရလေ၏။ ဤဥပမာကဲ့သို့ပင် ရုပ်တရား ပျက်စီးနေကြ၏။

(၁၀) ဝယသင်္ခါရ - အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တာနုပဿနာ

တစ်ပြောင်းတည်းပြောင်း တစ်ဆွေးတည်းဆွေး တစ်ပျက်တည်းပျက်နေကြသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို စွန့်လွတ်လိုသော လွတ်မြောက်လိုသောအခါ ဉာဏ်ထဲတွင် အနိစ္စလက္ခဏာ ဒုက္ခလက္ခဏာ အနတ္တလက္ခဏာရှုရန်မှတစ်ပါး တခြားမရှိဟု ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အားအချိန်ယူ၍ အပြတ်ဖြတ်ရာ၏ဟု သဒ္ဓါစိတ် ဝီရိယစိတ် အပြည့်ဖြင့် ချီတက်လာလေ၏။

- သဗ္ဗပိ သင်္ခါရဂတံ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊ အသုဘံ ဇေဂုစ္ဆပဋိကူလဋ္ဌေန၊ အနတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။
- အလုံးစုံသော သင်္ခါရအစုသည် ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်တတ်သော သဘောကြောင့် အနိစ္စ၊ ဘေးဟူသောအကြောင်းကြောင့် ဒုက္ခ၊ စက်ဆုတ်ရွံ့ရှာဖွယ်ဟူသော သဘောကြောင့် အသုဘ၊ အနှစ်မရှိသောကြောင့် အနတ္တ။

အနိစ္စလက္ခဏာ

သော သဗ္ဗသင်္ခါရ အနိစ္စန္တိကတော တာဝကာလိကတော ဥပ္ပါဒဝယပရိစ္ဆိန္ဒတော ပလောကတော စလတော ပဘင်္ဂတော အဒ္ဓါဝတော ဝိပရိကာမဓမ္မတော အသာရကတော ဝိဘဝတော သင်္ခတတော မရဏဓမ္မတောတိ အာဒိဟိ ကရဏေဟိ အနိစ္စာတိ ပဿတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-၂)

(၁) အနိစ္စန္တိကတော	ပျက်ခြင်းဟူသော အဆုံးကိုမလွန်နိုင်သောကြောင့်၎င်း
(၂) တာဝကာလိကတော	အခိုက်အတန့်မျှ တည်သောကြောင့်၎င်း
(၃) ဥပ္ပါဒဝယပရိစ္ဆိန္ဒတော	ဖြစ်ခြင်း-ပျက်ခြင်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သောကြောင့်၎င်း
(၄) ပလောကတော	အလွန်ပျက်သောကြောင့်၎င်း
(၅) စလတော	တုန်လှုပ်သောကြောင့်၎င်း
(၆) ပဘင်္ဂတော	ပျက်လွယ်သောကြောင့်၎င်း
(၇) အဒ္ဓါဝတော	မခိုင်ခံ့သောကြောင့်၎င်း

(၈) ဝိပရိကာမဓမ္မတော	ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်၎င်း
(၉) အသာရကတော	အနှစ်မရှိသောကြောင့်၎င်း
(၁၀) ဝိဘဝတော	ကြီးပွားစည်ပင်ခြင်းကင်းသောကြောင့်၎င်း
(၁၁) သင်္ခတတော	အကြောင်းတရားတို့သည် ပေါင်းစု၍ပြုအပ်သောကြောင့်၎င်း
(၁၂) မရကဓမ္မတော	သေခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်၎င်း

မမြဲကုန်

ဒုက္ခလက္ခဏာ

အဘိဏှပဋိပဋ္ဌနတော ဒုက္ခမတော ဒုက္ခဝတ္ထနတော ရောဂတော ဂဏှတော သလ္လတော အယတော အာဗာဓတော ဤတိတော ဥပဒ္ဒဝတော ဘယတော ဥပသဂ္ဂတော အတာဏတော အလေဏတော အသရကတော အာဒီနဝတော အယမူလတော ဝဓကတော သာသဝတော မာရာမိသတော ဇာတိဓမ္မတော ဇရာဓမ္မတော ဗျာဓိဓမ္မတော သောကဓမ္မတော ပရိဒေဝဓမ္မတော ဥပါယာသဓမ္မတော သံကိလေသိကဓမ္မတောတိ အာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ဒုက္ခာတိ ပဿတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ- ၂)

(၁) အဘိဏှပဋိပဋ္ဌနတော	မပြတ်နိုင်စက်သောကြောင့်၎င်း
(၂) ဒုက္ခမတော	မခံသာသောကြောင့်၎င်း
(၃) ဒုက္ခဝတ္ထုတော	ဆင်းရဲ၏တည်ရာဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
(၄) ရောဂတော	စွဲကပ်နေသော ရောဂါနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၅) ဂဏှတော	အိုင်းအမာနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၆) သလ္လတော	စူးဝင်နေသော ငြောင့်နှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၇) အယတော	မကောင်းမှုနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၈) အာဗာဓတော	ဖျားနာမှုနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၉) ဤတိတော	ဘေးရန်နှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၁၀) ဥပဒ္ဒဝတော	ဥပဒ္ဒဝေါနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၁၁) ဘယတော	ဘေးနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း

(၁၂) ဥပသဂ္ဂတော	ကပ်ငြိသောအနှောက်အယှက်နှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၁၃) အတာဏတော	မစောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့်၎င်း
(၁၄) အလေဏတော	ပုန်းအောင်းရာမဟုတ်သောကြောင့်၎င်း
(၁၅) အသရဏတော	ကိုးကွယ်ရာမဟုတ်သောကြောင့်၎င်း
(၁၆) အာဒိနဝတော	အပြစ်အာဒိနဝမဟုတ်သောကြောင့်၎င်း
(၁၇) အယမူလတော	မကောင်းမှု၏အရင်းအမြစ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
(၁၈) ဝဓကတော	သူသတ်ယောကျ်ားနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
(၁၉) သာသဝတော	အာသဝေါတို့၏အာရုံဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
(၂၀) မာရာမိသတော	သူသတ်သမားမာရ်၏သတ်စရာအစာဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
(၂၁) ဇာတိဓမ္မတော	ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်၎င်း
(၂၂) ဇရာဓမ္မတော	အိုခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်၎င်း
(၂၃) ဗျာဓိဓမ္မတော	နာခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်၎င်း
(၂၄) သောကဓမ္မတော	စိုးရိမ်ဖွယ်သဘောရှိသောကြောင့်၎င်း
(၂၅) ပရိဒေဝဓမ္မတော	ငိုးကြွေးဖွယ်သဘောရှိသောကြောင့်၎င်း
(၂၆) ဥပါယာသဓမ္မတော	ပြင်းစွာပူပန်ဖွယ်သဘောရှိသောကြောင့်၎င်း
(၂၇) သံကိလေသိကဓမ္မတော	ကိလေသာတို့၏ စွဲမှီရာအာရုံဖြစ်သောကြောင့်၎င်း

ဆင်းရဲကုန်၏

အသုဘလက္ခဏာ

အညေတော ဒုဂ္ဂန္ဓတော ဇေဂုစ္ဆတော ပဋိက္ကုလတော အမဏ္ဍနရဟတော ဝိရူပတော
 ဗိယတ္တတောတိ အာဒိဟိ ကာရဏေဟိ ဒုက္ခလက္ခဏဿ ပရိဝါရဘူတတော
 အသုဘတော ပဿတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ-၂)

(၁) အညေတော	မနှစ်မြို့ဖွယ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
(၂) ဒုဂ္ဂန္ဓတော	မကောင်းသောအနံ့ရှိသောကြောင့်၎င်း
(၃) ဇေဂုစ္ဆတော	စက်ဆုတ်ဖွယ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
(၄) ပဋိက္ကုလတော	ရွံ့ရှာဖွယ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း

(၅) အမဏ္ဍနာရဟတော	တင်ဆာမဆင်ခြင်းဖြင့်တင့်တယ်မှုကင်းသောကြောင့်၎င်း
(၆) ဝိရူပတော	အဆင်းမလှသောကြောင့်၎င်း
(၇) ဝိဘစ္ဆတော	အလွန်အမြင်ဆိုးသောကြောင့်၎င်း

မတင့်တယ်

အနတ္တလက္ခဏာ

ပရတော ရိတ္တတော တုစ္ဆတော သုညတော အဿာမိကတော အနိဿရတော အဝသဝတ္ထိတောတိ အာဒီဟိ ကာရဏေဟိ အနတ္တတော ပဿတိ။ (ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ-၂-၂၈၉)

(၁) ပရတော	ပြင်ပသူစိမ်းဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
(၂) ရိတ္တတော	အတ္တမှကင်းသောကြောင့်၎င်း
(၃) တုစ္ဆတော	အချဉ်းနီးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
(၄) သုညတော	အတ္တမှဆိတ်သုဉ်းသောကြောင့်၎င်း
(၅) အဿာမိကတော	ပိုင်ရှင်မရှိသောကြောင့်၎င်း
(၆) အနိဿရတော	အစိုးမရသောကြောင့်၎င်း
(၇) အဝသဝတ္ထိတော	အလိုအတိုင်းမဖြစ်သောကြောင့်၎င်း

အနတ္တ

ဃာတိ ရှု၏

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့၏ ပျက်နေမှုသဘောကို အခြေတည်၍ အနိစ္စလက္ခဏာ ဒုက္ခလက္ခဏာ အသုဘလက္ခဏာ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို တပါးချင်းစီရှု၏။ အပါးရေ အရေအတွက်မြန်မြန်ပြီးလိုတတ်၏။ တစ်ပါးလျှင် ၁-မိနစ်ခန့်လောက်စီ အနည်းဆုံး ပွားရာ၏။ ဉာဏ်ထင်အောင်ပွားများရာ၏။

တခေါက်နှင့်တခေါက်ပွားများခြင်းကား အရသာမတူလှ၊ ဉာဏ်ထင်ပုံချင်းလည်း မတူလှပေ။ နံရံဆေးသုပ်သကဲ့သို့ပင်တည်း၊ နံရံများကို ဆေးသုပ်သောအခါ ပထမ တစ်ခေါက်သုပ်သည်နှင့် ဒုတိယတစ်ခေါက်သုပ်သည်ကား မတူလှ၊ ဒုတိယနှင့်

တတိယကား မတူလှ၊ ပို၍ပို၍ အရောင်တက်လာ၏။ ယခုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လေ၏။

ဃာတိ ရှု၏

ဘာစိတ်ပေါ်ပေါ် ဘာစိတ်ဖြစ်ဖြစ် ဘာမြင်မြင် ဘာတွေးတွေး အနစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသုဘသဘော လက္ခဏာလေးခုထဲမှ တစ်ခုခုကိုသော်၎င်း ၂-ခု၊ ၃-ခု၊ ၄-ခု လုံး ကိုသော်၎င်းရှုပွား၏။

ဘာလုပ်လုပ် လက္ခဏာလေးခုကိုသာ သတိကပ်ထားလိုက်၏။ ထိုနောက် ပေါ်လာသောအာရုံနှင့် နီးစပ်ရာ ထင်ရာ လက္ခဏာကိုသာ ရှုပွားလိုက်၏။ ဖြစ်ပေါ်နေ သောရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရကိုကား လောဘဖြင့်တုံ့ပြန်ခြင်း ဒေါသဖြင့် ဆက်ဆံခြင်း မပြုတော့ဘဲ မျတသည့် ဥပေက္ခာသဘောဖြင့်သာ ဆက်ဆံလိုက်လေ၏။

ဉာဏ်ထင်ရာသာ ရွေးထုတ်ကာ

ထိုထိုလက္ခဏာတို့သည်ကား များပြားလှ၏။ အလွတ်ဆောင်ခြင်းငှါ ပင်ပန်းလှ ၏။ ထိုကြောင့် ဉာဏ်ထင်ရာ လက္ခဏာများကို ဤသို့ရွေးထုတ်ကာ ရှုမှတ် ပွားများ ၏။ သို့သော် အသုဘလက္ခဏာကိုကား အကုန်ပွားများရာ၏။ ကာမကိလေသာနှင့် ဗျာပါဒကိလေသာကို သေစေတတ်သောကြောင့်ပင်တည်း။

အနိစ္စလက္ခဏာ

- (၁) အနိစ္စန္တိကတော ပျက်ခြင်းဟူသော အဆုံးကိုမလွန်နိုင်သောကြောင့်၎င်း
- (၂) တာဝကာလိကတော အခိုက်အတန့်မျှ တည်သောကြောင့်၎င်း
- (၃) ဝိပရိဏာမဓမ္မတော ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်၎င်း
- (၄) သင်္ခတတော အကြောင်းတရားတို့သည် ပေါင်းစု၍ပြုအပ်သောကြောင့် ၎င်း
- (၅) မရဏဓမ္မတော သေခြင်းသဘောရှိသောကြောင့်၎င်း

ဒုက္ခလက္ခဏာ

- (၁) အဘိဏှပဋိပဋ္ဌနတော မပြတ်နိုင်စက်သောကြောင့်၎င်း
- (၄) ရောဂတော စွဲကပ်နေသော ရောဂါနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
- (၅) ဂဏှတော အိုင်းအမာနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
- (၆) သလ္လတော စူးဝင်နေသော ငြောင့်နှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
- (၇) အယတော မကောင်းမှုနှင့်တူသောကြောင့်၎င်း
- (၁၉) သာသဝတော အာသဝေါတို့၏အာရုံဖြစ်သောကြောင့်၎င်း

အသုဘလက္ခဏာ

- (၁) အဇညတော မနှစ်မြို့ဖွယ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
- (၂) ဒုဂ္ဂန္ဓတော မကောင်းသောအနံ့ရှိသောကြောင့်၎င်း
- (၃) ဇေဂုစ္ဆတော စက်ဆုတ်ဖွယ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
- (၄) ပဋိတ္တုလတော ရွံ့ရှာဖွယ်ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
- (၅) အမဏှနာရဟတော တင်ဆာမဆင်ခြင်းဖြင့်တင့်တယ်မှုကင်းသောကြောင့်၎င်း
- (၆) ဝိရှူပတော အဆင်းမလှသောကြောင့်၎င်း
- (၇) ဝိဘစ္ဆတော အလွန်အမြင်ဆိုးသောကြောင့်၎င်း

အနတ္တလက္ခဏာ

- (၁) ပရတော ပြင်ပသူစိမ်းဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
- (၂) ရိတ္တတော အတ္တမှကင်းသောကြောင့်၎င်း
- (၃) တုစ္ဆတော အချဉ်းနီးဖြစ်သောကြောင့်၎င်း
- (၄) သုညတော အတ္တမှဆိတ်သုဉ်းသောကြောင့်၎င်း
- (၇) အဝသဝတ္ထိတော အလိုအတိုင်းမဖြစ်သောကြောင့်၎င်း

ပထမိ ရှု၏

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ “ဖြစ်တိုင်း၊ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်တိုင်း၊ ပညတ်နိမိတ်ထင်တိုင်း၊ အားထုတ်တိုင်း” အနိစ္စ-မမြဲခြင်းလက္ခဏာ ၅-ပါး၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲခြင်းလက္ခဏာ ၇-ပါး၊ အသုဘ-မတင့်တယ်ခြင်းလက္ခဏာ ၇-ပါး၊ အနတ္တလက္ခဏာ ၅-ပါး၊ ဤ ၂၄-ပါးသောလက္ခဏာတို့ကို အာရုံဆောင်မှတ်သားလျှက် စက္ကန့်မပြတ် ရှုပွား၏။ မလွတ်တမ်းရှုပွား၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာတို့ကား လွယ်ကူစွာထင်၏။ ဉာဏ်လည်း ထက်မြက်နေ၏။

သို့သော် အသုဘတွင်ကား ပြဿနာတက်နေ၏။ အသုဘကား အသုဘ-အပုပ်ကြီး မထင်သလို ဖြစ်နေ၏။ အသုဘရှုရင်း ရုပ်တရား ဓာတ်တရားတို့က ဆွေးမြေ့အိုမင်း ပြောင်လွဲနေကြပါလားဟုသာ ဉာဏ်ထင်များ၏။ အသုဘရှုရင်းဖြင့် ထိုကဲ့သို့ ဉာဏ်ခေါင်းလှည့်လှည့်သွား၏။ ရုပ်တရား၏ သဘောမျှ ပိုထင်သလိုဖြစ်နေ၏။

ထွက်မြောက်ရာလမ်းကို ရှုအပ်၏

ဒီည တရားရှုရင်း အိပ်ပျော်သွားစဉ် အကျွန်ုပ်တို့ကို သတိပေးသော အိပ်မက်တစ်ခုလားမက်၏။ အကျွန်ုပ်တို့ နေထိုင်သောမြို့တွင် အယူဝါဒသည်းထန်စွာသော အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ပေါ်လာ၏။ ရဟန်းတော်များ ဦးစီး၏။ ထို၏ အယူဝါဒမှာ လူသည် ၄၅-ရက်သာ ဆက်နေသင့်၏ ဟူ၏။ ထိုနောက် လူအပေါင်းတို့ကို အထူးအားဖြင့် ရဟန်းများကို လိုက်လံသတ်ဖြတ် လေတော့၏။ အကျွန်ုပ်တို့ကား သေရမှာ ကြောက်လှ၍ လမ်းပင်မရ ပြေးကြရလေ၏။ လမ်းကဖြင့်ပင် မသွားနိုင်၊ မပြေးနိုင်၊ အိမ်ချောင်အိမ်ကြား လမ်းကြားများမှပင် ပြေးကြရ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ လူသူမသွား ရထားလမ်း အတိုင်းပင် ပြေးကြရ၏။ ခြံကိုလည်း ကျော်တက်ကြရ၏။ ခြံပုတ်ကြားတွင်လည်း အိပ်စက်ရ၏။ သေဘေးဒုက္ခ အလွန်များလှ၏။

စင်စစ် ဟုတ်မှန်ချေ၏။ တရားအားထုတ်နေသော သူသည် ကိလေသာ ရန်သူဘေးမှ ကြောက်လန့်သည်ဖြစ်၍၊ ကိလေသာအယူ သည်းထန်သည်ဖြစ်၍၊ ကိလေ

သာများသည် အာရုံ ၆-ပါး ၆-ဒွါမှ မပြတ်နိုင်စက်လေနေသောကြောင့် ကောင်းကောင်းမစားနိုင် မနေနိုင်၊ လမ်းမရ အိုးမရ တောတောင်များ၌သာ ပြေးနေကြရလေ၏။ အိပ်မက်ကား အကျွန်ုပ်တို့ကို ရရာလမ်းမှ ထွက်ပြေးဖို့ တိုက်တွန်းလာလေ၏။

ဘုရားရှင်သည်လည်း ဤသို့မြို့နံ့တော်မူ၏

- လုံဖြင့် အထိုးခံရသူကဲ့သို့၎င်း၊ ဦးခေါင်း၌ မီးလောင်ခံရသူကဲ့သို့၎င်း၊ ရဟန်းသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါး၌ အမြင်မှားမှု သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုပယ်ရန် ကိလေသာကိုပယ်ရန် သတိနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ နေရာ၏။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အနာထပိဏ္ဍိကဝဂ်၊ ဝါသုဒ္ဓုတ်)

- အကြင်သူသည် အမြဲတမ်း သီလနှင့်ပြည့်စုံ၏။ ပညာရှိ၏။ ကောင်းစွာတည်ကြည်၏။ ထက်သန်သော လုံ့လဝီရိယရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သော စိတ်ရှိ၏။ ထိုသူသည် နေ့ညဥ့်ပတ်လုံး မပျင်းရိသည်ဖြစ်၍ သံသရာတည်းဟူသော အယဉ်ကို ကူးမြောက်၏။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အနာထပိဏ္ဍိကဝဂ်၊ စန္ဒနသုတ်)

တခါတုန်းက ဇန္တုနတ်သား သတိပေးစကား ပြောဘူးသည်လည်း ရှိပြန်သေး၏။ ဇန္တုနတ်သားတို့ကား သာသနာစစ်ကို ရွေးကာ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်တတ်ပေ၏။

- ဇန္တုနတ်သားသည် (၁၅)ရက်မြောက်သော ဥပုသ်နေ့၌ ရဟန်းများရှိရာသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ထိုရဟန်းတို့ကို ဤသို့လျှောက်တင်လေ၏။

ရှေးအခါက ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်ဖြစ်ကြကုန်သော ရဟန်းတို့သည် ချမ်းသာစွာ အသက်မွေးလေ့ရှိကုန်၏။ တပ်မက်ခြင်း မရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ဆွမ်းကိုရှာမှီကုန်၏။ တပ်မက်ခြင်းမရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာတို့ကို ရှာမှီကုန်၏။ ထိုရဟန်းတို့သည် လောက၌ (ခန္ဓာ၌) မမြဲခြင်းကို သိကုန်၍ ဆင်းရဲ၏ အဆုံးကို ပြုကုန်၏။

ဤသာသနာတော်၌ အချို့သော ရဟန်းတို့သည် 'ရွာ၌ရွာသူကြီးကဲ့သို့' မိမိကိုယ်ကို မကောင်းသဖြင့် အသက်မွေးမြူကာ လွန်စွာ စားကုန်လျှက် သူတစ်

ပါး ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၌ မိန်းမောကုန်သည်ဖြစ်၍ အိပ်ကုန်၏။ အကျွန်သည် သံဃာတော်အား လက်အုပ်ချီလျှက် လျှောက်ကြားလိုပါ၏။ 'သူသေကောင်ကို စွန့်အပ်ကုန်သကဲ့သို့' ထိုအတူ ထောက်တည်ရာမရှိသော ထိုရဟန်းကို စွန့်အပ်ကုန်၏။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အနာထပိဏ္ဍိကဝဂ်၊ ဇန္နသုတ်)

ဃာတိ ဂျူဇာ

'ပဝတ္တ ဥပါဒ နိမိတ္တ အာယူဟန' ဖြစ်နေကြသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို ဥပေက္ခာသဘောဆောင်ကာ အနိစ္စပါလား၊ ဒုက္ခပါလား၊ အနတ္တပါလား၊ အသုဘပါလားဟု အကြိမ်ကြိမ်ရှုပွား၏။

ဤစကားမျှဖြင့် ဤသို့အကျယ်ကို သိအပ်ကုန်၏။ စိတ်သည် တောတွေးတောင်တွေး တွေးနေတတ်၏။ ယောက်ျား မိန်းမဟု အမှတ်သညာ ပေးနေတတ်၏။ တစ်စုံတစ်ခု ပညတ်တပ်ရန်လည်း အားထုတ်နေတတ်၏။ ထိုထိုသို့ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းကို ပဝတ္တ ဥပါဒ နိမိတ္တ အာယူဟနဟု အကျဉ်းအားဖြင့် သိရာ၏။ ဥပေက္ခာသဘောထားကာ ရှုခြင်းဟူသည်ကား ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်နာမ် အစဉ်ကို ကြိုက်ခြင်း မကြိုက်ခြင်းဖြင့် မတုံ့ပြန်၊ ဟုတ်၏ မဟုတ်၏ဟု မယူဆ၊ ကောင်း၏ မကောင်း၏ မခွဲခြားဘဲ၊ ဘာစိတ်ပေါ်ပေါ် ဖျောက်ပစ်ခြင်းမလုပ် တော့ဘဲ၊ ပေါ်လာသော အာရုံနောက်သို့လည်း မလိုက်ဘဲ၊ ထိုထိုစိတ်တို့ကို ကိုယ်နှင့်မဆိုင်သလို ကိုယ်နှင့် မပတ်သက်သလိုကြည့်ကာ မျှတသော ဥပေက္ခာသဘောဖြင့်သာ ဖမ်းကိုင်လေ၏။

ဤသို့သဘောဆောင်ကာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို ရှုဖန်များလာသော် "ခန္ဓာကိုယ်၌ အညစ်အကြေး ပေကျံနေသောသူသည် ထိုအညစ်အကြေးမှ မြန်မြန်ကျွတ်လွတ်ချင်လာသကဲ့သို့" အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ်နေကြသော ရုပ်နာမ်အစဉ်မှ ကျွတ်လွတ်ချင်လာ၏။ ထွက်မြောက်လိုစိတ် ဖြစ်လာ၏။

အခါအားလျော်စွာ အပြင်အာရုံအဆင်း အသံတို့ကို အသုဘကြီးဟု မြင်ကာ အနှစ်မရှိ အချည်းနီးမြင်ကာ ကြည့်ချင်စိတ်မရှိ မျက်စိကိုသာ ပိတ်ကာ ထားလေ၏။ ရှုမှတ်သောအခါ ဤအချိန်တွင်ကား မျက်စိပိတ်ကာ ရှုမှတ်နေသည်ထက် ဖွင့်၍

ရှုမှတ်ရသည်က ပို၍ပင် တရားမြင်လာသော သဘောကိုတွေ့ရ၏။ စင်စစ် ယခုအချိန် သည်ကား ဣရိယာပုတ်လေးပါးလုံးတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော စိတ်အစဉ်ကို သိမ်းဆည်း နိုင်မှ ပို၍ တရားတက်မည့်အချိန်ဖြစ်ပေ၏။ မသိလို့ မမက်မော၊ မမြင်ရလို့ မမက်မော သည်ထက် သိလျက်သားနှင့် မြင်လျက်သားနှင့် မတမ်းတ မမက်မောသည်ကား ပို၍ မြတ်လှ၏။

စိတ်ကြည်လတ်သော်

စိတ်သည် ထူးဆန်းလှ၏။ စိတ်သည် ကြည်လင်လတ်သော် လောကကြီးတို့ တွင်ကား အတားအဆီးမရှိ အကုန်ဖောက်မြင်လေတော့၏။ ယနေ့ တောတောင် သဘာဝ စသည်တို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို ဖျောက်ပစ်ကာ ဤအာကာသလင်းလင်းပြင် အား အာရုံပြုကြည့်၏။

ရှေးဦးစွာ ပါးစပ်ပြုပြင်ကြီးနှင့် ဘီလူးလိုလို တစ်ယောက်တွေ့၏။ ထို့နောက် သုံးထပ်တိုက်ခန့် ပမာဏရှိသော အကောင်းကြီးတွကိုလည်း တွေ့၏။ ပြိတ္တာများဟု ထင်ရ၏။ ကောင်းကင်ယံ အာရုံပြုကြည့်သော် ပြေးလွှားနေသော သူများကိုလည်း တွေ့၏။ လက်တွင် လှံဒုတ်ကိုင်ကာ ပျံလွှားနေကြသော သူများကိုလည်း တွေ့၏။ ထို့နောက် မြေကြီးအောက် အာရုံပြုကြည့်သော် “ပုရွက်ဆိတ်ကောင် များကို လူတစ်ယောက်မှ ကျောက်တုံးများဖြင့် ဖိသတ်နေသကဲ့သို့” ကျောက်တုံးများဖြင့် ဖိသတ်ခံနေရသော သူများကိုလည်း တွေ့၏။ သတ်နေသောသူကား ကျောက် တောင်အမြင့်လေးပေါ်ထိုင်ကာ ကျောက်တုံးများကို တစ်တုံးချင်းယူဆောင်လျက် အေးဆေးစွာ ဖိသတ်နေလေ။ အသတ်ခံရသော သူများကိုကား ကျောက်တောင်များ မှ ဝန်းရံထား၍ ပြေးပေါက်မရှိ။ ထို့နောက် မီးလျှံတွေကြား ပြေးလွှားနေကြရသော သူများကိုလည်း တွေ့၏။ သို့သော် ထိုသူများ၏ ပုံသဏ္ဍာန်ကို မီးလျှံများ ဖုံးလွှမ်းနေ ၍ ကောင်းကောင်းမမြင်ရ။ ထို့နောက် ထိုမီးတို့သည် အဘယ်မျှ ပူသနည်းဟု သိလို၍ အနားထိ ကပ်ကြည့်၏။ မီးကားအပူမဟပ်ချေ။ ဤကား စိတ်တန်ခိုးတို့ပေးတည်။ ဤစိတ်တန်ခိုးတို့ ဟူသည်ကား အရိယာမဂ်ဖိုလ်နှင့်ပင် ဝေးသေး၏။ လောကီတရား များသာဖြစ်၏။ လူတိုင်းရနိုင်သော အရာများပင် ဖြစ်ချေ၏။

မဟာနာမာ တို့များမှာ

ဘုရားရှင်သည် မဟာနာမ်အား ဤသို့မိန့်ဘူးလေ၏-

- မဟာနာမ်... သင်၏သန္တာန်၌ လိုချင်မှု ပြစ်မှားမှု တွေဝေမှု တရားကိုသာလျှင် မပယ်ရသေးသောကြောင့် ယင်းတရားတို့သည် သင့်အား တခါတရံ စိတ်ကို ကုန်ခန်းစေ၍ တည်ကုန်၏။ မဟာနာမ်... သင်၏သန္တာန်၌ ထိုတရားတို့သည် ပယ်ပြီးဖြစ်ငြားအံ့၊ သင်သည် အိမ်ရာတည်ထောင်၍ မနေရာ။ ကာမတို့ကို မခံစားရာ။ မဟာနာမ်... သင်၏သန္တာန်၌ ထိုတရားတို့ကိုသာလျှင် မပယ်ရသေးသောကြောင့် သင်သည် အိမ်ရာတည်ထောင်၍ နေ၏။ ကာမဂုဏ်တို့ကို ခံစားရ၏။

မဟာနာမ် “ကာမတို့သည် သာယာဖွယ် နည်းပါးကုန်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခများပြားကုန်၏။ ပြင်းစွာ ပူပန်မှု များကုန်၏။ ဤကာမတရားတို့၌ အပြစ်သည်သာ အလွန်များပြား၏” ဟု မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မှန်ကန်သော ပညာဖြင့် အကယ်၍ ကောင်းစွာ မြင်စေကာမူ ထိုသူသည် ကာမတို့ကို ကြည်၍သာလျှင် အကုသိုလ်တို့ကို ကြည်၍သာလျှင် နှစ်သက်ခြင်း ချမ်းသာခြင်းရှိသောဈာန်ကို၊ သို့မဟုတ် ထိုဈာန်ထက်ငြိမ်သက်သော အခြားဈာန်မဂ်တရားကို မရငြားအံ့၊ ထိုသူသည် ကာမတို့၌ ပြန်လည်ခြင်း မရှိသူ မဖြစ်နိုင်သေးချေ။

မဟာနာမ် အကြင်အခါ၌ “ကာတို့သည် သာယာဖွယ် နည်းပါးကုန်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခများကုန်၏။ ပြင်းစွာ ပူပန်မှုများကုန်၏။ ဤကာမတရားတို့၌ အပြစ်သည်သာ အလွန်များကုန်၏။” ဟု မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကသည် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မှန်ကန်သောပညာဖြင့် အကယ်၍ ကောင်းစွာမြင်အံ့၊ ထိုသူသည် ကာမတို့ကို ကြည်၍သာလျှင် အကုသိုလ်တရားတို့ကို ကြည်၍သာလျှင် နှစ်သက်ခြင်း ချမ်းသာခြင်းရှိသော ဈာန်ကို၊ သို့မဟုတ် ထိုဈာန်ထက်ငြိမ်သက်သော တခြားဈာန်မဂ်ကို လည်းရအံ့။ ထိုအခါ ထိုသူသည် ကာမတို့၌ ပြန်လည်ခြင်းလည်း မရှိသူဖြစ်၏။ (မူလပဏ္ဏာသ၊ သီဟနာဒဝဂ်၊ စူဠဒုက္ခက္ခန္ဓသေုတ်)

ဟုတ်မှန်ပေ၏။ ဘယ်လောက်ပင် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသုဘရှုနေစေကာမူ တစ်ခါတစ်ရံ သတိလွတ်သော် အကြောင်းတိုက်ဆိုင်က မသန့်စင်ရသေးသော ကိလေသာများကား ပေါ်လာသည်သာ။ သို့သော် ပေါ်လာလျှင်ကား ချက်ချင်းသိ၏။ သတိရှိ၏။ စိတ်တွင် တစ်နုနုပင် ဖြစ်၏။ သို့သော် ထိုအကုသိုလ် တရားတို့သည်ကား မျက်နှာအမူ အရာပျက်အောင် ကိုယ်အမူအရာပျက်အောင်ကား မဆွဲဆောင်နိုင်။ သို့သော်လည်း အပြီးပိုင်း ပယ်သတ်ဖို့ရန်ကား ခက်ခဲလှ၏။ ဥပမာအားဖြင့်... ရေကန်ထဲတွင် ကျရောက်နေသော အမိုက်များ သစ်ကိုင်း သစ်ရွက်များကို ဆယ်ယူရသည်ကား လွယ်ကူလှ၏။ သို့သော်လည်း ထိုရေကန်၌ရှိသော အနယ်များ ကို ဆယ်ယူပါဆိုက ခက်ခဲလှပေ၏။

လမ်းဆုံး ရွာတွေ့မည်သာ

လမ်းဆုံးက ရွာတွေ့မည်သာဟု အားထည့်လျက် 'အနိစ္စ ၅-ချက်၊ ဒုက္ခ ၇-ချက်၊ အသုဘ ၇-ချက်၊ အနတ္တ ၅-ချက်'တို့ကို မပြတ်ပွားများ၏။ နာနာသာ ဖိနိပ်နေလေ၏။ သူတစ်ပါးသန္တာန် မိမိသန္တာန် နှစ်ပါးလုံး၌ အပြန်အလှန် ရှုပွား၏။ အားထုတ်၏။ အားထည့်ကာ ဖိနိပ်နေလေ၏။

- ရဟန်းတို့... ရဟန်းသည် အကြင်ကြံစည်ခြင်း၊ စဉ်းစားခြင်းကို ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြု၏။ ထို ကြံစည်ခြင်း၊ စဉ်းစားခြင်းအားဖြင့် စိတ်၏ ညွတ်ခြင်းသည် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့... ရဟန်းသည် အကယ်၍ ကာမမှ ထွက်မြောက်မှုနှင့် စပ်သော အကြံကို အကြိမ်များစွာ ကြံစည် စဉ်းစားအံ့၊ ကာမနှင့်စပ်သော ကြံစည်ခြင်း ကိုပယ်စွန့်ပြီးဖြစ်၏။ ကာမမှ ထွက်မြောက်မှုနှင့်စပ်သော အကြံကို အကြိမ်များစွာ ပြုပြီးဖြစ်၏။ ထိုရဟန်း၏ စိတ်သည် ကာမနှင့်မစပ်သော ကြံစည်ခြင်းငှါ သာ ညွတ်၏။

ရဟန်းတို့... ဥပမာသော်ကား_ နွေရာသီ၏ နောက်ဆုံးလ၌ ကောက်စပါးအား လုံးတို့ကို ရွှာအနီးသို့ဆောင်ယူလတ်သော် နွားတို့ကို စောင့်ထိန်းသော နွားကျောင်းသားသည် သစ်ပင်ရင်း၌တည်သည်ဖြစ်စေ၊ လွင်တီခေါင်၌

တည်သည် ဖြစ်စေ၊ ဤသည်တို့ကား နွားတို့တည်းဟု သတိပြုရုံသာ ဖြစ်သကဲ့
သို့။ ရဟန်းတို့ ဤအတူသာလျှင် ဤသည်တို့ကား တရားတို့တည်းဟု သတိ
ပြုရုံသာ ဖြစ်၏။ (မူလပဏ္ဏာသ၊ ဝိတတ္တသဏ္ဍာနသုတ်)

အခါအားလျော်စွာ သတိလက်လွတ်ဖြစ်တတ်သော အကျွန်ုပ်တို့အား ကျေးဇူး
ကြီးမား ဘုရားရှင်ကား ဤသို့တဖန် သတိပေးပြန်လေတော့၏။

- ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား... ငယ်ရွယ်နုပျို၍ အလှအပ ပြုပြင်လေ့ရှိသော
မိန်းမသည်၎င်း ယောက်ျားသည်၎င်း၊ မြွေကောင်းပုပ်ကိုသော်၎င်း ခွေးကောင်
ပုပ်ကိုသော်၎င်း လူကောင်ပုပ်ကိုသော်၎င်း လည်ပင်၌ဆွဲလမှု ငြီးငွေ့ရှက်နိုး
စက်ဆုတ်ရာသကဲ့သို့။ ရဟန်းတို့ ဤအတူပင် ထို (ရုပ်နာမ်ဓမ္မ အနိစ္စ ဒုက္ခ
အနတ္တ အသုဘ) အကြောင်းမှ တစ်ပါးသော အခြားအကုသိုလ်နှင့် စပ်ယှဉ်
သော အကြောင်းကို နှလုံးသွင်းသော ရဟန်းအား ရာဂ ဒေါသ မောဟနှင့်ယှဉ်
စပ်သော ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ်အကြံအစည်တို့သည်သာလျှင် အကယ်၍
ဖြစ်ငြားအံ့။ ထိုရဟန်းသည် “ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း ငါ၏အကြံအစည်
တို့သည် အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်၏။ ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း ငါ၏ အကြံအ
စည်တို့သည် အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်၏။ ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း ငါ၏
အကြံအစည်တို့သည် ဆင်းရဲကျိုးကို ပေးနိုင်ကုန်၏” ဟု ထိုအကြံအစည်တို့၏
အပြစ်ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်ရ၏။ (မူလပဏ္ဏာသ၊ ဝိတတ္တသဏ္ဍာနသုတ်)

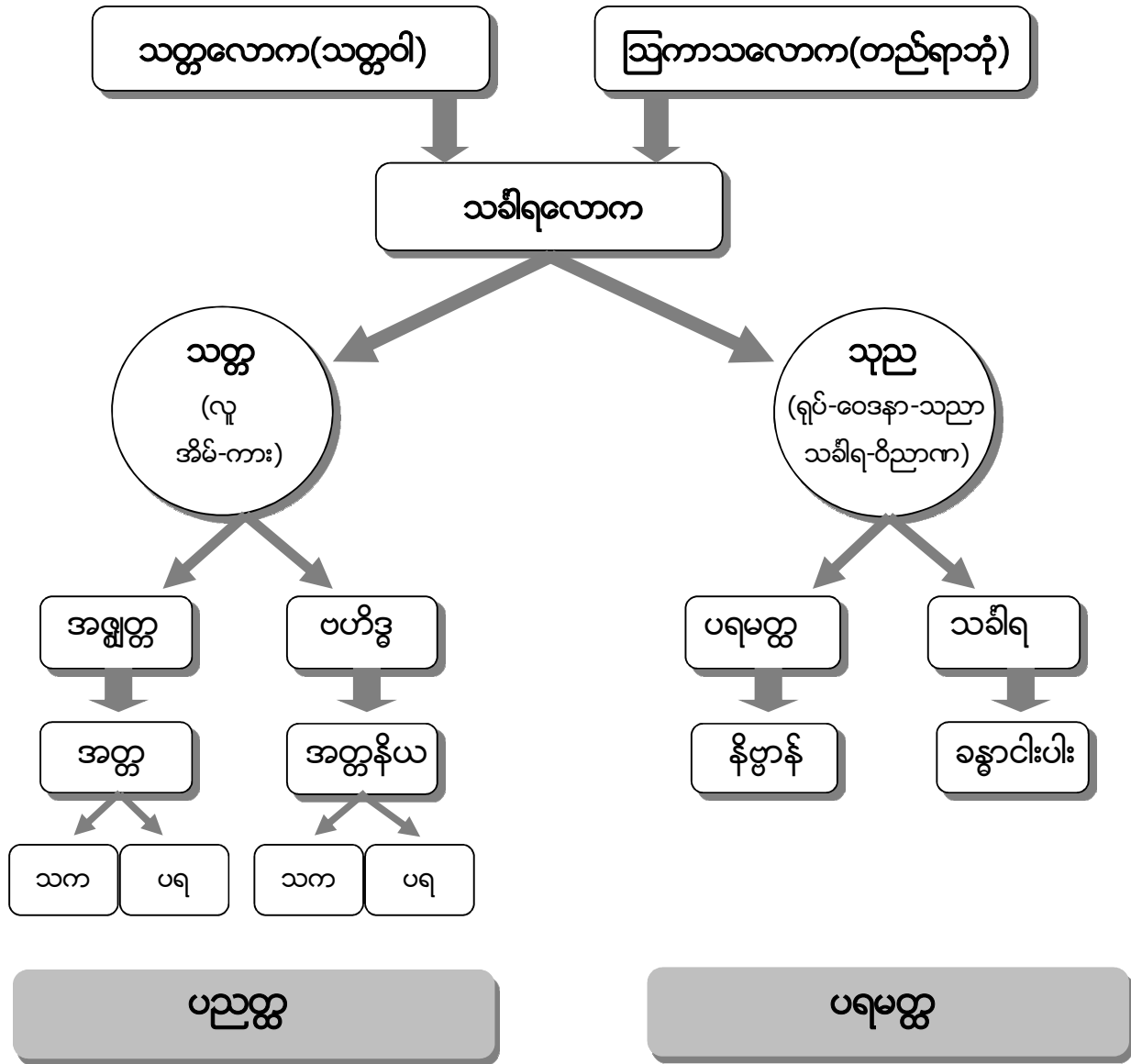
ဃာတိ ရှု၏

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အသုဘ အနတ္တရှုရင်း ဉာဏ်ထင်လာ
သည်မှာ “အော်... ဒါတွေဟာ ရုပ်သဘာဝဘဲ၊ နာမ်သဘာဝဘဲဟု မြင်နေ၏”။ ထိုကာ
လအတွင်း ရုပ်နာမ်တို့၏ အနိစ္စဟူသောအစွဲ ဒုက္ခဟူသောအစွဲ အသုဘဟူသောအစွဲ
အနတ္တဟူသောအစွဲများ ကင်းပျောက်နေလေ၏။ ရုပ်နာမ်သဘာဝ၏ သဘောကား
တခုတည်းသာဖြစ်နေ၏။ ထိုတစ်ခုကို အကျယ်ချဲ့သော် အနိစ္စ ဒုက္ခ အသုဘ အနတ္တ
တရားများ ရမည်သာ။

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရအပေါ် အနိစ္စလက္ခဏာတို့ကို ထပ်ကာထပ်ကာ တင်၏။ တင်သော်လည်း အနိစ္စစသော သဘောတရားများ ပျောက်ကာ သဘောသဘာဝ တစ်ခုသာ ကျန်ရစ်နေလေ၏။ ထိုကျန်ရစ်သော သဘောသာဝကို သေချာကြည့် သော် တဖျဖျပျက်၍သာ နေကြသောကြောင့် ဘယ်အကြောင်းအရာ အရာဝတ္ထုနှင့်မျှ ဆက်စပ်သည်ဟူ၍ ပြောဆိုတင်ပြခြင်းငှါမထိုက်။ အသစ်ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက် အသစ်ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုပင်ဖြစ်နေ၏။ အနှစ်ကင်းနေ၏။ အရသာဖော်ဆောင်မရ ဖြစ်နေ၏။ ထိုစိတ်သောတွင် ဘာစိတ်ဖြစ်ဖြစ် တခဏသာမို့ ကြောက်စရာမရှိ လန့် စရာမရှိ ပူစရာမရှိ စိုးရိမ်စရာမရှိပင်ဖြစ်၏။

(၁၁) သင်္ခါရ - သုညတာနုပဿနာ

လောကသုံးပါးနှင့် သုညသဘော

ရှုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို လက္ခဏာတင်၍ ရှုဖန်များလာသောအခါ ဉာဏ်အား ကြီးသောအခါ... ထိုရှုပ်နာမ်တို့ဟူသည် လူမဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ် တစ်စုံတစ်ခု မဟုတ်။ ပိုင်ဆိုင်သူမရှိ၊ ပြုလုပ်သူမရှိ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာကာ

အကြောင်းကြောင့် တခဏအတွင်း ပျက်စီးလေကြ၏။ မပြတ်ပျက်နေကြသော သဘောသည်ကား ရုပ်-နာမ်သဘာဝမျှသာဖြစ်၍ ကြောက်စရာမရှိ လန့်စရာမရှိ သူသတဘာဝသဘောမျှသာ ဖြစ်ချေ၏တကားဟု ဉာဏ်ထင်လာလေ၏။ ထို့နောက် ထိုရုပ်နာမ်နှစ်ပါး သင်္ခါရတို့ကို ဤသို့ ဆက်လက်ကာ ရှုပွား အားထုတ်လေ၏။

(၅) ၁၂ ပါးသော လက္ခဏာတို့ဖြင့် တင်ကြည့်ပုံ

○ န သတ္တော	သတ္တဝါမဟုတ်
○ န ဇီဝေါ	သက်ရှိမဟုတ်
○ န နရော	လူမဟုတ်
○ န မာဏဝေါ	လုလင်ငယ်မဟုတ်
○ န ကုတ္တီ	မိန်းမမဟုတ်
○ န ပုရိသော	ယောက်ျားမဟုတ်
○ န အတ္တာ	မိမိမဟုတ်
○ န အတ္တနိယ	မိမိ၏ဥစ္စာမဟုတ်
○ န အဟံ	ငါမဟုတ်
○ န မမ	ငါ၏ဥစ္စာမဟုတ်
○ န အညဿ	သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာမဟုတ်
○ န ကဿစိ	တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ၏ ဥစ္စာမဟုတ်။

ဃာတိ ရှု၏

ဖြစ်ပေါ်နေသော ရုပ်နာမ်အစဉ်ကို အာရုံယူ၍ ထိုထိုရုပ်နာမ်တို့သည် သတ္တဝါမဟုတ်ပုံ၊ သက်ရှိမဟုတ်ပုံ၊ ငါမဟုတ်ပုံ စသည်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ရှု၏။ ရှေးဦးစွာ လက္ခဏာတစ်ပါးစီကို သေချာထင်ရှားစွာ ရှု၏။ ရှုရင်းဖြင့် စိတ်သည် တည်ငြိမ်လာတတ်၏။ အေးငြိမ်းလာတတ်၏။ အပြင်အာရုံကို ကိလေသာဖြင့် မယူသောကြောင့်တည်း၊ ထမ်းထားရသော ငါအတ္တများကို လွတ်ချလိုက်ရသောကြောင့်တည်း။

စရူခါစယောဂီများအဖို့ ငါမဟုတ် အသက်လိမ်ပြာမဟုတ် စသည်ဖြင့် ရှုလိုက်သော် အဘယ်သူပဲနည်းဟူသော မေးခွန်းဝင်လာတတ်၏။ ထို့နောက် ရုပ်နာမ် ပါဘဲ ဟူသောအဖြေကို ပြန်ရတတ်၏။

ငါ့မှာ သားသမီးရှိ၏။ ငါ့မှာကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းရှိ၏။ ဤသို့မှားသောအယူကြောင့် လူမိုက် တို့သည် ပင်ပန်းဆင်းရဲရကုန်၏။ စင်စစ် မိမိအား အစိုးရသော အတ္တပင်မရှိ၊ သားသမီးတို့သည် အဘယ်မှာ ရှိနိုင်အံ့နည်း၊ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာတို့ သည် အဘယ်မှာရှိနိုင် အံ့နည်း။ (ဓမ္မပဒ)

(၂) ၁၀ ပါးသော လက္ခဏာတို့ဖြင့် တင်ကြည့်ပုံ

○ ရိတ္တတော	အနှစ်ကင်း၏
○ တုစ္ဆတော	အချည်းနီးသာတည်း
○ သုညတော	အတ္တမှဆိတ်၏
○ အနတ္တတော	အနတ္တသာတည်း
○ အနိဿရိယတော	အစိုးမရ
○ အကာမကာရိယတော	မိမိဆန္ဒဖြင့် တစ်စုံတခုသောပြုလုပ်ခြင်း အမူအရာမရှိ
○ အလဗဟုနိယတော	တောင့်တ၍မရအပ်၊ မရနိုင်
○ အဝသဝတ္တကတော	အလိုအတိုင်းမဖြစ်
○ ပရတော	ပြင်ပသူစိမ်းတည်း
○ ဝိဝိတ္တတော	အလုံးစုံမှ ဆိတ်ကင်း၏

ဃာထိ ရှု၏

တဖန် ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့ကို အနှစ်ကင်းပုံ အချည်းနီးဖြစ်ပုံ အတ္တမှဆိတ်ပုံ စသည်တို့ကို ရှုပွား၏။ ရှုပွားသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော ရုပ်နာမ်အစဉ်ကို ကိုယ်နှင့်

မဆိုင်သလို ကိုယ်နှင့်မပတ်သက်သလို၊ လောဘ ဒေါသဖြင့် တုံ့ပြန်ခြင်းမရှိဘဲထားပြီး ဂ္ဂဟူးနိုင်မှ ဉာဏ်စစ်ကိန်းမည်ကို သတိမူရာ၏။

(၃) ၆ ပါးသော လက္ခဏာတို့ဖြင့် တင်ကြည့်ပုံ

○ နိစ္စသာရ	မြဲသောသဘောနိစ္စအဖြစ်ဖြင့်	အနှစ်မဟုတ်
○ ဓုဝသာရ	မပြောင်ရွေ့သောသဘောဓုဝအားဖြင့်	အနှစ်မရှိ
○ သုခသာရ	ချမ်းသာအစစ် သုခအဖြစ်ဖြင့်	အနှစ်မှကင်း၏
○ အတ္တသာရ	ငါ့အလိုဟုပြုသော အတ္တအဖြစ်ဖြင့်	
○ သဿသ	အခါခပ်သိမ်းထင်ရှားရှိသောအဖြစ်သဘော သဿသအားဖြင့်	
○ အဝိပရိဏာမ	ဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောမရှိသည်၏မဖြစ်သဘောအားဖြင့်	

(၄) တနည်း ၆ ပါးသော လက္ခဏာတို့ဖြင့် တင်ကြည့်ပုံ

○ အတ္တ	မိမိမှလည်းဆိတ်၏
○ အတ္တနိယ	မိမိ၏ဥစ္စာမှလည်းဆိတ်၏
○ နိစ္စ	မြဲသောသဘောမှလည်းဆိတ်၏
○ ဓုဝ	မပြောင်းရွေ့သောသဘောမှလည်း ဆိတ်၏
○ သဿသ	အခါခပ်သိမ်းထင်ရှားရှိသော အဖြစ်မှလည်း ဆိတ်၏
○ အဝိပရိဏာမဓမ္မ-	ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောမရှိသည်၏အဖြစ်မှလည်းဆိတ်၏

ဃာတိ ဂျူ၏

တပျက်တည်းပျက်နေသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည် ငါမဟုတ် ငါ၏ဥစ္စာ မဟုတ်သောကြောင့် မြဲခြင်းလည်းမရှိ ချမ်းသားခြင်းကားဝေးကွာလှ၏ စသော အထက်ပါသဘော လက္ခဏာများဖြင့် ကြိမ်ဖန်များစွာ အဝါးဝစွာ ဂ္ဂဟူးဆင်ခြင်၏။

လောကကြီးတွင် ကိုင်ပြစရာမရှိ။ မနက်ပြန်မရှိ၊ မနေ့ကအတိတ်ဆိုတာမရှိ၊ ပူဆွေးစရာမရှိ၊ တောင်းတစရာမရှိ၊ အခုဖြစ် အခုသေ၊ သေပြီးတရား နောက်ထပ်မလာ၊ တခဏတို့သာတည်းဟု ထင်မြင်လာ၏။ သူတစ်ပါး ခန္ဓာအစဉ်ကို ယူ၍လည်း တစ်ခါ တရံရှုပွား၏။

(၅) ၄ ပါးသော လက္ခဏာတို့ဖြင့် တင်ကြည့်ပုံ

- မိမိမှလည်း ဆိတ်၏
- သူတစ်ပါးမှလည်း ဆိတ်၏
- မိမိ၏ဥစ္စာမှလည်း ဆိတ်၏ (ငါ၏အိမ်၊ သားသမီး စသည်)
- သူတစ်ပါး၏ဥစ္စာမှလည်း ဆိတ်၏ (ငါသည် သူ၏အကို ညီမ စသည်)

ပဿတိ-ရှု၏

ဤရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့သည်ကား ဘယ်သူမှမထားဆီးနိုင်ဘဲ တစက္ကန့်အတွင်း အကြိမ်မြောက်များစွာ ပျက်နေသည်သော ရုပ်နာမ်တို့အပေါ်၌ မိမိရှိသေးသလား ကြည့်၏။ သူတစ်ပါးရှိသေးသလားကြည့်၏။ မိမိ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် ညီအကို မိသားစု စသည် ရှိသေးလားကြည့်၏။ တစ်ဦးတယောက်မှ ငါ့အား ဘာတော်၏ ညာတော်၏ ဆိုတာ ရှိသေးလား ဆန်းစစ်ဆင်ခြင်၏။ လောကကြီးကား ဆိတ်သုသုန်းနေ၏။ ဘာမှမရှိနတ္ထိပင်ဖြစ်ချေ၏။ တစ်စက္ကန့်အတွင်း ဒီလောက်ပျက်တေမှတော့ အဘယ်မှာ ဆွေးမျိုးသားသမီး ပိုင်ဆိုင်မှု ရှိတော့အံ့နည်း။

(၆) ၁ ပါးသော လက္ခဏာတို့ဖြင့် တင်ကြည့်ပုံ

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ သုညာ
 အလုံးစုံသောရုပ်နာမ်နှစ်ဝ သင်္ခါရတရားတို့သည် နိစ္စမဟုတ် သုခမဟုတ် သုဘမဟုတ် ဓုဝမဟုတ် သုညသာအမှန်ဟုတ်ပါပေ၏။

ဃာတိ ရှု၏

လောကကြီးတွင် မရှိဟူသောစကား ဆိတ်သုန်း၏ဟူသော စကားကို ပြောနေရခြင်းသည်ပင် တော်တော်ရှိနေပြီပင်ဖြစ်၏။ စင်စစ် ပြောစရာ စကားအဖြစ်တောင် မရှိဟူ၏။ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ပျက်နေမှုသဘာဝကိုသာ ကိုယ်နှင့်မဆိုင်သလို ဥပေက္ခာသဘောဖြင့် အသာလေး လွတ်လွတ်ကလေး နေလိုက်တော့၏။

ဤဋ္ဌာနတို့တွင်လည်း တင်ကြည့်အပ်၏

တခါတရံ အောက်ပါဋ္ဌာနတို့ကို သိမ်းဆည်းအာရုံယူ၍ ဤလက္ခဏာတို့ကို တင်ကြည့်၏။

- ➡ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်အတွေ့၊ အတွေ့ဓာတ် တို့မှာ အာရုံထင်လာသောအခါ... မျက်စိသည် သုည၊
- ➡ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ အတွေ့အာရုံတို့ ထင်လာသောအခါ... အဆင်းသည် သုည၊
- ➡ စက္ခုဝိညာဏ်၊ သောတဝိညာဏ်၊ ယာနဝိညာဏ်၊ ဇီဝိဝိညာဏ်၊ ကာယဝိညာဏ်၊ မနောဝိညာဏ် တို့ကို သိမ်းဆည်း၍... ထိုစက္ခုဝိညာဏ်သည် သုည၊
- ➡ စက္ခုသမ္ပဿ၊ သောတသမ္ပဿ၊ ယာနသမ္ပဿ၊ ဇီဝိသမ္ပဿ၊ ကာယသမ္ပဿ၊ မနောသမ္ပဿ တို့ကို သိမ်းဆည်း၍... ထိုစက္ခုသမ္ပဿသည် သုည၊
- ➡ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာ သညာက္ခန္ဓာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့ကို သိမ်းဆည်း၍... ထိုရူပက္ခန္ဓာသည် သုည။

အာနန္ဒာ... အဘယ်သို့လျှင် အရိယာ၏ အဆုံးအမတ်၌ အတုမရှိသော ဣန္ဒြေကို ပွားခြင်းသည် ဖြစ်သနည်း၊ အာနန္ဒာ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းအား မျက်စိဖြင့် ရူပါရုံကိုမြင်သော် နှစ်သက်ခြင်း၊ မနှစ်သက်ခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း မနှစ်သက်ခြင်းဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းသည် "ငါ့အား ဤသို့ နှစ်သက်ခြင်း စသည်တို့သည် ဖြစ်၏။ စင်စစ် ထိုနှစ်သက်ခြင်း စသည်မှာ အကြောင်းတရားကိုပေါင်း၍ ပြုပြင်အပ်၏။ ကြမ်းတမ်း၏။ အကြောင်းကို စွဲ၍ဖြစ်၏။ ဤဝိပဿ

နပေက္ခာသည် ငြိမ်သက်၏၊ မွန်မြတ်၏” ဟုသိ၏။ ထိုရဟန်းအား ထိုနှစ်သက်ခြင်း စသည်တို့သည် ချုပ်၏။ ဝိပဿနပေက္ခာသည် ကောင်းစွာတည်၏။

(ဥပရိပက္ခာသ၊ ဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ်)

ဆွမ်းလုပ်နှင့် သုညသဘော

ဆွမ်းစားရင်း ဆင်ခြင်သိမ်းဆည်းမိသည်မှာ... ဤအစာတို့သည် ချို-ငံ-စပ် စသော အရသာများကို လျှာပေါ်မှာ ဖော်ပြပြီးသော် ပျောက်ပျက်သွားကြ၏။ ထိုအရသာတို့သည်လည်း တခဏသာတည်၍ နောက်ဘယ်တော့မှ ပေါ်လာခြင်း မရှိတော့ချေ။ လျှာနှင့် ဆွမ်းလုပ် အကြောင်းတိုက်တော့ လျှာမှ အရသာဖော်ပြခြင်း အလုပ်ကိုလုပ်ဆောင်လေ၏။ ထိုအရသာကို နာမ်ခန္ဓာတို့မှ ခံစားခြင်းအလုပ်ကို အသီးသီးလုပ်ကြလေ၏။ ထို့နောက် ပျောက်ပျက်သွားကြ၏။ အကြောင်းတိုက်တော့ သူ့နေရာနှင့်သူ ပေါ်လာကြ၏။ အကြောင်းပျောက်တော့ ခြေရာတောင် ရှာမရ၊ ပျောက်ပျက်ကာ သွားကြလေ၏။ ဘယ်ကလာလို့ ဘယ်သွားကြမှန်းမသိ။ ထိုထို သဘောများတွင် ငါစပ်သည် ငါချိုသည်ဟူသော တရားခံကား အစအနပင် ရှာမတွေ့။ ငါမရှိ၍ သုညသာ ဖြစ်ချေ၏။

မမေ့အပ်သော အာရမ္မဏယန

တခါတရံ သတိမမူက ရုပ်နာမ်သဘာဝ မျှတစွာ ထင်သော်လည်း၊ ငါတရားရှုနေ၏။ ငါသမာဓိ ဖြစ်နေ၏ စသည်ဖြင့် မသိမသာ ငါကပ်နေတတ်၏။ စင်စစ် သောတာပန်ဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ငါကပ်သေး၏။ သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်လည်း ငါကပ်သေး၏။ (ဤတွင် စကား၏ အတိမ်အနက်ကိုသိရာ၏)။ ထိုသို့ ဖြစ်တတ်သော ကြောင့် အာရမ္မဏယနခေါ် အရှုဉာဏ်ကို ပြန်လည်၍ ရှုရာ၏။ ရှုသောအခါတွင် လည်း သန္တတိယန၊ သမူဟယန၊ ကိစ္စယနကြေအောင် ရှုမှတ်ရာ၏။

ပထမိ ရှု၏

စိတ်သည် အဆင်းသဏ္ဍာန် အာရုံနိမိတ်တို့၌ ကပ်ငြိခြင်းမရှိဘဲ၊ မြင် မြင်ကာမျှ၊ ကြား ကြားကာမျှဖြစ်နေ၏။ ပျက်နေသော ရုပ်နာမ်တို့ကိုလည်း ကောင်းစွာမြင်နေ၏။ ကောင်းစွာသိမ်းဆည်းနိုင်နေ၏။ တွယ်တာစရာ မက်မောစရာမရှိ။ တွေ့လည်းမတွေ့။ ပြေးလွှားတတ်နေသော စိတ်ကို ပိုင်နိုင်စွာ ချုပ်ကိုင်နိုင်နေ၏။ စိတ်သည် ကြည်လင် တောက်ပနေ၏။ အာရုံနိမိတ်မရှိသော လောကကြီးကား ငြိမ်သက်လှ၏။ တိတ်ဆိတ် လှ၏။

အတိတ် အနာဂတ် အစွဲပျောက်ပြီ

မနေ့က ဘာလုပ်ခဲ့၏။ မနက်ဖြန် ဘာလုပ်မည်ဟူသော အတိတ်-အနာဂတ် အယူစွဲ ပျောက်လာသည်ကို တွေ့ရ၏။ ရုပ်တို့သည်လည်း ဆွေးမြေ့ယိုယွင်းနေကြ ၏။ နာမ်တို့သည်ကား ပေါ်ဖြစ်သည်နှင့် ချက်ချင်းပင် ပျက်သွားကြလေ၏။ ဘယ်တော့မှလည်း တောင်တ၍ရခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းချေ။ ယခုပေါ်နေသောနာမ် သည်လည်း ယခုပင်ပျက်ချေ၏။ အဘယ်မှာ မနက်ဖြန်ရှိအံ့နည်း။ ပစ္စုပ္ပန်တောင် ရှိတယ်လို့ ပြောရဖို့ အနိုင်နိုင်ပင် ဖြစ်ချေ၏။

ထိုကဲ့သို့ အတိတ် အနာဂတ်မရှိသောကြောင့် အဘယ်မှာ ငါဆိုတာရှိအံ့နည်း။ အဘယ်မှာ သူတစ်ပါးဆိုတာ ရှိအံ့နည်း။ သူတို့လည်း ဒီလိုပျက်နေသော ရုပ်နာမ်သာ ဖြစ်ချေ၏။ အဘယ်မှာ ငါပိုင်၏ဟု ပြောနိုင်အံ့နည်း။ ပိုင်ဆိုင်သူ ရုပ်နာမ်မျှ ကောင်း ကောင်း မတည်တံ့သည်သာတည်း။ အဘယ်မှာ သူတစ်ပါးမှ ငါ့အား ဘာတော်စပ် သည် ညာတော်စပ်သည်ရှိအံ့နည်း။ သူတို့လည်း ဒီလို ပျက်နေသော ရုပ်နာမ်သာ တည်း။

နိဝရဏကင်းလာ၏

မျက်စိမှလည်း ဟိုကြည့်ချင် ဒီကြည့်ချင်သော ဆန္ဒ၊ နားကလည်း ဟိုနား ထောင်ချင် ဒီနားထောင်ချင်သော ဆန္ဒ၊ စိတ်ကလည်း တွေးချင်၏ဟူသောဆန္ဒ

များကို ဖြစ်စေတတ်သော ကာမတ္တန္တနီဝရဏ ကင်းနေ၏။ ဒေါသဖြစ်စရာ ပြင်ပအာရုံ မရှိတော့ ဗျာပါဒကား မထင်ရှားချေ။ တရားအချိန်ကြောင့် ညဉ့်နက် ရောက်စေကာ မူ အိပ်ချင်၏ သဘောကား မရှိ၊ ကြည်လင်နေ၏။ စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း အလျဉ်းမရှိ။ ယုံမှားစရာကား အစအနပင်ရှာမရ။ ထို့ကြောင့် နီဝရဏများ ကင်းနေလေ၏။ ရုပ်တို့၏ အနတ္တသဘောကား ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ပေါ်နေလေ၏။

အလုံးစုံသော အဆင်းကို၎င်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ အတွေးကို၎င်း လောက၏ သုံးဆောင်ဖွယ် "အာမိသ" ခေါ်၏။ ကြမ်တမ်းလှ၏။ ဤအာရုံ ၆-ပါးတို့၌ လူအပေါင်းတို့သည် နစ်မြုပ်၏။ သတိနှင့်ပြည့်စုံသော မြတ်စွာဘုရား ၏တပည့်သည် ဤအာရုံ ၆-ပါးကိုလည်း ကောင်းစွာလွန်မြောက်၍ မာရ်၏ တည်ရာ တေဘူမကဝဋ်ကို လွန်လျက် နေမင်းကဲ့သို့ တင့်တယ်၏။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ဆဖဿာယတနသုတ်)

အကြင်ဂ္ဂပက္ခန္ဓာသည်၎င်း ဝေဒနက္ခန္ဓာသည်၎င်း သညာက္ခန္ဓာသည်၎င်း သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည်၎င်း ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည်၎င်း ရှိ၏။ ဤ ခန္ဓာ၅-ပါးတို့သည် ငါ မဟုတ်၊ ငါ၏ဥစ္စမဟုတ်ဟု ဂ္ဂသည်ဖြစ်၍ ထိုခန္ဓာ၅-ပါး၌ တပ်ခြင်းကင်း၏။

(သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ပတ္တသုတ်)

အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် မဒ္ဒကုစ္ဆိမည်သော သမင်တော၌ သီတင်းသုံးနေတော်စဉ် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်သည် ကျောက်ခဲဖြင့် ထိခိုက်မိပါ၏။ မြတ်စွာဘုရားအား ဆင်းရဲကုန်သော ခက်ထန် ကြမ်းတမ်းကုန်သော စပ်ရှားကုန်သော မသာယာအပ်ကုန် မနှစ်လိုအပ်ကုန် သော ကိုယ်၌ဖြစ်သော ပြင်းပြသော ဝေဒနာတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘု ရားသည် ထိုဝေဒနာတို့ကို သတိသမ္ပဇဉ်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ မပင်မပန်း သည်းခံတော်မူ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဒုကုဋ်တော်ကို လေးထပ်ခင်း ၍ လက်ယာခြေ၌ လက်ဝဲခြေကို စဉ်းငယ်လွန်ကာ တင်ထား၍ အောက်မေ့မှု သတိ ဆင်ခြင်ဉာဏ် သမ္ပဇဉ်ရှိသည်ဖြစ်လျက် လက်ယာနံတောင်ဖြင့် မြတ်- သော လျောင်းစက်ခြင်းကို ပြုတော်မူ၏။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ သကလိကသုတ်)

သုညတထင်နေပုံနှင့် နေထိုင်ပုံ

တစ်လောကလုံး သုညသဘောထင်နေလျှင်၊ ရုပ်နာမ်ဘဲ မြင်နေလျှင် အဘယ် ကဲ့သို့ စားသောက်သနည်း၊ ခန္ဓာကိစ္စကြီးငယ် ဆောင်ရွက်သနည်း ဟူ၏။ စင်စစ် ထိုထို ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရကို သုညထင်နေသော ယောဂီသည် မြင်မြင်ကာမျှဖြစ်၏။ သွားလိုလျှင်လည်း သွားလိုက်၏။ ထိုင်လိုလျှင်လည်း ထိုင်လိုက်၏။ ဘာဘဲ ဘယ်လိုလေးဘဲဟူသော သင်္ခါရတို့ကား မလုပ်။ စွဲလမ်းထားခြင်းလည်း မရှိ၊ ထိုထို အာရုံများအပေါ် လောဘနှင့် ဆက်ဆံခြင်း ဒေါသနှင့် တုံ့ပြန်ခြင်း မရှိ။ လောကကြီး အရာဝတ္ထုများကို မြင်သောအခါ ပညတ်-ပရမတ် နှစ်ခုစပ်၍ မြင်နေ၏။

ပဿတိ ရှု၏

မိမိစိတ်ကိုသာ စောင့်ရှောက်သော လုပ်ငန်းကိစ္စသာ ရှိနေ၏။ တခါတခါ နိမိတ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ထိုအချိန်သေချာကြည့်သော် နိမိတ်သဏ္ဍာန်ကား အပြင်မှာ မဟုတ် မိမိစိတ်တွင်သာဖြစ်နေ၏။ မြင်လည်း ထိုနည်းအတိုင်းသာ ဖြစ်ချေ၏။

တခါတခါ ရှုပွားရင်း ရှုပွားရင်း တစ်စုံတစ်ခုကို သိတော့မလိုလို၊ တစ်စုံတခု ပွင့် လင်းလာတော့မလိုလို၊ တစ်စုံတခုကို ဉာဏ်အလင်းရတော့မလိုလိုနှင့် ပြန်ပြန် ပြုတ် ကျသွားလေ၏။ သတိ သမာဓိ ပညာ အားမလင်းနိုင်သေး၍ပင် ဖြစ်ချေမည်။

နောက်ဆက်တွဲ

ဧဝံ မေ သုတံ

အနုလောမဉာဏ်။ ။ ဤသုညတာနုပဿနာခေါ် သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်၏ အထက်၌ ကား အနုလောမဉာဏ်၊ ဂေါတြဘူဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်များရှိကြပေ၏။ ထိုဉာဏ် အနေအထားတို့ကိုကား သီးသန့်ရေးစရားအထူးမရှိ။ အဘယ်ကြောင့် နည်း... ဥပမာအားဖြင့် မြေကြီးမှ တစ်ထောင်လောက်ရှိသော အမြင့်တစ်နေရာကို ခုန်တက် မည့်သူသည် ခုန်လိုက်သော်လည်း အပေါ်ကို မရောက်ဘဲ အလယ်တွင် တည်နေ သည်ဟူ၍ မရှိ။ မခုန်နိုင်က မြေကြီးပြန်ကျမည်။ ခုန်နိုင်က အပေါ် ရောက်မည်သာ တည်း။ ယခုလည်းထိုသဘောပင်ဖြစ်ချေ၏။

မြေကြီးဟူသည်ကား “ဝယ”ဉာဏ် (ဘဂ်ဉာဏ်)မှ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်ထိသို့သော ဉာဏ်များပေတည်း။ အမြင့်နေရာဟူ သည်ကား ဖိုလ်တည်း။ စင်စစ် အနုလောမမှ ဖိုလ်ထိသို့သော သဘောတို့သည်ကား သုံးစက္ကန့်အတွင်း လုပ်ငန်းကိစ္စပြီးသွားသော ဉာဏ်များသာ ဖြစ်ပေ၏။ မှတ်တမ်း တင်စရာအထွေအထူးမရှိဟူ၏။ တကယ် ရသောသူသည်လည်း ဒါကတော့ အနုလောမဘဲ ဒါကတော့ ဂေါတြဘူဘဲ ဒါကတော့ မဂ်ဉာဏ်ဘဲလို့လည်း သိမည်မဟုတ်။ စာသဘောအရသာ အမည်ပေး ပြောနေရခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ မဂ်ကျသည် ဟူသည်ကား အသိတခု သူ့ကိုဘယ်တော့မှ လိမ်လို့မရ အောင် ဉာဏ်ထင်သွားခြင်းပင်ဟု ဆိုရပေ၏။ သို့သော် ထိုသို့ ပြောင်းသွားသည် ဆိုသော်လည်း ရိုးရိုး အသိတခုကို၊ မသိသေးတာတခုကို သိလိုက် ရခြင်းမျိုးနှင့် လုံးလုံးမတူ။ ခန္ဓာကိုယ်ပင် အနည်း ငယ်ကိုင်းညွတ်သွားတာ မျိုးလည်း ဖြစ်တတ်၏။

ဖိုလ်သဘော။ ။ မပြောမဖြစ်၍ အထင်လွဲမှားနေသော ဖိုလ်သဘောကို အနည်းငယ် ရေးသားပေးအံ့။ ဖိုလ်ဝင်စား၏ဟူသည် လူတစ်ယောက်ကို အသက်နုတ် လိုက်သလို အကုန်ပျောက်ထွက်သွားသည်ဟူသော လောကထင်မှတ်ချက်ကား

နိရောဓသမာပတ်နှင့်များ လွဲနေကြရောသလားဟု စဉ်းစားမိ၏။ မှန်၏ နိရောဓသမာပတ်ဝင်းစားသောသူသည် ဝေဒနာ-ခံစားမှုနှင့်၊ သညာ-မှတ်သားမှုကင်းပျောက်နေ၏ ဟု စာပေတွင် သင်ဘူး၏။ အတွေ့အကြုံတစ်ခုကား စိတ်တလုံး၏ ဘင်္ဂစွန်းကို လိုက်ဖန်များသော် ဝေဒနာနှင့် သညာ ချုပ်ပျောက်သွားတတ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ ထိုသူ၏ သမာဓိအလျောက် အချိန်ကြာတတ်၏။ ၁ နာရီ၊ ၅ နာရီ၊ ၁၀ နာရီ စသည်ဖြင့် ဖြစ်တတ်၏။ သို့သော် ထိုသူကား ငါသည် ၅ နာရီမျှ ကြာပြီဟုမသိ၊ ထလောတော့မှ ၅ နာရီဘယ်လို ပြည့်သွားပါလိမ့်ဟုဖြစ်၏။ ကြားကားလ ထိုင်လို့ကောင်း လိုက်တာဟူသော ခံစားမှုမရှိ။ အကျွန်ုပ်တို့ ဤသဘောကို နိရောဓသမာပတ် တည်းဟု ဆိုလိုသည်တော့မဟုတ်။ အကျင့်ပိုင်းတွင် 'ဤသဘော ဤလို ရှိတတ်ပါပေ၏' ဟုသာ သိစေလိုခြင်းပေတည်း။

ထို့နောက် တစ်ဆက်တည်း ဈာနသမာပတ်ကိစ္စ အနည်းငယ်ရေးအံ့။ ဈာနသမာပတ် ဟူသည်ရှိပြန်၏။ ဈာန်တွင်ကား ဖြစ်စဉ်ထင်ရှားလှ၏။ ခံစားမှုကား အပြည့်ပင်တည်း။ အကျယ်မရေးတော့အံ့။

ဈာန်ပျံသဘောကလည်း ရှိပြန်သေး၏။ အခါအားလျော်စွာ ယနေ့ခေတ် လောကလူသားများပင် မြင်တတ်ကြ၏။ တဘက်မှာ ထိုကဲ့သို့ ကောင်းကင်ပေါ် ပျံနေသော ရဟန်းကား မိမိကိုယ်ကို ငါတော့ဖြင့် ကောင်းကင်ပျံနေတာဘဲဟုမသိ။ ကောင်းကင်ပေါ်တွင် မျက်နှာတော်ကို သေချာဖူးလိုက်ရသော ရဟန်းတပါးဆိုပါစို့။ ထိုရဟန်းအား အရှင်ဘုရား ဈာန်ပျံပါသလားဟုမေးသော် ငါမသိ၊ ငါမဟုတ်ဟုသာဖြေမည်။ စင်စစ် အမှန်ဖြေခြင်းပင် ဖြစ်ချေ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော် ဘယ်လိုပျံပါသလဲ ပင်ဖြစ်၏။

ဘယ်သူပျံနိုင်သလဲ ဟူသော မေးခွန်းကို အရင်မေးသင့်ပေ၏။ သီလစင်ကြယ်သူ ပျံတတ်၏။ သမာဓိစင် ကြယ်သူ ပျံတတ်၏။ ပညာစင်ကြယ်သူ ပျံတတ်၏။ ဘယ်ဝိပဿနာမှ သီစရာမလို၊ ဘယ် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းကိုမှ ပွားဖူးသူလည်း မဟုတ်ဘဲ၊ သီလရှိရုံ သက်သက်ဖြင့် ဈာန်ပျံနိုင်ပေ၏ဟု သေချာမှတ်သားရာ၏။ ထို့နောက် ဘယ်လိုပျံသလဲပင်ဖြစ်၏။ ထိုသီလ သမာဓိ ပညာရှိသူသည်

ကိစ္စကြီးငယ် တစ်ခုခုရှိ၍ တနေရာရာသို့ သွားလိုသောအခါ ထိုသူ၏ စိတ်သည် ထိုနေရာသို့ စိတ်ညွတ်အား ကြီးနေလေ၏။ ထို့နောက် သူသွားသင့်သော လမ်းကို သူမှန်းထားသလိုသွားလေ၏။ ထို့နောက် လူအများတို့သည်ကား ဈာန်ပျံ ရဟန်း (ထိုသူကို) ကောင်းကင်ပေါ်တွင် တွေ့မြင်ကြရ၏။ စင်စစ် ထိုသို့သွားနေ သည်ဟုဆိုသော်လည်း ခါတိုင်းကဲ့သို့လောက် အားမထုတ်ရဘဲ ထိုသူသွားလိုသော နေရာသို့ ရောက်သို့ အခါမှသာ လွယ်လင့်တကူ ရောက်လာပါလားဟု သိ၏။ စာရေး တရားထိုင်ရင်းဖြင့် ဈာန်ပျံကိစ္စလည်း ဖြစ်တတ်ပေ၏။ ဤကား ဈာန်ပျံကိစ္စ အကျဉ်း မျပေတည်း။

ယခုရေးသားလိုသည်ကား ဖိုလ်ကိစ္စပင်ဖြစ်၏။ မင်ကိုရ၍ ဖိုလ်ခံစားမည့် သူသည် နတ်ကတော် နတ်ဝင်ခါနီးလို ရွတ်ဆိုနေစရာလည်း မလို။ အဓိဋ္ဌာန်ဟူ၍ တမင်ကြီး ရွက်နေစရာလည်းမလို။ ဘုရားရှေးထိုင်မှလည်းမဟုတ်ဟု ရှေးဦးပဏာမ အစွဲပြတ် ရာ၏။ တစ်ခါတစ်ခါ လောကကိစ္စ ထွေပြားလှ၍ ဖိုလ်ဖြင့် နေလိုသော စိတ်ပေါ်လာ သည်လည်းရှိ၏။ ထိုအခါ မျက်စိ-နား-လျှာ-ကိုယ်-စိတ်မှ အာရုံကိုဖြတ်ကာ ရုပ်နာမ်သဘော ဖြစ်ပျက်မှုကို (ထိုသူပယ်သတ်ထားသည့် သဘောတရား အတိုင်း) ကြည့်ရင်း အာရုံ ၆-ပါးမှ ဘာမှမယူတော့ဘဲ ငြိမ်သက်နေလေ၏။ ဖိုလ်ဝင်စားရန် အတွက် ဣရိယာပုတ်ကား တင်ပလင်ခွေမှ မဟုတ်။ သေချာ ကျနပ်စွာ ထိုင်ရသည် လည်းမရှိ။ ထိုင်လည်းရ၏။ မထိုင်လည်းရ၏။

တစ်ခါတစ်ခါ တင်ပလင်ခွေ၍လည်း ခဏတော့ အေးချမ်းစွာ နေလိုက်ဦးအံ့ဟု အကြံဖြစ်ကာ အာရုံ ၆-ပါးမှ တဏှာ မလုပ်တော့ဘဲ ငြိမ်သက်စွာ ထိုင်လေ၏။ ထိုသည်လည်း ဖလသမာပတ်ပင်တည်း။ ငါတော့ ဖိုလ်ဝင်စားအံ့ဟု တက်ကြွစွာကား စိတ်မဖြစ်။ စာမတတ်သူအဖို့ ဖိုလ်ဟုပင် သိမည်မဟုတ်။ သူရထားသော ငြိမ်းချမ်းရာနေရာ၌ နေသည်ဟုလောက်သာ သိပေမည်။ တကယ်တော့ မင်တစ်ခုခုကို ရထားသူအဖို့ ဖိုလ်ကိစ္စကား အမြဲပင် ဖြစ်နေ၏။ တစ်မိနစ်လည်း ဝင်စားချင် ဝင်စားနေ၏။ ၅ မိနစ်လည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ် နေမည်။ အချိန်အပိုင်း အခြားမရှိဘဲ ဝင်စားတတ်သည်က ပိုများလှပေ၏။

အကိုးအကားမကျန်ခြင်း။ ။ထိုထိုသော မင်ဖိုလ်ကိစ္စတို့အတွက် အကိုးအကားကား ရှင်းလင်းတိကျစွာ မရှိ၊ မကျန်။ ထိုသို့ မရှိ၊ မကျန်ရခြင်း၏ အကြောင်းမှာလည်း လောကကြီးနှင့် စကားမဆိုချင်သောကြောင့်ပင်ဖြစ်၏။ အခုအကျွန်ုပ်တို့ သဘောမျှ ရေးဖို့ရန်အတွက်ကိုမျှ သင့်မသင့် အတော်တွေးရ၏။ သို့သော် မကျင့်သူများ ကဲ့ရဲ့ စကားထက် ကျင့်သူတစ်ဦး အသိထိုးက ကျေနပ်ဖွယ်သာတည်းဟု သဘောထား ကား အကျင့်မျှ ရေးသားလိုက်ရ၏။ ဤသဘောတရားတို့ကို သဘောမတွေ့က ပယ် နိုင်၏။ လိုက ဖြည့်ဖတ်နိုင်၏။ ပိုကနတ်လို၏။ နတ်ခြင်း ပယ်ခြင်းတို့ကိုကား စာဖတ် သူ၏စိတ်အလိုအတိုင်းသာ ဖြစ်ပေ၏။ သို့သော တကယ့်သဘာဝဓမ္မ သဘောကို ကား နတ်ပယ်ခြင်းငှါ မတတ်ကောင်းပေ။

ပါဠိအညွှန်းနှင့် ဘာသာပြန်။ ။ ထိုထိုပါဠိများ၏ စာအုပ်များကို ညွှန်းသောအခါ တိကျစွာမညွှန်းဆိုနိုင်ခဲ့ပေ။ စာအုပ်နှင့် သုတ်အမည်ကိုသာ ညွှတ်နိုင်သည်ကပိုများ ပေမည်။ စာညွှန်းအတိအကျကိုကား အကျွန်ုပ်တို့ မမှတ်မိသော ကြောင့်ပင်တည်း။ ထို ကြောင့် ထိုထိုအတွက် သည်းခံ၍သာ ဖတ်ကြကုန်လော့။ ဘာသာပြန်သောအခါ လည်း သဒ္ဒါနက်ထက် ဝိပဿနာဉာဏ်ထင်ရေးကိုသာ ဦးစားပေး ဘာသာပြန်သော ကြောင့် သဒ္ဒါလိုက်စား ထိုသူများကား သည်းခံ၍သာ ဖတ်ကြကုန်လော့။

ဤစာအုပ်ကို ရရှိ၍ ကျင့်သုံးလိုက်နာ ထိုထို ယောဂီများတို့သည်လည်း အကျွန်ုပ်တို့ ဖြစ်စဉ်အတိုင်း တထပ်တည်း ဖြစ်ရမည်ဟု လုံးလုံးမဆို။ ဖြစ်မည်လည်း မဟုတ်။ သို့ သော် 'သည်ခရီး သည်လို ရှိတတ်ပေ၏'ဟုသာ၊ အမှားလိုက်မိမှာစိုး၍ တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပေ၏။ ဤ၌ လိုရင်းကိုသာ မှတ်စုရေးသားခြင်းဖြစ်ပေ၏။ ပိဋကတ်စာပေများကို အတတ်နိုင်ဆုံး စဉ်းစားကာ သူ့နေရာနှင့်သူ ထည့်ထား၏။ သံသယကင်းစေလို၍ပင်။ ဤစကား ဤမှာပင် နိဂုံးကမတတ် အဆုံးသတ်လိုက်ပေအံ့။ အားလုံး သစ္စာလေးပါးကို ရရှိနိုင်ကြပါစေသတည်း။

ကျန်းမာကြပါစေ။

ချမ်းသာကြပါစေ။

တရားဓမ္မကို ကျင့်သုံးနိုင်ကြပါစေ။

ကျင့်သုံးသည့်အတိုင်း သစ္စာဓမ္မကို ရရှိနိုင်ကြပါစေ။

အရှင်စကြာဝဠာ

ဟိမဝန္တာတောရ

ပထမဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၈-ရက်၊ ၁၃၈၀ ပြည့်နှစ်၊ ည ၉း၃၃ မိနစ်။